

PLAN URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA WAŁCZ

Sporządzony na okres od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2034 roku
na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2025 roku

TOM IB

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

WYKONAŁO:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

Szczecinek 2024 r.

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie

Bartłomiej Sobczak

Paweł Sypuła

Kierowanie projektem

Maciej Jakubiec

Kontrola końcowa

Tomasz Babiak

Spis treści

1. WPROWADZENIE	6
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA.....	9
2.1. Położenie Nadleśnictwa.....	9
2.2. Lesistość.....	13
2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych.....	14
2.4. Dominujące funkcje lasów.....	15
2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów.....	16
3. FORMY OCHRONY PRZYRODY	18
3.1. Istniejące formy ochrony przyrody	18
3.1.1. Rezerваты przyrody	19
3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu	26
3.1.3. Obszary Natura 2000.....	29
3.1.5. Pomniki przyrody.....	39
3.1.6. Ochrona gatunkowa	43
4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE	64
4.1. Rzeźba terenu i typy gleb.....	64
4.2. Wody.....	67
4.2.1. Wody powierzchniowe.....	67
4.2.2. Wody podziemne	71
4.3. Ekosystemy wodno-błotne.....	73
4.3.1. Obszary hydrogeniczne	73
4.3.2. Źródłiska	73
4.3.3. Program małej retencji	74
4.4. Roślinność.....	75
4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna.....	75
4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000	76
4.5. Drzewostany	79
4.5.1. Bogactwo gatunkowe	79
4.5.2. Struktura pionowa	81
4.5.3. Pochodzenie	82
4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi.....	83
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska	85
4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego.....	87
4.5.7. Drzewostany ponad 100 – letnie	91
4.5.8. Ekosystemy referencyjne	92
4.5.9. Drewno martwe	93
5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE	97
5.1. Zabytki archeologiczne.....	101
5.2. Cmentarze i miejsca pamięci.....	104
6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	107
6.1. Zagrożenia abiotyczne.....	107
6.1.1. Wiatry.....	108

6.1.2. Opady i osady atmosferyczne.....	109
6.1.3. Wyladowania atmosferyczne.....	110
6.1.4. Wahania temperatur.....	110
6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej.....	110
6.2. Zagrożenia biotyczne.....	111
6.2.1. Szkodniki owadzie.....	111
6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne.....	113
6.2.3. Zwierzęta roślinożerne.....	114
6.3. Zagrożenia antropogeniczne.....	116
6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza.....	116
6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód.....	116
6.3.3. Pożary lasu.....	119
6.3.4. Szkodnictwo leśne.....	119
7. TURYSTYKA I EDUKACJA.....	121
7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa.....	121
7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa.....	122
7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa.....	124
7.4. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej.....	126
8. PLAN DZIAŁAŃ.....	129
8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej.....	129
8.1.1. Podział na gospodarstwa.....	129
8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego.....	130
8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego.....	132
8.2. Ochrona różnorodności biologicznej.....	132
8.3. Kształtowanie stref ekotonowych.....	133
8.4. Kształtowanie stosunków wodnych.....	134
8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną.....	135
8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków.....	148
8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych.....	150
8.7.1. Chronione siedliska leśne.....	150
8.7.2. Chronione siedliska nieleśne.....	155
9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY.....	158
10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY.....	160
11. LITERATURA.....	161
12. ZAŁĄCZNIKI.....	163
12.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody.....	163
12.2. Tabele IV, Va, Vb dla obszarów Natura 2000.....	186
12.2.1. Tab. IV. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą.....	186
12.3.2 Tab. Va. Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą.....	194
12.3.3 Tab. Vb. Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą.....	201

12.3.4 Tab. IV. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń	208
12.3.5 Tab. Va. Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.....	211
12.3.6 Tab. Vb. Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.....	214
13. KRONIKA.....	218

1. WPROWADZENIE

Niniejszy program ochrony przyrody jest trzecim z kolei i stanowi integralną część „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Wałcz na okres od 01.01.2025 r. do 31.12.2034 r.” Poprzednie programy obowiązywały w latach 2005-2014 oraz w latach 2015-2024.

Dane inwentaryzacyjne opracowano według stanu na 1.01.2025 r.

Program sporządzony został w celu:

- zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa;
- przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- wskazania kolejnych obiektów do objęcia ochroną;
- uświadomienia różnym grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego;
- ochrony zabytków kultury materialnej w lasach.

Program ochrony przyrody został opracowany zgodnie z wymogami ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2023 r., poz. 1356), na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do Instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., skorygowanej Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. oraz Zarządzeniem nr 21 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 kwietnia 2014 r. i Zarządzeniem nr 75 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 grudnia 2019 r.).

W programie uwzględniono ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych, określone w *Uchwale nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 roku w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej"* (MP. 2019, poz. 794) oraz wymogi dotyczące leśnictwa określone w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.),

- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U., 2023 r., poz. 1336),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U., 2022, poz. 2409),
- ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. 2023, poz. 1589),
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U., 2023, poz. 1094, 1113),
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.),
oraz aktach wykonawczych do wymienionych ustaw, takich jak:
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. 1992, Nr 67, poz. 337),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. 2012, poz. 1302),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016, poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 1713),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. 2005, Nr 60, poz. 533),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011, Nr 25, poz. 133),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków

obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. 2022, poz. 2649),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672).

Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Wałcz wykonano zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, przy wykorzystaniu następujących materiałów:

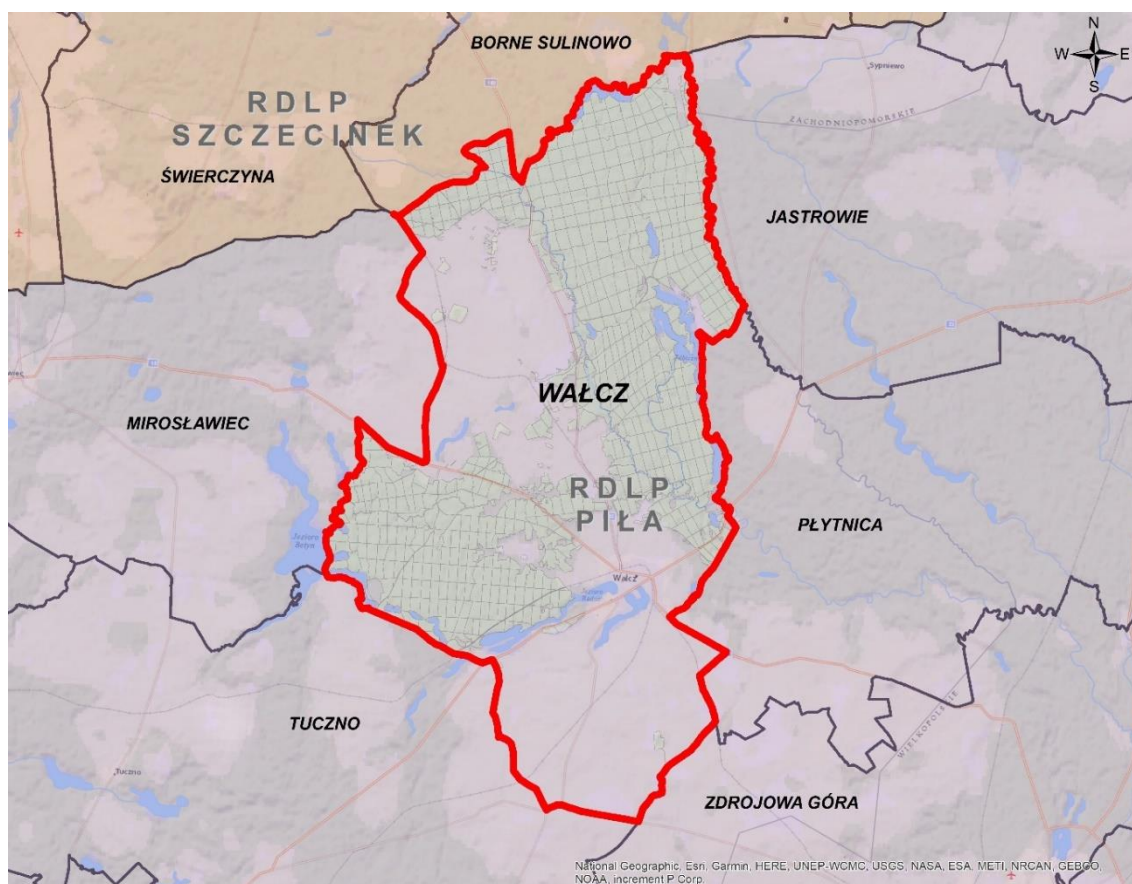
- wyników V rewizji urządzenia lasu, wykonanej przez Krameko Sp. z o.o.;
- programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Wałcz na okres od 1.01.2015 r. do 31.12.2024 r.;
- operatu siedliskowego wykonanego w 2001 r. przez Biuro Usług Ekologicznych i Urzędzeniowo-Leśnych „OPERAT” S.C.;
- planów ochrony dla rezerwatów przyrody: „Golcowe Bagno”; „Glinki”;
- planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB300012 Puszcza nad Gwdą oraz PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń;
- weryfikacji bazy INVENT siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Wałcz wykonanej przez Pracownię Siedliskową BULiGL Oddział w Szczecinku w 2023 r.;
- informacji uzyskanych od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- informacji dostarczonych przez RDLP w Pile;
- informacji dostarczonych przez Nadleśnictwo Wałcz, w tym opracowanych zestawień drzewostanów stanowiących lasy referencyjne w ekosystemach leśnych jako drzewostanów wyłączonych z użytkowania głównego;
- innych informacji zebranych na potrzeby „Programu”.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Wałcz podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Położone jest w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego oraz w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego.

Grunty Nadleśnictwa Wałcz graniczą z gruntami nadleśnictw: Jastrowie, Płytnica, Zdrojowa Góra, Tuczo, Mirosławiec (RDLP Piła) oraz Borne Sulinowo (RDLP Szczecinek).

Ryc. 1. Położenie Nadleśnictwa Wałcz na tle podziału organizacyjnego PGL LP

Tab. 1. Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Wałcz wg grup użytków gruntowych (bez współwłasności)

Grupa użytków gruntowych	Nadleśnictwo Wałcz powierzchnia w ha
1	2
Grunty leśne zalesione	15489,24
Grunty leśne niezalesione	482,25
Grunty związane z gosp. leśną	432,91
Lasy (razem)	16404,40
Grunty nieleśne (razem)	668,47
OGÓŁEM	17072,87

Tab. 2. Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Wałcz wg podziału administracyjnego

Gmina Powiat Województwo	Nadleśnictwo
	[ha]
1	2
Jastrowie obszar wiejski	2850,87
Razem powiat złotowski	2850,87
Ogółem województwo wielkopolskie	2850,87
Miasto Wałcz	564,51*
Gmina Wałcz obszar wiejski	12985,02**
Mirosławiec obszar wiejski	672,91
Razem powiat wałecki	14222,44***
Ogółem województwo zachodniopomorskie	14222,44***
Nadleśnictwo (ze współwłasnością)	17073,31***

*0,33 ha we współwłasności

**0,11 ha we współwłasności

***0,44 ha we współwłasności

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa obejmuje ok. 335,86 km² i zawiera się pomiędzy podanymi wartościami współrzędnych geograficznych:

- kraniec północny – 53° 28' 14" szerokości geograficznej północnej oraz 16° 29' 34" długości geograficznej wschodniej,
- kraniec południowy – 53° 11' 6" szerokości geograficznej północnej oraz 16° 28' 50" długości geograficznej wschodniej,
- kraniec wschodni – 53° 22' 41" szerokości geograficznej północnej oraz 16° 32' 7" długości geograficznej wschodniej,
- kraniec zachodni – 53° 16' 28" szerokości geograficznej północnej oraz 16° 16' 50" długości geograficznej wschodniej.

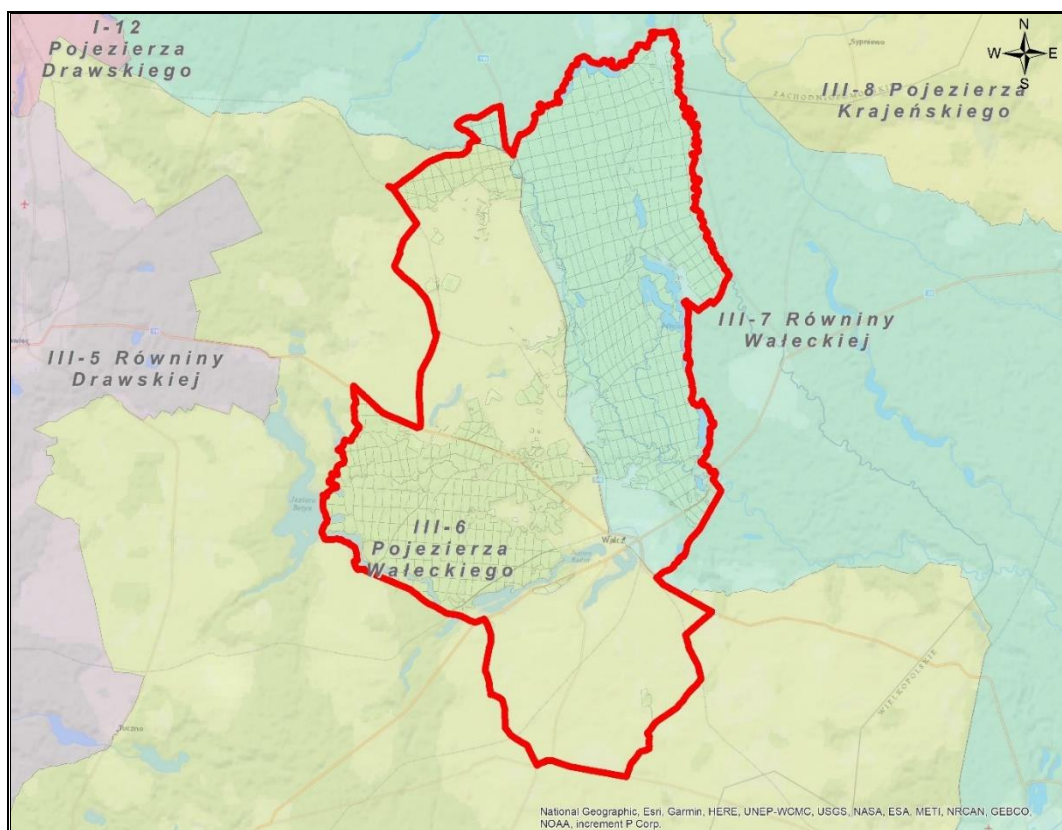
Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w oddz. 492ax.

- adres: ul. Kołobrzeska 1, 78-600 Wałcz,
- tel.: 67 250 08 94,
- fax: 67 258 29 32,
- e-mail: wałcz@pila.lasy.gov.pl

Fot. 1. Siedziba Nadleśnictwa Walcz, oddz. 492ax

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski (2010) obszar Nadleśnictwa Walcz położony jest w Krainie III – Wielkopolsko-Pomorskiej, Mezoregionie – Równiny Wałeckiej (III.7), Mezoregionie – Pojezierza Wałeckiego (III.6).

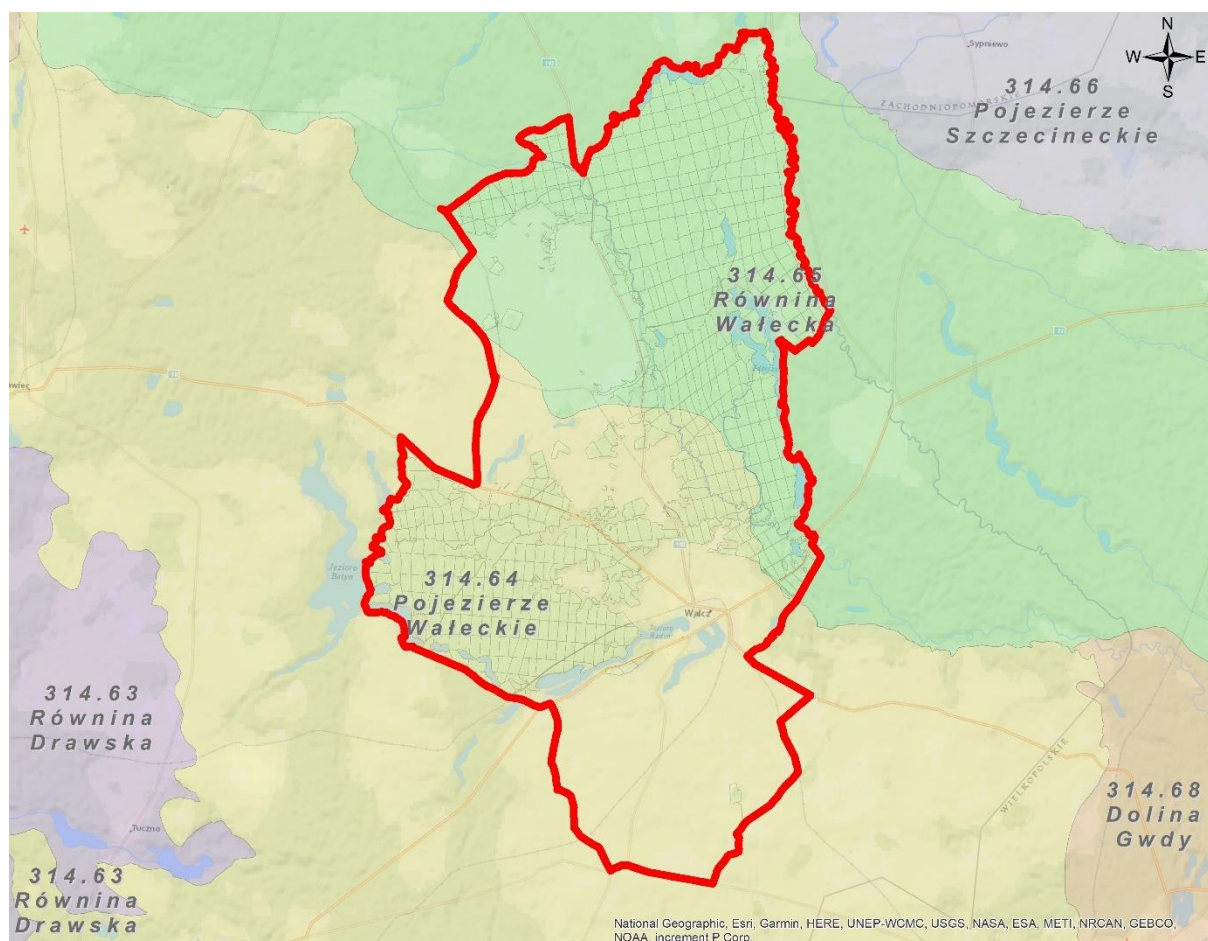
Ryc. 2. Mezoregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

Źródło: „Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010” (Roman Zielony, Anna Kliczkowska)

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

Tab. 3. Położenie Nadleśnictwa Walcz wg podziału na jednostki fizyczno-geograficzne

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej
1	2	3	4	5	6	7
1						Europa Zachodnia
	3					Pozaalpejska Europa Środkowa
		31				Niż Środkowoeuropejski
			314-316			Pojezierza Południowobałtyckie
				314.6-7		Pojezierze Południowopomorskie
					314.64	Pojezierza Wałeckiego
					314.65	Równiny Wałeckiej

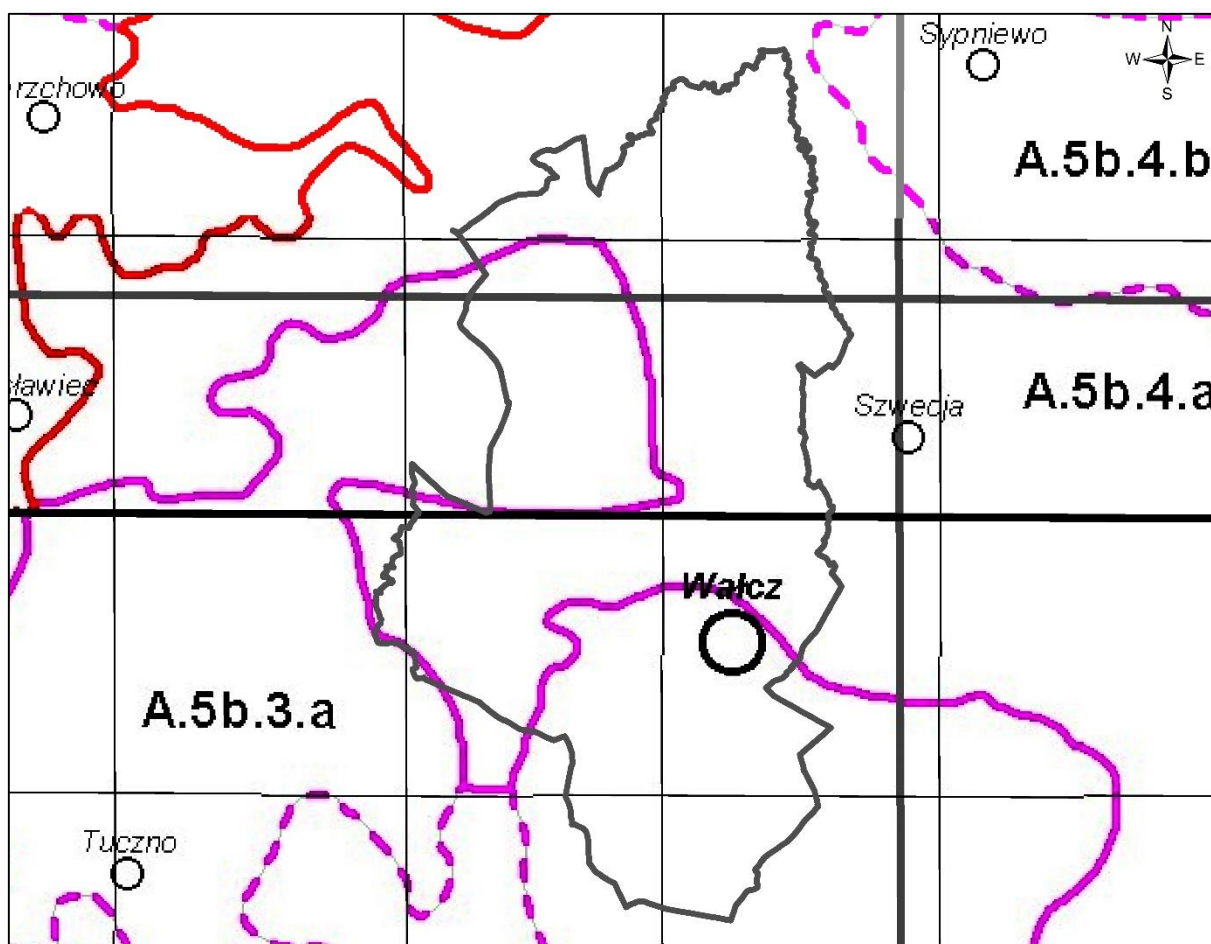
Ryc. 3. Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

Źródło: opracowanie własne na podstawie warstwy „Mezoregiony fizycznogeograficzne” (2018)

Nazwy i zasięgi jednostek geobotanicznych w regionalizacji geobotanicznej Polski (MATUSZKIEWICZ 2008) dla Nadleśnictwa przedstawiają tabela i mapa.

Tab. 4. Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz (Matuszkiewicz, 2008)

Dział	Kraina i podkraina	Okręg	Podokręg	Nazwy jednostek
Symbol jednostki				
1	2	3	4	5
A	A.5			Dział Pomorski
				Kraina Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich
		A.5b.3		Okręg Tucznowski
			A.5b.3.c	Podokręg Wałecko- Trzcianiecki
		A.5b.4		Okręg Doliny Gwdy
			A.5b.4.a	Podokręg Pilski

Ryc. 4. Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

Źródło: Matuszkiewicz J.M., Regionalizacja geobotaniczna Polski, 2008, fragment Arkusza A1 i B1

2.2. Lesistość

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Wałcz wynosi 17072,87 ha (bez współwłasności), natomiast powierzchnia ogólna jego zasięgu terytorialnego wynosi 335,85 km².

Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

- Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP – 16404,40 ha,

• Lasy stanowiące własność osób fizycznych	–	197,17 ha,
• Lasy w zarządzie KOWR	–	21,58 ha,
• Lasy w zarządzie WP	–	36,78 ha,
• Lasy komunalne	–	37,85 ha,
Łącznie lasy w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa	–	16697,78 ha.

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 49,7%. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa stanowią głównie tereny rolne, w mniejszym stopniu grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami oraz grunty zabudowane i zurbanizowane.

2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych

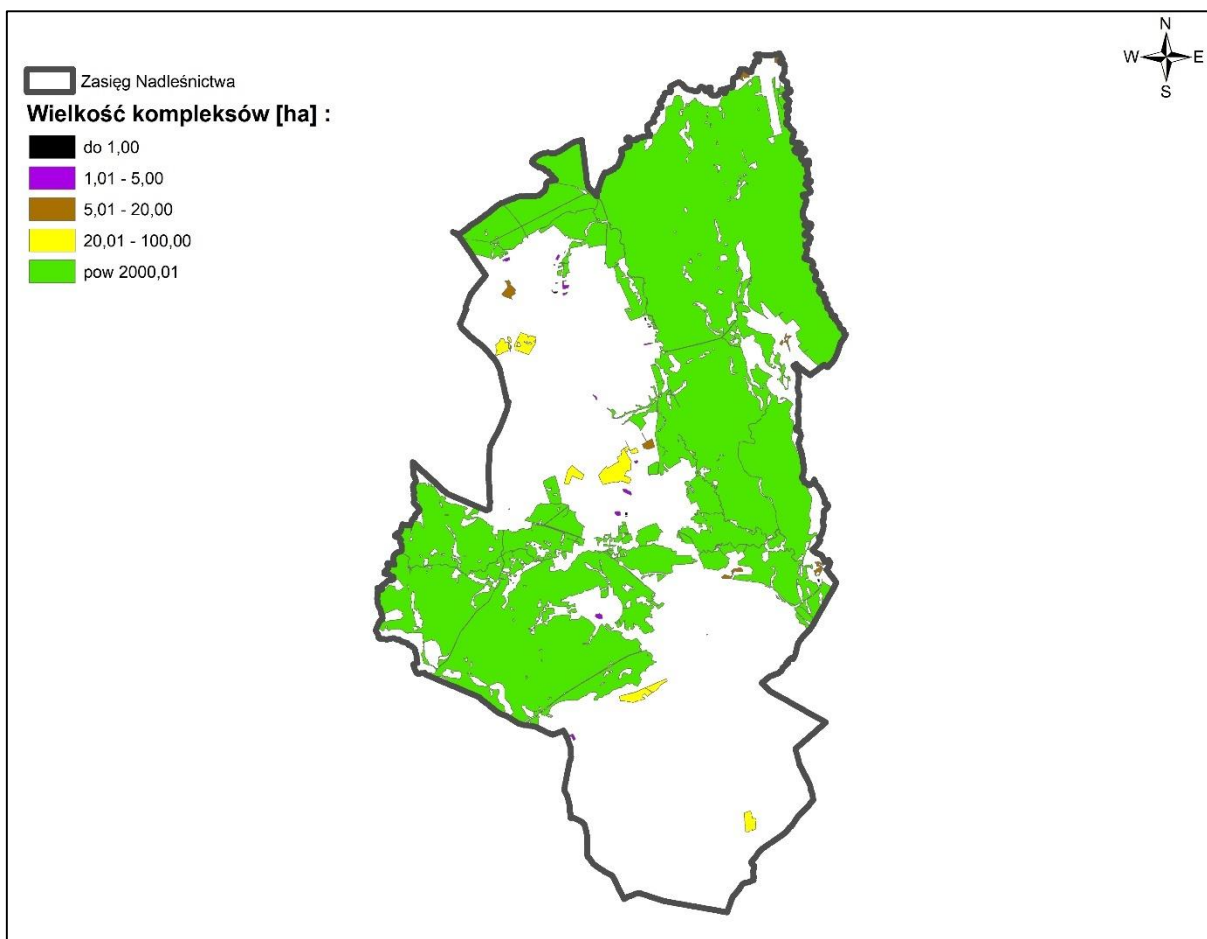
Jako kompleks leśny potraktowano zwarty obszar gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa (zalesionych i niezalesionych oraz związanych z gospodarką leśną), niepodzielony obszarami bezleśnymi. Przyjęto również, że elementy liniowe, takie jak rzeki, drogi, linie kolejowe, itp. o szerokości do 50 m, położone między gruntami leśnymi, nie dzielą kompleksów leśnych.

Tab. 5. Zestawienie liczby i wielkości kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Wałcz

Wielkość kompleksów [ha]	liczba	[ha]	%
1	2	3	4
do 1,00	14	5,96	0,04
1,01 – 5,00	11	25,06	0,15
5,01 – 20,00	7	66,01	0,40
20,01 – 100,00	6	247,60	1,51
100,01 – 500,00	-	-	-
500,01 – 2000,00	-	-	-
pow. 2000,00	2	16059,77	97,90
OGÓŁEM	40	16404,40	100,00

Grunty leśne Nadleśnictwa składają się z 40 kompleksów w 5 grupach powierzchni, co wskazuje na małe rozproszenie gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo. W strukturze powierzchniowej zdecydowanie wyróżnia się przedział obejmujący lasy powyżej 2000ha. W Nadleśnictwie Wałcz występują dwa takie kompleksy skupiając 97,91% lasów Nadleśnictwa.

Odległość między skrajnymi punktami w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa na kierunku wschód – zachód wynosi ok. 17 km, a na kierunku północ – południe ok. 32 km.

Ryc. 5. Kompleksy leśne Nadleśnictwa Walcz

2.4. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze.

W Nadleśnictwie przyjęto podział lasu na kategorie ochronności zgodnie z nowym wykazem lasów wnioskowanych o uznanie za ochronne, który został przesłany do Ministerstwa Klimatu i Środowiska celem jego zatwierdzenia.

Tab. 6. Zestawienie powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa Walcz wg grup funkcji lasu i kategorii ochronności

Grupa funkcji	Nadleśnictwo	
	(ha)	%
1	2	3
I. LASY REZERWATOWE	370,77	2,32
II. LASY OCHRONNE	6817,19	42,68
Wodochronne	1666,38	10,43
Wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	577,71	3,62

Grupa funkcji	Nadleśnictwo	
	(ha)	%
1	2	3
Wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, nasienne w miastach i wokół miast	8,02	0,05
Wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, stanowiące ostoje zwierząt	32,86	0,21
Wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, w miastach i wokół miast	150,25	0,94
Wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.	52,98	0,33
Wodochronne, stanowiące ostoje zwierząt	42,65	0,27
Lasy wodochronne, w miastach i wokół miast	61,73	0,39
Wodochronne, mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.	217,98	1,36
Stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	209,23	1,31
Stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, nasienne	5,20	0,03
Stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, stanowiące ostoje zwierząt	37,76	0,24
Stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, w miastach i wokół miast	98,42	0,62
Stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.	16,08	0,10
Badawcze	6,67	0,04
Stanowiące ostoje zwierząt	293,05	1,83
Stanowiące ostoje zwierząt, mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.	120,46	0,75
Położone w granicach administracyjnych miast i wokół miast	219,29	1,37
Mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.	3000,47	18,79
III. LASY GOSPODARCZE	8783,53	55,00
OGÓŁEM	15971,49	100,00

Lasy ochronne i rezerwatowe w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa stanowią 45%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności wraz z lokalizacją przedstawiony jest w tomie IA opisanego ogólnego.

2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów wykonano na podstawie danych uzyskanych z opracowań:

- dla Nadleśnictwa Wałcz: „Plan urządzenia lasu na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.”;

- dla RDLP w Pile i PGL LP: „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2023 r.”.

Tab. 7. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w Nadleśnictwie Wałcz

Obszar	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Przeciętny przyrost [m ³ /ha]	Udział % siedlisk borowych	Powierzchniowy udział % gatunków iglastych
1	2	3	4	5	6
Nadleśnictwo Wałcz (stan na 1.01.2025)	59	265	4,49	74,7	76,4
RDLP Pila (stan na 1.01.2023)	59	268	4,54	70,3	87,5
PGL Lasy Państwowe (stan na 1.01.2023)	64	275	4,29	49,5	75,1
Nadleśnictwo Wałcz (stan na 1.01.2014)	58	262	4,52	75,12	86,64

Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa wynosi 59 lat i jest niższy o 5 lat od średniego wieku drzewostanów zarządzanych przez Lasy Państwowe, oraz wynosi tyle samo co średni wiek drzewostanów w RDLP w Pile.

Przeciętna zasobność drzewostanów Nadleśnictwa jest niższa o 3 m³/ha od przeciętnej zasobności w RDLP oraz niższa o 10 m³/ha w porównaniu z Lasami Państwowymi. Udział siedlisk borowych w Nadleśnictwie jest wyższy w stosunku do RDLP w Pile o 4,4%, a w odniesieniu do PGL LP o 25,2%. Udział gatunków iglastych w Nadleśnictwie wynosi 76,4% i jest niższy w stosunku do RDLP w Pile o 11,1%, natomiast w porównaniu do Lasów Państwowych wyższy o 1,3%.

W czasie ostatnich 10 lat w Nadleśnictwie wzrósł średni wiek – o 1 rok, zmalał udział siedlisk borowych – o 0,42 % oraz zmalał udział gatunków iglastych – o 10,24%, wzrosła przeciętna zasobność – o 3 m³ /ha. Przeciętny przyrost zmalał o 0,03 m³/ha.

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Podstawowym zadaniem Polityki Ekologicznej Państwa jest ochrona różnorodności biologicznej przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. Służy temu przede wszystkim ustanowienie obszarów prawnie chronionych. Obecnie około 30% terytorium Polski jest objęte różnymi formami ochrony (wg „Polityki Ekologicznej Państwa 2030”).

3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerваты przyrody: „Glinki”, „Wielki Bytyń”, „Golcowe Bagno”
- Obszar Chronionego Krajobrazu: „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”;
- obszary Natura 2000:
 - ptasi: PLB300012 Puszcza nad Gwdą;
 - siedliskowy: PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń;
- pomniki przyrody: 33 obiekty, w tym: pojedyncze drzewa (21 szt.), 11 grup drzew, 1 pomnik przyrody nieożywionej - głaz narzutowy;
- ochrona gatunkowa: 13 stref.

Tab. 8. Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz

Rodzaj obiektu	Liczba	Powierzchnia całkowita [ha]	Powierzchnia w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa					
				las	[%]	grunty nieleśne	[%]	razem	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerваты przyrody	3	2089,2103	558,27	376,97	90,0	41,91	10,0	418,88	100,0
Obszary Chronionego Krajobrazu	1	95502,81	15580,72	11941,98	95,8	518,80	4,2	12460,78	100,0
Obszary Natura 2000 - OSO	1	77 678,90	17584,93	14684,60	96,1	588,26	3,9	15272,86	100,0
Obszary Natura 2000 - SOO	1	50 531,99	414,57	244,98	90,7	25,03	9,3	270,01	100,0
Pomniki przyrody	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona gatunkowa – strefy ochrony	13	610,89	610,89					610,89	100,0

3.1.1. Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz utworzono trzy rezerваты przyrody: „Glinki”, „Wielki Bytyń”, „Golcowe Bagno”.

Tab. 9. Zestawienie rezerwatów przyrody znajdujących się na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Pozostałe akty prawne	Rok uznania	Powierzchnia rezerwatu [ha]	
				wg obowiązującego aktu prawnego	na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo
1	2	3	4	5	6
1.	„Glinki”	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerваты przyrody (M. P. z 1974 r. Nr 28, poz. 172) Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 8, poz. 162) Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373) Zarządzenie Nr 5/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 stycznia 2009 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Glinki" (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 5, poz. 191) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Glinki” (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 764) Zarządzenie Nr 65/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 13 listopada 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Glinki" (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 83, poz. 2170) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Glinki (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 3945)	1974	25,0403	25,04
2.	„Wielki Bytyń”	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 11 maja 1989 r. w sprawie uznania za rezerваты przyrody (M.P. z 1989 r. Nr 17, poz. 120) Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 8, poz. 162) Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów	1989	1940,5700	270,01

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Pozostałe akty prawne	Rok uznania	Powierzchnia rezerwatu [ha]	
				wg obowiązującego aktu prawnego	na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo
1	2	3	4	5	6
		obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373) Rozporządzenie Nr 4/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 stycznia 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Wielki Bytyń" (Dz. Urz. z 2007 r. Nr 4, poz. 61) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wielki Bytyń” (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 3972) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2024 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Wielki Bytyń			
3.	„Golcowe Bagno”	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 listopada 1990 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M. P. z 1990 r. Nr 48, poz. 366) Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Golcowe Bagno" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 3579) Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 8, poz. 162) Zarządzenie Nr 53/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 8 września 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Golcowe Bagno" (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 67, poz. 1839) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Golcowe Bagno" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2646)	1991	123,6000	123,83

➤ Rezerwat „Glinki”

Utworzony został na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody. (M.P. z 1974 r. Nr 28, poz. 172.).

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2016r, zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Glinki”. (Dz. Urz. z 2016 r. poz 764).

Rezerwat położony jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie wałeckim, w gminie Wałcz (wiejska). Obejmuje grunty zalesione i niezalesione o łącznej powierzchni 25,04 ha, położone w leśnictwie Rudnica, w oddz. 287f, 287g, 287h, 287i, 287j, 287k.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie fragmentu lasu liściastego zróżnicowanego na zespoły: subatlantycki nizinny las dębowo-grabowy *Stellario holostea-Carpinetum betuli*, żyzną buczynę niżową typu pomorskiego *Galio odorati-Fagetum*, kwaśną buczynę niżową *Luzulo pilosae-Fagetum* i łozowiska *Salicetum pentandro-cinereae*, z licznymi drzewami pomnikowymi.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: leśny (L),

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: fitocenotyczny (PFi),

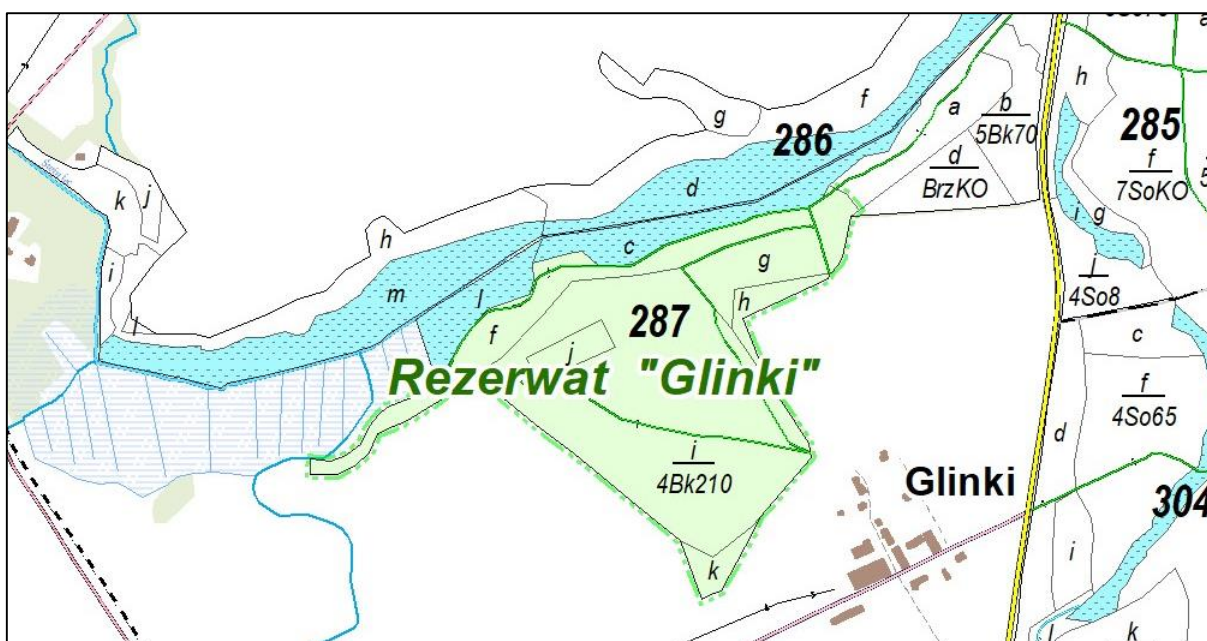
-podtyp: zbiorowisk leśnych (zl);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: leśny i borowy (EL),

- podtyp: lasów nizinnych (lni).

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Zarządzeniem Nr 65/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 13 listopada 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Glinki” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r., Nr 83, poz 2170) zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 października 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r., poz. 3945).

Ryc. 6. Mapa sytuacyjna rezerwatu „Glinki”

➤ Rezerwat „Wielki Bytyń”

Utworzony został na mocy Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 11 maja 1989 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody M.P. z 1989 r. Nr 17, poz. 120.

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wielki Bytyń” Dz. Urz. z 2018 r. poz. 3972.

Zlokalizowany jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie wałeckim, w gminach Mirosławiec (gmina miejsko-wiejska), Tuczno (gmina miejsko-wiejska), Wałcz (gmina wiejska). Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 270,01 ha, położone w leśnictwie Nakielno, w oddz.: 519a-i,~a, 535h-l,~a,~b, 536a-l,~a,~b,~c, 537a-k,~a, 560d-g,i-n,~c, 561a-d,~a,~b, 562a-i,~a,~b,~c,~d, 563a-c,~a, 586a-m,~a, 587a-n,~a,~b,~c, 588a-n,~a, 630a-j, ~a w tym:

• grunty zalesione i niezalesione	-	240,82 ha,
• grunty związane z gospodarką leśną	-	4,16 ha,
• grunty nieleśne	-	25,03 ha.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie naturalnej różnorodności biologicznej, zarówno gatunkowej jak i biocenotycznej, a także naturalnego zróżnicowania krajobrazu rynny Jeziora Bytyń Wielki z zatokami, Jeziora Betyń Mały, Jeziora Bobkowego i Jeziora Głębokiego oraz otaczających je wysoczyzn morenowych.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy (K);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: fitocenotyczny (PFi);

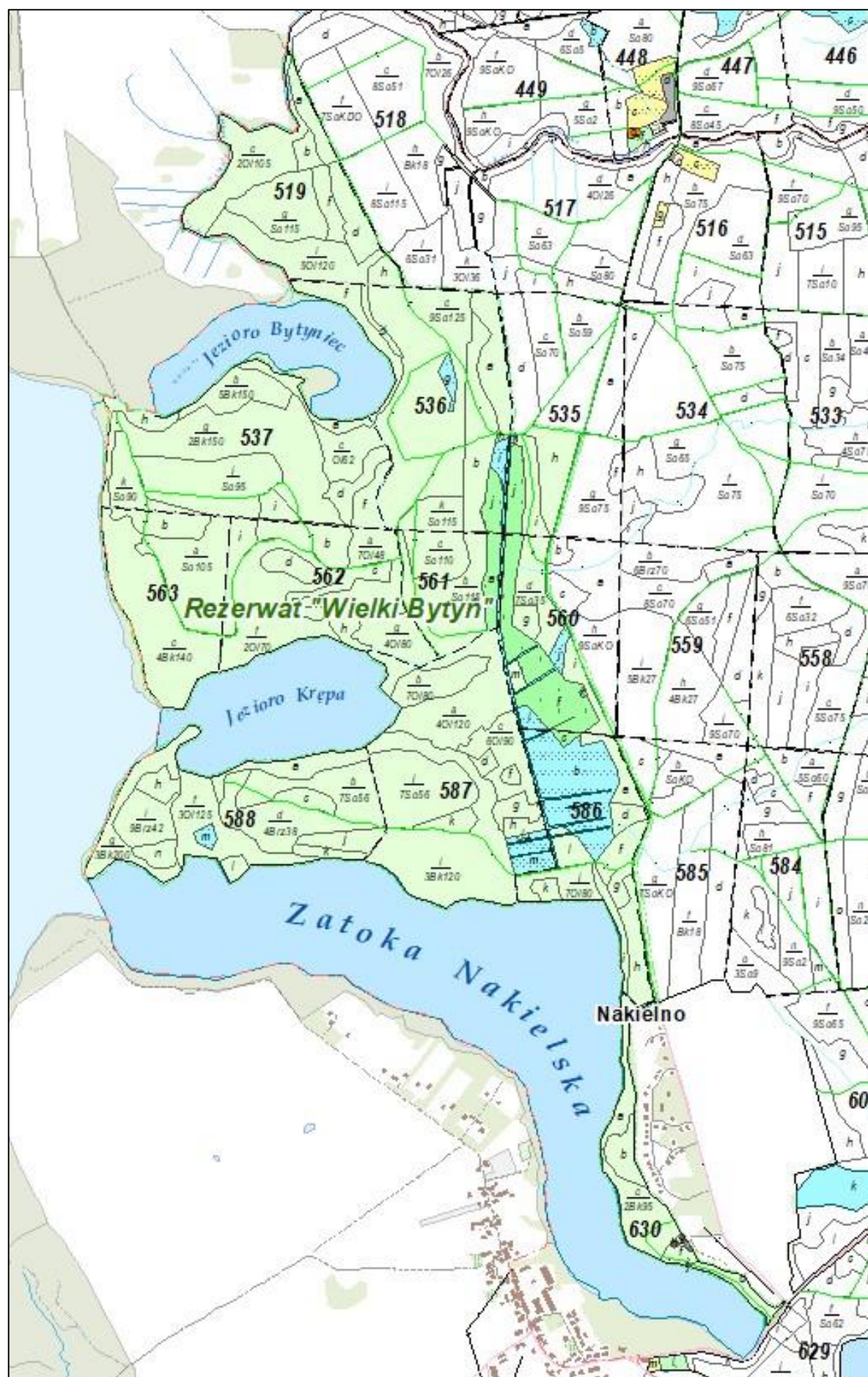
-podtyp: zbiorowisk leśnych (zl);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: leśny i borowy (EL),

- podtyp: lasów nizinnych (lni).

Rezerwat nie posiada planu ochrony. Aktualnie obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2024 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Wielki Bytyń.

Ryc. 7. Mapa sytuacyjna rezerwatu „Wielki Bytyń”

➤ Rezerwat „Golcowe Bagno”

Utworzony został na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 listopada 1990 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M. P. z 1990 r. Nr 48, poz. 366)

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Golcowe Bagno" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 3579). Zlokalizowany jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie wałeckim, w gminie Wałcz (gmina wiejska). Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 123,83 ha, położone w leśnictwie Golce, w oddz.: 229a-y,~a, ~b, 230a-s,~a,~b,~c, 244a-p,~a,~b,~c, w tym:

• grunty zalesione i niezalesione	-	104,91 ha,
• grunty związane z gospodarką leśną	-	2,04 ha,
• grunty nieleśne	-	16,88 ha.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie torfowiska mszarnego z naturalną roślinnością torfotwórczą, macierzystą dla genezy i akumulacji rzadkich w kraju gatunków torfu typu przejściowego: mszarno-bagnicowego i mszarno-turzycowego.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: torfowiskowy (T);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: florystyczny (PFi);

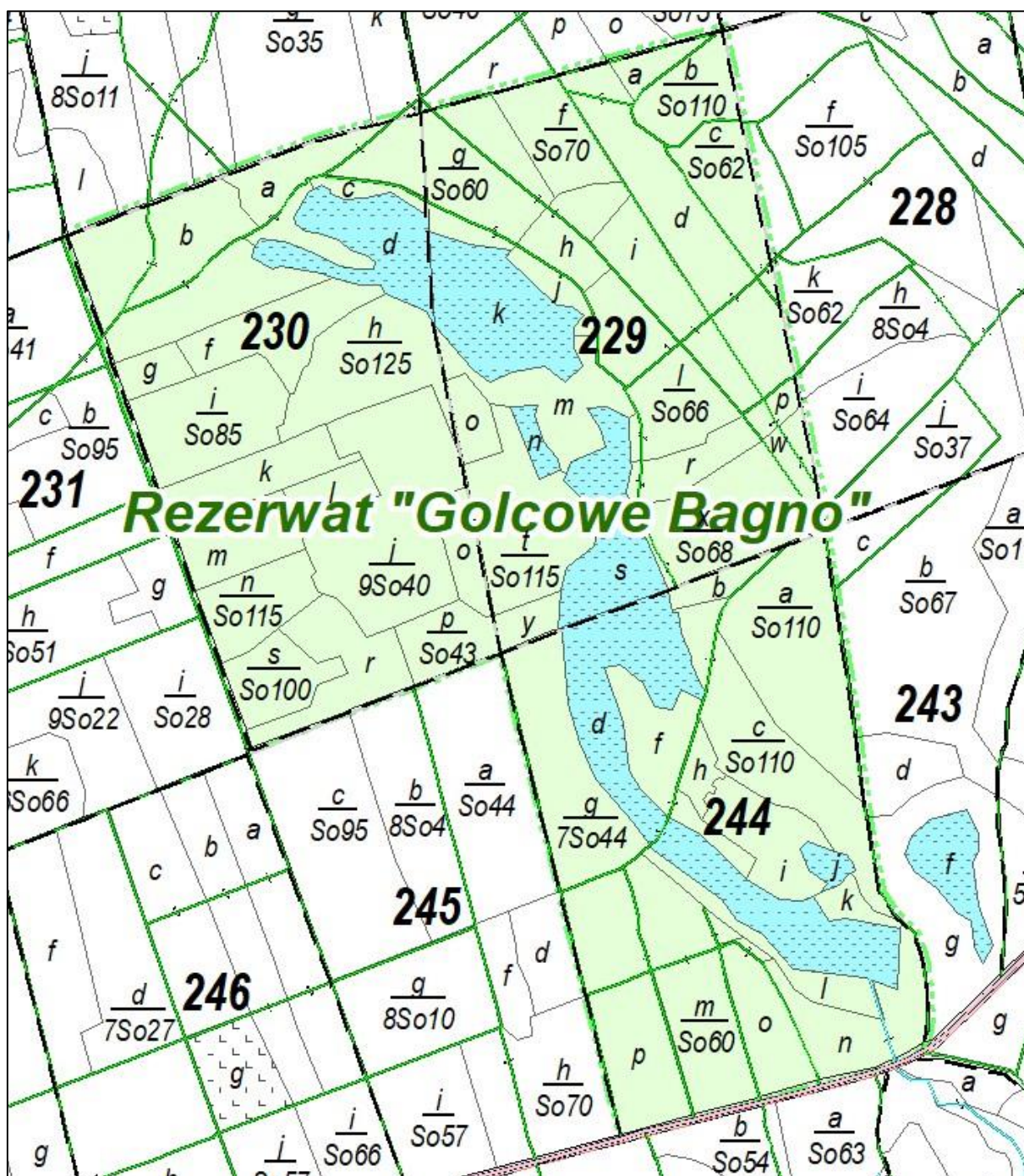
-podtyp: roślin zielnych i krzewinek (rzk);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: torfowiskowy (bagienny) (ET),

- podtyp: torfowisk wysokich (tw).

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Zarządzeniem Nr 53/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 8 września 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r., Nr 67, poz. 1839, z dnia 07.10.2009), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2017 r., poz. 2646).

Fot. 2. Fragment rezerwatu „Golcowe Bagno” (fot. B. Sobczak)

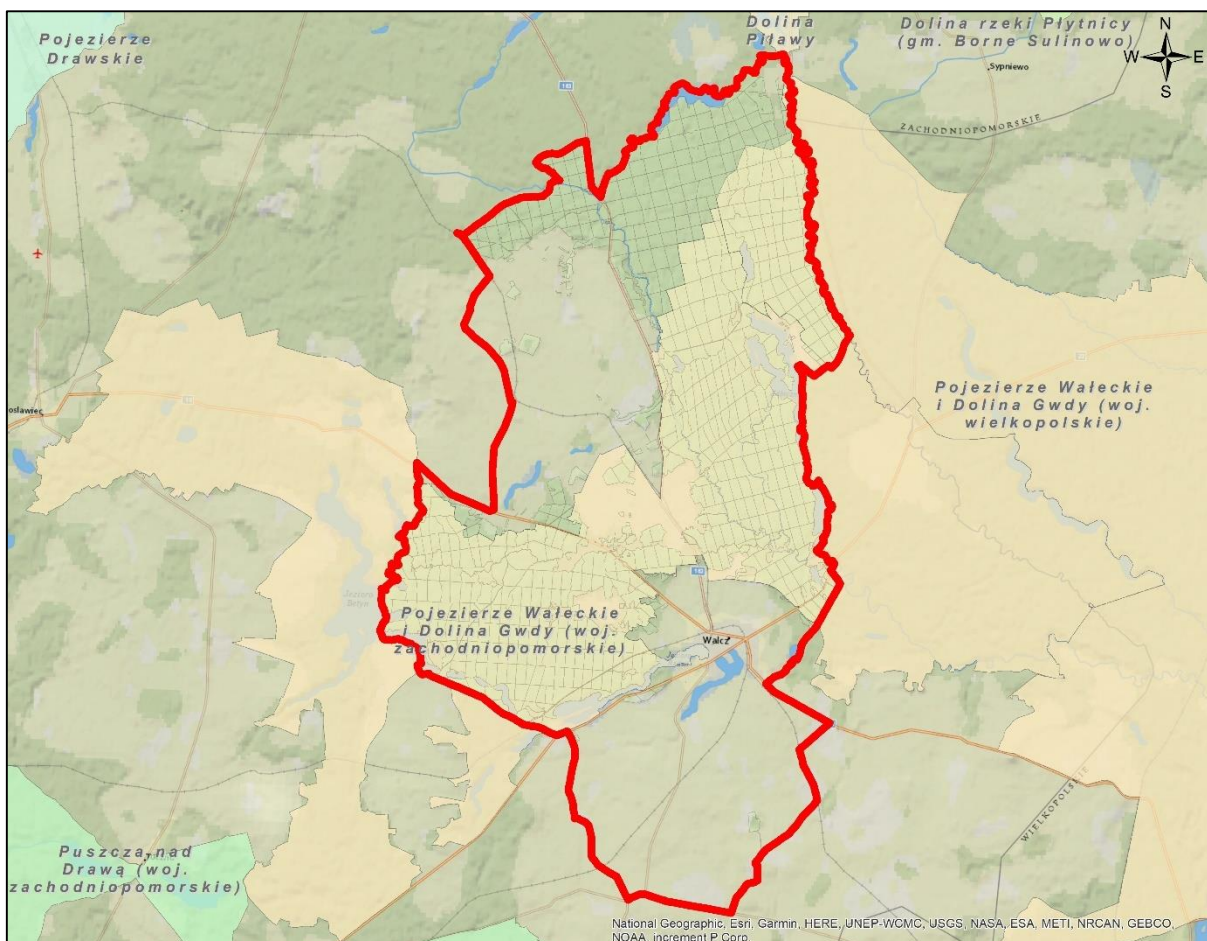
3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz, o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje jeden obszar chronionego krajobrazu.

Tab. 10. Obszary chronionego krajobrazu położone w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

Lp.	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Pow. ogólna obszaru	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. na gruntach N-ctwa
			[ha]		
1	2	3	4	5	6
1.	„Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy”	31.05.1989 r.	95502,81	15580,72	12460,78

Ryc. 8. Obszary chronionego krajobrazu na tle Nadleśnictwa Wałcz

➤ **OChK „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” (woj. wielkopolskie)**

Obszar ten utworzono dnia 01.07.1989 r. Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 11, poz. 95), potwierdzoną Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 2, poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 13, poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane Rozporządzenie Nr 212/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” (Dz. Urz. Woj. Wielk., z 2006 r., Nr 201, poz. 4770). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2011 roku (Nr IV SA/Po 709/10). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2020 r., poz. 1614).

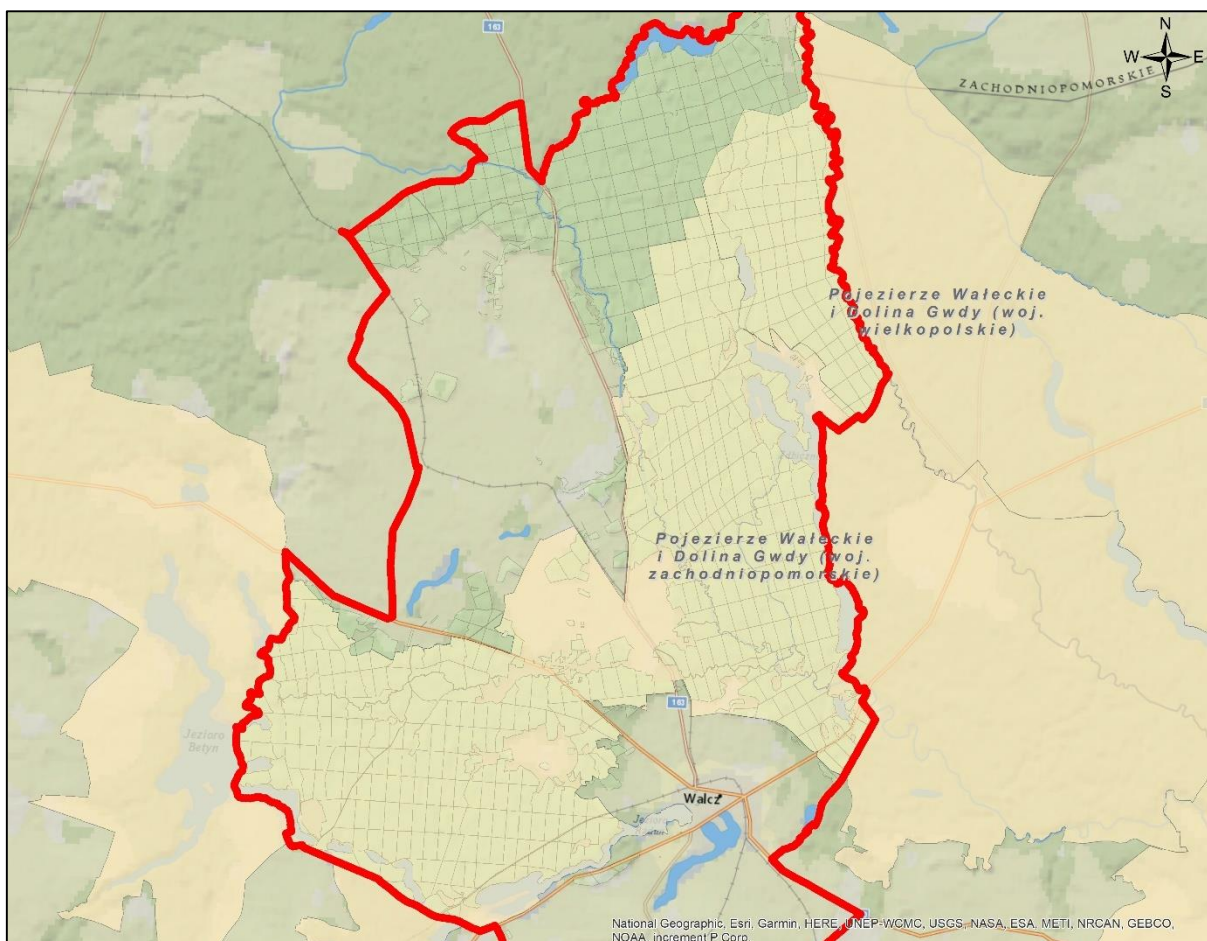
„Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszar położony jest na terenie województw wielkopolskiego (58375,00 ha) i zachodniopomorskiego (37127,81 ha), w powiatach: pilskim (gmina Szydłowo), złotowskim (gmina Jastrowie) oraz wałeckim (Miasto Wałcz, gmina Wałcz). Łączna powierzchnia obszaru wynosi 95502,81 ha.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz znajduje się 16,3% powierzchni obszaru, to jest 15580,72 ha, z czego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo – 12460,78 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 11622,03 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 319,95 ha,
- grunty nieleśne - 518,80 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 1g,i,m-o,~a,~b, 8a,b,d-h, 37a,b,d,f,j,~a,~c, 40h,~b,~g, 41s,~c,~d, 55a-c,h-w,~a,~b,~c, 56d,f,~a,~b,~c, 57c-j,~a,~b,~c, 58c-s,~b,~c,~d,~f, 59a-c,f,j-m,~b,~c,~d, 60a,j,~c, 80-86, 87a,c-k,~b,~c,~d, 88b,c,g,h,~a,~c, 109-115, 116a-n, 116~a, 116~b, 116~c, 133-140, 151-159, 167-177, 185-195, 201-213, 220-233, 234a-l,~a,~b,~c,~d, 235-247, 248a-l,~a,~b,~c,~d,~f, 249-285, 288-305, 307-309, 313-333, 335-374, 375a,b,g-j,~a,~b,~c, 378, 379b,~a, 382g-m,~a,~b, 384d-w,~a,~b,~c, 385-426, 427c,d,g-l,~a, 429, 430f-h,~b,~f, 431b-f,~a,~c,~d,~g, 432-456, 457a-p,~a,~b,~c,~d, 458-459, 460a-f,h-k,~a,~b, 461-483, 484a-cx,~a,~b, 485-487, 488a-l,~a,~b, 489-491, 492a-r,cx,~a,~b,~c, 493a-i,~a, 494-496, 497a-r,~a,~b, 498d-z,ax,bx,~a,~b,~c,~d, 499-537, 540a-c,g,h,k,l,~a, 541a-f,~a,~b, 542a-cx, 542~a,~b,~c, 543-588, 589a-f,i,~a,~b, 590-630, 634-650, 651a-i,~a, 652.

Ryc. 9. Mapa sytuacyjna Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy” w Nadleśnictwie Wałcz

3.1.3. Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny mają służyć zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania w razie potrzeby starań w celu zachowania ekologicznej spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków.

Podstawą jego funkcjonowania są dwie unijne dyrektywy:

- **Dyrektywa Ptasia** (Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków) – określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;
- **Dyrektywa Siedliskowa** (Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) – ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo.

W myśl dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym i gatunkom roślin i zwierząt, o których mowa w tych dyrektywach, warunki sprzyjające ochronie lub zadbać o odtworzenie ich dobrego (właściwego) stanu, m.in. poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) są wyznaczane do ochrony ptaków zagrożonych wyginięciem (ujętych w Załączniku 1 DP) jak również regularnie występujących ptaków wędrownych (również te niewymienione w Załączniku 1 DP), które w czasie swych corocznych wędrówek odpoczywają lub zatrzymują się w krajach Unii Europejskiej. OSO wyznaczane są indywidualnie przez każde państwo. Komisja Europejska sprawdza, czy krajowa sieć obszarów realizuje przyjęte przez dane państwo członkowskie kryteria wyboru obszaru oraz czy zapewnia ochronę wszystkich najbardziej odpowiednich terenów dla zachowania gatunków ptaków.

W dyrektywie siedliskowej natomiast jako cele ochrony wymienione zostały wymagające działań ochronnych typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla całej Unii Europejskiej (naturalne oraz półnaturalne tereny lądowe i wodne wyróżniające się specyficznymi czynnikami geograficznymi, fizycznymi cechami środowiska i określonymi zbiorowiskami roślinnymi) oraz wybrane cenne gatunki roślin i zwierząt (poza ptakami). Miejsca ich ochrony wyznacza się jako specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). W przypadku SOO, każde państwo członkowskie opracowuje i przedstawia Komisji Europejskiej listę leżących na jego terytorium obszarów kwalifikujących pod względem przyrodniczym, odpowiadających gatunkowo i siedliskowo wymogom zawartym w dyrektywie siedliskowej. Po przedłożeniu listy obszary są wartościowane i selekcyjonowane. Kluczowym elementem tej procedury jest seminarium biogeograficzne, podczas którego ocenia

się kompletność sieci dla każdego z gatunków i siedlisk. Następnie Komisja Europejska zatwierdza te obszary w drodze decyzji jako „obszary mające znaczenie dla Wspólnoty” – OZW. Od tego momentu nabierają one statusu obszarów Natura 2000 i podlegają ochronie w ramach prawa wspólnotowego. Po wyznaczeniu ich odpowiednim aktem prawa krajowego przyjmują nazwę specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Część wymienionych w dyrektywie siedliskowej gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych oznaczono jako priorytetowe, czyli takie, za które Europa ponosi szczególną odpowiedzialność z uwagi na fakt, iż większość naturalnego zasięgu ich występowania pozostaje w granicach administracyjnych Unii Europejskiej. Ta kategoria przedmiotów ochrony jest w sposób szczególny brana pod uwagę na etapie wyznaczania obszarów Natura 2000 (każdy obszar istotny dla siedliska lub gatunku priorytetowego powinien bezwzględnie zostać wyznaczony), a także w czasie oceniania ewentualnego zezwolenia na realizację działań negatywnie wpływających na cele ochrony na takim obszarze.

W dyrektywach ptasiej i siedliskowej określono ogólnie gatunki i siedliska, dla ochrony których tworzy się obszary Natura 2000. Jednak o tym, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze decydują kryteria wyznaczania, np. wielkość populacji względem populacji krajowej. Każdy obszar Natura 2000 posiada tzw. Standardowy Formularz Danych (SDF), w którym zawarte są wszystkie najważniejsze informacje, w tym dane identyfikujące obszar (nazwa, kod), informacje przyrodnicze o gatunkach i siedliskach występujących na jego terenie, a także ocena znaczenia danego obszaru w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk, z której wynika, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze Natura 2000, czyli:

- w obszarach ptasich – gatunki ptaków wymienione w pkt 3.2 SDF z oceną A, B lub C oraz ptactwo wodno-błotne (jeżeli tak wskazano w pkt. 3.2 SDF),
- w obszarach siedliskowych – siedliska przyrodnicze wymienione w pkt 3.1 SDF oraz gatunki zwierząt (**bez ptaków**) i roślin wymienione w pkt. 3.2 SDF z oceną A, B lub C.

Siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną.

Według stanu na 01.01.2025 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz występują następujące obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO):
 - PLB300012 Puszcza nad Gwdą;
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w SDF-ach (Standardowych Formularzach Danych) dla obszarów.

Tab. 11. Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Walcz

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					lasy (ha)	grunty nieleśne (ha)	razem (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8
OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO) NATURA 2000							
1.	PLB300012	Puszcza nad Gwdą	77 678,90	17 584,93	14 684,60	588,26	15272,86
SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) NATURA 2000							
1.	PLH320011	Jezioro Wielki Bytyń	2 017,05	414,57	244,98	25,03	270,01

Ryc. 12. Nadleśnictwo Walcz na tle obszarów Natura 2000

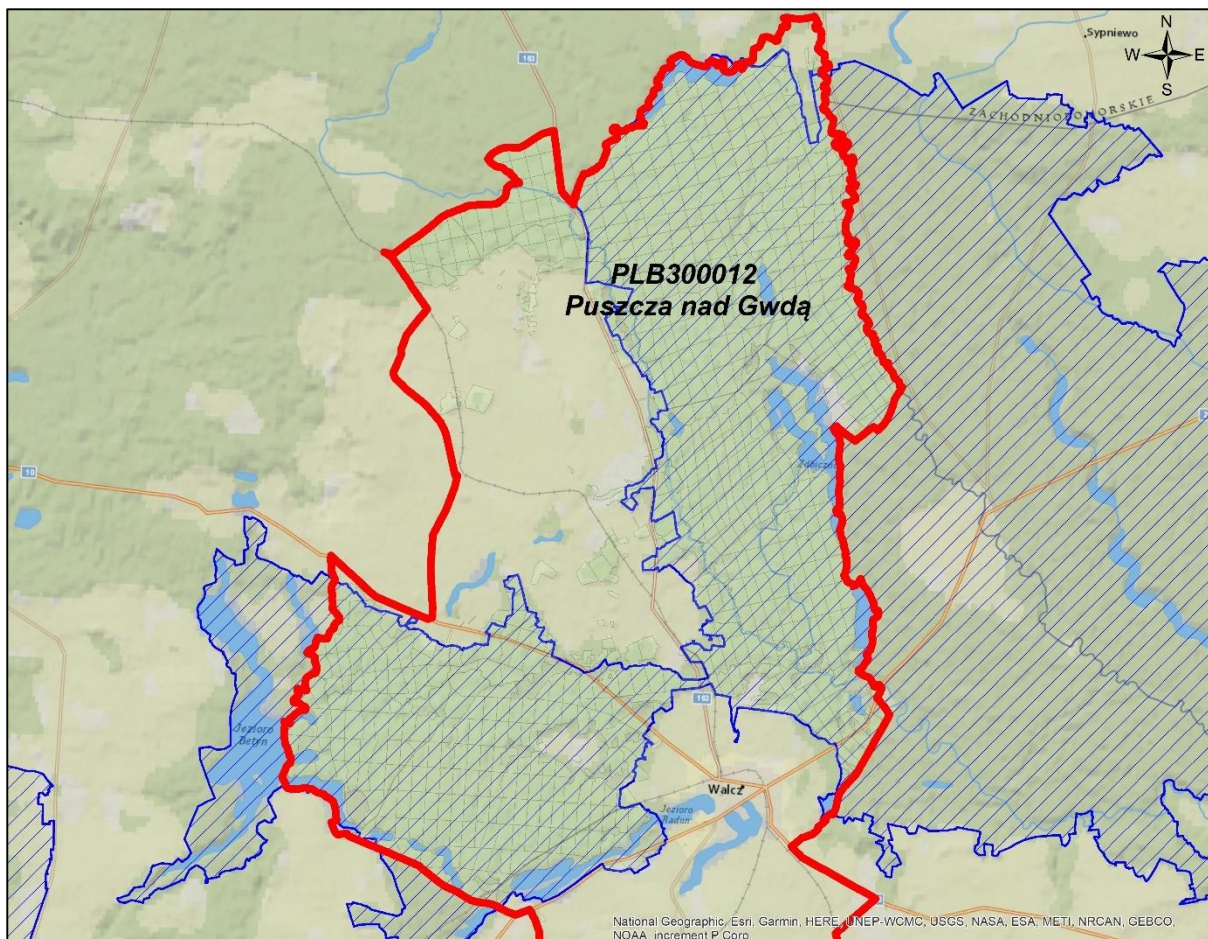
➤ **PLB300012 Puszcza nad Gwdą**

Obszar specjalny ochrony ptaków PLB300012 Puszcza nad Gwdą wyznaczony został w Polsce w dniu 13.10.2007 r., na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 07.179.1275). Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Obszar obejmuje powierzchnię 77678,90 ha, w tym: 50116,40 ha położonych w województwie wielkopolskim oraz 27562,50 ha położonych w województwie zachodniopomorskim.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 17584,93 ha (22,6% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 15272,86 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 14289,62 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 394,98 ha,
- grunty nieleśne - 588,26 ha.

W Nadleśnictwie Wałcz obszar obejmuje oddz.: 2c-g,~a, 4-7, 8c-h,~a, 9a,b,c,f,g,~a,~b,~c, 10-17, 22-32, 37, 38a-g,i-k,~a~b, 39-50, 55a-d,h-w,~a,~b,~c,~d, 56-68, 80-95, 109-124, 133-148, 151-165, 166a-j,~a,~b, 167-179, 180a-j,~a,~b, 181a-c,m,~c, 182a-c,~a,~b, 185-199, 200a-c,f-j,~a, 201-216, 217a-c,~b,~c, 220-247, 248a,c,d,~a,~b,~d, 249-257, 258b-m,~a, 259-266, 267j-l, 268-285, 286b,d,f, 287a-j,~a, 288-304, 311a-l,n,~a,~b, 312a-d,g-i,~a,~b, 313-331, 332a-d,h-o,~b,~c,~d,~f, 333a-c,f-p,~b,~c, 334a-g,~a,~b, 335-374, 375b-l,~a,~b, 376a-c,g-j,~a,~b, 377a,~b,~c, 378b-h, 379b-o,~a,~c,~d, 380, 381d-i, 382f-n,~a,~b, 383, 384d-w,~a,~b,~c,~d, 385-401, 402a-k,~a, 403-413, 414a-c,g-s,~a,~b,~c, 415-416, 417a-c,g,n,bx,cx,dx,fx, 421-426, 427c-l,~a, 428-456, 457a-p,~a,~b,~c,~d, 458-491, 492a-z,cx,~a,~b,~c, 493-497, 498c-z,ax,bx,~a,~b,~c,~d,~g, 499-537, 540a-l,~a, 541a-f,i-k,~a,~b, 542-563, 564b,d-i,~a, 565-588, 589a-i,~a,~b, 590-628, 629a-k,~a,~b,~c,~d, 630-650, 651a-i,~a, 652.

Ryc. 14. PLB300012 Puszcza nad Gwdą w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

PLB300012 Puszcza nad Gwdą jest ostoją ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA PL018). Występuje tu co najmniej 31 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z czego co najmniej 25 gatunków zaliczanych jest do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Występuje tu również 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK). Bardzo ważna ostoja lęgowa lelka, lerki i włochatki. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: gągoł, nurogęs, włochatka (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), lelek, lerka, puchacz (PCK), rybołów (PCK), zimorodek.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg aktualizacji na marzec 2024 r. wymieniono 31 gatunków ptaków z Załącznika I DP. Przedmiot ochrony stanowi 16 gatunków z oceną B (5) oraz C (11). Gatunki te w tabeli oznaczono przez zacielenie.

Tab. 13. Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej występujące na terenie obszaru PLB300012 Puszcza nad Gwdą oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
1.	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	D
2.	A027	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	D

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
3.	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	C
4.	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	D
5.	A038	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	C
6.	A067	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	B
7.	A070	Nurogęś	<i>Mergus merganser</i>	C
8.	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	D
9.	A073	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	C
10.	A074	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	C
11.	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	C
12.	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	D
13.	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	D
14.	A094	Rybołów zwyczajny	<i>Pandion haliaetus</i>	C
15.	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	D
16.	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>	D
17.	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	D
18.	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>	C
19.	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	C
20.	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	D
21.	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	B
22.	A224	Lelek zwyczajny	<i>Caprimulgus europaeus</i>	B
23.	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	B
24.	A236	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	C
25.	A238	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	D
26.	A246	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	B
27.	A255	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	D
28.	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	D
29.	A320	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	C
30.	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	D
31.	A379	Ortolon, trznadel	<i>Emberiza hortulana</i>	D

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Drzewostany dojrzałe i ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa zajmują łącznie 1377,34 ha, czyli 9,9% powierzchni gruntów leśnych zalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych

drzewostanach są: sosna (64%), dęby (21%), buk (11%), olsza (3%), świerk (0,4%), klon (0,3%), akacja (0,2%), brzoza (0,1%).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLB300012 Puszcza nad Gwdą posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. (Dz. Urz. 2015 r. poz. 2773, z dnia 23.04.2015 r.), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. 2017 r. poz. 4387), w którym w odniesieniu do działań ochronnych wskazano podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie oraz z dnia 27 września 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2023 r. poz. 5126) zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, gdzie zmieniono cele działań ochronnych.

➤ PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Obszar PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składający się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2007)5043)(2008/25/WE) (Dz. Urz. UE. L z dnia 15-01-2008, str. 383).

Obszar wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jezioro Wielki Bytyń (PLH320011) (Dz. U. z 2023 r., poz. 758). Położony jest w województwie zachodniopomorskim i obejmuje powierzchnię 2017,05 ha.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 414,57 ha (20,6% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 270,01 ha, w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 240,82 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 4,16 ha;
- grunty nieleśne – 25,03 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 519, 535h-l,~a,~b, 536-537, 560d-n,~c, 561-563, 586-588, 630.

Ryc. 18. PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

Obszar obejmuje rezerwat przyrody „Wielki Bytyń”, z nieznacznymi różnicami w przebiegu granicy.

Fot. 3. Rezerwat „Wielki Bytyń” i obszar Natura 2000 PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń (fot. B. Sobczak)

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 12 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 8 będących przedmiotem ochrony, które oznaczono przez zacienienie.

Tab. 20. Ocena znaczenia typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń oraz na gruntach Nadleśnictwa Wąlczyk

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wyłączeń	Powierzchnia wyłączeń [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic	B	867,20		
2.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	C	15,40		
3.	4030	Suche wrzosowiska	D	0,20		
4.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	D	0,20		
5.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	1,83	1	0,54
6.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.	D	0,20		
7.	9110	Kwaśne buczyny	B	226,20		
8.	9130	Żyzne buczyny	C	59,30	15	55,95
9.	9160	Grąd subatlantycki	C	30,10	3	4,57
10.	91D0*	Bory i lasy bagienne	B	25,83	1	1,29
11.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	123,70	20	49,05
12.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	D	6,03		
RAZEM					40	111,40

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Lokalizację wyłączeń ze stwierdzonymi siedliskami oraz wskazania gospodarcze wynikające z PUL na lata 2025-2034 zestawiono w załącznikach w dalszej części POP.

W SDF dla obszaru wymieniono również 8 gatunków zwierząt innych niż ptaki, które stanowią przedmiot ochrony w obszarze.

Tab. 21. Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Plązy				
1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	D	
1188	Kumak nizinny	<i>Bombina Bombina</i>	D	

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Ryby				
1149	Koza pospolita	<i>Cobitis taenia</i>	C	
5339	Różanka europejska	<i>Rhodeus amarus</i>	C	
Gady				
1220	Żółw błotny	<i>Emys orbicularis</i>	D	
Ssaki				
1137	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	C	519c, 519j, 586j, 586k, 587b, 588a, 588b, 588f, 536a, 537h, 562c, 563c, 630a
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	C	
2647	Żubr europejski	<i>Bison bonasus</i>	D	

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze siedliskowym PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zajmują łącznie 135,61 ha, czyli 58,4% powierzchni gruntów leśnych zalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosny (40%), buki (38%), świerki (1%) oraz dęby (1%)

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011, zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011. Kolejną zmianę zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011 wprowadzono Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2016 r.

3.1.5. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz występuje 33 obiekty uznane za pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa (21 szt.), 11 grup drzew oraz 1 pomnik przyrody nieożywionej (głaz narzutowy).

Tab. 25. Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ									
1.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	1	Pluskota 454 f	Wałcz Kłębowiec	Dbs	390	371	23	5
						390	388	25	5
						390	480	25	5 wywrot
2.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	2	Pluskota 453c	Wałcz Kłębowiec	Dbs	260	415	22	2
3.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	3	Pluskota 410 i	Wałcz Kłębowiec	Bk (martwy)	470	450	26	5
4.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	4	Pluskota 410 c	Wałcz Kłębowiec	Dbs	480	549	26	3
					Dbs	480	461	28	3
					Dbs	480	472	25	3
					Dbs	480	508	25	3
					Dbs	480	588	29	3
					Dbs (martwy)	480	314	20	5
5.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	5	Pluskota 457 k	Wałcz Kołatnik	Lp	230	305	24	2
					Dbs	230	294	24	2
6.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	6	Pluskota 407 b	Wałcz Kłębowiec	Db "Kapitan Bruski Grab" wywrot z 29.07.2010 r. (kapliczka)				5 wywrot
7.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	7	Międzyrzecze 355 b	Wałcz Kłębowiec	Cis (grupa 15 rozgałęzień)	100	25-63	13	1
8.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	8	Morzyce 591 f	Wałcz Wałcz	Dbs	330	500	28	2

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	9	Morzyce 591 f	Wałcz Wałcz 55	Db (pozostałości o dębie o nazwie „Dąb Piastowski)				5 wywrot
10.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	10	Rudki 69 f ,h	Wałcz Rudki	Lp (aleja 25 drzew) 8 szt. – oddz. 69f 17 szt. – oddz. 69h	180	250- 270	23-27	2
11.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	11	Rudki 107 a	Wałcz Rudki	Db	220	530	24	2
12.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	12	Rudnica 266 j	Wałcz Golce	Db (w starym pul 4 Db)	220	320	31	2
						220	310	31	2
						220	320	31	2
						220	320	31	2
					Bk	220	370	32	5 wywrot
13.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	14	Międzyrzecze 339 a	Wałcz Kłębowiec	Lp	160	480	32	2
14.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	15	Międzyrzecze 349 I	Wałcz Kłębowiec	Św (fragment pnia)	160	340	-	5 martwy
15.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	16	Międzyrzecze 365 k	Wałcz Kłębowiec	So	180	310	34	2
16.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	17	Pluskota 393 a	Wałcz Kłębowiec	Bk	180	380	30	2
						180			5 wywrot
17.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	18	Rudnica 401 a	Wałcz Kłębowiec	Db	170			5 wywrot
					Db	170			5 wywrot
18.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	19	Pluskota 457 h	Wałcz Kołatnik	Bk	220	385	26	2
19.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	20	Pluskota 409 h	Wałcz Kłębowiec	Db (2 zrosnięte dęby – jeden martwy, drugi obumierający)	220	300	24	5

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	21	Pluskota 486 h	Wałcz Kołatnik	Grupa Db 30 szt (w starym pul brak ilości)	130	180/ 340	24-28	1
21.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	22	Rudnica 345 b	Wałcz Kłębowiec	Bk (2 pnie)	220	415	24	3
22.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	23	Rudnica 302 b	Wałcz Kłębowiec	Db	220	302	28	3
						220	330	28	3
23.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	24	Rudnica 302 b	Wałcz Kłębowiec	Bk	220	372	27	2
24.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	25	Golce 234 f	Wałcz Golce	Jałowiec (główny pień martwy-wywrot, 5 odnóg)	75	78	5	3
25.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	26	Golce 242 d	Wałcz Golce	Db	220	400	22	2
26.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	27	Strączno 648 h	Wałcz Wałcz	Db	320	521	26	2
27.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	28	Strączno 528 I	Wałcz Nakielno	Db	230	370	22	2
28.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	29	Strączno 528 I	Wałcz Nakielno	Bk	170	300	23	1
29.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	30	Morzyce 591 c	Wałcz Wałcz	Db	320	480	23	4
30.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	31	Strączno 472 I	Wałcz Nakielno	Db (grupa 2 drzew)	270	405	24	2
							391	26	2
31.	Decyzja Wojewody Piłskiego nr 112/82		Golce 226 j	Jastrowie Budy	Jd	270	378	30	2
32.	Zarządzenie nr 32 Wojewody Piłskiego z dnia 30.12.1986r Dz.U.Wojewody Piłskiego nr 11 poz 118		Golce 226 j	Jastrowie Budy	Lp „Siedem Sióstr” (grupa 2 drzew – jedno z 2 konarami, drugie drzewo z 5 konarami)	270	480	25	3
							440	26	3

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
POMNIK PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ									
33.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	13	Rudnica 342 g	Wałcz Kłębowiec	Głaz narzutowy				Część nadziemna 1,2 m

* Stan zdrowotny pomników przyrody ożywionej przedstawiony jest liczbowo wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego:

- 1 – oznacza drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników;
- 2 – oznacza drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowej partii korony, z pojedynczymi szkodnikami;
- 3 – drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki;
- 4 – drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej;
- 5 – drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziuplami oraz martwe.

3.1.6. Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów oraz ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Pełna lista gatunków chronionych, występujących na terenie Nadleśnictwa Wałcz nie jest znana, ze względu na brak specjalistycznych opracowań florystycznych i faunistycznych, obejmujących całą powierzchnię Nadleśnictwa.

Dane przedstawione w dalszej części są wynikiem m.in. obserwacji Służby Leśnej Nadleśnictwa, dokumentacji prac siedliskowych, ekspertyz przyrodniczych, planu ochrony rezerwatu, obserwacji dokonanych przez pracowników BULiGL w trakcie terenowych prac urzędzeniowych oraz inwentaryzacji botanicznych.

Tab. 26. Zestawienie gatunków podlegających ochronie gatunkowej na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*	Gatunki ujęte w Czerwonych Księgach lub listach
1	2	3	4	5	6
Grzyby	-	1	1	-	-
Porosty	-	1	1	-	-
Widłaki	-	3	3	-	1
Mszaki	-	14	14	-	-
Rośliny naczyniowe	6	14	20	-	3
Owady	4	5	9	5	5
Pijawki	-	1	1	-	1
Ślimaki	2	1	3	2	3
Małże	1	1	2	1	1
Płazy	7	6	13	12	13
Gady	-	5	5	3	4
Ptaki	114	5	119	32	119
Ssaki	9	14	23	10	22

*Gatunki z Załączników II Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

a) grzyby, porosty i rośliny i chronione

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz stwierdzono stanowiska **39** gatunków (1 gatunek grzyba, 1 gatunek porostu, 3 gatunki widłaków, 14 gatunków mszaków, 20 gatunków roślin naczyniowych) objętych prawną ochroną.

Tab. 27. Gatunki roślin i grzybów chronionych występujące na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
GRZYBY				
1.	Smardz jadalny <i>Morchella esculenta</i>	408d, 482o, 484h, 484k	4	PL - cz
POROSTY				
1.	Plucnica islandzka <i>Cetraria islandica</i>	179c, 583i, 583j, 609a, 609d, 628a, 628d, 643a, 643b, 643d, 644c, 644d, 644f, 644g	14	PL - cz
WIDŁAKI				
1.	Widłak cyprysowy <i>Diphasiastrum tristachyum</i>	156i, 156j	2	PL – s
2.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	13a, 23j, 76a, 108j, 108k, 108l, 124k, 147f, 148g, 156c, 167b, 172c, 172j, 172m, 172n, 191g, 201f, 214c, 214d, 215h, 223a, 229k, 230b, 235g, 244d, 411h, 411j, 414h, 492l, 516i, 552d	31	PL – cz

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
3.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	5a, 10f, 58o, 58s, 76a, 85c, 87k, 108j, 108k, 108l, 115k, 124k, 147f, 148g, 156i, 156j, 253f, 379d, 388g, 432d, 432f, 433i, 471a, 471b, 472f, 514i, 515i, 562f, 599b, 599h, 600h	31	PL – cz CL – NT
MSZAKI				
1.	Bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>	Potencjalnie może występować w d-stanach na Bśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku. 519i, 588f, 588l	3	PL – cz
2.	Brodawkowiec czysty <i>Pseudoscleropodium purum</i>	Brak szczegółowych danych. Gatunek pospolity. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
3.	Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	562g	1	PL – cz
4.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	Brak szczegółowych danych. Gatunek pospolity. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
5.	Płonnik cienki <i>Polytrichum strictum</i>	85b, 85d, 85i, 85j, 85p, 562d	6	PL- cz
6.	Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	85p, 562f	2	PL - cz
7.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak szczegółowych danych. Gatunek pospolity. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
8.	Mokradłoszka zaostrozona <i>Calliergonella cuspidata</i>	519i, 535j, 537h, 560f, 561a, 562g, 586i, 587a, 587b, 587c, 587h, 587i, 588f	13	PL- cz
9.	Torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>	562f, 588f	2	PL – cz
10.	Torfowiec kończysty <i>Sphagnum fallax</i>	562d, 562f	2	PL – cz
11.	Torfowiec magellański <i>Sphagnum magellanicum</i>	562d	1	PL – cz
12.	Torfowiec ostrolistny <i>Sphagnum capillifolium</i>	562d, 562f	2	PL – cz
13.	Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak szczegółowych danych. Gatunek pospolity. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
14.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak szczegółowych danych. Gatunek pospolity. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
ROŚLINY NACZYNIOWE				
1.	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	229k, 230h, 244d, 410c, 562b, 562f	6	PL – s (1)
2.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	10m, 14g, 40a, 40g, 58o, 58p, 58s, 85d, 85h, 85i, 85m, 86i, 86j, 86p, 115b 115k, 172c, 172h, 172n, 229k, 230d, 244d, 354c, 432d, 432f, 446c, 447a, 503f, 503g, 504g, 504h, 505b, 505f, 506f, 507c, 522b, 523c, 523g, 525a, 530f, 530j, 532k, 533i, 533k, 557a, 562d, 562f, 573i, 575f,	65	PL – cz

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
		588i, 599b, 599h, 599j, 600a, 600b, 600c, 600d, 600f, 600h, 621b 637j, 637l, 641i, 643g		
3.	Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	85p, 229k, 230d, 244d, 562g	5	PL – cz
4.	Cebulica dwulistna (oszlach) <i>Scilla bifolia</i>	337f	1	PL – cz
5.	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	349l, 355b, 355d, 355f, 651l	5	PL – cz CzK - VU
6.	Grzybień białe <i>Nymphaea alba</i>	3d, 28d, 85b, 85p, 115d, 509f, 526f, 536i	8	PL – cz
7.	Jarząb brekinia <i>Sorbus torminalis</i>	459c	1	PL – s (3)
8.	Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	287g	1	PL – cz
9.	Kukulka bałtycka <i>Dactylorhiza baltica</i>	226b	1	PL – s
10.	Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	421cx	1	PL – cz
11.	Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	85b, 85d, 85i, 85p, 562d, 562f	7	PL – cz
12.	Nasieźrzytał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	254a, 536a, 536g	3	PL – s (1)
13.	Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	190a, 313b, 313d	3	PL – cz
14.	Orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i>	421cx	1	PL – cz
15.	Pomocnik baldaszkowy <i>Chimaphila umbellata</i>	628a, 645a	2	PL – cz
16.	Pływacz - rodzaj <i>Utricularia sp</i>	85p, 587b	2	PL – s (3) PCL – NT
17.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	15h, 28g, 31b, 80a, 85b, 85p, 229k, 230d, 244d, 490g, 562d, 562f, 562i,	13	PL – s PCL – NT
18.	Zawilec wielkokwiatowy (leśny) <i>Anemone sylvestris</i>	631a, 631b, 631c, 632a, 632g, 633a, 633b	7	PL – cz
19.	Wawrzynek wilczczyko <i>Daphne mezereum</i>	109j, 125f, 219f, 331c, 393b, 415a, 416g, 421ax, 439n, 439r, 452a, 453k, 471i, 587a, 587c, 589d, 634i, 636a, 636c, 636h, 636i, 646a	22	PL – cz
20.	Wiciokrzew pomorski <i>Lonicera periclymenum</i>	219f	1	PL – cz

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe:

– dla porostów – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, Nr 1408); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową;

– dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową; (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej; (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków dziko żyjących, zgodnie z §6 ust. 1 pkt 6 Rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 ust. pkt 3; (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1;

PCL – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;

CLP – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz stwierdzono również występowanie nierozpoznanych gatunków z rodzaju chrobotek, torfowiec oraz storczyk.

Chrobotki bez rozpoznania konkretnego gatunku występują w 52 wydz.: 24c, 25d, 26b, 26d, 26i, 27i, 39j, 40d, 40f, 41a, 41g, 41h, 41i, 41n, 42a, 42f, 42i, 43b, 66h, 96f, 112h, 114f, 117b, 161a, 176c, 186c, 188a, 188b, 188c, 193g, 211h, 220d, 221b, 222c, 223a, 319c, 422d, 457m, 458f, 461k, 461l, 475c, 487f, 488f, 491n, 492h, 493f, 493g, 493i, 493j, 493l, 650c.

Torfowce bez określenia gatunku występują w 80 wydz.: 12c, 12h, 13g, 13n, 14g, 15h, 28g, 31b, 31c, 42g, 45c, 69y, 85i, 85p, 97c, 97d, 98c, 98d, 127g, 229k, 229n, 229s, 230d, 243f, 244d, 244j, 255g, 255h, 256c, 264a, 312c, 333o, 335b, 349b, 354c, 376c, 379d, 379l, 385f, 386c, 387i, 388g, 414c, 420t, 421i, 422j, 423i, 432d, 432f, 433a, 433i, 436c, 444f, 444g, 446c, 447a, 449b, 485l, 485m, 490g, 492j, 492k, 501d, 508k, 511g, 531g, 533k, 536g, 562d, 589i, 591i, 599k, 600d, 600g, 612b, 612d, 612f, 627a, 643g, 652i.

Storczyki bez rozpoznania konkretnego gatunku występują w 6 wydz.: 69d, 126c, 151b, 401g, 401l, 480i.

Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Pospolite gatunki mszaków (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokitnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, nie zostały oznaczone na mapach.

b) zwierzęta chronione

Na terenie Nadleśnictwa Wałcz stwierdzono występowanie **176** gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: **1 gatunek pijawki, 9 gatunków owadów, 3 gatunki**

ślimaków, 2 gatunki małży, 13 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 119 gatunków ptaków i 22 gatunki ssaków.

Dane odnośnie szczegółowej lokalizacji części gatunków zaewidencjonowanych wprowadzono do opisów taksacyjnych i naniesiono na odpowiednią mapę tematyczną. Pozostałe gatunki ujęto w tabeli na podstawie obserwacji prowadzonych w systemie ciągłym. Dla gatunków nie występujących powszechnie na terenie Nadleśnictwa określono optymalne biotopy.

Tab. 28. Gatunki zwierząt chronionych na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
BEZKRĘGOWCE			
OWADY			
1.	Biegacz gładki <i>Carabus glabratus</i>	Gatunek spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa.	PL – cz
2.	Biegacz skórzasty <i>Carabus coriaceus</i>	Gatunek spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa.	PL – cz
3.	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Występuje na terenach podmokłych – wilgotne łąki, torfowiska niskie. Rośliną żywicielską gąsienic jest rdest wężownik. 115a, 115d, 151a, 167d	PL – s, (1) PCZK - LC DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - EN
4.	Łątka ozdobna <i>Coenagrion ornatum</i>	Ważka z rodziny łątkowatych, gatunek związany z małymi ciekami	PL – s, (1) Czerwona lista IUCN – LC
5.	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Fragmenty drzewostanów ze starymi dębami i zasobami martwego drewna	PL – s DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - NT
6.	Paź żeglarz <i>Iphiclides podalirius</i>	Drzewostany, parki 457b	PL – cz
7.	Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Zasiedla nizinne i podgórskie cieki różnej wielkości, od strumieni po duże rzeki. Występuje najczęściej na odcinkach cieków położonych wśród bogatej strukturalnie roślinności, np. śródlęsne lub w otoczeniu łąk z nadbrzeżnymi zaroślami, drzewami. Wskazane jest duże nasłonecznienie przynajmniej fragmentów obrzeży. 2d, 5f, 8c, 22b, 39k, 85i, 116d, 137g, 241g, 241n	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
8.	Trzmieł leśny <i>Bombus pratorum</i>	Gatunek spotykany w świetlistych drzewostanach, głównie przy otwartych poboczach dróg leśnych.	PL – cz
9.	Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Zasiedla jeziora dystroficzne otoczone torfowiskami. 3d, 85p, 241a	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
PIJAWKI			
1.	Pijawka lekarska <i>Hirudo medicinalis</i>	Gatunek spotykany w rzekach, jeziorach i stawach na terenie Nadleśnictwa.	PL – cz, (4) Czerwona lista IUCN – NT
ŚLIMAKI			
1.	Poczwarówka jajowata <i>Vertigo an moulinsiana</i>	Jest to gatunek wilgociolubny, żyjący wśród roślinności szuwarowej, w tym na łąkach trzcin, turzyc i manny mielec, na terenach o podłożu wapiennym i z odpowiednio wysokim poziomem wód gruntowych. Przebywa na podmokłych łąkach, bagnach i mokradłach, brzegach rzek i jezior.	PL – s, (1) DS – zał. II Czerwona lista IUCN - VU
2.	Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Zamieszkuje niewielkimi koloniami tereny podmokłe. preferuje wilgotne łąki, często na pograniczu z trzcinowiskami czy turzycowiskami. Występuje również na obrzeżach bagien i zbiorników wodnych.	PL – s, (1) DS – zał. II Czerwona lista IUCN - NT
3.	Ślimak winniczek <i>Helix pomatia</i>	Gatunek spotykany na większości mocno wilgotnych gruntach Nadleśnictwa.	PL – cz, (4) Czerwona lista IUCN - LC
MAŁŻE			
1.	Skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Czyste wody z dnem piaszczystym lub żwirowym dnem.	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - EN
2.	Szczeżują wielka <i>Anodonta cygnea</i>	Czyste wody z dnem piaszczystym lub żwirowym dnem.	PL - cz
KRĘGOWCE			
PŁAZY			
1.	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i>	Gatunek rzadki. Preferuje wody stojące, okresowo zalewane łąki, głębsze rowy melioracyjne, doły po wydobyciu piasku i żwiru. 485n, 486i, 510h, 609h	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Spotykany głównie na płytkich wodach stojących, szczególnie mocno nasłonecznionych w okresie odbywania godów (IV – VII).	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
3.	Ropucha paskówka <i>Epidalea calamita</i> (<i>Bufo calamita</i>)	Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
4.	Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	Gatunek częsty. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych. 15i, 28b, 31f, 255j, 286d, 286g, 287a, 287c, 450g, 482s, 486h, 609h, 627g, 643b	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
5.	Ropucha zielona <i>Pseudepidalea viridis</i> (<i>Bufo viridis</i>)	Gatunek częsty. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL –s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
6.	Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>	Doliny rzeczne porośnięte lasem, widne lasy liściaste i mieszane, brzegi jezior, bagna, oczka wodne. 15g, 28b, 31b, 195j, 229l, 230j, 244i, 485o, 486b, 489f, 510h	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
7.	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Gatunek rzadki. Spotyka się ją głównie w bezrybnych małych akwenach wód stojących, często śródleśnych lub częściowo ocienionych drzewami.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - NT
8.	Traszka zwyczajna <i>Lissotriton vulgaris</i>	Zasiedla lasy liściaste, iglaste i mieszane, także suche. Posiadając duże zdolności adaptacyjne zapuszcza się również na łąki, parki, tereny wilgotne, a nawet rolnicze i zurbanizowane. 28d, 521c, 637l	PL – cz Czerwona lista IUCN - LC
9.	Żaba jeziorkowa <i>Pelophylax lessonae</i> (<i>Rana lessonae</i>)	Gatunek preferuje wody stojące i wolno płynące, także na terenach zalesionych. 15c, 28b, 31b, 195l, 229i, 230k, 244g, 255c, 450h, 485l, 486b, 420j, 510h, 525c, 609j, 627g	PL – cz, (1), (4) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
10.	Żaba moczarowa <i>Rana arvalis</i>	Występuje na łąkach, śródleśnych polanach. Wytrzymała na brak wody. 85o, 156d, 322f, 322g, 337l, 349b, 354c, 587b	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
11.	Żaba śmieszka <i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)	Gatunek najczęściej spotykany nad dużymi zbiornikami wodnymi: jeziora, stawy, rozlewiska rzeczne, lecz również w śródleśnych stawach.	PL – cz, (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
12.	Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Gatunek preferuje tereny podmokłe i akweny wód stojących i wolno płynących, również wilgotne i podmokłe lasy. 85b, 520d, 520f, 521c, 548a, 575g, 575h	PL – cz, (1) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
13.	Żaba wodna <i>Pelophylax esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)	Preferuje wody stojące i wolno płynące. 3d, 115i, 322f, 322g, 337l, 349b, 354c	PL – cz, (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
GADY			
1.	Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	Występuje na skraju lasu, przy stawach, w nasłonecznionych miejscach. 241o, 254w, 259h, 647i, 651l	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i>	Występuje w pobliżu torfowisk, na skraju lasu. Zamieszkuje wilgotne siedliska leśne.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN - LC
3.	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	Liczny w wilgotnych lasach, przy obrzeżach drzewostanów.	PL – cz, (1)
4.	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	Występuje zwykle w sąsiedztwie wód. Ściśle związany z obecnością płazów (pokarm). 519i	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LR/LC
5.	Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	Spotykana na obrzeżach lasów, podmokłych łąkach i polanach leśnych. 323b, 324a	PL – cz, (1), (4) Czerwona lista IUCN - LC
PTAKI			
1.	Bąk (2) <i>Botaurus stellaris</i>	Zbiorniki wodne z szerokimi szuwarami: naturalne jeziora, glinianki, starorzeczka, podmokłe trzcinowiska. 4b	PL – s DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bekas kszysk <i>Gallinago gallinago</i>	Prowadzi skryty tryb życia, przemieszczając się wśród gęstej roślinności szuwarowej. 85p, 195k, 254a, 276a, 354c	PL – s Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
3.	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Może występować na terenach leśnych, w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Leśnictwo Iłowiec, Międzyrzecze.	PL – s, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
4.	Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Szuwary nadwodne wód płynących i stojących. Żeruje głównie na terenach otwartych. 4b, 15b, 28h, 31p, 482r, 486a	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
5.	Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>	Otwarte tereny na nizinach, przede wszystkim na łąkach, torfowiskach, użytkach rolnych i obszarach podmokłych w dolinach większych rzek z niską roślinnością.	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
6.	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	W pobliżu osad, na łąkach i terenach otwartych.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
7.	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Stare drzewostany, raczej w terenach mało uczęszczanych. Widywany w leśnictwach Golce, Międzyrzecze, Nakielno	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
8.	Bogatka <i>Parus major</i>	Głównie zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy. 651k, 651l	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
9.	Brodziczak samotny <i>Tringa ochropus</i>	Zadrzewione bagna, zarośnięte torfowiska, otwarte muliste podłoża i rowy. 259b, 294f, 587a	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
10.	Cyraneczka <i>Anas crecca</i>	Gęsto zarośnięte zbiorniki wodne, niewielkie stawy, a nawet rowy melioracyjne.	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
11.	Cyranka <i>Anas querquedula</i>	Gęsto zarośnięte zbiorniki wodne, niewielkie stawy, a nawet rowy melioracyjne.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
12.	Cierniówka <i>Curruca communis</i>	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
13.	Czajka <i>Vanellus vanellus</i>	Wilgotne i podmokłe łąki i pastwiska, zastoiska śródpolne.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
14.	Czapla biała <i>Ardea alba</i>	Występuje w pobliżu zbiorników wodnych jezior i stawów rybnych. 4b	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
15.	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	Występuje w pobliżu zbiorników wodnych jezior i stawów rybnych. Widywana na terenie całego Nadleśnictwa. 3d, 85b	PL – cz, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
16.	Czarnogłówek <i>Poecile montanus</i>	Związana z podmokłymi zadrzewieniami, łozowiskami i zakrzewieniami liściastymi (zwłaszcza łęgowymi) oraz z suchymi, młodymi, niskimi lasami sosnowymi i sosnowo-świerkowymi.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
17.	Czubatka <i>Lophophanes cristatus</i>	Bory sosnowe i świerkowe, lasy mieszane. Częściej spotykana w głębi zwartych kompleksów leśnych niż na ich obrzeżach.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
18.	Derkacz <i>Crex crex</i>	Wilgotne łąki z wysoką roślinnością zielną i kępami krzewów, pola uprawne oraz suchsze miejsca na bagnach. 254a, 491c, 647i, 651j, 651l	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
19.	Drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>	Drzewostany świerkowe, lasy łęgowe, o gęstym podszyciu, w pobliżu otwartych przestrzeni.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
20.	Dudek zwyczajny <i>Upupa epops</i>	Skraje starych widnych drzewostanów liściastych i aleje drzew w pobliżu rowów, pól i ugorów. 583g, 645d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
21.	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Drzewostany powyżej 80 lat. 115g, 151b, 167d, 172h, 172m, 55c, 85i, 255d, 335d, 337c, 349c, 364f, 589d, 586i, 587i	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
22.	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>	Drzewostany powyżej 40 lat.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
23.	Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Drzewostany liściaste, zwłaszcza z udziałem dębu, szczególnie powyżej 90 lat.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
24.	Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	Skraje drzewostanów liściastych, zadrzewienia w pobliżu osad ludzkich. 348b, 468h	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
25.	Dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>	Rzadkie, stare lasy liściaste i mieszane (rzadziej) oraz ich obrzeża, zwłaszcza preferuje obszary, gdzie obecne są ciek wodne i wody stojące.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
26.	Dzwoniec <i>Chloris chloris</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
27.	Gągoł <i>Bucephala clangul</i>	Zasiedla stare dziuplaste drzewa w pobliżu rzek i zbiorników wodnych. 85b, 156d, 348b, 349d	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
28.	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu, wrzosowiska. 85b, 292d	PL – s DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
29.	Gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Wilgotne, gęste lasy iglaste i mieszane, bory świerkowe z gęstym poszyciem.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
30.	Gołąb siniak <i>Columba oenas</i>	Lasy liściaste i mieszane z dziuplastymi drzewami. Preferuje stare buczyny i bory. Unika bezleśnych przestrzeni. 335f, 336i, 348b, 349c, 364d, 365k, 537b, 562i, 563c, 587i, 588n	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
31.	Grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane z udziałem grabu lub buka, w pobliżu zbiorników wodnych. 348b, 457b	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
32.	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, zadrzewienia rzeczne, jeziorne o wielowarstwowej strukturze z zaroślami, często kolczaste zakrzaczenia, młode uprawy leśne.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
33.	Jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	Drzewostany starszych klas wieku, zwłaszcza wilgotne i podmokłe. 153f, 347d, 399c, 536b	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
34.	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
35.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk. Leśnictwa: Międzyrzecze, Rudnica.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
36.	Kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
37.	Kobuz <i>Falco subbuteo</i>	Starsze drzewostany, zwłaszcza z gniazdami kruka, w których odbywa lęgi.	PL – s*, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
38.	Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>	Zbiorniki wodne o zróżnicowanej wielkości z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną 3d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
39.	Kormoran <i>Phalacrocorax carbo</i>	Zbiorniki wodne. 562f, 563c	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
40.	Kos <i>Turdus merula</i>	Zadrzewienia i lasy liściaste i mieszane, w borach rzadko.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
41.	Kowalik <i>Sitta europaea</i>	Luźne starodrzewy liściaste i mieszane. Preferuje drzewostany z udziałem gatunków ciężkonasiennych, np. dębu i buka. Unika wnętrza lasów i suchych borów iglastych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
42.	Krakwa <i>Mareca strepera</i>	Bogato zarośnięte, nizinne zbiorniki stojącej wody o rozległej toni wodnej jak jeziora i stawy. 3d	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
43.	Krogulec <i>Accipiter nisus</i>	Głównie młodniki i drągowiny.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
44.	Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Płytkie, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami. 3d	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
45.	Kruk <i>Corvus corax</i>	Drzewostany i zadrzewienia liściaste i iglaste. 125k, 325c, 530l	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
46.	Kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	Podmokłe łąki i zastoiska (również bobrowe), z niewysoką roślinnością zielną.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
47.	Kukułka <i>Cuculus canorus</i>	Zadrzewienia liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
48.	Kulczyk <i>Serinus serinus</i>	Zadrzewienia, aleje śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
49.	Kwiczół <i>Turdus pilaris</i>	Lasy łęgowe, olsy, lasy sosnowo-brzozowe i luźne zadrzewienia w rzecznych dolinach. 293c	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
50.	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, zrębów, młodników. Spotkać go można na wrzosowiskach. 9f, 10b, 27f, 37b, 40g, 44c, 55i, 56d, 58c, 82a, 85g, 111l, 112g, 112i, 113g, 113k, 134i, 137f, 151d, 151g, 167i, 186a, 186j, 201d, 237c, 252b	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
51.	Lerka <i>Lullula arborea</i>	Otwarte tereny (zręby, uprawy) przy ścianie sosnowych, prześwietlonych borów. 139b, 151d, 152b, 167g, 167j, 169b, 171c, 185a, 186k, 187c, 201c, 206f, 254d, 259h, 275b, 366d	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
52.	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	Spotykany na polach uprawnych, szczególnie w okresie wiosennym w dolinach rzek. Dość powszechnie obserwowany na przelotach. 156d	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
53.	Łabędź niemy	Akweny wód stojących i płynących, również z niewielkim szuwarem.	PL – s, (2)

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
	<i>Cygnus olor</i>	3d, 219f, 408a, 627h, 643b	Czerwona lista IUCN – LC
54.	Makolągwa <i>Linaria cannabina</i>	Na obrzeżach lasów liściastych, parki, zadrzewienia.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
55.	Mazurek <i>Passer montanus</i>	Otwarte tereny, zakrzewienia, wrzosowiska.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
56.	Modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>	Zasiedla słoneczne lasy liściaste i mieszane, w dolinach rzek. Preferuje lasy olszowe z domieszką dębów.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
57.	Mucholówka szara <i>Muscicapa striata</i>	Obrzeża prześwietlonych lasów. Głównie stare, przerzedzone drzewostany, zwłaszcza nadrzeczne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
58.	Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	Stare liściaste i mieszane lasy o bogatym podszybie. Wymaga ponad 80–100 letnich drzewostanów, cienistych, próchniejących i z liczną entomofauną, która zapewni mu pokarm. Preferuje miejsca wilgotne i zacienione, np. zalewiska. 335h, 347f, 348b, 349c, 536c, 537b, 562b, 563c, 587i	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
59.	Mucholówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>	Starsze drzewostany liściaste i iglaste. 320a	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
60.	Mysikrólik <i>Regulus regulus</i>	Zwarte bory iglaste i mieszane (z przewagą drzew iglastych, najlepiej luźno stojących świerków) z licznymi podrostami.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
61.	Myszołów <i>Buteo buteo</i>	Lasy liściaste i mieszane. 207d, 241r, 335h, 339a	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
62.	Nurogęś <i>Mergus merganser</i>	Bieżące lub stojące wody o zadrzewionych brzegach. Preferuje lasy liściaste i mieszane, ale korzysta też z kęp i samotnych drzew. Poza okresem lęgowym przebywa nad wszelkimi płytkimi zbiornikami. 450h	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
63.	Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Zwarte, stare i rozległe lasy, przeważnie mieszane i liściaste, w pobliżu pól uprawnych, dolin rzecznych, łąk i pastwisk, na obszarach obfitujących w tereny podmokłe i jeziora. Leśnictwo Nakielno.	PL – s, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
64.	Ortolan <i>Emberiza hortulana</i>	Zadrzewienia, kępy i pasy drzew przy drogach, skraje większych lasów w otwartym krajobrazie rolniczym.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
65.	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	Rozległe drzewostany iglaste, bory głównie świerkowe (również sosnowe i mieszane).	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
66.	Pelzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
67.	Piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>	Młodniki i dragowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
68.	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i>	Większe akweny wód stojących (ponad 2 ha), z wykształconą roślinnością wodną.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
69.	Perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i>	Płytke, częściowo zarośnięte zbiorniki słodkowodne, starorzecza.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
70.	Perkoz zauszniak <i>Podiceps nigricollis</i>	Małe zbiorniki wodne na bagnach oraz płytkie stawy i jeziora o bujnej roślinności zanurzonej i z obszarami roślinności wystającej ponad lustro wody.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
71.	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Małe, śródlądowe, zarośnięte zbiorniki wodne. 3d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
72.	Piegża <i>Currura curruca</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne. 348f	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
73.	Pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane o umiarkowanej wilgotności z bujnym runem i podszytem, młodniki, doliny rzek. Unika zwartych, jednolitych drzewostanów i dlatego preferuje ich skraje.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
74.	Pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Przerzedzone fragmenty różnorodnych lasów iglastych, mieszanych i liściastych, prześwietlone sośniny, a zwłaszcza wiatrolomy, skraje lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
75.	Pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>	Sąsiedztwo wód płynących i stojących, w miejscach niepokrytych roślinnością. 647i, 651j, 651l	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
76.	Pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>	Trwałe użytki zielone (łąki, pastwiska), przesuszone torfowiska.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
77.	Pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>	Młodniki i dragowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
78.	Potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>	Tereny wilgotne i podmokłe – trzcinowiska, turzycowiska, bagna, wilgotne łąki. 526h	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
79.	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Stare drzewostany w pobliżu terenów otwartych (zbiorniki wodne). Leśnictwo Nakielno.	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
80.	Pustułka <i>Falco tinnunculus</i>	W pobliżu osiedli ludzkich, zadrzewienia śródpolne.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
81.	Puszczyk <i>Strix aluco</i>	Dziuple w starszych lasach liściastych i mieszanych. 537b	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
82.	Raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>	Lasy liściaste i mieszane, bory, młodniki, skraje lasów, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
83.	Remiz <i>Remiz pendulinus</i>	Łęgi, brzegi mniej uczęszczanych, zaniedbanych jezior i rzek, zarosłych trzcinami, krzewami i drzewami.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
84.	Rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Najczęściej widuje się w podmokłych dolinach rzek. 3d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
85.	Rudzik <i>Erithacus rubecula</i>	Wilgotne cieniste starsze lasy z obfitym podszytem.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
86.	Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	Preferuje skraje starych borów sosnowych, zadrzewione brzegi rzek i jezior oraz różnego typu rozlewiska i mokradła. Lęgnię się na obrzeżach drzewostanów w pobliżu jezior i stawów hodowlanych. Wymogiem jest obecność wysokich sosen o płaskich koronach, dogodnych do założenia gniazda. Leśnictwo Nakielno.	PL – s*, o, (1), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
87.	Samotnik <i>Tringa ochropus</i>	Na łęgowiska wybiera głównie olsy i łęgi, zarośnięte torfowiska na brzegach śródleśnych jezior, otwarte muliste podłoża i rowy. Poza okresem lęgowym otwarte tereny podmokłe i brzegi zbiorników wodnych.	PL – s*, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
88.	Sikora uboga <i>Poecile palustris</i>	Lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
89.	Słownik szary <i>Luscinia luscinia</i>	Obrzeża wilgotnych lasów liściastych, parków, zarośli nadrzecznych i innych wilgotnych zadrzewień 647i, 651j, 651l,	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
90.	Sokół wędrowny	Obszary leśne, oraz tereny zurbanizowane. Leśnictwo Nakielno	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
91.	Sosnówka <i>Periparus ater</i>	W głębi zwartych starych borów sosnowych i świerkowych, rzadko w lasach liściastych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
92.	Sowa uszata <i>Asio otus</i>	Lasy, zadrzewienia śródpolne, parki o gęstym zadrzewieniu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
93.	Sójka <i>Garrulus glandarius</i>	Występuje licznie w lasach liściastych i mieszanych o bogatej strukturze (zwłaszcza z dębami). Unika obszarów bezleśnych i mocno prześwietlonych lasów.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
94.	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Spotykana w lasach z udziałem świerka, szczególnie przy dużym udziale w podszyciu. Leśnictwo Łłowiec, Strączno.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
95.	Sroka <i>Pica pica</i>	Nadrzeczne zarośla, szczególnie kolczaste zakrzewienia głogu, obrzeża lasów i młode drzewostany z domieszką olchy, wierzy, osiki i brzozy. Unika zwartych lasów, rozległych otwartych terenów bez krzewów i drzew.	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
96.	Srokosz <i>Lanius excubitor</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
97.	Strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>	Porośnięte tereny wzdłuż rzek i strumieni z dużą ilością leśnej roślinności zielnej i krzewiastej, nad jeziorami i starorzeczami.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
98.	Strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>	Lasy i bory z bujnym podszytem, szczególnie w pobliżu cieków wodnych, terenów podmokłych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
99.	Szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>	Unika zwartych kompleksów leśnych. Lęgnię się na obrzeżach lasów liściastych i mieszanych, nadrzeczne łęgi.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
100.	Szpak <i>Sturnus vulgaris</i>	Lasy i różne skupiska drzew z dziuplami. Różnorodne środowiska, od wrzosowisk po mokradła.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
101.	Świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>	Uprawy i młodniki, dobrze nasłonecznione, suche drzewostany iglaste bądź mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
102.	Świergotek polny <i>Anthus campestris</i>	Tereny dobrze nasłonecznione, suche, piaszczyste, obrzeża borów, zręby i duże uprawy leśne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
103.	Świerszczak <i>Locustella naevia</i>	Spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa, lasy liściaste o gęstym poszyciu, zakrzewione, wilgotne podmokłe łąki.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
104.	Świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Dojrzałe lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
105.	Trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Jeziora, stawy, mniejsze zarośnięte zbiorniki wodne, przydrożne rowy i bagna z przewagą trzcin przemieszanych z pałąką wodną. 3d, 85p, 156d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
106.	Trzcinia <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Bagienne doliny rzek, obficie zarośnięte jeziora i kompleksy stawów hodowlanych. 322f, 322g	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
107.	Trzmiołojad <i>Pernis apivorus</i>	Preferuje stare, świetliste drzewostany liściaste i mieszane, zwłaszcza przylegające do terenów otwartych, np. polan, łąk, pól lub poprzecinane zrębami, rzadziej bory.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
108.	Trznadel zwyczajny <i>Emberiza citrinella</i>	Preferuje miejsca dobrze nasłonecznione, będące mozaiką zadrzewień, krzewów i terenów otwartych, np. obrzeża widnych lasów liściastych i borów. Spotkać go można w pobliżu rzek. Nie występuje też w zwartych drzewostanach.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
109.	Wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>	Rozległe połacie trzcin na obrzeżach jezior i zarośnięte starorzecza. 3d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
110.	Wilga <i>Oriolus oriolus</i>	Drzewostany liściaste i mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
111.	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Spotykana w lasach z udziałem świerka, często w pobliżu terenów otwartych (zrębów, upraw, bagien). Do gniazdowania często wykorzystuje dziuple dzięcioła czarnego. Leśnictwo Międzyrzecze.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
112.	Wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	Różnorodne zbiorniki wodne od dużych jezior i bagien po brzegi stawów i starorzeczy, rowy melioracyjne. Wymaga środowisk, w których płytką wodę porasta gęsta roślinność, głównie trzciny. 3d, 85b, 156d	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
113.	Wrona siwa <i>Corvus cornix</i>	Dawniej prawie wyłącznie doliny rzek, obrzeża jezior. Obecnie także obrzeża wszelkich lasów i zadrzewień śródpolnych, otwarte tereny z mozaiką śródpolnych lasów. Nie unika większych drzewostanów, choć lęgnie się tylko na ich skraju (w zwartych kompleksach nie występuje).	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
114.	Zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>	Wilgotne obrzeża świetlistych lasów liściastych oraz mieszanych z dobrze rozwiniętym i niepełnym zwarcie koron drzew. Unika ciemnych krzewów, trzymając się wyłącznie górnych partii krzewów i drzew.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
115.	Zielonka <i>Porzana parva</i>	Zbiorniki z gęstym pasem trzcin, sitowia i inną roślinnością bagienną na brzegach wód stojących. Preferuje styk niewielkich obszarów wolnego lustra wody z pasem roślin lub zwałowiska trzciny.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
116.	Zięba <i>Fringilla coelebs</i>	Widne lasy liściaste, mieszane i iglaste, z ubogą warstwą podszytu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
117.	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących, strome piaszczyste brzegi. 2d, 4b, 8b, 80j, 85b, 109d	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
118.	Zniczek <i>Regulus ignicapilla</i>	Gnieździ się w lasach mieszanych i liściastych, jeżeli tylko posiadają domieszkę świerka. Preferuje obrzeża drzewostanów.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
119.	Żuraw <i>Grus grus</i>	Wilgotne, zabagnione tereny leśne, zwykle w oddaleniu od siedzib ludzkich; żeruje na łąkach i polach uprawnych. 3b, 3d, 15a, 28g, 31b, 85b, 115a, 115d, 126c, 127g, 150c, 151b, 156b, 156d, 157b, 158b, 167b, 195b, 201h, 266c 268b, 274d, 294h, 294m, 312c, 333n, 338f, 349b, 354c, 354d, 360h, 412k, 414i, 450h, 420f, 420p, 444f, 510h, 501b, 543c, 523i, 526g, 536f, 548a, 587a, 621c, 646b, 646d, 646f	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
SSAKI			
1.	Badyłarka pospolita <i>Micromys minutus</i>	Wilgotne łąki, o wysokiej trawie, gęsto porośnięte brzegi rzek i jezior, zarośla.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Występuje dość licznie w Nadleśnictwie. Są to głównie miejsca położone przy rzekach, rowach, zbiornikach wodnych.	PL – cz, (1) DS – zał. II, IV

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
		3c, 3d, 5b, 8a, 8h, 9c, 13a, 37d, 55o, 58k, 58m, 59a, 59k, 80f, 85b, 85c, 85d, 86a, 86b, 86d, 86f, 86p, 87a, 87c, 87d, 99c, 99d, 109d, 109f, 115d, 115h, 116a, 133g, 138f, 139a, 139c, 139f, 139g, 156b, 156d, 156g, 157b, 167j, 172h, 172m, 172n, 173b, 191b, 191h, 192h, 100c, 100d, 127g, 150d, 183a, 184c, 184d, 206g, 207a, 207d, 218d, 218i, 220g, 225d, 225f, 226f, 235a, 241m, 249d, 268a, 288c, 292a, 313b, 313d, 320b, 321c, 321f, 322f, 335a, 350o, 353a, 350o, 353a, 256c, 257a, 287a, 345f, 345g, 345i, 371j, 402a, 402h, 408d, 410b, 411k, 412h, 454i, 455d, 456f, 498j, 499a, 543a, 503g, 520n, 521c, 547b, 547d, 575g, 599b, 600d, 601c, 646d, 646f, 648j, 648l, 652a, 652i, 653b, 519c, 519i, 535d, 535k, 536a, 537h, 558d, 562c, 563c, 586j, 586k, 587b, 588a, 588b, 588f, 609k, 625h, 628d, 629f, 629j, 630a	Czerwona lista IUCN – LC
3.	Gacek brunatny (gacek wielkouch) <i>Plecotus auritus</i>	W nieużywanych obiektach wojskowych,	PL – s*, (1), (3) Czerwona lista IUCN – LC
4.	Gronostaj <i>Mustela erminea</i>	Lasy przy zbiornikach wodnych i bagnach.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
5.	Jeż wschodni <i>Erinaceus roumanicus</i>	Obrzeża borów i lasów.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
6.	Karczownik ziemnowodny <i>Arvicola amphibius</i>	Ochronie podlegają osobniki poza terenem ogrodów, szkółek leśnych, itp. Starorzeczka, bagna, nad wodami.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
7.	Kret <i>Talpa europaea</i>	Występuje w luźnych drzewostanach, zwłaszcza liściastych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
8.	Łasica <i>Mustela nivalis</i>	Lasy i zadrzewienia.	PL – cz, (1)
9.	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	W nieużywanych obiektach wojskowych,	PL – s*, (1), (3) DS – Zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT
10.	Mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
11.	Mysz zaroślowa <i>Apodemus sylvaticus</i>	Zarośla na obrzeżach lasów.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
12.	Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	W nieużywanych obiektach wojskowych,	PL – s*, (1), (3) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
13.	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	W nieużywanych obiektach wojskowych, 190f	PL – s*, (1), (3) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
14.	Nocek rudy <i>Myotis daubentonii</i>	W nieużywanych obiektach wojskowych,	PL – s*, (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
15.	Ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>	W lasach liściastych i mieszanych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
16.	Ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i>	Obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy na bagnach.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
17.	Rzęsorek mniejszy <i>Neomys anomalus</i>	Okolice zbiorników wodnych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
18.	Rzęsorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i>	Nad rzekami i strumieniami o czystym nurcie i żwirowatym dnie.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
19.	Ryś euroazjatycki <i>Lynx lynx</i>	Spotykany w większych kompleksach. Są to osobniki wypuszczone w ramach projektu reintrodukcji. Widywany w leśnictwie Strączno.	PL – s*, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT
20.	Wiewiórka <i>Sciurus vulgaris</i>	Dziuple w drzewostanach liściastych i mieszanych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
21.	Wilk <i>Canis lupus</i>	Związany z dużymi kompleksami leśnymi. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany na terenie Nadleśnictwa.	PL – s*, o, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
22.	Wydra <i>Lutra lutra</i>	W bezpośrednim sąsiedztwie wody. Spotykana w większości cieków w Nadleśnictwie. 3d, 85b, 156d, 172h, 322f, 322g	PL – cz, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT
23.	Żubr <i>Bison bonasus</i>	Zagroda pokazowa w oddz. 382, pojedyncze osobniki na terenie całego Nadleśnictwa 531i	PL – s DS – zał. II Czerwona lista IUCN – NT

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 poz. 2380); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, s* – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej, cz – gatunek objęty ochroną częściową; o – gatunek wymagający ustalenia strefy ochrony jego ostoi lub stanowiska; (1) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (2) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 3 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (3) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 4 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (4) – gatunek, którego dotyczy odstępstwo, o którym mowa w §9 pkt 6 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r.;

PCzL / PCzK – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002) / Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce – (Głowaciński, 2001). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki skrajnie zagrożone, EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone, VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, LC – gatunki na razie nie zagrożone, DD – o statusie słabo rozpoznanym i zagrożeniu, ale bliżej nieokreślonym;

DS – Dyrektywa Siedliskowa – Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory); Załącznik II – gatunki roślin i zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony, Załącznik IV – gatunki roślin i zwierząt ważnych dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony;

DP – Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa; Załącznik I – gatunki objęte szczególną ochroną;

Czerwona Lista IUCN (IUCN *Red List of Threatened Species*). Version 2013.2. Stosowane skróty kategorii zagrożenia: NT – gatunki bliskie zagrożenia, LC – gatunki najmniejszej troski;

Nazwy łacińskie ptaków podane wg listy awifauny krajowej wg stanu na 31.12.2020.

Fot. 4. Rysie w leśnictwie Strączno (Fot. G. Maj)

c) Strefa ochrony

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Podstawy prawne ochrony strefowej zawiera Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021 poz. 1098 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2016, poz. 2183). W załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia wymieniono gatunki dziko występujących zwierząt, wymagające ustalenia stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz wielkości stref ochrony. Informacje o stwierdzonych przypadkach gniazdowania zgłaszają leśnicy, ornitolodzy oraz służby konserwatorskie. Wyznaczanie granic miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz prowadzenie wykazu gatunków chronionych strefowo leży w gestii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Strefy zatwierdza i likwiduje dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Granice stref ochrony oznacza się tablicami z napisem: „ostoja zwierząt” i informacją: „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”. Liczba i powierzchnia stref ulegają częstym zmianom, co związane jest z zakładaniem nowych lub opuszczaniem starych gniazd, a także w rezultacie wystąpienia przypadków losowych np. zniszczenia gniazda w wyniku huraganu, gwałtownej burzy lub uderzenia pioruna. Strefa może zostać zlikwidowana przez dyrektora RDOŚ na wniosek nadleśnictwa. Decyzja taka może być wydana w przypadku niezasiedlania przez ptaki konkretnego gniazda w ciągu kilku lat z rzędu (najczęściej pięciu). W związku z tym zaleca się, aby gromadzić informacje na temat stanu obiektu, poprzez obserwacje całoroczne, szczególnie w okresie lęgowym.

Strefa ochrony całorocznej (STREFA C) ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków. Miejsce lęgu (STREFA CG) obejmuje drzewo gniazdowe oraz cały drzewostan (lub obszar) w jego otoczeniu. Strefa stwarza ptakom możliwość odpoczynku, pilnowania lęgu, obserwacji czy noclegu, a także zbudowania nowego gniazda w przypadku utraty dotychczasowego. Obowiązują tu zakazy: „przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; wycinania drzew lub krzewów; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji”. Odstępstwo od tych zakazów możliwe jest po uzyskaniu zgody dyrektora RDOŚ, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie (art. 60 Ustawy o ochronie przyrody).

Strefa ochrony okresowej (STREFA O) powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem

drewna, hodowlą i ochroną lasu muszą być wykonywane poza okresowym terminem ochrony określonym ww. rozporządzeniem.

Aktualnie, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zatwierdzonych jest 13 stref obejmujących ochroną miejsca lęgowe bielika, kani rudej, orlika krzykliwego, puchacza, rybołowa, sóweczki i włochatki.

Podstawą prawną wyznaczenia granic stref ochrony były:

- dla bielika:
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 października 2020 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.51.2020.ASi.1) – leśnictwo Iłowiec;
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 października 2020 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.51.2020.ASi.1) – leśnictwo Międzyrzecze;
- dla kani rudej:
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 września 2021 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.15.2020.ASi) – leśnictwo Rudnica;
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2023 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.63.2023.ASi) – leśnictwo Międzyrzecze;
- dla orlika krzykliwego:
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 listopada 2023 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.79.2023.ASi) – leśnictwo Nakielno zmieniająca Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 16 czerwca 2023 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.50.2023.ASi) – leśnictwo Nakielno;
- dla puchacza:
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 października 2020 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.51.2020.ASi.1) – leśnictwo Nakielno;
- dla rybołowa:
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 października 2020 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.51.2020.ASi.1) – leśnictwo Nakielno
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 lipca 2021 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.66.2021.ASi) – leśnictwo Nakielno;
- dla sokoła wędrownego:
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 października 2020 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.51.2020.ASi.1) – leśnictwo Nakielno;

➤ dla sóweczki:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 grudnia 2020 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.57.2020.ASi) – leśnictwo Iłowiec;
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 stycznia 2022 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.116.2021.ASi) – leśnictwo Strączno;

➤ dla włośchatki:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 lutego 2021 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.56.2020.ASi) – leśnictwo Międzyrzecze;

➤ dla bociana czarnego:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 7 czerwca 2024 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.35.2024.ASi) – leśnictwo Międzyrzecze.

Tab. 29. Gatunki ptaków wraz z ustalonymi dla nich strefami ochrony w Nadleśnictwie Walcz

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Lokalizacja: obręb, leśnictwo	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
				powierzchnia [ha]		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Iłowiec	22,69	111,12	01.01 – 31.07
2.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Międzyrzecze	23,91	59,69	01.01 – 31.07
3.	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	Międzyrzecze	13,63	45,21	15.03 – 31.08
4.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	Międzyrzecze	1,56	3,71	01.03 – 31.08
5.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	Rudnica	2,14	11,93	01.03 – 31.08
6.	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	Nakielno	8,50	64,31	01.03 – 31.08
7.	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	Nakielno	19,57	33,88	01.01 – 31.07
8.	Rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	Nakielno	7,29	54,22	01.03 – 31.08
9.	Rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	Nakielno	19,04	29,81	01.03 – 31.08
10.	Sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	Nakielno	9,80	56,72	01.01 – 31.07
11.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Iłowiec	1,87	-	-
12.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Strączno	5,42	-	-
13.	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	Międzyrzecze	4,87	-	-
OGÓŁEM				140,29	470,60	

W przypadku stwierdzenia gniazdowania gatunków wymagających ustalenia stref ochrony, należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.), i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.

4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1. Rzeźba terenu i typy gleb

Obszar Nadleśnictwa Wałcz znajduje się, według klasyfikacji fizycznogeograficznej (Kondracki, 2002), w obrębie dwóch mezoregionów: Równiny Wałeckiej i Pojezierza Wałeckiego, wchodzących w skład makroregionu Pojezierze Południowopomorskie.

W zasięgu Nadleśnictwa Równina Wałecka znajduje się na wschód od szosy Wałcz – Kołobrzeg, biegnącej z południa na północ. Jest to monotonna powierzchnia sandrowa, urozmaicona przez rzeki Dobrzycę, Zdbicę oraz Piławę, stanowiącą granicę zasięgu Nadleśnictwa, jak również wypełnione jeziorami (Jez. Zbiczno) rynny subglacjalne i zagłębienia wytopiskowe.

W centralnej części, pomiędzy miejscowościami Kłębowiec – Lubno - Jezioro Bytyń – Nakielno – Strączno – Wałcz znajduje się równina sandrowa, opadająca łagodnie ku wschodowi, od około 125 m n.p.m., w okolicy jeziora Bytyń do około 112 m n.p.m., w rejonie położonym na południe od Kłębowca. Powierzchnia sandru urozmaicona jest dużą ilością zagłębień po martwym lodzie. Dwa największe znajdują się na południowy wschód od Omulna oraz na zachód od Chrzastkowa. Mniejsze rozmieszczone są równomiernie na całej powierzchni opisywanego sandru. Mają one zarysy w przybliżeniu owalne lub linijne (geneza wytopiskowo-rynnowa).

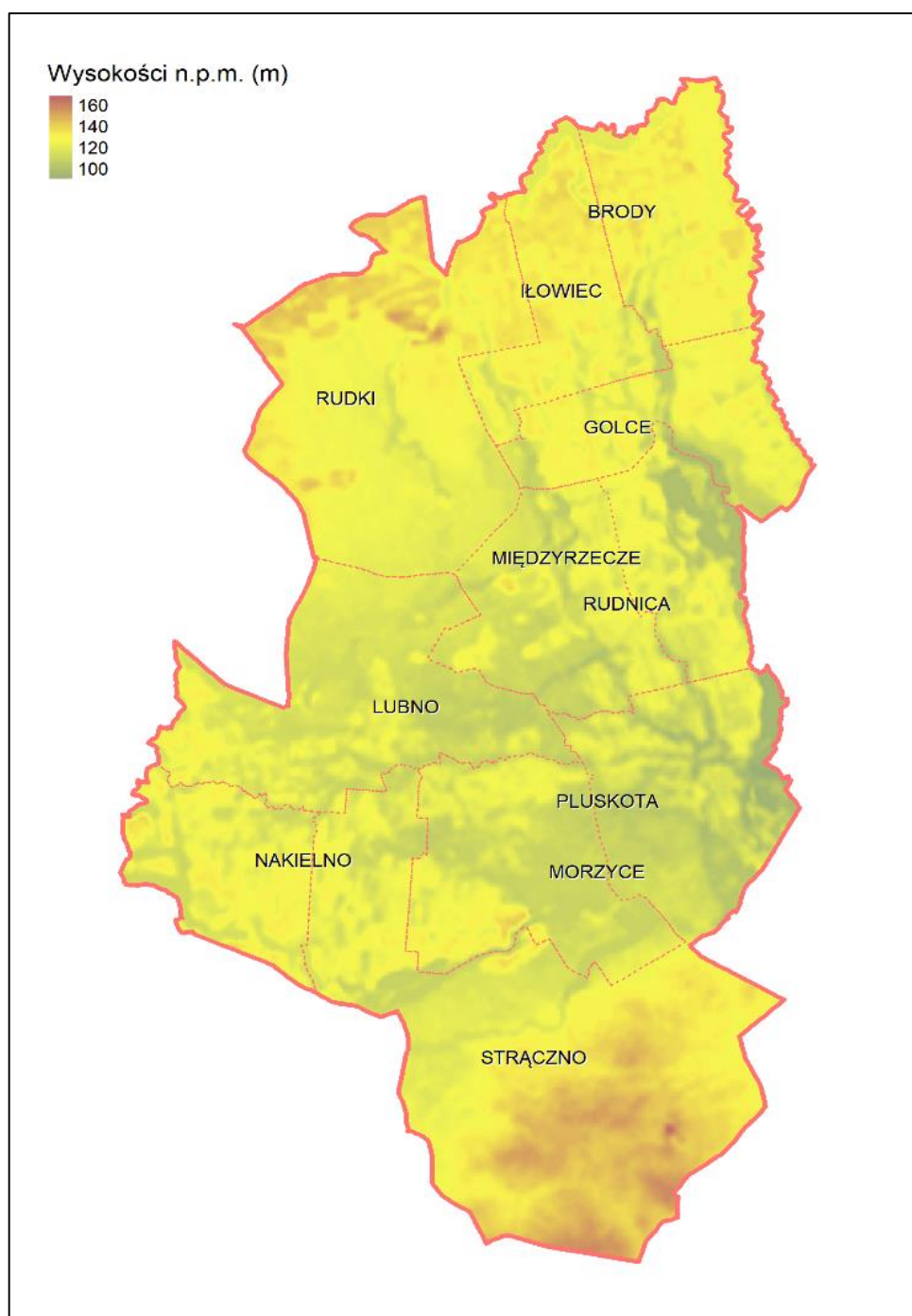
Między miejscowościami Iłowiec – Rudki – Dębołęka – Kolna – Lubno – Kłębowiec – Golce znajduje się wysoczyzna morenowa płaska, obniżająca się w kierunku południowo-wschodnim, od 137,8 m n.p.m. (Rudki) do 115 m n.p.m. (rejon Karsiboru). Na południowy wschód od Rudek opada ona długim stokiem ku równinie sandrowej.

W północnej części Nadleśnictwa, zarówno na obszarze sandru, jak i wysoczyzny morenowej, występują rynny subglacjalne. Widoczne są dwa kierunki przebiegu rynien NE–SW i NNW–SSE. Pierwszy kierunek (NE–SW) reprezentują: rynna jeziora Busino Duże oraz rynna położona na południe od Karsiboru. W rynnach o kierunku NNW–SSE utworzyły się jeziora: Golce, Dobre i Zdbiczno. Taki kierunek mają również rynny zlokalizowane na południe od Rudek i na zachód od Golców. Szerokość tych form morfologicznych waha się od 0,1 do 1,5 km, a głębokość od 10 do 40 m.

Na południe od Jeziora Raduń znajduje się płat wysoczyzny morenowej falistej. Największe wysokości wysoczyzny osiąga w okolicy Gostomii i Różewa (do 160 m n.p.m.) oraz w okolicy Wałcza (około 125–130 m n.p.m.) Jej rzeźba jest bardzo urozmaicona, a wysokości względne osiągają kilkanaście metrów. Na powierzchni wysoczyzny występują

moreny czołowe oraz liczne pagórki kemowe. Duża ilość klasycznie wykształconych kemów znajduje się w okolicy Różewa.

W środkowej części Nadleśnictwa występują rynny subglacialne. Największe to rynna Jeziora Zamkowego i Raduńska. Od okolic Strączna biegnie równoleżnikowo na wschód, aż do połączenia z rynną Jeziora Zamkowego, znacznych rozmiarów obniżenie o charakterze doliny wód roztopowych. Szczątkowo zachowana forma tego typu o przebiegu równoleżnikowym znajduje się także w okolicy Chwiramia. Wysoczyznę urozmaica również duża ilość zagłębień powstałych po martwym lodzie, generalnie nie dużych rozmiarów (100–300 m średnicy) oraz dolinek erozyjno-wytopiskowych.

Ryc. 20. Podział na leśnictwa na podkładzie wysokościowym.

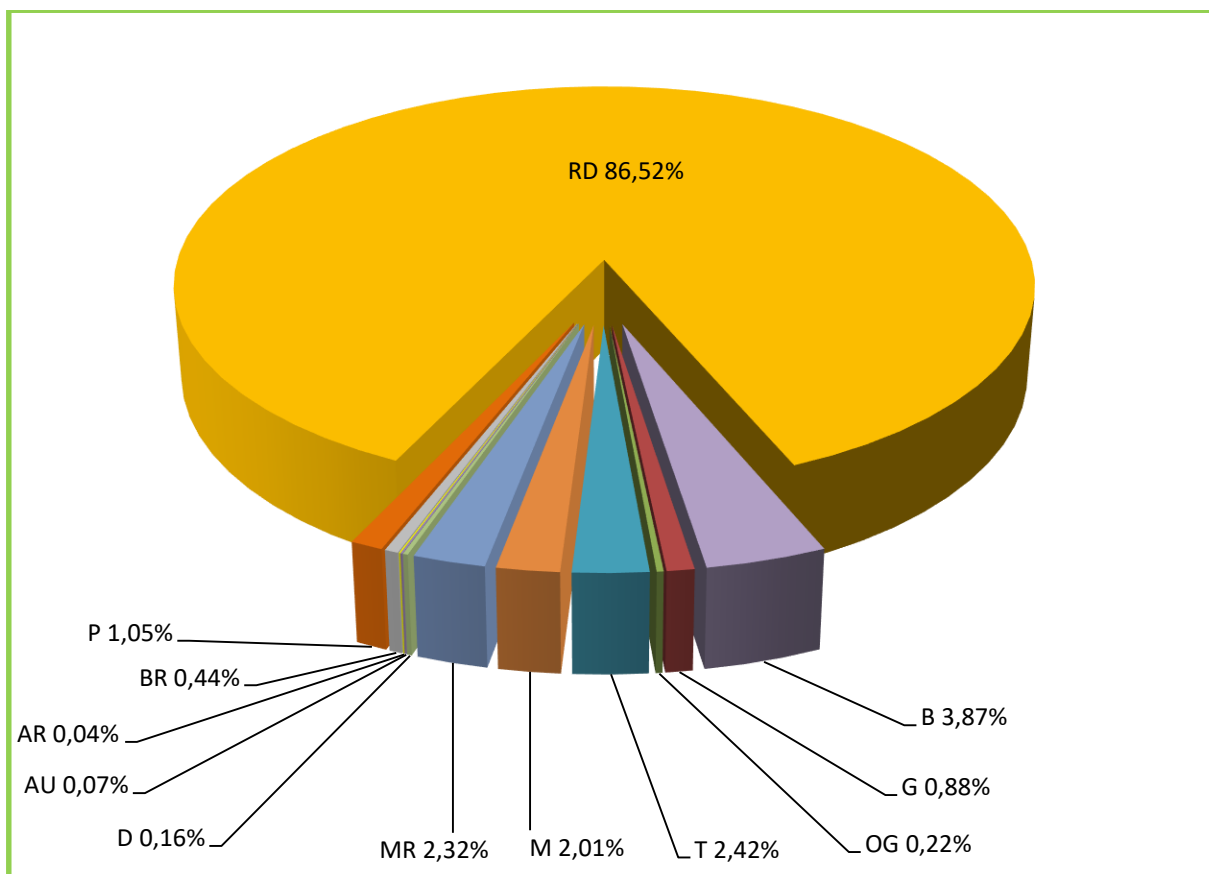
Nadleśnictwo posiada dokumentację siedliskową z roku 2001, której wykonawcą było Biuro Usług Ekologicznych i Urzędzeniowo-Leśnych „OPERAT” S.C.. Podstawą metodyczną tej dokumentacji była Systematyka gleb Polski z roku 1989. Dodatkowo Nadleśnictwo Wałcz przekazało opracowania siedliskowe (z różnych okresów) zlecane sukcesywnie dla gruntów przejmowanych.

W toku sporządzania PUL dostosowano opis podtypów gleb i gatunku gleb do obowiązującej Instrukcji Urządzania Lasu, Klasyfikacji gleb leśnych Polski” (CILP, 2000), oraz „Klasyfikacji gleb i utworów mineralnych” (PTG, 2008).

Według danych przyjętych w bazie opisów taksacyjnych na gruntach zalesionych i niezalesionych wyróżniono 12 typów gleb.

Tab. 30. Zestawienie powierzchni typów gleb w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Typy gleb	Nadleśnictwo	
		[ha]	%
1	2	3	4
1.	Arenosole- AR	6,03	0,04
2.	Gleby brunatne – BR	69,63	0,44
3.	Gleby płowe – P	167,76	1,05
4.	Gleby rdzawe – RD	13818,90	86,52
5.	Gleby bielcowe – B	618,36	3,87
6.	Gleby gruntowoglejowe – G	141,01	0,88
7.	Gleby opadowoglejowe- OG	35,03	0,22
8.	Gleby torfowe- T	387,27	2,42
9.	Gleby murszowe – M	321,07	2,01
10.	Gleby murszowate – MR	370,38	2,32
11.	Gleby deluwialne – D	25,50	0,16
12.	Gleby industro- i urbanoziemne - AU	10,55	0,07
Razem		15971,49	100,00

Wykres 1. Udział typów gleb w Nadleśnictwie Wałcz

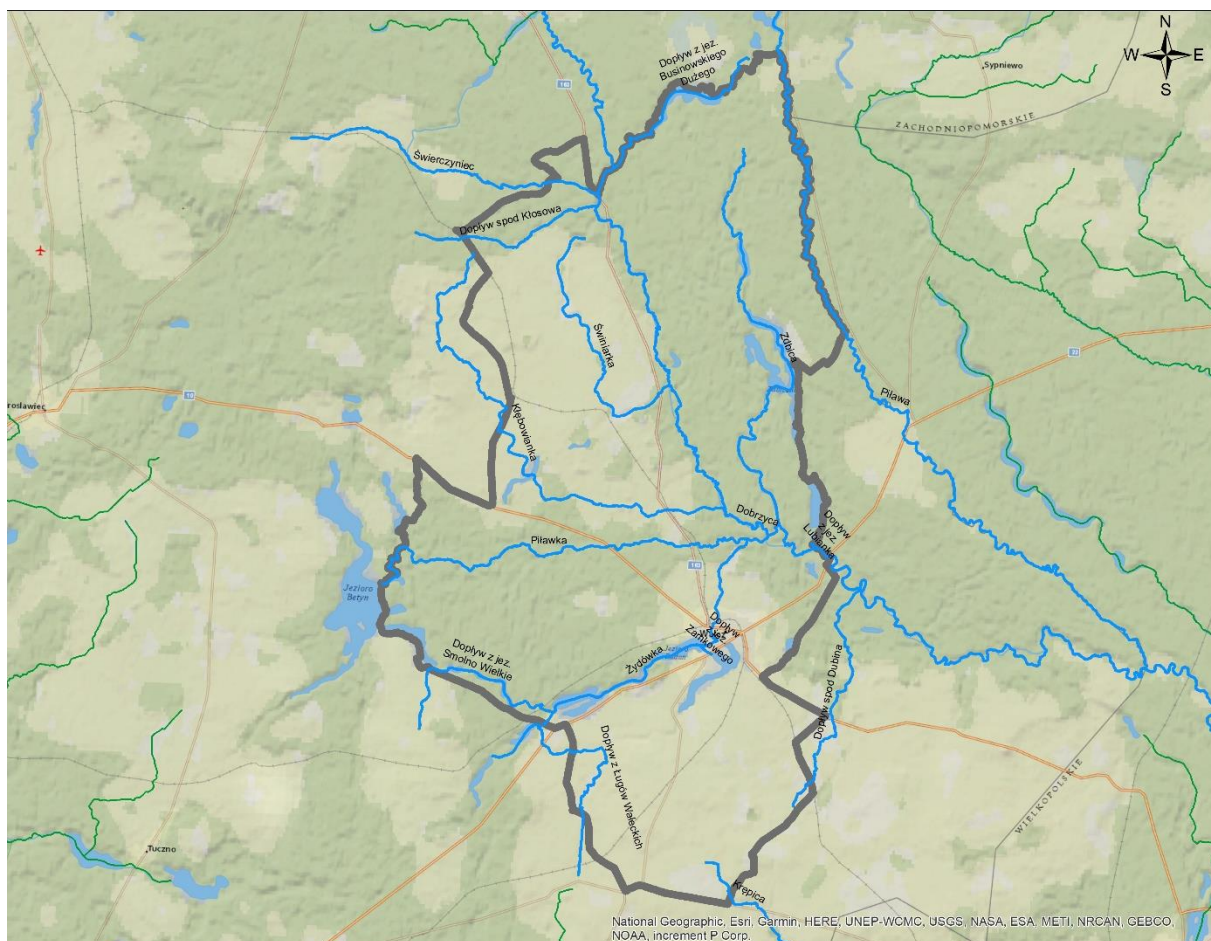
Zdecydowanie dominującą grupą gleb na terenie Nadleśnictwa są gleby rdzawe występujące na 86,52% gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych. Powstały one głównie na piaskach zwałowych, tworząc siedliska Bśw, BMśw oraz mniej żyznego LMśw. Następne pod względem zajmowanej powierzchni są gleby bielcowe zajmujące 3,87%, gleby torfowe – 2,42%, murszowate – 2,32%, gleby murszowe – 2,01% oraz gleby płowe 1,05%. Pozostałe typy gleb w warunkach Nadleśnictwa Wałcz zajmują łącznie 1,81%.

Gleby porolne na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych w Nadleśnictwie Wałcz wyodrębniono na powierzchni 3056,92 ha, to jest na 19,14%.

4.2. Wody

4.2.1. Wody powierzchniowe

Według podziału hydrograficznego Polski cały teren Nadleśnictwa Wałcz położony jest w zlewni Odry, w dorzeczu Noteci.

Ryc. 20. Wody powierzchniowe na tle zasięgu Nadleśnictwa Wąlczy

➤ **Rzeki**

Przez obszar i po granicy Nadleśnictwa Wąlczy przepływa 16 rzek.

Tab. 31. Wykaz rzek w zasięgu i na granicy Nadleśnictwa Wąlczy

Lp.	Nr zlewni	Rząd	Nazwa rzeki	Dopływ
1	2	3	4	5
ZLEWNIA ODRY				
1.	18872	4	Krępica	Noteci
2.	18866	5	Pilawa	Gwdy
3.	188668	6	Dobrzyca	Pilawy
4.	1886686	7	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego	Dobrzycy
5.	1886688	7	Pilawka	Dobrzycy
6.	18866872	7	Świerczyniec	Dobrzycy
7.	18866874	7	Dopływ spod Kłosowa	Dobrzycy
8.	18866876	7	Świniarka	Dobrzycy
9.	18866878	7	Kłobowianka	Dobrzycy
10.	18866892	7	Zdbica	Dobrzycy

Lp.	Nr zlewni	Rząd	Nazwa rzeki	Dopływ
1	2	3	4	5
11.	18866894	7	Dopływ z jez. Lubianka	Dobrzycy
12.	18866896	7	Dopływ spod Dubina	Dobrzycy
13.	18866884	8	Żydówka	Piławki
14.	188668842	9	Dopływ z Ługów Waleckich	Żydówki
15.	188668844	9	Dopływ z jez. Smolno Wielkie	Żydówki
16.	188668846	9	Dopływ z jez. Zamkowego	Żydówki

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/gpservices/KZGW/ISOK_MPHP/MapServer/WMSServer.

➤ **Jeziora**

W zasięgu terytorialnym i graniczące z zasięgiem Nadleśnictwa występuje łącznie 35 jezior i zbiorników wodnych. Są to głównie jeziora rynnowe, przepływowe, ale i niewielkie zbiorniki położone w zagłębieniach bezodpływowych.

Tab. 32. Wykaz jezior w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

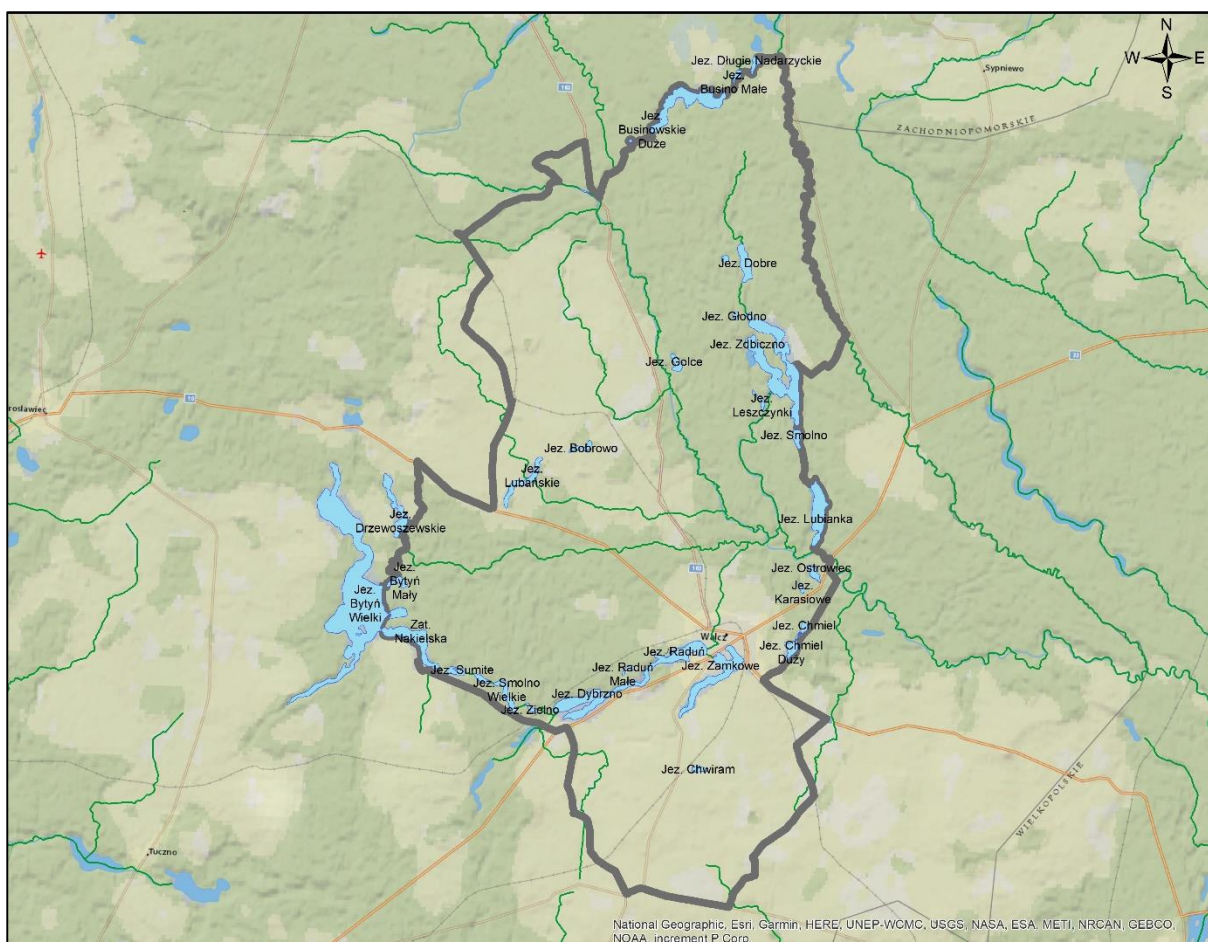
Lp.	Nr zlewni	Nazwa jeziora	[ha]*
1	2	3	4
1.	18866881	Bytyń Wielki **	707,59
2.	188668921	Zdbiczno	261,03
3.	188668847	Raduń	151,71
4.	18866861	Businowskie Duże	127,80
5.	188668846	Zamkowe	118,91
6.	18866881	Zat. Nakielska	88,62
7.	18866894	Lubianka	85,73
8.	188668847	Dybrzno	60,71
9.	18866883	Drzewoszewskie **	59,89
10.	18866878	Lubańskie	45,61
11.	188668921	Dobre	43,69
12.	188668844	Smolno Wielkie	30,10
13.	18866889	Chmiel Duży	20,85
14.	18866881	Krępa	19,71
15.	18866875	Golce	17,00
16.	188668921	Smolno	15,80
17.	18866883	Bytyń Mały	15,69
18.	18866893	Ostrowiec	14,53
19.	18866876	Bobrowo	14,46
20.	188668844	Sumite	14,47
21.	18866861	Długie Nadarzyckie **	10,88
22.	188668846	Chwiram	10,76
23.	18866889	Chmiel	10,38

Lp.	Nr zlewni	Nazwa jeziora	[ha]*
1	2	3	4
24.	188668844	Smolno Małe	10,04
25.	188668929	Leszczynki	7,85
26.	18866861	Busino Małe **	7,84
27.	188668847	Raduń Małe	6,97
28.	188668844	Zielno	6,53
29.	188668921	Karpiove	5,64
30.	188668921	Głodno	4,54
31.	18866893	Karasiowe	5,00
32.	Zbiornik na rzece Świerczyniec	Bez nazwy	1,53
33.	Zbiornik na dopływie z jez. Businowskiego Dużego	Bez nazwy	1,13
34.	Zbiornik na dopływie z jez. Businowskiego Dużego	Bez nazwy	0,04
35.	Zbiornik na rzece Zdbica	Bez nazwy	0,04
RAZEM			2003,07

*powierzchnia określona geometrycznie

** położone jest na granicy zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/gpservices/KZGW/ISOK_MPHP/MapServer/WMSServer.

Ryc. 21. Jeziora na tle zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

W stanie posiadania Nadleśnictwa znajduje się 6 jezior oraz zbiornik.

Tab. 33. Wykaz jezior, zbiorników wodnych w stanie posiadania Nadleśnictwa Walcz

Lp.	Oddział, poddz.	Pow. ha	Rodzaj powierzchni	
			SILP / nazwa	Ewidencja gruntów
1	2	3	4	5
1.	08-11-1-02-192 -c -00	5,71	JEZIORO (Okoniowe)	Ws
2.	08-11-1-05-322 -g -00	4,52	JEZIORO P (Leszczyński)	Wp
3.	08-11-1-11-609 -k -00	4,15	JEZIORO (Bobrowe)	Ws
4.	08-11-1-08-509 -f -00	3,46	JEZIORO (Sobole)	Ws
5.	08-11-1-02-28 -d -00	2,32	JEZIORO	Ws
6.	08-11-1-03-32 -c -00	1,45	JEZIORO P	Wp
7.	08-11-1-06-361 -g -00	0,44	ZBIORNIK	Ws
RAZEM		22,05		

4.2.2. Wody podziemne

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa kształtowane są głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk.

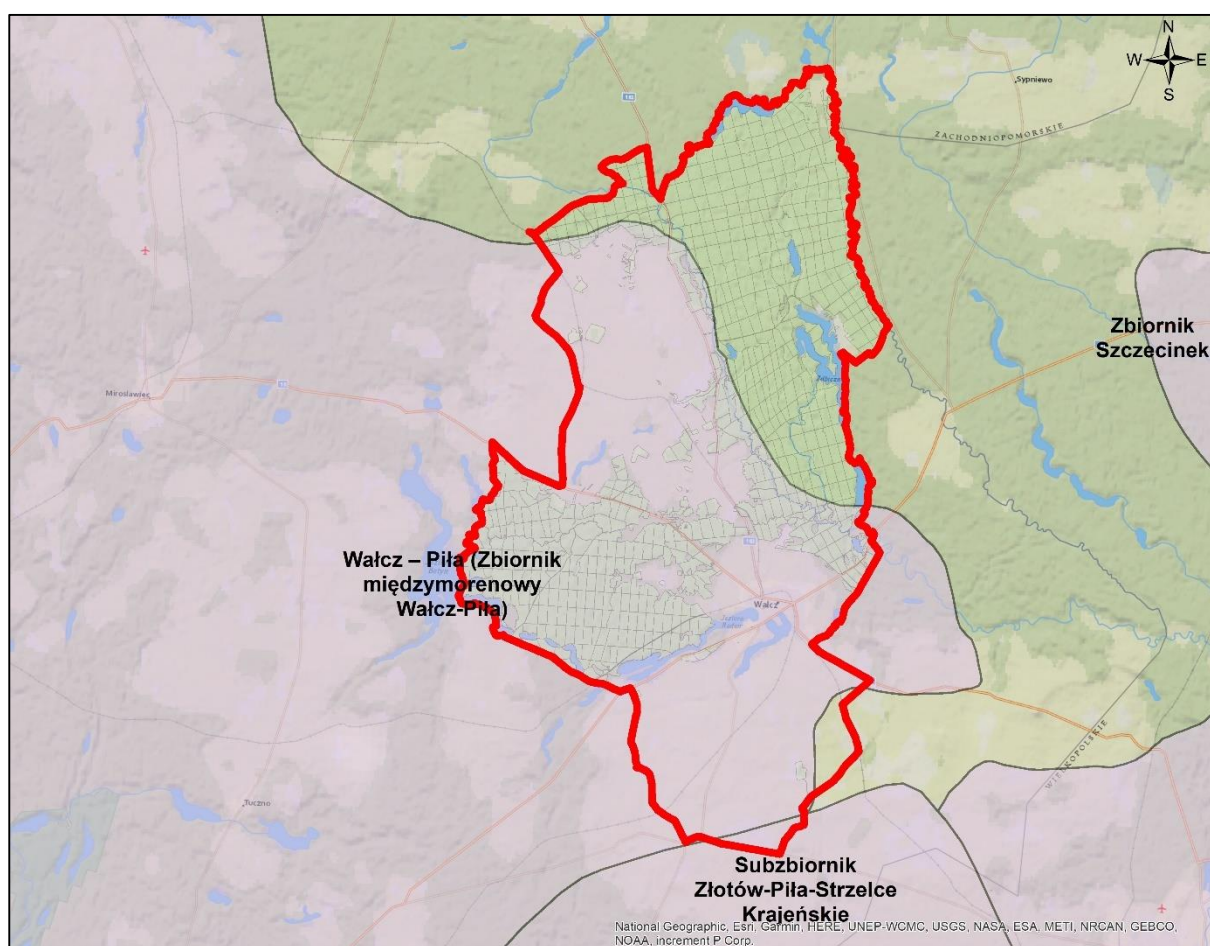
Tab. 34. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne

Wpływ wody gruntowej, opadowej lub zalewowej na siedlisko	TSL i wariant uwilgotnienia	Nadleśnictwo	
		[ha]	[%]
1	2	5	6
suche (brak wpływu)	Bs	-	-
bardzo słaby (bez wyraźnego wpływu)	Bśw 1, BMśw 1, LMśw 1, Lśw 1	13441,85	84,2
słaby	BMśw 2, LMśw 2, Lśw 2	1056,49	6,6
Dość słaby skutek odwodnienia	BMw0, LMw0, Lw0	3,46	0,0
umiarkowany	LMw 1, Lw 1	358,00	2,2
dość silny	LMw2, Lw 2	136,96	0,9
dość silny skutek odwodnienia	BMb 0, BMb 1 LMb 0, Lmb 1, OI 0, OI 1	123,02	0,8
silny	BMb 2, Lmb2, OI 2	400,20	2,5
bardzo silny	BMb3, Lmb 3, OI3	240,63	1,5
umiarkowany skutek braku zalewu	OLJ 0, Lł 0	0,27	0,0
silny - okresowy	OLJ 1, Lł 1	40,38	0,3
bardzo silny – okresowy (zabagnienia)	OLJ 2, Lł 2	170,23	1,0
RAZEM		15971,49	100

W Nadleśnictwie siedliska bez wyraźnego wpływu wód gruntowych, tj. takie na których dominującą rolę odgrywa woda opadowa, zajmują 84,2% powierzchni gruntów leśnych. Są to bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże i lasy świeże w pierwszym wariantcie uwilgotnienia. Siedliska świeże w drugim wariantcie uwilgotnienia, czyli znajdujące się pod słabym wpływem wody gruntowej, zajmują 6,6%, siedliska wilgotne różnej żyzności, o umiarkowanym i dość silnym wpływie wód gruntowych 3,1%. Siedliska związane z wodą gruntową, czyli siedliska bagienne i olsy zajmują 4,8%, a siedliska zalewowe olsy jesionowe i lasy łęgowe – 1,3%.

W zasięgu Nadleśnictwa zlokalizowane są fragmenty następujących Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- „Zbiornik międzymorenowy Wałcz- Piła” nr 125,
- „Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie” nr 127.

Ryc. 22. GZWP w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/>

4.3. Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne to wszelkiego rodzaju mokradła, na których występuje roślinność wilgociolubna (higrofilna) lub utwory powierzchniowe, akumulowane w efekcie oddziaływania wody (torfy, muły, namuły). Integralną częścią mokradeł są ciek i zbiorniki wodne.

Ekosystemy wodno-błotne odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, polegającą np. na:

- regulowaniu stosunków wodnych;
- retencjonowaniu wód;
- ograniczaniu pożarów;
- magazynowaniu dużej ilości węgla i azotu, ograniczając przez to np. skutki efektu cieplarnianego;
- uczestniczeniu w obiegu pierwiastków, dzięki czemu poprawiają również jakość wód;
- zwiększaniu różnorodności biologicznej,
- zwiększaniu zróżnicowania siedlisk istotnych dla wielu zagrożonych gatunków.

4.3.1. Obszary hydrogeniczne

Tab. 35. Zestawienie obszarów hydrogenicznych w Nadleśnictwie Walcz

Rodzaj powierzchni	Nadleśnictwo	
	Liczba	Pow. [ha]
1	2	3
Bagna nie stanowiące wyłączeń (PNSW)	525	78,15
Bagna stanowiące pododdziały	198	311,80
Siedliska bagienne (Bmb, Lmb, Ol)	395	763,85
Siedliska łęgowe (Lł, OlJ)	135	210,88
Rowy	140	21,30
Jeziora, zbiorniki wody	7	22,05
Razem	1400	1408,03

4.3.2. Źródłiska

Ważną rolę w biocenozach mokradłowych odgrywają również źródłiska. Przyjmują one różną postać: od niewidocznych, podziemnych wypływów, przez wolno sączące się wysięki, po żywe, obficie bijące źródła i rozmyte wodami siedliska olsowe. Źródła stanowią unikalne biotopy, charakteryzujące się stabilnością temperatury w okresie rocznym i występowaniem specyficznych organizmów roślinnych i zwierzęcych. Ze względu na szczególną rolę ekosystemy źródłiskowe zasługują na ochronę.

Na gruntach Nadleśnictwa źródłiska wyszczególniono w 24 pododdziałach.

Tab. 36. Źródłiska w Nadleśnictwie Wąlczy

Lp.	Adres leśny	Pow.	Rodzaj czynności
		[ha]	
1	2	3	4
1.	08-11-1-03-53 -f -00	0,82	BRAK_WSK
2.	08-11-1-03-54 -b -00	0,58	BRAK_WSK
3.	08-11-1-03-54 -c -00	0,59	BRAK_WSK
4.	08-11-1-01-58 -l -00	1,26	BRAK_WSK
5.	08-11-1-01-59 -j -00	0,63	BRAK_WSK
6.	08-11-1-03-69 -l -00	0,91	BRAK_WSK
7.	08-11-1-02-157 -a -00	5,26	BRAK_WSK
8.	08-11-1-02-158 -d -00	0,49	BRAK_WSK
9.	08-11-1-02-173 -b -00	4,02	BRAK_WSK
10.	08-11-1-02-182 -n -00	2,81	BRAK_WSK
11.	08-11-1-04-234 -fx -00	0,94	BRAK_WSK
12.	08-11-1-04-234 -px -00	1,16	BRAK_WSK
13.	08-11-1-04-234 -rx -00	0,36	BRAK_WSK
14.	08-11-1-04-234 -sx -00	0,11	BRAK_WSK
15.	08-11-1-05-338 -c -00	1,10	BRAK_WSK
16.	08-11-1-05-367 -f -00	0,98	BRAK_WSK
17.	08-11-1-07-400 -f -00	2,65	BRAK_WSK
18.	08-11-1-07-409 -g -00	2,51	BRAK_WSK
19.	08-11-1-07-410 -d -00	1,16	BRAK_WSK
20.	08-11-1-07-410 -f -00	1,01	BRAK_WSK
21.	08-11-1-07-454 -k -00	2,39	BRAK_WSK
22.	08-11-1-07-455 -d -00	4,29	BRAK_WSK
23.	08-11-1-07-455 -g -00	1,88	BRAK_WSK
24.	08-11-1-07-455 -m -00	1,55	BRAK_WSK
RAZEM		39,46	

Należy pamiętać, aby w sąsiedztwie źródłiska pozostawić bez użytkowania rębny pasy drzewostanów (strefę buforową) o szerokości minimum 25 metrów.

4.3.3. Program małej retencji

Lasy wpływają korzystnie na stabilność układu hydrograficznego, powodują zatrzymanie wód opadowych w ściółce i próchnicy. W trosce o ochronę wód i o stabilność bilansu wodnego uznano lasy wodochronne o łącznej powierzchni 2810,56 ha. Obejmują one ciągi mokradeł (siedlisk bagiennych i podmokłych), tereny w sąsiedztwie cieków, źródeł wodnych oraz naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Wykonanie retencji zwiększa uwilgotnienie siedlisk, które wpływa korzystnie na różnorodność biologiczną, a związana z tym renaturyzacja obszarów wodno-błotnych pozwoli na właściwe wykształcenie zagrożonych siedlisk przyrodniczych.

Na gruntach Nadleśnictwa opisano 21 wyłączeń: 8b, 156d, 184c, 283c, 294f, 305d, 333g, 379d, 382i, 383i, 383l, 441g, 442n, 447b, 477d, 511c, 612i, 613g, 634b, 651c, 653d jako „mała retencja wodna” na łącznej powierzchni 55,73 ha.

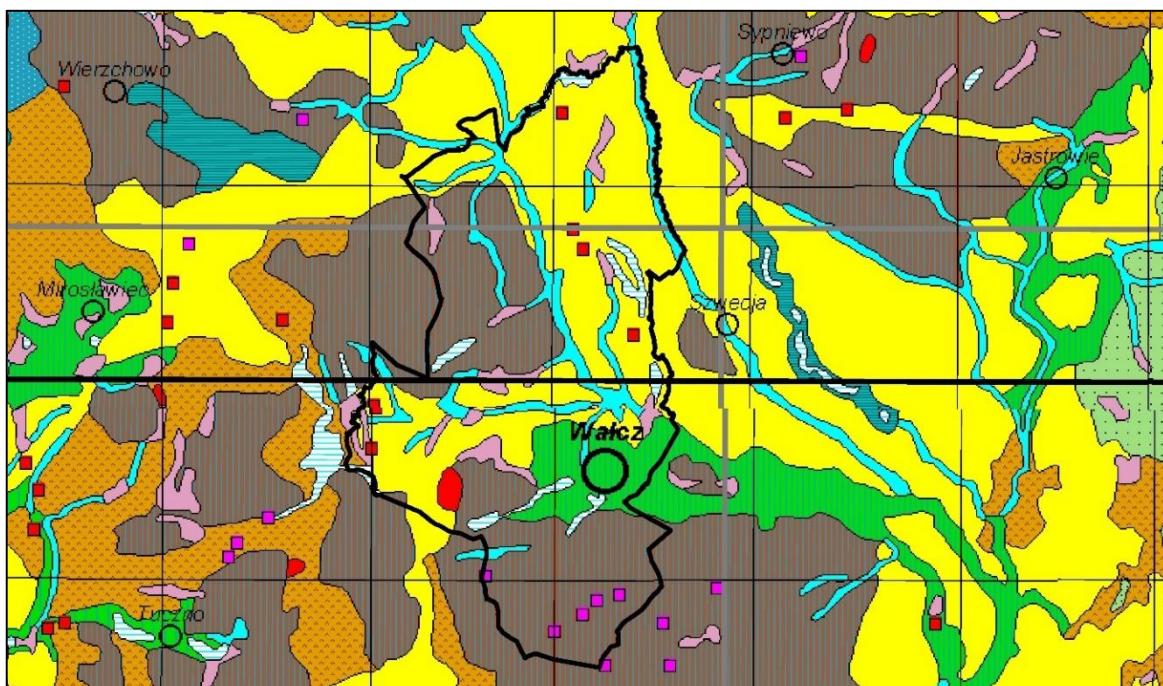
4.4. Roślinność

4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna

Potencjalna roślinność naturalna (wg Tüxena) jest hipotetycznym stanem roślinności, opisanym fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, który zostałby osiągnięty, gdyby tendencje rozwojowe aktualnie istniejącej roślinności mogły się zrealizować natychmiast i bez ograniczeń. Stan ten wystąpiłby jedynie w przypadku, gdyby działalność człowieka oddziałująca na roślinność całkowicie ustała, a także gdyby nie zachodziły inne zakłócenia zewnętrzne.

Mapa potencjalnej roślinności naturalnej nie jest więc mapą rekonstruującą roślinność pierwotną ani mapą prognostyczną, lecz mapą dzisiejszego potencjału ekologicznego środowiska fizycznogeograficznego. Potencjalna roślinność naturalna wyraża stan graniczny tendencji sukcesyjnych roślinności zgodnych z obecnymi warunkami środowiska fizycznogeograficznego i pośrednio informuje o jego potencjale ekologicznym.

Zamieszczonej mapy potencjalnej roślinności naturalnej nie można traktować jako źródła informacji o występowaniu siedlisk przyrodniczych, a co najwyżej jako bardzo ogólne źródło orientacji co do typów siedlisk w ogóle mogących występować na terenie Nadleśnictwa.

Ryc. 23. Układ potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

Źródło: Matuszkiewicz J.M., 2008, Potential natural vegetation of Poland (Potencjalna roślinność naturalna Polski), IGiPZ PAN, Warszawa (<https://www.igipz.pan.pl/Roslinnosc-potencjalna-zgik.html>)

Tab. 37. Legenda mapy potencjalnej roślinności naturalnej

Lp.	Symbol	Kod	Nazwa polska typu zbiorowiska potencjalnego	Nazwa łacińska
1	2	3	4	5
1.		01	Olsy środkowoeuropejskie	<i>Carici elongatae-Alnetum (Ribeso nigri-Alnetum + Sphagno squarrosi-Alnetum)</i>
2.		05	Niżowy łęg jesionowo-olszowy	<i>Fraxino-Alnetum (Circae-Alnetum)</i>
3.		09	Grąd subatlantycki, seria żyzna	<i>Stellario-Carpinetum, rich</i>
4.		44	Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy	<i>Fago-Quercetum petraeae</i>
5.		49	Suboceaniczny bór sosnowy	<i>Leucobryo-Pinetum</i>
6.	 	53	Kontynentalny bór bagienny	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>
7.	 	64	Mszary wysokotorfowiskowe	<i>Sphagnetalia magellanici</i>

4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000

Siedlisko przyrodnicze to obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne.

Na podstawie Art. 13 ust. 1 Ustawy o lasach wydane zostało Zarządzenie nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych (znak: ZO-732-2-18/2006). Następnie 25 lipca 2006 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał Decyzję nr 61 w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 – 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (znak: ZO-732-2-19/2006) a 7 sierpnia 2006 r. Decyzję nr 63 wprowadzającą jednolity tekst Decyzji 61.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu.

Metodyka przyjęta podczas inwentaryzacji dopuszczała dwojaki sposób przedstawiania wyników:

- powierzchniowy, gdy siedlisko dominuje w wyłączeniu (zajmuje więcej niż 50% jego powierzchni),
- punktowy, gdy siedlisko zajmuje mniej niż 50% powierzchni w wyłączeniu.

Taki sposób inwentaryzacji dopuszczał występowanie w pododdziale (wyłączeniu) więcej niż jednego siedliska.

Wyniki uzyskane w 2007 r. były kilkakrotnie korygowane. Korekty konturów, lokalizacji oraz poprawności określenia typów siedlisk, głównie na gruntach leśnych, dokonano również podczas planowania urządzeniowego.

Aktualny obraz występowania siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa jest wynikiem weryfikacji siedlisk przyrodniczych Natura 2000 wykonanych przez Oddział BULiGL w Szczecinku na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz.

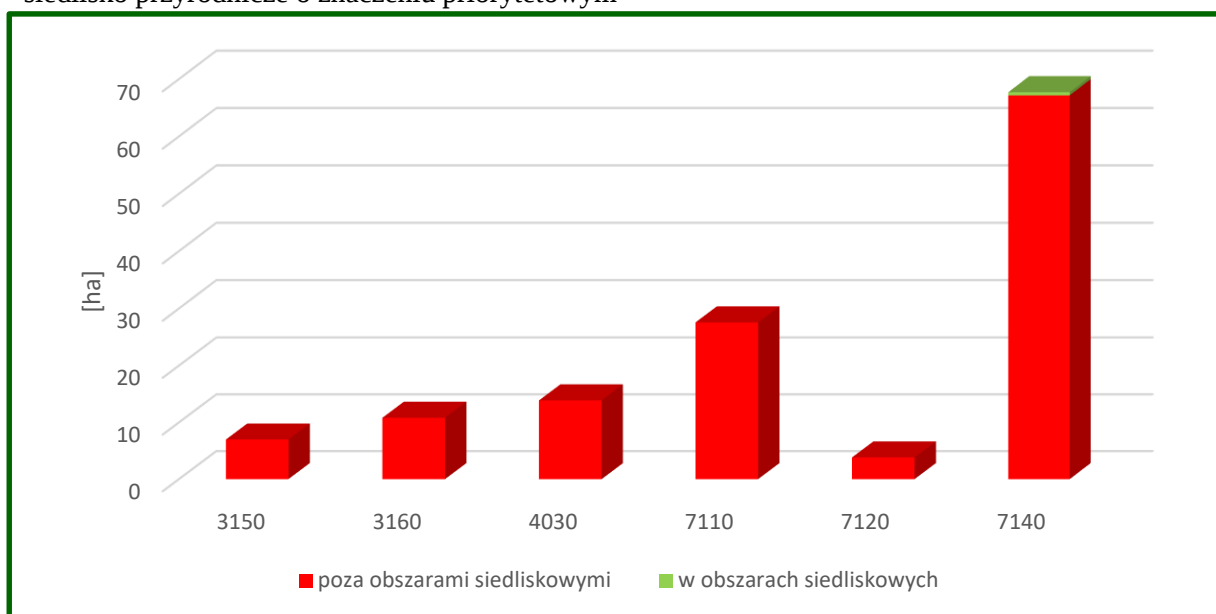
Lokalizacja siedlisk przyrodniczych została odnotowana w opisach taksacyjnych oraz przedstawiona na „Mapie siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000”. W nadleśnictwie wyróżnia się 14 typów siedlisk przyrodniczych.

Tab. 38. Typy siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Wałcz

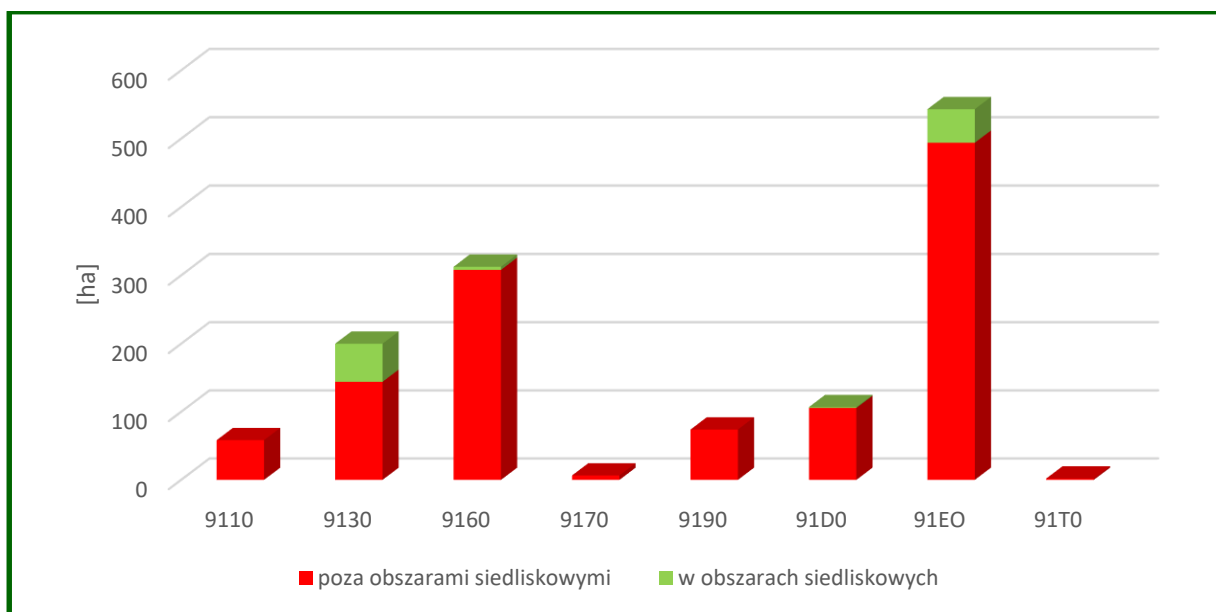
Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych		Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SIEDLISKA NIELEŚNE								
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	3	6,98	-	-	3	6,98
2.	3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	6	10,82	-	-	6	10,82
3.	4030	Suche wrzosowiska	4	13,88	-	-	4	13,88
4.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	20	27,56	-	-	20	27,56
5.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	2	3,83	-	-	2	3,83
6.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	32	67,16	1	0,54	33	67,70
RAZEM SIEDLISKA NIELEŚNE			67	130,23	1	0,54	68	130,77
SIEDLISKA LEŚNE								
1.	9110	Kwaśne buczyny	24	58,45	-	-	24	58,45
2.	9130	Żyzne buczyny	44	144,04	15	55,95	59	199,99
3.	9160	Grąd subatlantycki	89	308,07	3	4,57	92	312,64
4.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	4	6,48	-	-	4	6,48
5.	9190	Kwaśne dąbrowy	30	73,94	-	-	30	73,94
6.	91D0*	Bory i lasy bagienne	53	105,71	1	1,29	54	107,00

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych		Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe	295	494,10	20	49,05	315	543,15
8.	91T0	Śródładowy bór chrobotkowy	2	2,02	-	-	2	2,02
RAZEM SIEDLISKA LEŚNE			541	1192,81	39	110,86	580	1303,67
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO			608	1323,04	40	111,40	648	1434,44

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Wykres 4. Zestawienie nieleśnych siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie Walcz

Wykres 4. Zestawienie leśnych siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie Walcz

Zdecydowanie dominującym siedliskiem przyrodniczym w Nadleśnictwie są *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe* (91E0) występujące na 37,9% wszystkich siedlisk. Na drugim miejscu znajduje się grąd subatlantycki (9160) - 21,8% powierzchni, następnie żyzne buczyny (9130) - 14% oraz kwaśne dąbrowy (9190) – 5,2%. Pozostałe siedliska występują na niewielkiej powierzchni. W obszarach siedliskowych zlokalizowanych jest 7,7% powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych Natura 2000 zdiagnozowanych na gruntach Nadleśnictwa Wałcz. Lokalizacja siedlisk zamieszczona jest w załączniku nr 12.1.

4.5. Drzewostany

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego też w programie poświęcono im stosunkowo dużo uwagi. Tradycyjne charakterystyki i opisy poszczególnych elementów taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa znajdują się w opisanu ogólnym.

W „Programie” podjęto próbę ich oceny i interpretacji pod kątem:

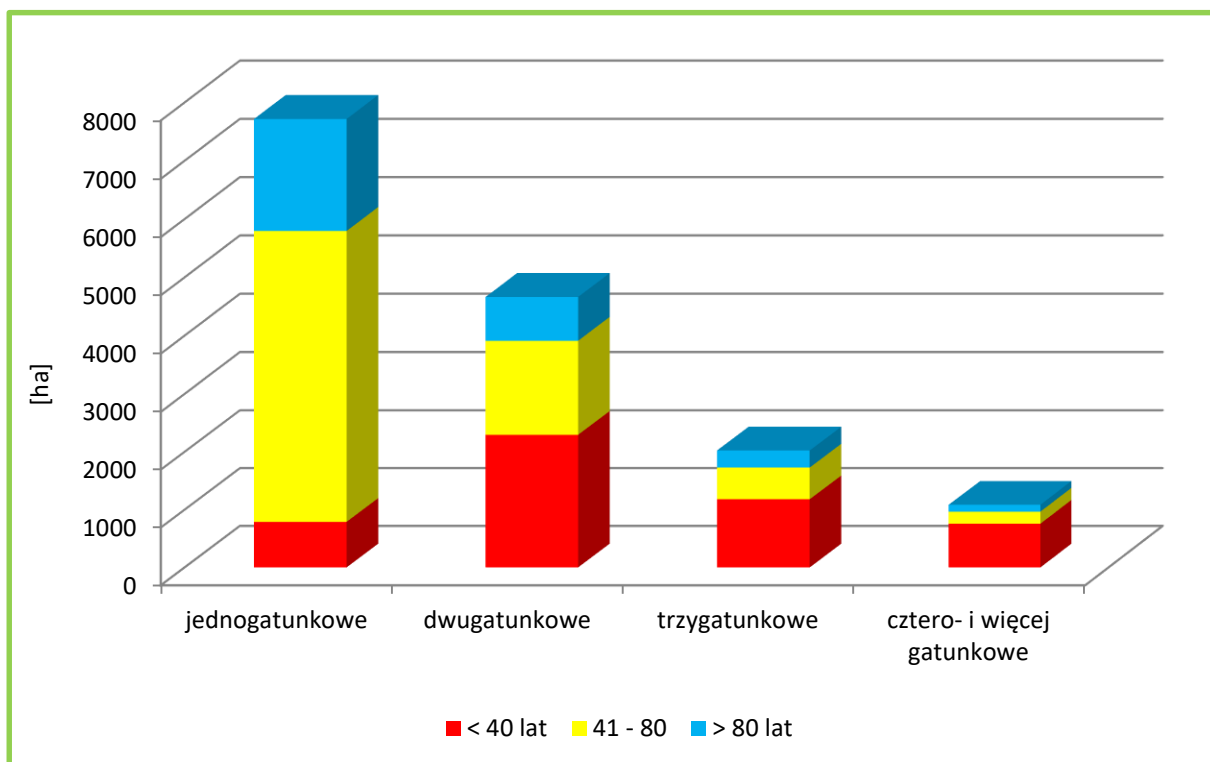
- bogactwa gatunkowego,
- struktury pionowej,
- pochodzenia,
- zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi,
- form aktualnego stanu siedliska,
- form degeneracji ekosystemu leśnego.

4.5.1. Bogactwo gatunkowe

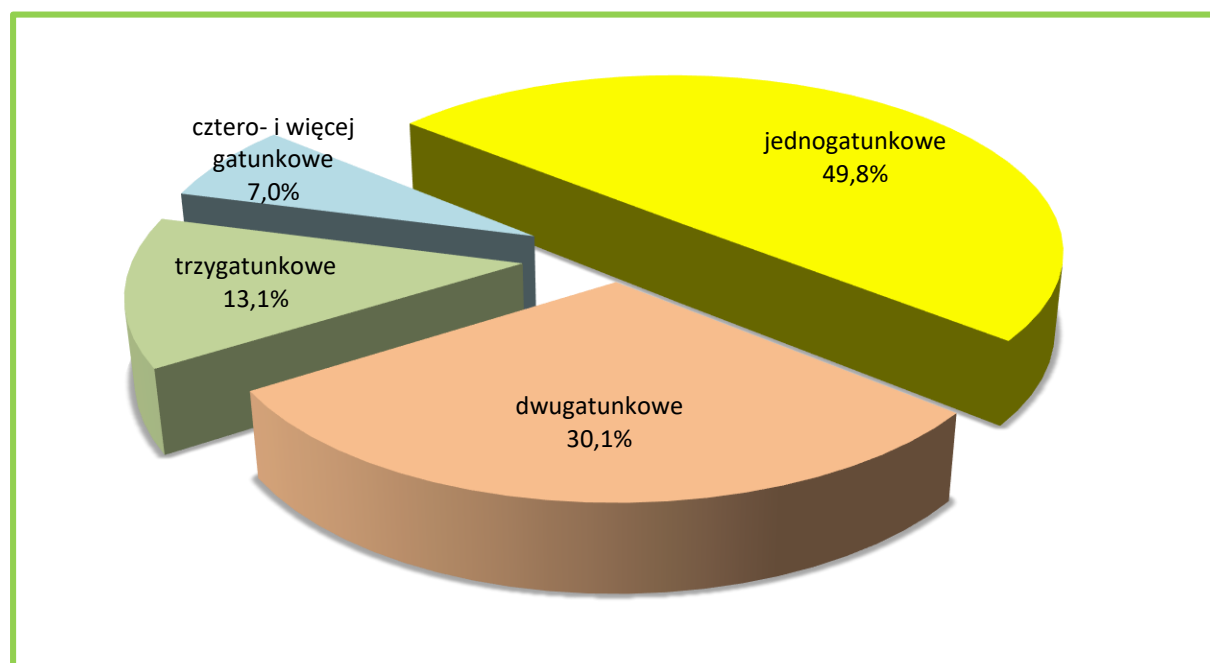
W analizie uwzględniono tylko gatunki występujące w górnej warstwie drzew, określone w opisach taksacyjnych jako skład I piętra.

Tab. 39. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Wiek			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	[ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
jednogatunkowe	788,84	5007,34	1920,88	7717,06	49,8
dwugatunkowe	2295,76	1616,46	751,05	4663,27	30,1
trzygatunkowe	1180,37	549,07	295,16	2024,60	13,1
cztero- i więcej gatunkowe	757,18	208,49	118,64	1084,31	7,0
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	5022,15	7381,36	3085,73	15489,24	100,0

Wykres 5. Charakterystyka bogactwa gatunkowego wg grup wiekowych w nadleśnictwie Walcz

Wykres 8. Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie Walcz

Drzewostany Nadleśnictwa Walcz są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 49,8%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni występują drzewostany dwugatunkowe (30,1%). Kolejne to drzewostany trzygatunkowe (13,1%) oraz cztero- i więcej gatunkowe 7,0% powierzchni gruntów zalesionych).

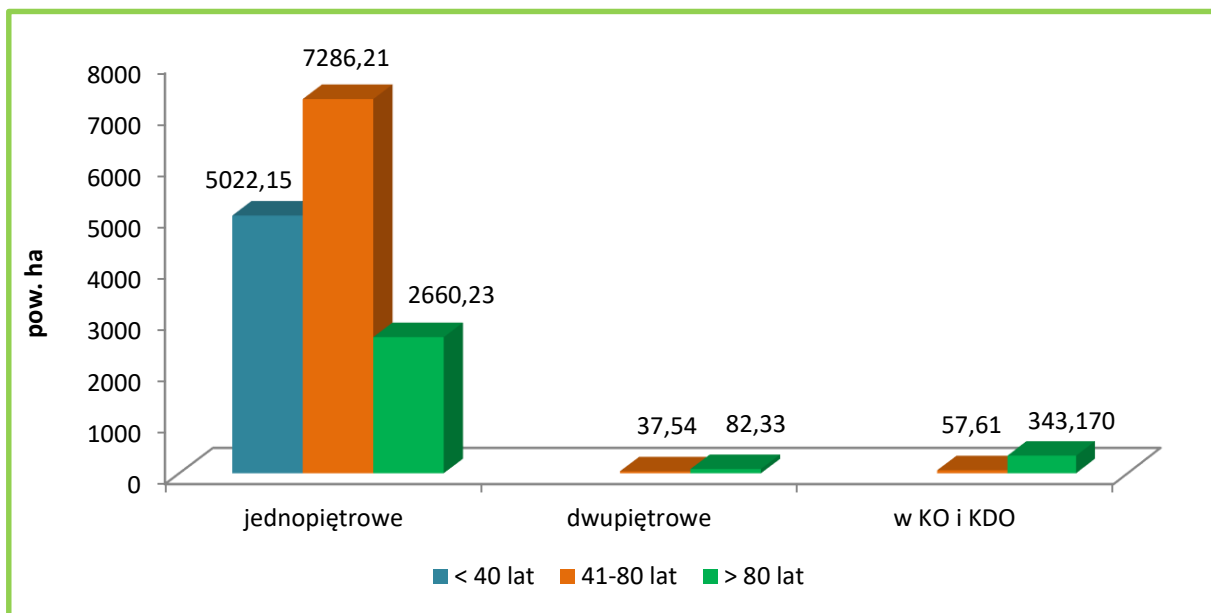
W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu zwiększył się udział drzewostanów jednogatunkowych o 4,1%, dwugatunkowych o 2,65%, natomiast zmniejszył się udział trzygatunkowych o 3,76% oraz cztero- i więcej gatunkowych – o 2,98%.

4.5.2. Struktura pionowa

W Nadleśnictwie Wałcz zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 96,6% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe występują na 0,8%, a drzewostany trzypiętrowe i o budowie przerębowej nie występują wcale. Pozostałą część, to jest 2,6% stanowią drzewostany w KO i KDO.

Tab. 40. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej

Struktura drzewostanów, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
jednopiętrowe	5022,15	7286,21	2660,23	14968,59	96,6
dwupiętrowe	-	37,54	82,33	119,87	0,8
w KO i KDO	-	57,61	343,17	400,78	2,6
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	5022,15	7381,36	3085,73	15489,24	100,0

Wykres 9. Struktura pionowa drzewostanów w Nadleśnictwie Wałcz

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano (o różnym stopniu pokrycia) 88,45 ha drzewostanów z nalotami, 189,68 ha z podsadzeniami oraz 3426,23 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra. W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe. W porównaniu z poprzednim planem u.l. zmalał udział drzewostanów jednopiętrowych o 0,11%, oraz KO

i KDO o 0,59 %. Opisano również 0,8% drzewostanów dwupiętrowych, których w poprzedniej rewizji nie zaewidencjonowano.

4.5.3. Pochodzenie

Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić ich pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”.

Do drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego (samosiewu) zaliczono drzewostany na siedliskach przyrodniczych Natura 2000: żyznych buczyn, grądu subatlantyckiego oraz łągów olszowo – jesionowych. Do grupy tej zaliczamy również drzewostany z odnowienia naturalnego stanowiące drzewostany młodsze, powstałe najczęściej po rębni częściowej oraz samosiewy brzozowe, akacjowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

Tab. 41. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg ich pochodzenia i grup wiekowych

Pochodzenie drzewostanów	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
odroślowe	1,63	3,18	1,81	6,62	0,0
z samosiewu	100,09	17,11	42,15	159,35	1,0
z odnowienia sztucznego + brak informacji	4920,43	7361,07	3041,77	15323,27	99,0
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	5022,15	7381,36	3085,73	15489,24	100
w tym z panującym gatunkiem obcym	0,90	1,11	4,80	6,81	

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od setek lat na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zainwentaryzowano 3009,64 ha zalesień porolnych, co stanowi 19,43% powierzchni gruntów leśnych zalesionych. Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniła na mapie przeglądowej ochrony lasu.

4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów (o kierunku gospodarczym lub ochronnym) jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych. Pozwala ona na formułowanie wielu wniosków w zakresie hodowli lasu. Jest to także interesujący wskaźnik bogactwa przyrodniczego, a głównie stopnia naturalności ekosystemów leśnych.

Stopnie zgodności przyjęto wg „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (§40, pkt. 1-5).

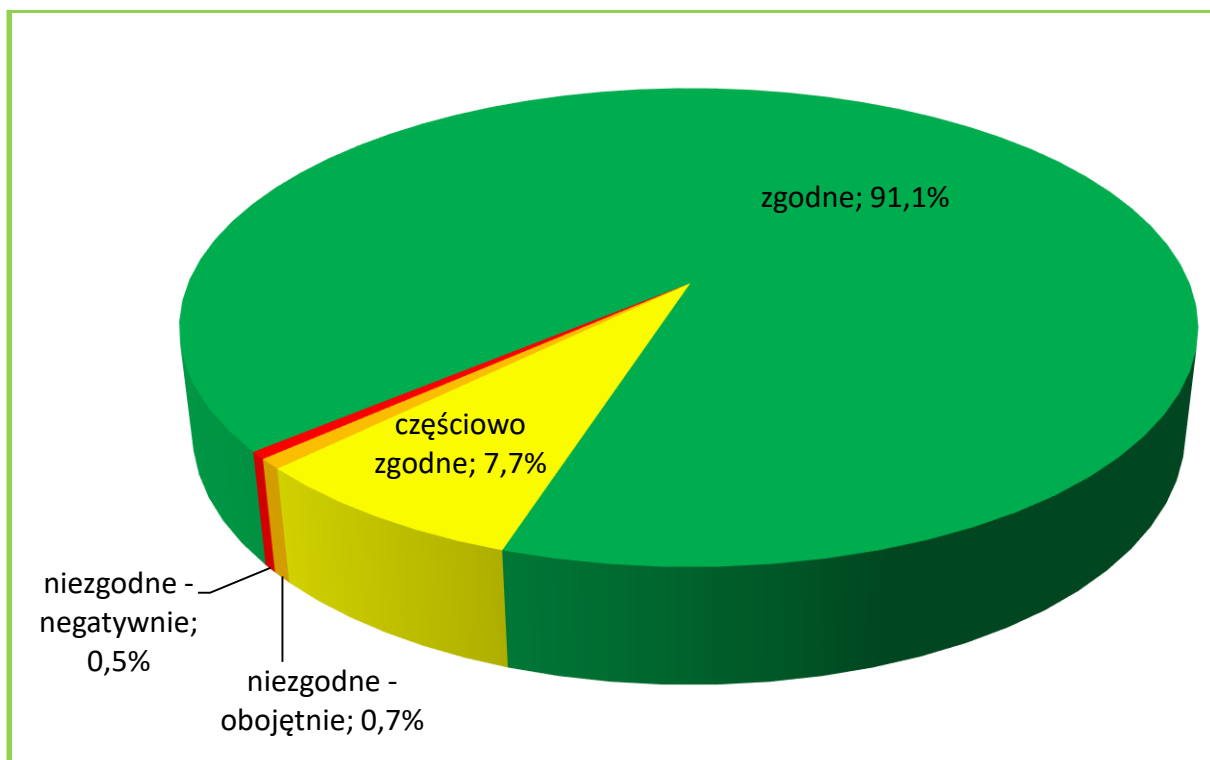
W grupie drzewostanów o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo:

- niezgodność obojętną - *gdy zamiast zalecanego gatunku liściastego występuje inny gatunek liściasty,*
- niezgodność negatywną - *gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerka.*

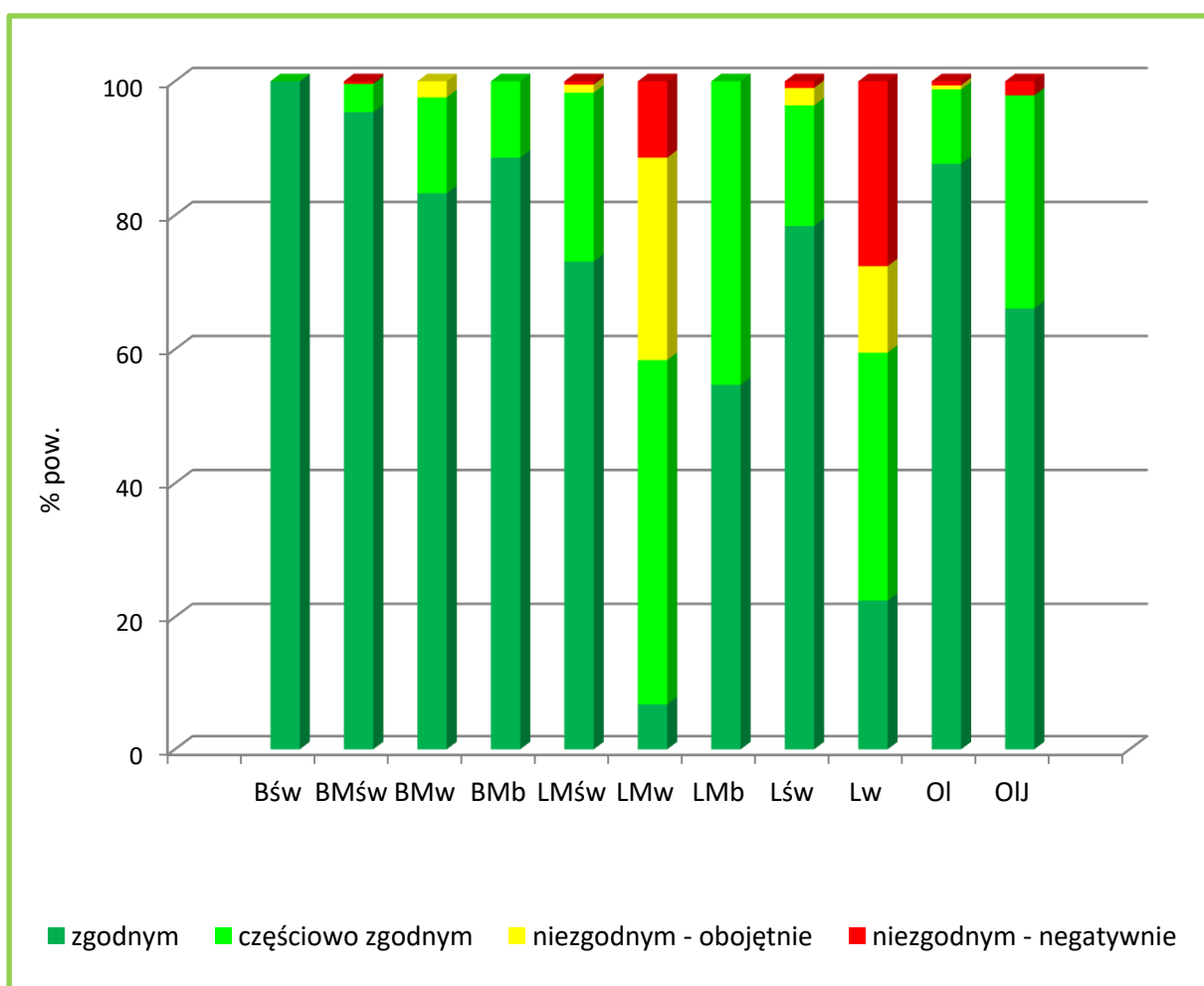
Otrzymane wyniki przedstawiono w tabeli i na diagramach.

Tab. 42. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zgodności składu gatunkowego z typami drzewostanu

TSL	Stopień zgodności								Suma powierzchni
	Zgodne		Częściowo zgodne		Niezgodne				
					obojętne		negatywne		
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bśw	6208,59	100,0	2,30	0,0	-	-	-	-	6210,89
BMśw	4777,88	95,4	209,38	4,2	0,4	0,0	18,53	0,4	5006,19
BMw	222,09	83,3	38,03	14,3	6,45	2,4	-	-	266,57
BMb	83,88	88,6	10,78	11,4	-	-	-	-	94,66
LMśw	1846,08	73,1	637,84	25,2	29,86	1,2	13,52	0,5	2527,30
LMw	9,72	6,8	74,04	51,6	43,33	30,2	16,33	11,4	143,42
LMb	16,43	54,7	13,61	45,3	-	-	-	-	30,04
Lśw	370,39	78,4	84,98	18,0	12,07	2,6	4,87	1,0	472,31
Lw	10,86	22,5	17,90	37,0	6,26	12,9	13,34	27,6	48,36
OI	452,50	87,7	57,12	11,1	2,95	0,6	2,87	0,6	515,44
OIJ	115,01	66,1	55,36	31,8	-	-	3,69	2,1	174,06
Ogółem	14113,43	91,1	1201,34	7,7	101,32	0,7	73,15	0,5	15 489,24

Wykres 14. Charakterystyka zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów w Nadleśnictwie Walcz

Wykres 17. Udział stopni zgodności składu gatunkowego drzewostanów w typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Walcz

Generalnie można stwierdzić, że:

- w Nadleśnictwie Wałcz drzewostany niezgodne z typem drzewostanu zajmują 174,47 ha, czyli 1,1% powierzchni wszystkich drzewostanów. Najwięcej drzewostanów o składzie niezgodnym jest na LMw – 59,66 ha i LMśw – 43,38 ha;
- gatunkami panującymi w drzewostanach niezgodnych są brzoza (78,24 ha – 44,84%), świerk (51,45 ha – 29,49 %), sosna (21,70 ha – 12,44%), olsza (18,05 ha – 10,35%), osika (3,46 ha - 1,98%), topola (0,96 ha – 0,55%), akacja (0,61 ha – 0,35%),
- zakładane w ubiegłym okresie uprawy na powierzchniach otwartych są w 98,8% zgodne, w 1,2% częściowo zgodne z typem drzewostanu.

Do przebudowy zakwalifikowano 467,49 ha drzewostanów w tym:

- do pilnej przebudowy pełnej (A) – 98,87 ha,
- do stopniowej przebudowy pełnej (B) – 44,42 ha,
- do przebudowy częściowej (C) – 324,89 ha.

Dostosowywanie składu gatunkowego do warunków siedliskowych powinno się ponadto odbywać poprzez:

- szeroko rozumianą przebudowę drzewostanów niezgodnych z siedliskiem,
- odnawianie i zalesianie gatunkami zgodnymi z typem drzewostanu,
- preferowanie w poprawkach i uzupełnieniach gatunków będących w niedoborze w stosunku do typu drzewostanu,
- wykonywanie czyszczeń i trzebieży ukierunkowanych na eliminację gatunków niezgodnych z siedliskiem i poprawienie warunków wzrostu gatunkom zgodnym.

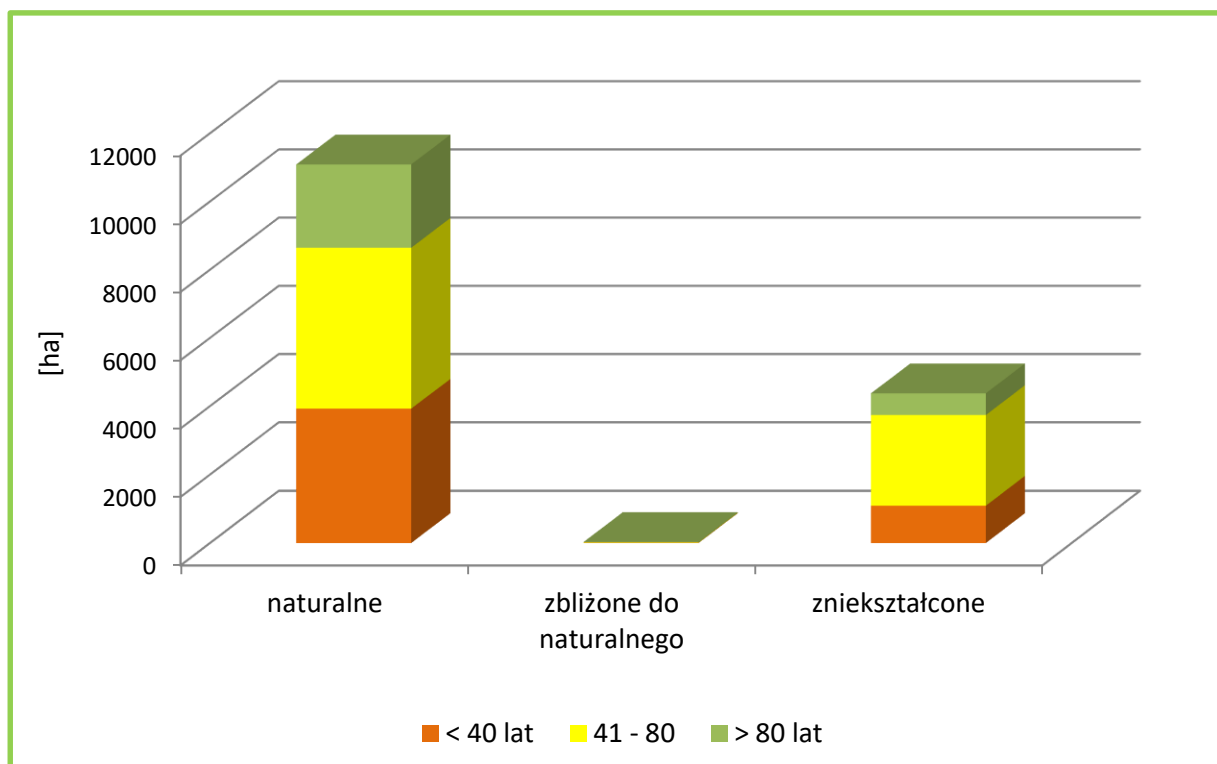
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska

Opisu aktualnego stanu siedlisk dokonano na podstawie zapisów w operacie siedliskowym.

Tab. 43. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6	7
bory	naturalne	2279,74	2585,50	958,51	5823,75	93,8
	zbliżone do naturalnego	2,30			2,30	0,0
	zniekształcone	96,40	201,75	86,69	384,84	6,2

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				
1	2	3	4	5	6	7
bory mieszane	naturalne	1075,20	1245,45	456,47	2777,12	51,7
	zbliżone do naturalnego	3,28			3,28	0,1
	zniekształcone	668,24	1479,74	439,04	2587,02	48,2
las mieszane	naturalne	427,22	393,42	606,30	1426,94	52,7
	zbliżone do naturalnego	1,64	6,76	1,48	9,88	0,4
	zniekształcone	268,27	907,24	88,43	1263,94	46,9
las	naturalne	142,19	494,19	421,27	1057,65	87,4
	zbliżone do naturalnego	0,81	6,72	6,56	14,09	1,2
	zniekształcone	56,86	60,59	20,98	138,43	11,4
Ogółem N-ctwo	naturalne	3924,35	4718,56	2442,55	11085,46	71,5
	zbliżone do naturalnego	8,03	13,48	8,04	29,55	0,2
	zniekształcone	1089,77	2649,32	635,14	4374,23	28,3

Wykres 18. Zestawienie stanu siedliska wg grup wiekowych w Nadleśnictwie Wąlczy

Zauważyć można, że:

- 71,7% siedlisk jest w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego (11115,01 ha);
- siedliska zniekształcone zajmują w Nadleśnictwie 28,3% (4377,48 ha);
- najwięcej siedlisk zniekształconych jest w grupie borów mieszanych – 2587,02 ha i lasów mieszanych – 1267,19 ha.

Zdecydowaną większość siedlisk zniekształconych (68,8% – 3012,89 ha) zajmują siedliska na glebach porolnych. W pozostałych przypadkach przyczyną zniekształcenia były drzewostany niedostosowane do warunków siedliskowych i niekorzystne procesy glebotwórcze.

Regeneracja siedlisk Nadleśnictwa powinna dokonywać się głównie poprzez właściwe wykonywanie prac hodowlanych, prowadzące do polepszenia stopnia zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi.

4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

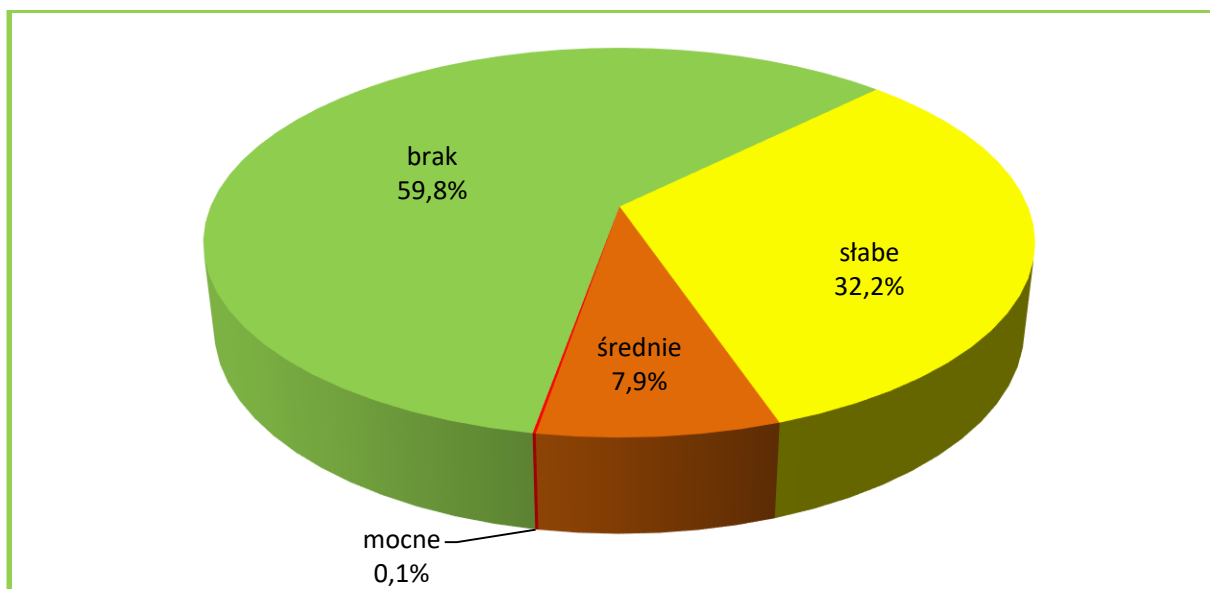
1. Borowacenie (pinetyzacja)

W zależności od udziału So lub Św (Jd i Md traktowane są jako gatunki właściwe dla siedlisk żyznych) w górnej warstwie drzew wyróżnia się borowacenia:

- słabe - jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu na siedliskach borów mieszanych wynosi ponad 80% powierzchni, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych i do 30% na siedliskach lasowych,
- średnie - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym przekracza 80% na siedliskach lasów mieszanych i wynosi 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym na siedliskach lasowych wynosi ponad 60%.

Tab. 44. Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasu - borowacenie

Stopień borowacenia	Wiek			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
brak	3855,64	3777,57	1642,91	9276,12	59,8
słabe	1034,35	2773,24	1178,93	4986,52	32,2
średnie	130,28	825,52	262,34	1218,14	7,9
mocne	1,88	5,03	1,55	8,46	0,1

Wykres 26. Zestawienie stopni borowacenia Nadleśnictwa Walcz

Ogólnie można stwierdzić, że:

- borowacenie występuje na powierzchni 6213,12 ha, czyli w 40,1% drzewostanów, przy czym przeważa borowacenie słabe (4986,52 ha); wskazuje to na niedostateczną ilość liściastych gatunków domieszkowych w składach drzewostanów;
- borowacenie średnie występuje na powierzchni 1218,14 ha (7,9%),
- borowacenie mocne obejmuje powierzchnię 8,46 ha, co stanowi 0,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Stopień borowacenia jest ściśle związany z udziałem w drzewostanach sosny i świerka, w związku z tym powierzchnia drzewostanów objętych borowaceniem powinna maleć wraz z postępem dostosowywania do siedlisk składów gatunkowych drzewostanów, głównie w wyniku prac odnowieniowych i zalesieniowych.

2. Monotypizacja (ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego)

Jedną z form degeneracji ekosystemów leśnych jest monotypizacja. Wyróżnia się ją wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (*monotypizacja częściowa*) lub ponad 80% (*monotypizacja pełna*).

Na gruntach Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

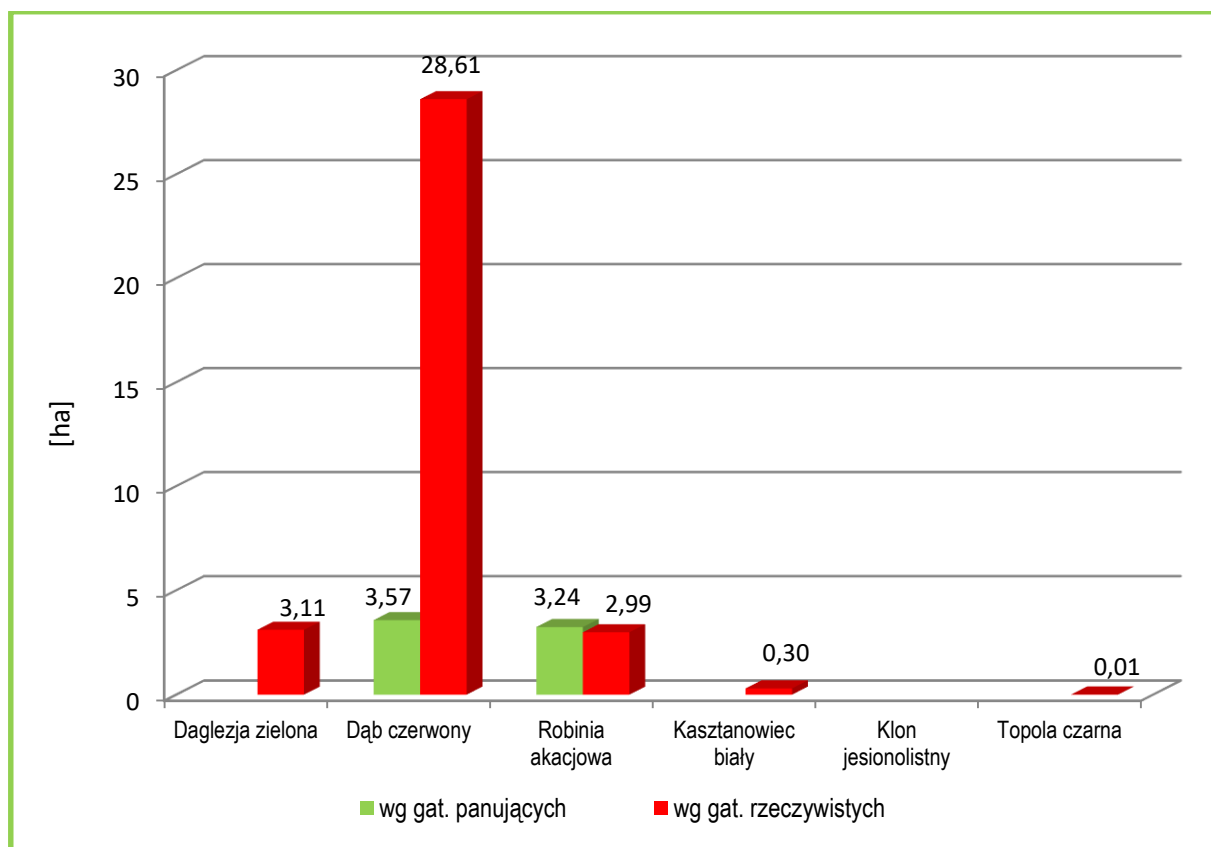
3. Neofityzacja

Neofityzacja jest formą degeneracji fitocenozy leśnej polegającą na występowaniu gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) w zbiorowiskach leśnych, wskutek ich

samoistnego wnikania (synantropizacji) lub celowego wprowadzania ze względów gospodarczych.

Tab. 45. Powierzchnia drzewostanów z gatunkami obcego pochodzenia w Nadleśnictwie Walcz

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Wg gatunków panujących	Wg rzeczywistego udziału gatunków drzew
		Pow. ha	
1	2	3	4
1.	Daglezja zielona	-	3,11
2.	Dąb czerwony	3,57	28,61
3.	Robinia akacjowa	3,24	2,99
4.	Kasztanowiec biały	-	0,30
5.	Klon jesionolistny	-	-
6.	Topola czarna	-	0,01
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO		6,81	35,02

Wykres 29. Występowanie gatunków obcego pochodzenia w drzewostanie na terenie Nadleśnictwa Walcz

Tab. 46. Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania					
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (pjd., mjsc.)	w II piętrze	w warstwie nalotu, podrośtu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieli					
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Czeremcha amerykańska	-	20	-	-	735	2
2.	Daglezja zielona	7	36	-	1	3	4
3.	Dąb czerwony	63	167	-	1	33	4
4.	Kasztanowiec biały	2	46	-	-	2	10
5.	Klon Jesionolistny	-	2	-	-	3	-
6.	Orzech czarny	-	-	-	-	-	1
7.	Robinia akacjowa	11	114	1	2	40	14
8.	Sosna Banksa	-	1	-	-	1	-
9.	Sosna czarna	-	2	-	-	-	-
10.	Sosna wejmutka	-	11	-	-	-	1
11.	Śnieguliczka biała	-	-	-	-	17	-
12.	Topola czarna	1	8	-	-	-	4
13.	Żywotnik olbrzymi	-	1	-	-	-	-
14.	Żywotnik zachodni	-	2	-	-	1	-
Razem		84	410	1	4	835	40

W Nadleśnictwie problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono tylko 5 drzewostanów (6,81 ha) z panującym gatunkiem obcym: 2 wydz. z dębem czerwonym i 3 wydz. z robiną akacjową. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 35,02 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,22% powierzchni gruntów zalesionych.

Zainwentaryzowano również 410 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 880 wyłączeń, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Głównym gatunkiem inwazyjnym obcego pochodzenia występującym w podszycie jest czeremcha amerykańska.

Zgodnie z protokołem KZP w programie ochrony przyrody należy przedstawić zaewidencjonowane stanowiska ekspansywnych neofitów wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9.09.2011 w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym.

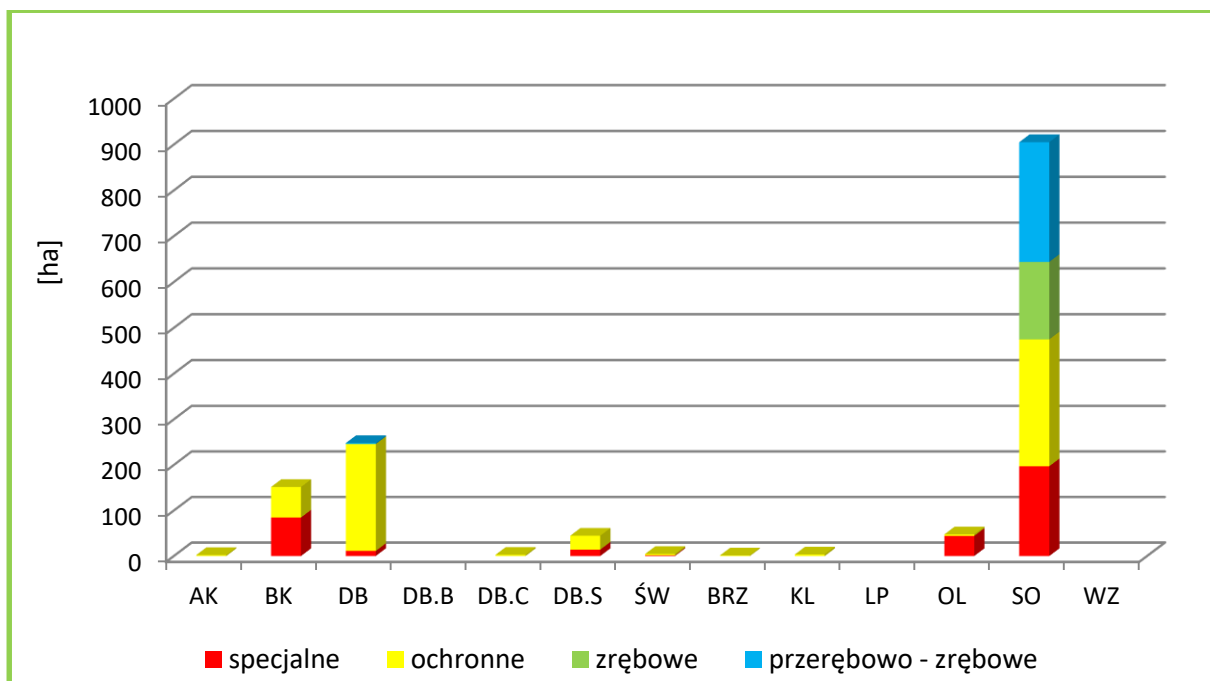
W wyniku prac terenowych, analiz dostępnych materiałów oraz informacji przekazanych przez pracowników Nadleśnictwa nie odnotowano takich gatunków.

4.5.7. Drzewostany ponad 100 – letnie

W Nadleśnictwie drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 1411,34 ha, co stanowi 9,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Tab. 47. Zestawienie powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących w Nadleśnictwie Wąlczy

Gospodarstwo	Gatunek panujący	NADLEŚNICTWO	
		Pow. [ha]	[%]
1	2	7	8
Specjalne (S)	Bk	84,58	25,02
	Db	11,36	
	Db.s	14,19	
	So	197,14	
	Św	1,55	
	OI	44,30	
RAZEM		353,12	
Ochronne (O)	Ak	2,13	44,32
	Bk	67,03	
	Db	234,65	
	Db.c	2,67	
	Db.s	30,50	
	KI	3,43	
	OI	3,31	
	So	277,56	
	Św	2,92	
RAZEM		625,56	
Zrębowe (GZ)	So	169,17	11,99
RAZEM		169,17	
Przerębowa-zrębowa (GPZ)	So	261,38	18,67
	Db	2,11	
RAZEM		263,49	
Ogółem	Ak	2,13	
	Bk	151,61	
	Brz	1,36	
	Db	248,12	
	Db.c	2,67	
	Db.s	44,69	
	KI	3,43	
	OI	47,61	
	So	905,25	
	Św	4,47	
OGÓŁEM		1411,34	100,00

Wykres 30. Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw w Nadleśnictwie Wałcz

Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich jest sosna (64,14%). Ważnymi z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej są także drzewostany z panującymi dębami (20,94%). Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. Drzewostany ponad 100-letnie w 44,32% znajdują się w gospodarstwie ochronnym.

4.5.8. Ekosystemy referencyjne

W lasach Nadleśnictwa Wałcz wytypowano 26 pododdziałów (94,82 ha) lasów reprezentatywnych wyznaczonych zgodnie z Zarządzeniem nr 10 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile z dnia 12 maja 2016 r., w sprawie wprowadzenia zasad wyznaczania, ustanawiania i funkcjonowania ekosystemów referencyjnych w nadleśnictwach nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Pile. Wyznaczone wyłączenia są przykładami istniejących ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub maksymalnie do niego zbliżone. Powierzchnie te zostały wyłączone z produkcji, są przeznaczone do naturalnego rozpadu i sukcesji.

Tab. 48. Ekosystemy referencyjne w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	TSL	Siedlisko N2000	Pow. [ha]
1	2	3	4	5	6
1.	08-11-1-02-44 -d -00	D-STAN	BMŚW		2,63
2.	08-11-1-01-58 -o -00	D-STAN	BŚW		3,32

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	TSL	Siedlisko N2000	Pow. [ha]
1	2	3	4	5	6
3.	08-11-1-03-99 -c -00	D-STAN	LMŚW		2,55
4.	08-11-1-01-138 -f -00	D-STAN	LMB		2,61
5.	08-11-1-01-139 -h -00	D-STAN	BŚW		2,98
6.	08-11-1-02-182 -n -00	D-STAN	LŚW		2,81
7.	08-11-1-03-184 -d -00	D-STAN	BMB	91D0 (C)	9,99
8.	08-11-1-06-287 -a -00	D-STAN	LŚW	9160 (B)	3,68
9.	08-11-1-06-287 -f -00	D-STAN	LŚW	9130 (A)	4,83
10.	08-11-1-06-332 -a -00	D-STAN	OLJ	91E0 (B)	2,67
11.	08-11-1-06-332 -d -00	D-STAN	LMŚW	9160 (B)	1,71
12.	08-11-1-05-335 -a -00	D-STAN	LMŚW	9130 (B)	1,27
13.	08-11-1-07-410 -c -00	SUKCESJA	OLJ		3,94
14.	08-11-1-09-505 -f -00	D-STAN	BMB	91D0 (C)	5,12
15.	08-11-1-09-508 -h -00	D-STAN	BMW		4,03
16.	08-11-1-10-558 -k -00	D-STAN	LMŚW		2,82
17.	08-11-1-10-559 -b -00	D-STAN	BMB	91D0 (C)	3,24
18.	08-11-1-10-562 -g -00	D-STAN	OL	91E0 (B)	3,03
19.	08-11-1-08-569 -b -00	D-STAN	LMŚW	9190 (C)	1,36
20.	08-11-1-09-575 -f -00	D-STAN	LMW		4,80
21.	08-11-1-10-587 -g -00	D-STAN	OL	91E0 (B)	1,09
22.	08-11-1-10-587 -i -00	D-STAN	LŚW	9130 (B)	12,32
23.	08-11-1-10-588 -a -00	D-STAN	LMŚW		2,35
24.	08-11-1-10-588 -i -00	D-STAN	LMŚW		2,76
25.	08-11-1-08-610 -b -00	SZCZ CHR	LMB	91D0 (C)	1,71
26.	08-11-1-09-653 -a -00	D-STAN	LŚW		5,20
RAZEM					94,82

Ekosystemy referencyjne mają tworzyć sieć drzewostanów w stanie możliwie zbliżonym do naturalnego, przewidzianych do obserwacji lokalnych trendów rozwojowych bez ingerencji człowieka. Utworzenie takich miejsc powinno pozytywnie wpłynąć m.in. na rozwój populacji organizmów związanych ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych oraz poprawić stan siedlisk chronionych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej.

4.5.9. Drewno martwe

Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli

do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

Fot. 5. Martwe drewno pozostawione do naturalnego rozkładu (fot. B. Sobczak)

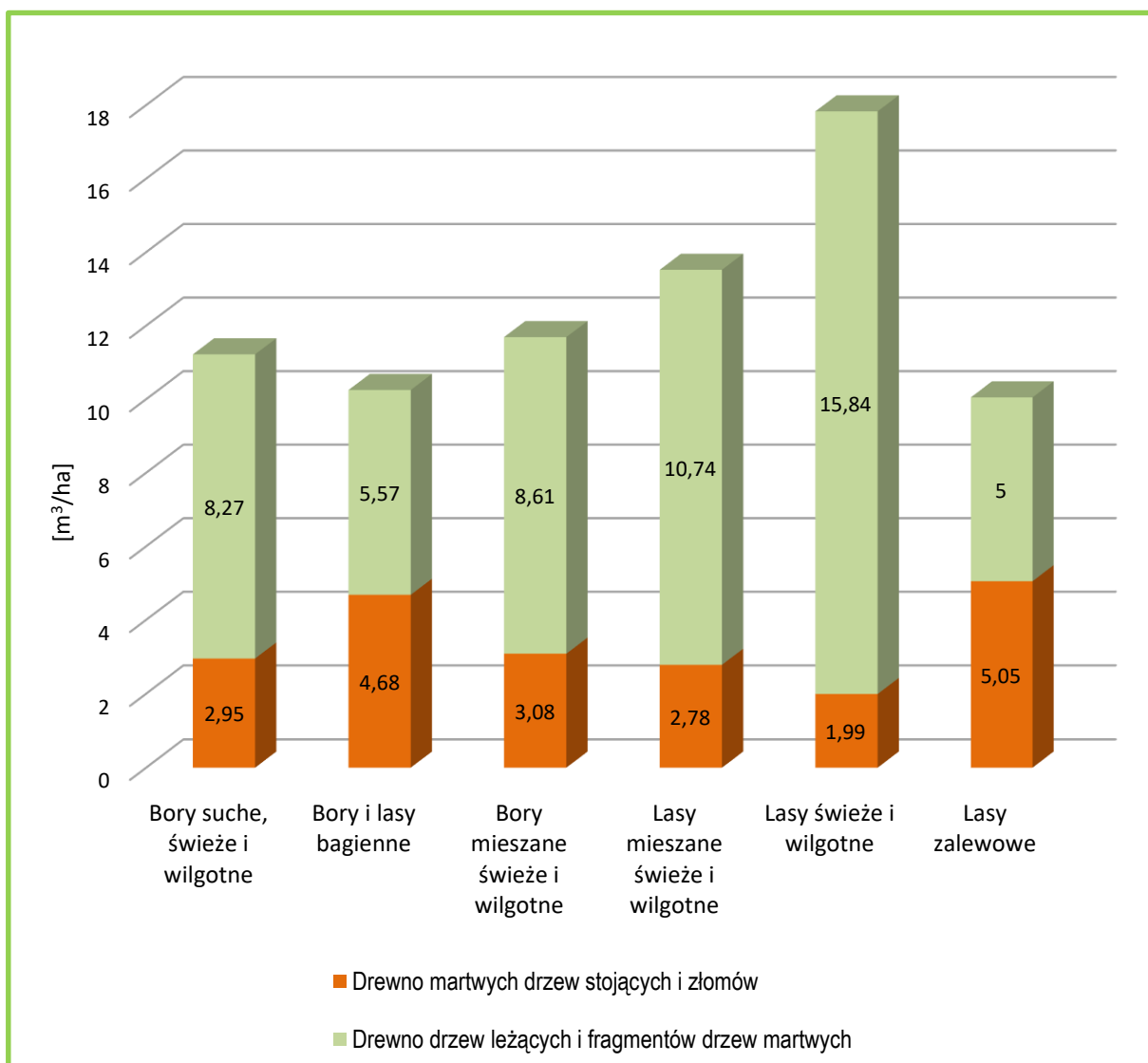
W Nadleśnictwie Walcz zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, w oparciu o § 62 IUL, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej,

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów; drzew ściętych i wyrwionych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych. Wyniki pomiaru przedstawia tabela.

Tab. 49. Zestawienie miąższości drewna martwego w Nadleśnictwie Walcz

Grupy typów siedliskowych lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
1	2	3	4	5	6	7	8
Bory suche, świeże i wilgotne	5061,50	2,95	14919,25	8,27	41863,59	11,22	56782,84
Bory i lasy bagienne	630,74	4,68	2952,18	5,57	3517,72	12,25	6469,90
Bory mieszane świeże i wilgotne	4478,31	3,08	13800,78	8,61	38579,03	11,69	52379,81

Grupy typów siedliskowych lasu	Powierzchnia [ha]	Miażdżość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
1	2	3	4	5	6	7	8
Lasy mieszane świeże i wilgotne	2276,38	2,78	6339,63	10,74	24439,42	13,52	30779,05
Lasy świeże i wilgotne	473,61	1,99	946,58	15,84	7503,63	17,83	8450,21
Lasy zalewowe (OJ, LI)	174,06	5,05	878,42	5,00	869,99	10,05	1748,41
Ogółem Nadleśnictwo	13094,60	3,04	39836,84	8,92	116773,38	11,96	156610,22

Wykres 33. Zestawienie miażdżości drewna martwego w m³/ha według drzew stojących i martwych i grup TSL w Nadleśnictwie Wałcz (na podstawie pomiarów na pow. próbnych)

Na podstawie pomiarów drewna martwego wykonanych w ramach inwentaryzacji miażdżości w Nadleśnictwie Wałcz zinwentaryzowano 156 610,22 m³ drewna martwego, w tym martwych drzew stojących i złomów – 39 836,84 m³, drzew leżących i fragmentów

drzew martwych – 116 773,38 m³. W przeliczeniu na 1 ha daje to odpowiednio: w Nadleśnictwie 11,96 m³/ha, w tym drzew stojących – 3,04 m³/ha, drzew leżących – 8,92 m³/ha.

Na posiedzeniu KZP dla Nadleśnictwa Wałcz ustalono, że zachodzi potrzeba, szacunkowego określenia ilości martwego drewna na obszarach, które nie zostały objęte pomiarem na powierzchniach próbnych kołowych. W związku z powyższym wykonano dodatkowe czynności, podczas prac taksacyjnych, związane z pomiarem drewna martwego na tzw. kępach ekologicznych oraz na powierzchniach upraw i młodników I klasy wieku (2293,09 ha). W wyniku tych czynności zainwentaryzowano łącznie 551 m³ martwego drewna – (0,24m³/ha 1 klasy wieku). W sumie na gruntach leśnych zalesionych zainwentaryzowano 157161,22 m³ martwego drewna (10,15 m³/ha).

5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003, Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi. Formami ochrony zabytków są m.in.: wpis do rejestru zabytków oraz ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Wpisu do rejestru dokonuje wojewódzki konserwator zabytków. Decyzje o wpisie do rejestru zabytków przechowywane są we właściwych terenowo wojewódzkich urzędach ochrony zabytków.

Formą ochrony jest także prowadzenie ewidencji zabytków, która jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Ewidencja to uporządkowany zbiór wykonanych według jednolitych wzorów opracowań, zawierających podstawowe informacje o obiektach zabytkowych. Ewidencja zawiera: dane administracyjne i adresowe, rys historyczny, opis obiektu, fotografie i plany. Ewidencja obejmuje pojedyncze obiekty architektoniczne, zespoły budowlane (np. folwarki), zespoły urbanistyczne i ruralistyczne, stanowiska archeologiczne oraz zabytkowe parki i cmentarze.

Krajową i wojewódzką ewidencję zabytków archeologicznych tworzy zasób dokumentacji programu Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Jest to program badawczo-ewidencyjny, wdrożony do realizacji w 1978 r. Jego celem jest rozpoznanie, metodą badań powierzchniowych i poprzez kwerendę źródłową, stanowisk archeologicznych na terenie całego kraju oraz budowa informacji o stanowiskach archeologicznych rozpoznanych tą metodą. Dokumentacja AZP służy prowadzeniu wszelkich działań konserwatorskich w tym zakresie.

W ustawie z 23 lipca 2003 roku wprowadzono również pojęcie Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ), która jest w zasadzie powieleniem ewidencji wojewódzkiej na szczeblu poszczególnych gmin. Z uwagi na wysokie koszty stworzenia nie wszystkie jednostki samorządu posiadają to opracowanie.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz wykonano inwentaryzację obiektów dziedzictwa kulturowego. Inwentaryzację sporządziła pani Magdalena Suchorska. Prace realizowano w okresie od stycznia do marca 2023 roku, zgodnie z „Wytocznymi do inwentaryzacji archeologicznej w nadleśnictwach RDLP w Pile przed kolejnymi rewizjami planów urządzania lasu” (Decyzja nr 42 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile z czerwca 2018 roku).

Informacje o obiektach dziedzictwa kulturowego na terenach administrowanych przez Nadleśnictwo Wałcz zgromadzono korzystając z pięciu źródeł:

- wypełnionych ankiet przekazanych przez leśniczych poszczególnych leśnictw;
- informacji o obiektach nieruchomych i stanowiskach archeologicznych wpisanych do ewidencji i/lub rejestru zabytków, przekazanych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie;
- rezultatów analizy leśnych map numerycznych oraz archiwalnych map topograficznych;
- map archiwalnych;
- „Koncepcji zagospodarowania turystycznego fortyfikacji „Wału Pomorskiego” na terenie Gmin Pojezierza Wałeckiego” autorstwa dr inż. Bogusława Perzyka, Marcina Dudka, Jerzego Sadowskiego.

Uzyskano w ten sposób listę 1019 obiektów, których lokalizację naniesiono na mapę Nadleśnictwa. Kolejnym etapem była weryfikacja terenowa tej części z nich, którą na podstawie dotychczas posiadanych danych trudno było jednoznacznie zidentyfikować. Przeprowadzono ją wraz z przedstawicielem Nadleśnictwa lub z leśniczymi poszczególnych leśnictw. Z weryfikacji wyłączono obiekty ujęte w ewidencjach/rejestrach konserwatorskich (np. cmentarzy, stanowisk archeologicznych) – ponieważ bez względu na ich obecny stan zachowania i dostępność dla lustracji wszelkie działania gospodarcze planowane w ich granicach powinny być wcześniej uzgadniane z odpowiednimi urzędami konserwatorskimi. Ponadto nie weryfikowano obiektów zaznaczonych na archiwalnych mapach topograficznych – pozostałości różnorodnej zabudowy (mieszkalnej, czy gospodarczej). Z jednej strony ich dokładna lokalizacja nie podlega dyskusji, z drugiej ich obecność (bez względu na obecny stan zachowania) nie wpływa na formalne ograniczenia konserwatorskie w sposobach prowadzenia gospodarki leśnej. W przypadku obiektów identyfikowanych z późnośredniowieczno-nowożytną eksploatacją lasów, związaną z produkcją węgla drzewnego (mielerze), również zrezygnowano z ich weryfikacji – lokalizacja na podstawie mapy numerycznej jest tu wystarczająca. W rezultacie przeprowadzona lustracja terenowa skierowana była na identyfikację pozostałych różnorodnych form terenowych, które zostały zaobserwowane na leśnej mapie numerycznej oraz udostępnionych zobrazeniach skanowania laserowego terenu LiDAR.

Każdy z obiektów objętych inwentaryzacją po zakończeniu prac i analizie danych otrzymał komentarz określający zalecane sposoby prowadzenia zabiegów gospodarczych według podziału:

- **wszelkie działania gospodarcze wyłącznie w uzgodnieniu z urzędami konserwatorskimi** – w przypadku obiektów i stanowisk ewidencyjnych/rejestrowych.

W sytuacji kiedy zajmują one niewielkie powierzchnie (a tak jest z reguły) wartym rozważenia jest wyłączenie z działalności gospodarczej choćby przez zakładanie kęp ekologicznych (w takich przypadkach zasadnym byłoby zwrócenie się do służb konserwatorskich z prośbą o wskazanie dokładnej lokalizacji miejsc odkryć). Jeśli jest to z różnych powodów niemożliwe, w pismach uzgadniających do urzędów konserwatorskich ważnym argumentem będzie deklarowanie zrębu nasiębiernego, a przy odnowieniach minimalizowanie ingerencji w glebę mineralną (jest prawdopodobnym, że w odpowiedzi urzędy konserwatorskie dopuszczą zmianę poziomu ochrony stanowiska z kategorii „1” na „2”!).

- **wyłączyć z działalności gospodarczej** – w przypadku obiektów kultu, miejsc pamięci, cmentarzy – w tym także nowoodkrytych cmentarzysk archeologicznych (kurhanów, domniemanych kurhanów), niewielkich grodzisk itp. Takie wyłączenie – w postaci kęp ekologicznych – jest możliwe i celowe w przypadku większości tego typu obiektów rejestrowanych w lasach;
- **zachować formę** – w przypadku reliktów mielerzy, czy trudnych do zidentyfikowania obiektów pochodzenia antropogenicznego; w ich przypadku dopuszczalna jest orka leśna (frez?), w miarę możliwości prowadzona bez pogłębiacza. Można również w miejscu ich występowania zakładać kępy ekologiczne – o ile na planowanym zrębie nie będzie podstaw do ich założenia w innej lokalizacji (na przykład ze względów przyrodniczych);
- **działania gospodarcze bez ograniczeń** – w przypadku form terenowych zweryfikowanych jako formy naturalne, czy miejsc po istniejącej wcześniej XIX- i XX-wiecznej zabudowie. W przypadku tych ostatnich pojawia się też zapis: w miarę możliwości zachować formę.

Każdy z obiektów otrzymał również status określający zalecane sposoby prowadzenia zabiegów gospodarczych według podziału:

- **Status 1:** oznacza sugerowane wyłączenie terenu z gospodarki leśnej; nie należy tego jednak traktować jako całkowitego zaprzestania wszelkich działań; przeciwnie – celowym i zasadnym wydaje się prowadzenie niezbędnych cięć pielęgnacyjnych, jednakże w sposób nie powodujący naruszania chronionych obiektów; w przypadku prowadzenia cięć rębnych należy wokół obiektu zaplanować pozostawienie biogrup, kategorię taką nadano kurhanom, grodziskom, grobowcom pradziejowym, cmentarzyskom pradziejowym, cmentarzom nowożytnym, pomnikom; itp.; łącznie 96 obiektów – 9,4% wszystkich zinwentaryzowanych;

- **Status 2:** oznacza sugerowane wprowadzenie ograniczeń w działalności gospodarczej (polegające przede wszystkim na ograniczeniu/minimalizowaniu ingerencji w glebę mineralną); kategorię tę nadawano obiektom o własnej formie terenowej o mniejszej wartości poznawczej, pozostałościom umocnień po Wale Pomorskim oraz niemal wszystkim stanowiskom płaskim (ślady osadnicze, punkt osadniczy; łącznie 788 obiektów – 77,3% wszystkich zinwentaryzowanych);
- **Status 3:** działania gospodarcze bez ograniczeń; kategorię tę nadawano głównie obiektom takim jak pozostałości zabudowy, mostów, dróg, łącznie 135 obiektów – 13,3% wszystkich zinwentaryzowanych.

Zgodnie z „Wytycznymi do inwentaryzacji archeologicznej w nadleśnictwach RDLP w Pile przed kolejnymi rewizjami planów urządzenia lasu”, na potrzeby prezentacji danych w programie ochrony przyrody dokonano podziału obiektów na kategorie w zależności od ich sytuacji prawnej:

- **Kategoria 1:** obiekty ujęte w ewidencji zabytków;
- **Kategoria 2:** obiekty zgłoszone lub zaproponowane do ujęcia w ewidencji zabytków;
- **Kategoria 3:** obiekty nieujęte w ewidencji zabytków o potencjalnych walorach historycznych.

Tab. 50. Wyniki inwentaryzacji dziedzictwa kulturowego – grupy obiektów zidentyfikowanych na gruntach Nadleśnictwa Wąlczyk

Lp.	Ogólna nazwa grupy obiektów	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Łącznie
1	2	3	4	5	6
1.	Grodziska (wczesno- i średniowieczne), w tym wymagające weryfikacji	2	4	7	13
2.	Kurhany (w tym obiekty domniemane oraz zakwalifikowane jako kopce/kurhany)		65		65
3.	Stanowiska archeologiczne „płaskie” bez własnej formy terenowej (ślady, punkty osadnicze, osady)		33		33
4.	Cmentarze i pojedyncze mogiły		21		21
5.	Kapliczki		2		2
6.	Pomniki		4		4
7.	Obóz pracy		1	1	2
8.	Mielerze			661	661
9.	Pozostałości Wąlu Pomorskiego			79	79
10.	Pozostałości mostów, przepraw brodowych			11	11
11.	Pozostałości starej zabudowy (gospodarstw, młynów, leśniczówek, huty szkła, mechanizmu spiętrzania wody)			50	50
12.	Pozostałości brukowanych dróg, alei			5	5
13.	Pojedyncze, nieokreślone stanowiska (kopce, kręgi, kurhany)			73	73
Łączna liczba obiektów		2	130	887	1019

Na potrzeby prezentacji danych w Programie Ochrony Przyrody dane o obiektach zestawiono w rozbiciu na zabytki archeologiczne (grodziska, cmentarzyska kurhanowe

i pojedyncze kurhany, stanowiska płaskie) i zabytki nieruchome, w tym: cmentarze, pojedyncze mogiły, pomniki, kapliczki. Zgodnie z ustaleniami, pozostałe obiekty nie opisywano w POP.

5.1. Zabytki archeologiczne

Zgodnie z użytą definicją w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz występują 27 stanowiska archeologiczne, z założonymi kartami ewidencyjnymi zabytku archeologicznego, w tym: 2 stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, 1 stanowisko o własnej manifestacji terenowej (status 1) oraz 24 stanowiska płaskie (status 2).

Tab. 51. Wykaz obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków na gruntach Nadleśnictwa Wałcz (info: K1S1)

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Status obiektu	Opis stanowiska, Nr rejestru zabytku, data uznania
1	2	3	4	5	6
1.	08-11-1-07-478 -g -00	0,97	33-24/7	1	Ostrowiec 1, Grodzisko średniowieczne (XI-XIV w.), typu stożkowego, owalne, usytuowane w zakolu rzeki Dobrzycy; wpis do rej. zab. 1999-04-03
2.	08-11-1-09-589 -f -00	0,96	34-23/13	1	Wałcz 1, Grodzisko wczesnośredniowieczne (XI-XIV w.), typu pierścieniowate, usytuowane przy Jeziorze Raduń; wpis do rej. zab. 1991-05-10
Razem status 1 – rejestr zabytków		1,93			

Tab. 52. Wykaz obiektów archeologicznych objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską na gruntach Nadleśnictwa Wałcz – status 1 (info: K2S1)

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Status obiektu	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5	6
1.	08-11-1-02-181 -m -00	1,07	1	31-23/15	cmentarzysko kurhanowe OWR, stan. Rudki 24
Razem status 1 - obiekty ujęte w ewidencji zabytków		1,07			

Tab. 53. Wykaz obiektów archeologicznych objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską na gruntach Nadleśnictwa Wałcz – status 2 (info: A_K2S2)

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Status obiektu	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5	6
1.	08-11-1-01-1 -n -00	2,35	2	30-24/1	stan. Nadarzyce 1
2.	08-11-1-03-129 -b -00	1,68	2	31-22/8	ślad osadniczy, epoka kamienia, stan. Rudki 2
3.	08-11-1-03-149 -c -00	8,05	2	31-23/1	ślady osadnicze, OWR; WŚ; PŚ, stan. Rudki 9
4.	08-11-1-03-150 -m -00	2,11	2	31-23/11	ślad osadniczy, epoka brązu, stan. Rudki 19
5.	08-11-1-02-182 -o -00	4,39	2	31-23/4	ślady osadnicze, epoka brązu, OWR, stan. Rudki 12
6.	08-11-1-02-217 -b -00	3,20	2	31-23/11	ślad osadniczy epoka żelaza, stan. Rudki 11
7.	08-11-1-04-252 -f -00	2,31	2	32-24/2	ślad osadniczy, epoka brązu, stan. Zdbice 2
8.	08-11-1-06-267 -c -00	5,76	2	32-23/12	ślady osadnicze, kultura pomorska/PŚ, stan. Golce 11
9.				32-23/2	ślad osadniczy, PŚ, stan. Golce 1
10.	08-11-1-05-295 -c -00	1,88	2	32-23/37	ślad osadniczy (eneolit-siekierka met)., stan. Golce 17
11.	08-11-1-04-316 -i -00	3,34	2	32-24/13	ślad osadniczy k.pomorska, stan.Zdbice 13
12.	08-11-1-04-316 -j -00	6,96	2	32-24/10	ślady osadniczy, epoka brązu; OWR, ślad osadniczy k.wielbarska, stan.Zdbice 10
13.	08-11-1-04-318 -d -00	6,03	2	32/24/12	ślady osadnicze, epoka brązu: WŚ
14.	08-11-1-05-322 -h -00	8,84	2	32-23/35	ślad osadniczy, WŚ, stan. Kłębowiec 2
15.	08-11-1-06-332 -o -00	3,29	2	33-23/20	punkt osadniczy OWR, stan.Kłębowiec 19
16.	08-11-1-07-403 -b -00	5,84	2	33-23/56	ślad osadniczy, k.unietycka, stan Kłębowiec 40
17.	08-11-1-09-498 -c -00	1,84	2	34-23/23	ślad osadniczy epoka brązu/k.pomorska, stan. Wałcz 11
18.	08-11-1-09-498 -r -00	2,81	2	34-23/9	ślad osadniczy epoka brązu/k. pomorska, punkt osadniczy okres nowożytny
19.	08-11-1-09-542 -f -00	3,32	2	34-23/11	ślad osadniczy pradziej, punkt osadniczy epoka brązu/k.pomorska AZP Lubno stan.11
20.	08-11-1-09-564 -a -00	12,96	2	34-23/12	ślad osadniczy epoka brązu/k.pomorska, stan.Lubno 12
21.	08-11-1-09-590 -d -00	2,30	2	34-23/15	osada WŚ, nr stan. w miejscowości 3
22.	08-11-1-09-591 -j -00	2,47	2	34-23/14	osada ?, nr stan. w miejscowości 2
23.	08-11-1-09-612 -j -00	6,23	2	34-23/109	ślad osadniczy, WŚ, stan. Wałcz 95
24.	08-11-1-10-636 -c -00	3,70	2	34-22/13	ślad osadniczy WŚ, stan. Wałcz 96
Razem status 2 - obiekty ujęte w ewidencji zabytków		101,66			

W zestawieniu przekazanym przez Nadleśnictwo Wałcz figuruje 6 stanowisk archeologicznych (z kartami KEZA), o nr AZP 34-23/21, AZP 34-23/?, AZP 32-23/11, AZP 32-23/23, AZP 32-23/20, AZP 32-23/36, które położone są poza gruntami zarządzanymi przez Lasy Państwowe.

Dzięki zastosowaniu najnowszych zdobyczy techniki archeologia zyskała wiele nowych możliwości poznawczych. Dotyczy to głównie laserowego skaningu lotniczego (ALS), który pozwala na rejestrację rzeźby terenu z dokładnością do 15 cm, a tym samym stał się doskonałym narzędziem do rejestracji stanowisk archeologicznych o własnej manifestacji terenowej.

W wyniku inwentaryzacji obiektów dziedzictwa kulturowego uzyskano nowe dane odnośnie miejsc o „oczywistej” wartości archeologicznej, które mogą być stanowiskami archeologicznymi. Są to potencjalne grodziska, cmentarzyska kurhanowe lub pojedyncze kurhany oraz osada. Wykaz obiektów wraz z opisem statusu zamieszczono w tabeli.

Tab. 54. Wykaz obiektów (info: K2S1, K2S2)

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Status obektu	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	6
1.	08-11-1-03-108 -k -00	0,24	1	kurhany
2.	08-11-1-03-108 -l -00	0,99	1	kurhany
3.	08-11-1-01-116 -n -00	0,38	1	kurhany
4.	08-11-1-02-117 -d -00	0,34	1	kurhany
5.	08-11-1-03-127 -i -00	0,13	1	Grodzisko
6.	08-11-1-02-181 -f -00	2,83	1	Kurhany
7.	08-11-1-02-181 -g -00	2,26	1	kurhany
8.	08-11-1-02-181 -m -00	1,07	1	Cmentarzysko kurhanowe
9.	08-11-1-02-195 -f -00	0,72	1	Grodzisko
10.	08-11-1-05-241 -p -00	2,30	1	Grodzisko, kurhany
11.	08-11-1-04-248 -l -00	0,40	1	Cmentarz
12.	08-11-1-05-255 -b -00	3,21	1	kurhany
13.	08-11-1-06-257 -b -00	7,15	1	kurhany
14.	08-11-1-06-257 -c -00	2,42	1	kurhany
15.	08-11-1-06-257 -d -00	2,65	1	kurhany
16.	08-11-1-06-285 -f -00	6,00	1	Kurhan
17.	08-11-1-08-377 -c -00	3,88	1	Kurhan
18.	08-11-1-07-474 -f -00	0,98	1	kurhany
19.	08-11-1-09-528 -a -00	7,09	2	grodzisko/forma antropogeniczna
20.	08-11-1-10-651 -j -00	2,64	2	osada, PŚ nowe
Razem		48,68		

W wyniku inwentaryzacji obiektów dziedzictwa kulturowego wyróżniono także inne cenne obiekty (887 szt.), które wymagają szczególnej uwagi podczas prowadzenia prac gospodarczych i którym nadano status 2. Są to w większości mielerze (661 szt.), obiekty Wału Pomorskiego (79 szt.), pojedyncze, nieokreślone stanowiska (kopce, kręgi – 73 szt.), pozostałości starej zabudowy (50 szt.), pozostałości mostów i przepraw brodowych (11 szt.), grodziska (7 szt.), pozostałości brukowych dróg i alei (5 szt.) oraz pozostałości obozu pracy RAD (1 szt.).

W tym miejscu należy wyjaśnić pojęcie mielerzy. Pierwotnie mielerz posiadał formę stosu drewna, który uszczelniony był ziemią lub darnią i w takiej postaci podpalany. Tak

uzyskane warunki powodowały, iż drewno nie ulegało spaleniu, a zwęgleniu. Zachowane do dzisiaj pozostałości mielerzy posiadają własną formę terenową w postaci niewielkiego nasypu ziemnego o średnicy 8-10 m oraz wysokości około 0,5 m. Występują w skupiskach o dość regularnym rozplanowaniu. Nie są one szczególnie narażone na zniszczenie w trakcie działań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej. Niemniej, w miarę możliwości warto są zachowania. Celowym byłoby ich omijanie przez szlaki zrywkowe. Ponadto w ich przypadku podczas przygotowania gleby na odnowieniach wskazane byłoby stosowanie sposobów najmniej opresyjnych – na przykład frezu.

5.2. Cmentarze i miejsca pamięci

➤ *Cmentarze*

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zaewidencjonowano sześć nieczynnych cmentarzy.

Tab. 55. Wykaz nieczynnych cmentarzy zaewidencjonowanych w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Leśnictwo	Adres leśny	Pow. ha	Opis obiektu
1	2	3	4	5
1.	Brody	08-11-1-01-40 -f -00	0,34	cmentarz nieznanymi żołnierzy
2.	Rudki	08-11-1-03-124 -g -00	2,05	pozostałości cmentarza w kępie
3.	Golce	08-11-1-04-248 -l -00	0,40	cmentarz
4.	Międzyrzecze	08-11-1-05-336 -j -00	0,37	dawny cmentarz
5.	Pluskota	08-11-1-07-457 -k -00	1,35	cmentarz
6.	Nakielno	08-11-1-08-448 -g -00	0,10	cmentarz
Ogółem powierzchnia			4,61	

➤ *Miejsca pamięci*

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zaewidencjonowano 11 miejsc pamięci (pomników, mogił).

Tab. 56. Wykaz miejsc pamięci w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Opis obiektu	Rodzaj powierzchni	Rodzaj zabiegu
1	2	3	4	5	5
1.	08-11-1-03-51 -h -00	0,08	Mauzoleum / prywatny cmentarz	SZCZ CHR	BRAK WSK
2.	08-11-1-03-69 -j -00	1,05	miejsce pamięci (pomnik)	D-STAN	TP
3.	08-11-1-03-95 -i -00	2,95	pomnik poległych w czasie walk na Wale Pomorskim	D-STAN	PIEL
4.	08-11-1-01-115 -r -00	0,54	miejsce pamięci (krzyż z napisem)	D-STAN	BRAK WSK
5.	08-11-1-01-116 -l -00	1,70	mogiła	D-STAN	BRAK WSK
6.	08-11-1-03-124 -l -00	2,46	mogiła	D-STAN	BRAK WSK

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Opis obiektu	Rodzaj powierzchni	Rodzaj zabiegu
1	2	3	4	5	5
7.	08-11-1-03-148 -g -00	3,25	mogiła	D-STAN	CP / TW
8.	08-11-1-02-173 -i -00	6,54	mogiła niemieckiego żołnierza	D-STAN	IIIA – 30%
9.	08-11-1-04-226 -j -00	2,13	pomnik (walki na Wale Pomorskim)	D-STAN	BRAK WSK
10.	08-11-1-04-272 -m -00	0,13	pomnik (walki na Wale Pomorskim)	BR-R	-
11.	08-11-1-05-353 -h -00	0,96	mogiła żołnierzy radzieckich	D-STAN	TP

➤ **Obóz Służby Pracy Rzeszy (Reichsarbeitsdienst – RAD)**

W odległości ok. 4 km na północny-wschód od Wałcza, w oddz. 488d, znajdują się ruiny ponemieckiego obozu RAD (Lager der RAD-Abteilung 7/45 Deutsch Krone).

Reichsarbeitsdienst (Służba Pracy Rzeszy) była masową organizacją przystosowania obywatelskiego i wojskowego młodzieży. Ustawą z 26 czerwca 1935 r. wprowadzono w III Rzeszy zarządzenie o obowiązku 6-miesięcznej pracy na rzecz państwa, a obowiązek miał być wypełniony pracą w Reichsarbeitsdienst. Zarządzeniu temu podlegali mężczyźni w wieku od 18 do 25 lat, a od 4 września 1939 r. również kobiety. Po wybuchu II wojny światowej RAD traktowano jako formację pomocniczą Wehrmachtu. Służbę robotniczą wykorzystywano m.in. do osuszania bagien, budowy zabezpieczeń przeciwpowodziowych, robót leśnych oraz prac przy żniwach. Młodzież żeńska udzielała pomocy rodzinom wielodzietnym, m.in. przesiedlonym i rolnikom.

Po wojnie obiekt przejęła Powszechna Organizacja „Służba Polsce” (SP) – polska państwowa organizacja paramilitarna przeznaczona dla młodzieży w wieku 16–21 lat, istniejąca od 1948 do 1955. Spadkobiercą organizacji i w pewnym sensie kontynuatorem stały się w późniejszym okresie Ochotnicze Hufce Pracy.

➤ **Wał Pomorski**

Przez teren Nadleśnictwa Wałcz przebiega linia schronów i umocnień z okresu II Wojny Światowej. Na terenach leśnych zauważalne są ślady w postaci okopów, bunkrów, miejsc pamięci oraz pomników. Okopy zainwentaryzowano w 250 wydz., a bunkry w 57 wydz. Pas wyraźnie czytelnych umocnień przebiega przez oddziały: 12,13, 25, 40 (kanał forteczny), 2, 9, 10, 23, 39, 40, 41, 58, 59, 68, 74, 75, 86, 87, 88, 102, 116, 117, 139, 140, 157, 158, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 191, 192, 193, 207, 208, 209, 226, 227, 228, 232, 233, 234, 241, 242, 243, 253, 254, 273, 274, 292, 293, 294, 320, 321, 322, 323, 335, 336, 337, 346, 353, 363, 392, 404, 450, 451, 452, 453, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 487, 488, 491, 492, 589, 590, 592, 610, 611, 612, 613, 615, 634, 635, 636, 637, 646, 648, 649, 651, 652.

Fot. 6. Fragment okopów, oddz. 226j

6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Stan lasów jest miernikiem zagrożeń całego środowiska przyrodniczego. Las jest najbardziej czułym wskaźnikiem negatywnych zmian, a jednocześnie najtrudniejszym do odtworzenia ekosystemem.

Spośród wielu groźnych dla lasów czynników tylko część może je zniszczyć w ciągu bardzo krótkiego czasu. Taki typ działania wykazują np.: ogień, huragany, powodzie, itp. Pozostałe powodują najczęściej różnorakie uszkodzenia, w wyniku których rozwijają się mniej lub bardziej przewlekłe procesy chorobowe.

Wzajemne powiązanie kilku czynników, polegające na jednoczesnym lub następującym po sobie występowaniu, powoduje, że ich oddziaływanie jest silniejsze, a niszczący efekt końcowy większy niż zwykła suma efektów poszczególnych czynników.

Lasy Nadleśnictwa Wałcz narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

- abiotycznych:
 - wiatry,
 - opady i osady atmosferyczne,
 - wyładowania atmosferyczne,
 - wahania temperatur;
 - zaburzenia gospodarki wodnej;
- biotycznych:
 - szkodniki owadzie (pierwotne, wtórne),
 - grzybowe choroby infekcyjne (korzeni, pędów, liści),
 - nadmierne występowanie zwierząt roślinożernych;
- antropogenicznych:
 - zanieczyszczenie powietrza,
 - zanieczyszczenie wód i gleb,
 - pożary lasu,
 - szkodnictwo leśne.

6.1. Zagrożenia abiotyczne

Wśród zagrożeń abiotycznych w lasach Nadleśnictwa Wałcz najważniejsze znaczenie mają: wiatry, wahania temperatury, w tym niskie i wysokie temperatury oraz zakłócenia stosunków wodnych, w tym podtopienia i zalania.

6.1.1. Wiatry

Wiatr jest jednym z czynników przyrody nieożywionej mający duże znaczenie dla prowadzenia gospodarki leśnej. Powoduje przesuszanie gleby, jej zubożanie, utratę ciepła i wilgoci oraz głównie uszkodzenia mechaniczne: obłamywanie gałęzi, naruszanie systemu korzeniowego, pękanie strzał, wywracanie drzew z korzeniami lub łamanie drzew grupowo, gniazdowo, pasowo i powierzchniowo. Czasem szkody mogą przyjmować rozmiary klęskowe. Największe szkody powstają w miejscach narażonych na działanie panujących wiatrów: na skrajach drzewostanów, w gniazdach, w lukach. Najbardziej wrażliwe na wiatr są gatunki iglaste, zwłaszcza świerk, a z gatunków liściastych – buk. Stopień odporności drzew zależy od rozwoju systemu korzeniowego, budowy strzały, uformowania korony. O odporności drzewostanów decyduje także skład gatunkowy, zwarcie, struktura i ściany ochronne. Najodporniejsze są drzewostany różnowiekowe, wielogatunkowe, wyhodowane w luźnym zwarcu, z nisko osadzonymi koronami, mogące wykształcić silny system korzeniowy. Znaczący wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Największe zniszczenia wiatry wyrządzają w jednogatunkowych drzewostanach o złym stanie zdrowotnym, zwłaszcza porażonym przez opieńkę i hubę korzeni oraz spalowane przez zwierzynę. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych korzeniowy. Znaczący wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Największe zniszczenia wiatry wyrządzają w jednogatunkowych drzewostanach o złym stanie zdrowotnym, zwłaszcza porażonym przez opieńkę i hubę korzeni oraz spalowane przez zwierzynę. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych z zakresu urządzania i hodowli lasu. Podstawowe czynności to:

- zachowanie ładu przestrzennego,
- zaplanowanie właściwego składu drzewostanów,
- planowanie rębni i bezpiecznego kierunku cięć,
- tworzenie ścian ochronnych,
- rozluźnienie więzby sadzenia na terenach zagrożonych,
- właściwe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych,
- ograniczanie rozwoju szkodników wtórnych,
- prawidłowe zwalczanie masowych pojawów owadów,
- usuwanie wywrotów i złomów, przestrzeganie zasad higieny lasu,
- utrzymywanie odpowiedniego stanu zwierzyny łownej.

Według danych uzyskanych z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku w latach 2015-2023) na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz uszkodzenia od wiatru odnotowano

na powierzchni 4,71 ha, a po inwentaryzacji terenowej w trakcie opracowania PUL odnotowano 3535,49 ha czyli 22,8% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa.

6.1.2. Opady i osady atmosferyczne

Latem występują niekiedy dłuższe okresy bezdeszczowe (1-2 miesięczne), które w połączeniu z wysokimi temperaturami (+30°C i wyżej) mogą spowodować znaczne osłabienie drzewostanów. Małą ilością opadów charakteryzuje się również początek wiosny. Powstają wtedy szkody w uprawach, głównie sosnowych, świerkowych i bukowych, gdyż sadzonki w takich warunkach słabną i zamierają. W starszych drzewostanach podczas długotrwałych susz cierpi głównie świerk i buk, szczególnie w przypadku gwałtownego odsłonięcia pni. Zjawiskiem wtórnym mogą być martwice, pęknięcie i odpadanie kory.

Nadmierne opady atmosferyczne mogą stanowić zagrożenie dla lasu. Mogą wystąpić w postaci deszczu, gradu, okiści, gołoledzi i szadzi. Bardzo silne deszcze mogą powodować mechaniczne uszkodzenia roślin. Szkody wywołane gradem mogą być bardzo duże zwłaszcza w młodych drzewostanach do 15 roku życia: sadzonki na uprawach mogą być całkowicie zniszczone. W starszych drzewostanach szkody polegają na uszkodzaniu liści, kwiatów, owoców, pędów i kory. Następstwem uszkodzeń mogą być choroby drzew, wzrost podatności na zasiedlenie przez szkodniki wtórne.

Śnieg przy bezwietrznej pogodzie i temperaturze ok. 0°C może powodować okiść. Pod ciężarem śniegu łamią się gałęzie i wierzchołki, przeginają, łamią i wywalają drzewa. Zapobieganie szkodom polega na doborze odpowiedniego składu gatunkowego oraz wykonywaniu odnowień (rozrzedzaniu więźby) i zabiegów pielęgnacyjnych tak, aby drzewostany były odporne na okiść.

Gołoledź powstaje, gdy na zmrożone kory i pnie drzew pada deszcz. Powstająca warstwa lodu może powodować nadmierne obciążenie drzew i ich uszkodzenia. Wrażliwe gatunki to sosna, olsza i buk. Mało wrażliwe są modrzew i brzoza.

Szadz powstaje w wyniku zetknięcia oziębionej mgły z gałązkami korony drzew. Powoduje szkody podobne do tych od gołoledzi.

W ostatnich latach na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz odnotowano podtopienia i zalania na łącznej powierzchni 1,90 ha, w tym na uprawach leśnych i młodnikach 0,85 ha, w drzewostanach – 1,05 ha. Są to dane uzyskane z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.1.3. Wyładowania atmosferyczne

Na pioruny najbardziej narażone są wysokie drzewa rosnące na wilgotnych glebach, dobrze zakorzenione. Szkody mają charakter mechaniczny i fizjologiczny. Uszkodzenia polegają na powstawaniu rysy, obłamywaniu wierzchołków, rozłupaniu lub powalaniu pni. Szkodliwe jest zamieranie grup drzew stojących wokół drzewa rażonego piorunem, zwłaszcza w drzewostanach świerkowych. Porażone kępy mogą stwarzać zagrożenie rozwojem szkodników wtórnych. Pioruny mogą być także przyczyną powstawania pożarów, zwłaszcza przy braku opadów.

W latach 2014 – 2024 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz odnotowano 1 pożar będący wynikiem wyładowania atmosferycznego.

6.1.4. Wahania temperatur

Częstym zjawiskiem na terenie Nadleśnictwa są późne przymrozki wiosenne, występujące w maju i na początku czerwca. Obejmują z reguły duże obszary, zmrażając wiosenne pędy buka, dębu i świerka. Zjawiska te szczególnie dotkliwe są w szkółkach i na uprawach. Znacznie mniejsze szkody wyrządzają wczesne przymrozki jesienne, uszkadzające czasami niezdrewniałe jeszcze pędy dębów. Niekiedy w młodszych (1-2 letnich) uprawach obserwuje się zjawisko tzw. gołomrozu, polegające na „wysadzaniu” młodych sadzonek, które następnie usychają.

W ostatnim dziesięcioleciu (lata 2015-2023) na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz odnotowano uszkodzenia związane z niskimi i wysokimi temperaturami, oparzeniami, zgorzelą słoneczną, wędnięciem, w uprawach i młodnikach na powierzchni 63,25 ha oraz w drzewostanach na powierzchni 0,64 ha. Są to dane uzyskane z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej

Poważnym zagrożeniem, zaznaczającym się w ostatnich latach, jest spadek poziomu wód gruntowych, powodujący m.in. wysychanie i degradację śródleśnych bagien oraz związany z tym zanik części cennych siedlisk przyrodniczych.

W ostatnim dziesięcioleciu (lata 2015-2023) na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz zaobserwowano zaburzenie stosunków wodnych na łącznej powierzchni 24,33 ha, w tym na uprawach leśnych 21,13 ha, w drzewostanach – 3,20 ha. Są to dane uzyskane z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2. Zagrożenia biotyczne

Czynniki biotyczne zagrażające lasom są na bieżąco monitorowane przez Nadleśnictwo i analizowane przez specjalistów z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2.1. Szkodniki owadzie

Szkodliwe owady na terenie Nadleśnictwa występowały i występują w różnym nasileniu. W Polsce okresy między gradacjami najgroźniejszych, od dawna występujących szkodników owadzych wyraźnie się skracają, powstają nowe i poszerzają się stare ogniska gradacyjne. Pogarsza się stan zdrowotny drzew gatunków liściastych, uważanych dotychczas za bardziej odporne.

Tab. 57. Zestawienie powierzchni występowania i zwalczania szkodników owadzych

Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zabiegi ochronne [ha]
1	2	3	4
Szkodniki pierwotne			
Brudnica mniszka	2016	27,29	-
	2017	397,73	-
	2018	2077,63	1288,00
	2022	49,16	-
Chrabąszcze (owady doskonałe)	2016	2,00	-
Strzygonia choinówka	2017	41,19	-
Szkodniki wtórne			
Kornik drukarz	2015	-	64,00
	2016	0,71	0,25
	2017	2,79	2,21
	2018	1,25	1,25
	2019	1,40	0,66
	2020	1,53	1,53
	2021	1,22	1,22
	2022	7,04	7,04
	2023	21,90	18,22
Kornik ostrozębny	2023	3,42	3,42
Przyplaszczek granatek	2018	0,25	0,25
	2020	1,00	1,00
Szkodniki nękające			
Susówka dębówka	2016	0,40	-
	2022	14,65	-
	2023	1,09	-
Szkodniki upraw i młodników			
Chrabąszczowate (pędraki)	2020	0,25	-
	2021	0,17	-

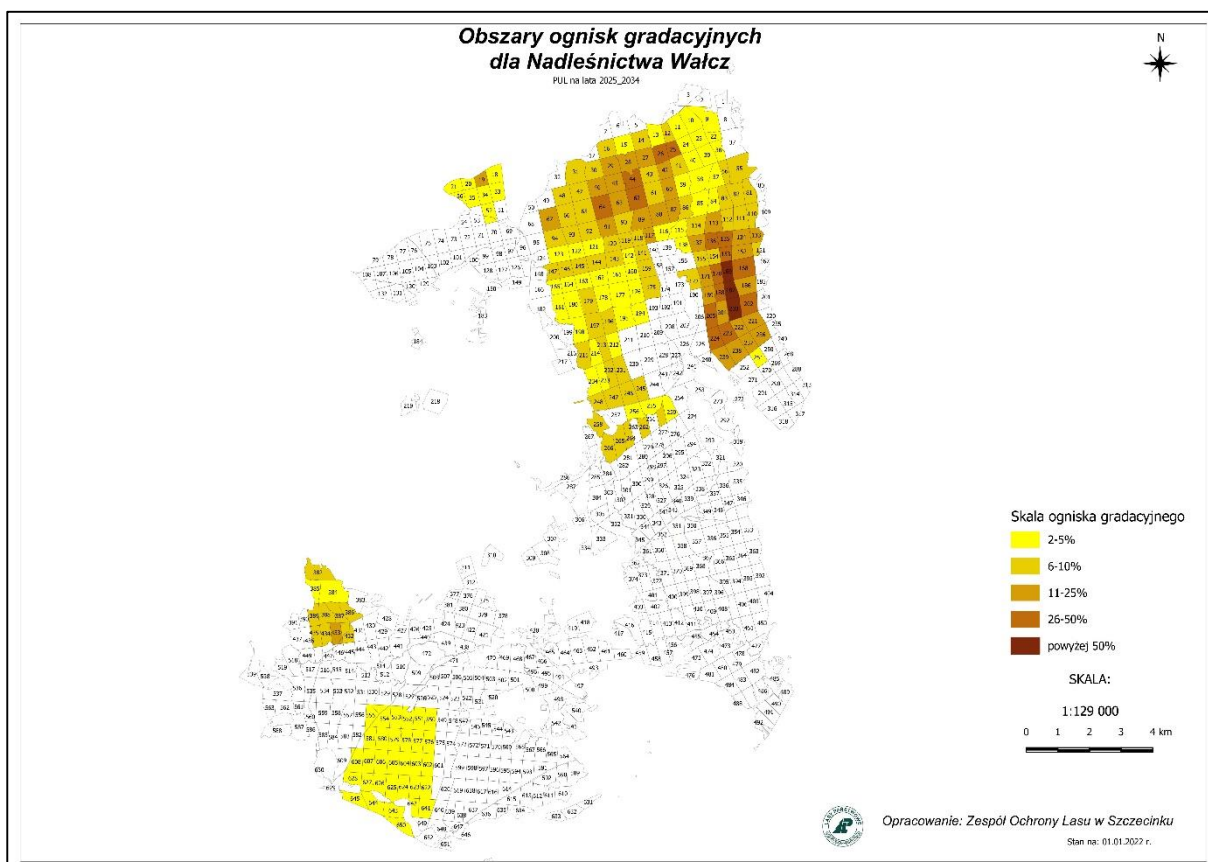
Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zabiegi ochronne [ha]
1	2	3	4
Szeliniaki	2015	0,28	-
Smolik znaczony	2018	7,11	7,11

Źródło: ZOL w Szczecinku

W minionym okresie w Nadleśnictwie Wałcz największe zagrożenia związane były z występowaniem takich szkodników jak: brudnica mniszka i kornik drukarz.

Po analizie wieloletnich danych w zakresie ilości wystąpień, zsumowanej wartości zagrożeń oraz ilości przeprowadzonych zabiegów zwalczania foliofagów (strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, boreczników, barczatki sosnowki, brudnicy mniszki) Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku określił zasięg ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny.

Ogniska gradacyjne o powierzchni 5684,68 ha wyznaczono w następujących oddziałach: 9-16, 18-31, 33-36, 38-48, 52, 55.-67, 81-94, 110-123, 133-138, 141-147, 151-155, 159-165, 168-172, 175-181, 186-189, 194-198, 202-205, 212-215, 221-224, 231-234, 236-239, 245-248, 251, 255, 256, 258-260, 262, 264-266, 382, 384-389, 432-435, 550-555, 576-581, 602-608, 622-628, 641-645, 650

Ryc. 24. Obszary ognisk gradacyjnych dla Nadleśnictwa Wałcz (Źródło: ZOL w Szczecinku)

Określona w trakcie taksacji powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami od owadów (w różnym stopniu) wynosi 331,50 ha.

Zasady profilaktyki i ochrony przed szkodliwymi owadami przedstawiono w tomie IA opisanego ogólnego.

6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne

Najgroźniejszym dla lasów patogenem grzybowym jest korzeniowiec wieloletni (*Heterobasidion annosum*), powodujący hubę korzeni, występujący szczególnie na gruntach porolnych. Dość często korzeniowcowi wieloletniemu towarzyszy opieńka miodowa, powodująca opieńkową zgniliznę korzeni.

Tab. 58. Zestawienie występowania ważniejszych chorób grzybowych w Nadleśnictwie Wałcz

Nazwa choroby		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		[ha]								
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11
Huba korzeni	wyst.	0,39	1,37	243,57	262,04	250,90	250,90	251,05	259,12	
	zab. ochr.									
Osutki sosny	wyst.			6,64	13,77		27,94	27,39	16,51	
	zab. ochr.	1,68								
Pasoż. zgorzel siewek liściastych	wyst.									
	zab. ochr.	0,57								
Pasoż. zgorzel siewek iglastych	wyst.									
	zab. ochr.	1,59								
Opieńkowa zgnilizna korzeni	wyst.					0,05				
	zab. ochr.	205,90								
Zamieranie pędów sosny	wyst.									0,74
	zab. ochr.									
Jemioła na gatunkach liściastych	wyst.					0,05				
	zab. ochr.									
Inne choroby	wyst.	0,03								
	zab. ochr.									
Rdze na igłach / liściach	wyst.			0,60						
	zab. ochr.									
Mączniak dębu	wyst.									
	zab. ochr.	0,65								

Źródło: ZOL w Szczecinku

Określona w trakcie taksacji powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami od grzybów (w różnym stopniu) wynosi 2992,21 ha, w tym 318,33 ha z uszkodzeniami istotnymi (20% i więcej) od korzeniowca wieloletniego

Środki zaradcze przed chorobami grzybowymi wymienione są w tomie IA opisanie ogólnego.

6.2.3. Zwierzęta roślinożerne

a) Zwierzęta łowne

Według wyników inwentaryzacji (na podstawie danych z Rocznych Planów Łowieckich na sezon łowiecki 2023 / 2024) w 5 obwodach łowieckich nadzorowanych przez Nadleśnictwo Wałcz występuje szacunkowo: 511 szt. jeleni, 44 szt. danieli, 849 szt. saren, 244 szt. dzików. Określona w trakcie taksacji powierzchnię ogólną drzewostanów z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny łownej, bez względu na stopień uszkodzeń, w rozbiciu na podklasy wieku i procentowe przedziały uszkodzeń ilustruje tabela.

Tab. 59. Powierzchnia drzewostanów z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierząt łownych według podklas wieku i przedziałów uszkodzeń

Klasa wieku	Przedział uszkodzeń w %			Razem
	10-20	30-40	>40	
	[ha]			
1	2	3	4	5
Ia	293,31	7,20		300,51
Ib	572,41	30,52		602,93
IIa	566,33	33,97		600,30
IIb	159,69	11,05		170,74
III i starsze	23,01	3,07		26,08
RAZEM	1614,75	85,81		1700,56

Drzewostany ze stwierdzonymi uszkodzeniami spowodowanymi przez zwierzynę zajmują łącznie 1700,56 ha, czyli 11% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa, w tym z uszkodzeniami powyżej 20% zajmują – 85,81 ha (0,6% gruntów zalesionych).

Wśród drzewostanów I kl. w., najbardziej wrażliwych na uszkodzenia, uprawy i młodniki uszkodzone powyżej 20% (zgryzane i spalowane) zajmują powierzchnię 37,72 ha (1,6 % powierzchni klasy wieku). Uszkodzenia w II i starszych klasach wieku, to w zasadzie zabliźniające się już ślady po spalowaniu. Około 95% powierzchni z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny płowej stanowią uszkodzenia z przedziału „10 – 20%”. Uszkodzeń powyżej 40% nie zainwentaryzowano.

Celem minimalizacji szkód należy:

- utrzymywać stan zwierzyny na poziomie niezagrażającym celom hodowli lasu,
- kształtować optymalną strukturę płci i wieku populacji jeleniowatych,
- stosować środki odstrasżające,
- egzekwować prawidłowe zagospodarowanie łowisk (np. koszenie łąk),
- udostępniać żer włóknisty jeleniowatym w okresie niedoborów pokarmowych,
- wzbogacać naturalną bazę żerową,
- grodzić najbardziej zagrożone powierzchnie.

b) Zwierzęta objęte ochroną

Odnotowany w ostatnich latach rozwój populacji bobra objął również część wód powierzchniowych w Nadleśnictwie Wałcz. Szkodliwa działalność bobra polega m.in. na „ścinaniu” drzew, głównie miękkich. Z powodu budowania tam na rowach i lokalnych ciekach wodnych mogą wystąpić szkody polegające na zalaniu przylegających upraw, młodników i starszych drzewostanów.

Bytowanie bobrów zaobserwowano w oddz.:

- 1a, 3a, 3b, 3c, 51g, 52g, 53d, 53f, 54b, 54c, 69c, 69l, 69m, 69r, 69x, 100d, 133g, 139a, 139c, 148g, 167j, 173b, 181c, 181f, 181j, 181m, 182j, 182n, 183l, 183m, 184b, 191a, 192b, 192d, 192f, 198h, 199a, 199b, 199c, 199d, 199f, 216a, 216d, 216g, 253g, 255f, 255g, 255j, 258b, 258i, 258l, 266j, 284m, 288d, 293a, 294k, 294l, 294n, 303a, 303h, 310k, 321a, 321h, 321i, 321j, 322i, 335a, 335b, 336b, 336d, 337a, 337h, 337i, 338f, 345f, 376b, 383h, 400f, 400o, 407b, 409g, 409h, 410c, 410d, 410f, 410h, 411d, 411g, 420i, 420cx, 421z, 438h, 438i, 438j, 438r, 439r, 454f, 454g, 454j, 454m, 455d, 455g, 455i, 455l, 455m, 455n, 458b, 461a, 461c, 461g, 465j, 467a, 470f, 471a, 471b, 472l, 473b, 478b, 502b, 502j, 503d, 503g, 504f, 504h, 515a, 515b, 515c, 517b, 517d, 518a, 518b, 518k, 519i, 521f, 523g, 523h, 536a, 536f, 537b, 537h, 541b, 541c, 541d, 541f, 542a, 542b, 542m, 542x, 543c, 564a, 568g, 569f, 572b, 588f, 588g, 588k, 601c, 610a, 611b, 632d, 646d, 648d, 648f, 648i, 648k, 652a, 652h, 652k, 653a, 653d

Skala zainwentaryzowanych uszkodzeń od bobra w warunkach Nadleśnictwa Wałcz ma lokalnie znaczenie gospodarcze.

6.3. Zagrożenia antropogeniczne

6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza

Emisją zanieczyszczeń nazywamy zjawisko przedostawania się do atmosfery substancji i pyłów z powierzchni ziemi. Rozróżniamy emisje naturalne oraz antropogeniczne – będące wynikiem różnorodnej działalności człowieka. Z punktu widzenia źródeł emisji wyróżnia się emisje: punktowe (sektor energetyczny i przemysłowy), powierzchniowe (sektor komunalno-bytowy i stacje paliw), liniowe (z oddziaływania transportu samochodowego).

Aktualnie obowiązujące przepisy prawne system oceny jakości powietrza opierają na klasyfikacji stref w województwie zachodniopomorskim. Dla oceny powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, jak również dla oceny powietrza pod kątem występujących stężeń ozonu przytoczone zostały dane odnoszące się do strefy zachodniopomorskiej (PL3203).

Według klasyfikacji stref, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony zdrowia** („Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2023” – WIOŚ Szczecin), strefę zachodniopomorską pod kątem zawartości w powietrzu dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 (klasa A1), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃) – poziom docelowy, a także benzo(a)pirenu zawartego w pył zawieszonym PM10 oraz metali ciężkich oznaczanych w pył zawieszonym PM10, tj.: arsenu, kadmu, niklu i ołowiu zakwalifikowano do **klasy A**. W 2023 r. na obszarze strefy został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu (O₃), określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi (klasa D2).

Według klasyfikacji stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych ustanowionych dla **ochrony roślin** strefę zachodniopomorską zaliczono:

- pod względem zanieczyszczenia dwutlenkiem siarki i tlenkami azotu - do **klasy A**,
- pod względem zawartości ozonu:
 - dla poziomu docelowego – do **klasy A**,
 - dla poziomu celów długoterminowych – do **klasy D2**.

6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód

Wody powierzchniowe są jednym z najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem elementów środowiska przyrodniczego. Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych na omawianym obszarze są ścieki komunalne, zanieczyszczenia obszarowe

pochodzące z terenów rolniczych oraz wody opadowe z terenów osiedlowych i ciągów komunikacyjnych. Na jakość wód ma wpływ wiele czynników, do których należą między innymi: rodzaj i jakość zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, podatność danej kategorii wód na degradację oraz zdolność jej do samooczyszczania. Instytucją, która prowadzi badania czystości wód jezior i rzek z terenu Nadleśnictwa jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Szczecinie

a) Monitoring rzek

W poniższej tabeli przedstawiono dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie dotyczące stanu czystości niektórych rzek uzyskane na podstawie oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu.

Tab. 60. Stan czystości rzek w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz

Rok badania	Nazwa rzeki	Stan chemiczny	Stan wód
1	2	3	4
2020	Dobrzyca	Poniżej dobrego	Zły
2020	Piławka	Poniżej dobrego	Zły
2020	Żydówka	Poniżej dobrego	Zły
2020	Piława	Poniżej dobrego	Zły

Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela

b) Monitoring jezior

Wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej nakłada obowiązek kontroli stanu czystości jezior o powierzchni większej od 50 ha. Ocenę stanu czystości jezior można wykonać także dla zbiorników wodnych mniejszych niż 50 ha, lecz ważnych ze względów gospodarczych lub ekologicznych.

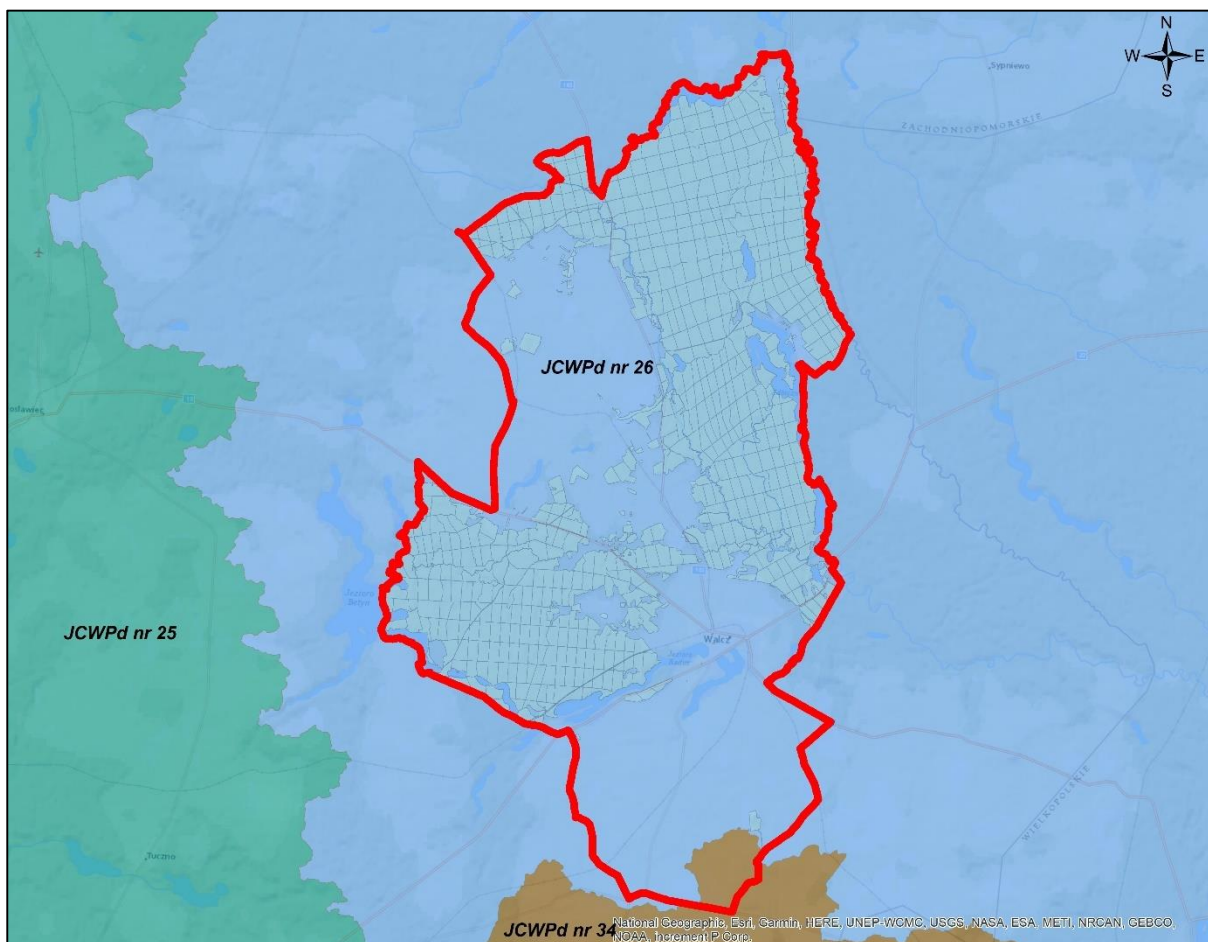
Tab. 61. Stan czystości jezior w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz

Rok badania	Nazwa jeziora	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu jcwp
1	2	3	4	5
2018	Zdbiczno	Dobry	Poniżej dobrego	Zły
2014	Drzewoszewo	Dobry	Dobry	Dobry
2019	Ostrowickie	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
2017	Zamkowe	słaby	-	Zły

Źródło: GIOŚ „Klasyfikacja i ocena stanu wód w latach 2014-2019”

c) Monitoring wód podziemnych

Ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Polskę podzielono na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Grunty Nadleśnictwa Wałcz znajdują się w zasięgu JCWPd nr 26 i 34. Według oceny wód podziemnych prowadzonego przez WIOŚ, stan wód podziemnych w zasięgu Nadleśnictwa posiada ocenę dobrą, zarówno pod względem ilościowym jak i chemicznym.

Ryc. 25. JCWPd w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

d) Źródła zanieczyszczeń ekosystemów wodnych

Na czystość wód powierzchniowych i podziemnych duży wpływ ma gospodarka ściekowa, prowadzona przez gminy z terenu Nadleśnictwa Wałcz. Unieszkodliwianie ścieków komunalnych realizowane jest przez różnorodne systemy kanalizacyjne, tj. systemy kanalizacji grupowej, systemy zakładowe oraz indywidualne powiązane z oczyszczalniami ścieków.

Znaczący wpływ na stan środowiska, w tym na stan ekosystemów wodnych, mają również składowiska odpadów komunalnych, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego ich zabezpieczenia.

Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych powinno się odbywać poprzez:

- ♦ realizację zbiorczych i indywidualnych systemów oczyszczania w jednostkach osadniczych i produkcyjnych oraz udoskonalanie systemów już istniejących;
- ♦ wykluczenie zabudowy krawędzi, zboczy i den dolin rzecznych;
- ♦ tworzenie wzdłuż cieków tzw. pasów ekologicznych poprzez zalesianie, zadrzewianie, nasadzanie krzewów oraz przekształcanie gruntów orných w użytki zielone;
- ♦ ustanawianie lasów wodochronnych w bezpośrednim sąsiedztwie wód;
- ♦ likwidację dzikich wysypisk odpadów, a wobec planowanych w przyszłości wysypisk - przyjęcie i zrealizowanie zabezpieczeń ochraniających użytkowy poziom wodonośny;
- ♦ objęcie szczególną kontrolą obiektów hodowli ryb; potencjalne obiekty hodowlane wymagają nowoczesnych rozwiązań minimalizujących ujemny wpływ na środowisko wodne; wskazana jest ekspertyza ekologiczna przed wydaniem zgody na zlokalizowanie nowych obiektów wzdłuż rzek;
- ♦ realizowanie obiektów małej retencji wodnej (jazy, zastawki, zbiorniki).

6.3.3. Pożary lasu

Największe zagrożenie obszaru leśnego Nadleśnictwa występuje wczesną wiosną, po stopnieniu śniegu - przed rozwojem roślinności, oraz w okresie letnim, w przypadku wystąpienia długotrwałych okresów z brakiem opadów atmosferycznych przy równocześnie utrzymującej się wysokiej temperatury powietrza. Okres jesienny z uwagi na niższe temperatury i większą wilgotność stanowi mniejsze zagrożenia pożarowe.

Dominujące na gruntach Nadleśnictwa drzewostany iglaste, z panującą sosną, z występującym łanowo w runie śmiałkiem pogiętym, sprzyjają szybkiemu rozprzestrzenianiu się ognia, ale w normalnych warunkach temperatura palącego się runa jest na tyle niska, że nie zagraża starszym drzewostanom.

W latach 2014-2024 odnotowano na terenie Nadleśnictwa Wałcz 15 pożarów, na łącznej powierzchni 0,47 ha. Wśród przyczyn powstania pożarów przeważają pożary z nieustalonych przyczyn (8 pożarów). Średnia roczna liczba pożarów z okresu 10 lat wynosi 1,5 a średnia powierzchnia jednego pożaru – 0,03 ha.

6.3.4. Szkodnictwo leśne

Z innych zagrożeń, które mogą wystąpić w warunkach Nadleśnictwa Wałcz wymienić należy:

- wywożenie do lasu śmieci przez okolicznych mieszkańców,
- nadmierna penetracja lasów w okresie zbioru jagód i grzybów,

- zaśmiecanie lasów przez turystów i grzybiarzy,
- wyrzucanie śmieci z pojazdów w trakcie przejazdu przez lasy,
- wnykarstwo i kłusownictwo,
- nielegalne pozyskiwanie choinek i stroiszu,
- kradzieże drewna,
- niszczenie urządzeń turystycznych, tablic informacyjnych i ostrzegawczych,
- płoszenie zwierzyny,
- zagrożenie zaprószenia ognia w lesie.

7. TURYSTYKA I EDUKACJA

7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa

Racjonalna ochrona przyrody jest ściśle związana z problematyką rekreacji i turystyki. Dotyczy to zarówno udostępniania niektórych danych przyrodniczych w celu promocji ochrony przyrody, jak i nieujawniania części informacji, w przypadku gdy groziłoby to zniszczeniem lub dewastacją obiektów chronionych.

Lasy Nadleśnictwa Wałcz, charakteryzują się zróżnicowanymi walorami przyrodniczymi, turystycznymi i rekreacyjno – wypoczynkowymi. Przepływające przez teren Nadleśnictwa rzeki Piława, Dobrzyca, przyciągają swoim urokiem miłośników aktywnego wypoczynku nad wodą licznych kajakarzy i wędkarzy. Na rzece Piława na wysokości miejscowości Zdbice została uruchomiona w 2018 r. przystań kajakowa. Dużym zainteresowaniem cieszą się również czyste i zasobne w ryby jeziora. Na turystów czeka wiele miejsc noclegowych w ośrodkach wypoczynkowych, gospodarstwach agroturystycznych oraz w wyznaczonych miejscach biwakowania w lesie między innymi na półwyspie Zdbice.

Obecność nieskażonego środowiska naturalnego stwarza możliwości prowadzenia ekologicznej produkcji rolnej oraz rozwoju agroturystyki, jako alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców okolicznych wsi.

Penetracja lasu przez człowieka wyłania jednak potrzebę stworzenia warunków ochrony środowiska leśnego oraz pogodzenia różnorodnych funkcji lasu, to jest gospodarczych i ochronnych, z udostępnieniem terenów leśnych dla celów rekreacyjnych. Wszelkie potrzeby w tym zakresie winny wyprzedzać masowy i żywiołowy napływ ludności do lasu.

Bieżące wypełnianie przez lasy funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Nadleśnictwo winno realizować poprzez:

- udostępnianie wstępu do lasu z zachowaniem zasad w zakresie ochrony przyrody i ochrony przeciwpożarowej,
- współpracę z Konserwatorami Przyrody i Zabytków oraz z władzami samorządowymi w zakresie: organizacji ruchu turystycznego, ochrony przyrody i zabytków,
- oznaczenie osobliwości przyrodniczych i miejsc historycznych, jeżeli nie zagraża to dewastacją obiektów chronionych,
- pozostawianie otulin wokół zbiorników wodnych,

7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa

Na terenie Nadleśnictwa Wałcz wytyczono różnego rodzaju szlaki turystyczne przechodzące przez kompleksy leśne. Są to:

Szlaki piesze

Szlaki piesze wytyczone zostały w terenach o szczególnych walorach turystyczno-krajoznawczych. Poniższe trasy są coraz częściej wykorzystywane nie tylko do turystyki, ale również w charakterze tras treningowych do marszów z kijkami (ang. nordic walking) i biegania.

Stosunkowo gęsta sieć dróg o niewielkim natężeniu ruchu w połączeniu z urozmaiconym krajobrazem lasów, łąk, pól i jezior stwarza dogodne warunki do uprawiania turystyki rowerowej.

Szlaki pieszo/ rowerowe:

1. **Zielony szlak** - z Nakielna do Próchnowa - 13,38 km;
2. **Zielony szlak** - z Wiesiółek (PKS) - do Wałcza (PKP)- 11,94 km;
3. **Żółty szlak** - z Podgaj do Zdbic (w zasięgu nadleśnictwa ok. 1,8 km);
4. **Żółty szlak** - z Wałcza (PKP) do Ostrowca (PKS) - na fragmencie poza zasięgiem nadleśnictwa 13,15 km;
5. **Czarny szlak** - z Iłowca przez Golce do Zdbic – 16,01 km;
6. **Czarny szlak** - „Do Czarodziejskiej Górki”- prowadzi z Wałcza w kierunku miejscowości Nagórze. W zasięgu nadleśnictwa fragment o długości ok. 14,3 km;
7. **Czerwony szlak** - im. IV Dywizji Piechoty- w zasięgu nadleśnictwa prowadzi z Nadarzew przez tereny leśne do Wałcza (ok. 51,17 km). Dalej podąża przez Mączno, Zdbowo, Strzalin, Tuczo do Martwicy;
8. **Niebieski szlak** - im. I Warszawskiej Dywizji Kawalerii - z Iłowca w kierunku Wielboka (na terenie nadleśnictwa 4,05 km);
9. **Niebieski szlak** - z Leśniczówki Wałcz- do Ostrowca (PKS) - 3,55 km;
10. **Duża pętla wokół Radunia** - szlak prowadzący wokół jeziora Raduń, długość ok. 8,74 km.

Szlaki rowerowe:

1. **Po dawnym nasypie kolejowym** - szlak z Wałcza do Płytnicy (fragment w zasięgu nadleśnictwa ok. 5,6 km);
2. **Wałcz - Mielęcino** - w zasięgu nadleśnictwa fragment pomiędzy Wałczem a Nakielnem ok. 12 km.

3. **Trasa bunkrów** - pętla prowadząca z Nakielna przez Rutwicę, Mączno, Zdbowo, Tuczo, Strzalinę do Rutwicy. Po granicy nadleśnictwa fragment ok 2,3 km.
4. **Żubrowy szlak** - z Toporzyka przez Jabłonowo, Pilów, w kierunku Drzewoszewa; w zasięgu nadleśnictwa ok. 6 km.

Leśne ścieżki edukacyjne:

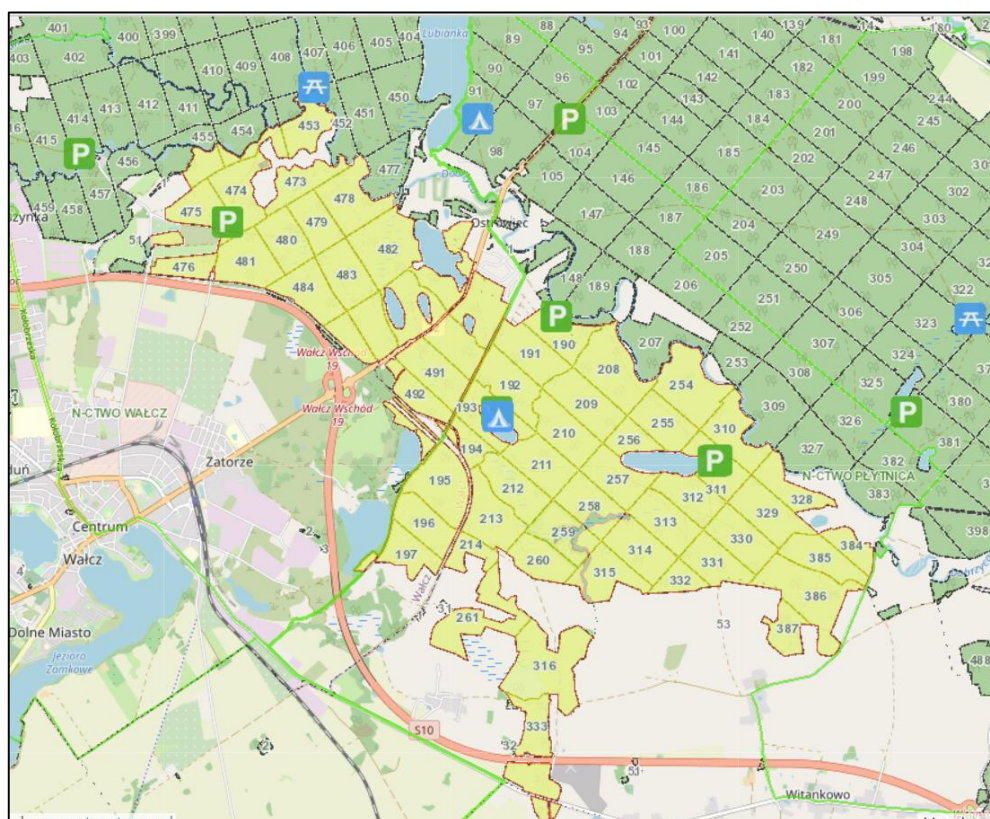
1. **Leśna ścieżka „Rezerwat Glinki”** – szlak po rezerwacie „Glinki”- ok 3,0 km;
2. **Leśna ścieżka „Morzycówka”**- prowadzi w pobliżu jeziora Raduń, oraz wokół jeziora Raduń Małe.

Szlaki kajakowe

Urozmaicona sieć wodna, na którą składają się rzeki Dobrzyca i Piława wraz z dopływami, stwarzają wspaniałe warunki do uprawiania turystyki kajakowej.

➤ Program „Zanocuj w lesie”

Nadleśnictwo Wałcz wyznaczyło taki obszar w leśnictwach Rudki oraz Pluskota na którym pod pewnymi warunkami można uprawiać survival i bushcraft. Warunki te określa regulamin zamieszczony na stronie internetowej Nadleśnictwa Wałcz.

Ryc. 26. Mapa lokalizacyjna programu „Zanocuj w lesie” Nadleśnictwa Wałcz

Źródło: <https://walcz.pila.lasy.gov.pl/program-zanocuj-w-lesie->

➤ **Miejsca postoju pojazdów**

Oddziały: 1i, 125j, 226j, 239g, 247h, 258a, 272h, 287a, 346a, 414r, 475i, 481i, 589a, 632a.

➤ **Miejsca biwakowania**

Oddziały: 190f, 268b, „Pole biwakowe Półwysep” (oddz.: 253c,k, 273a,c, 292a, 319b,c).

➤ **Ośrodek Edukacji Przyrodniczej**

„Morzycówka” oddz.: 564f, 589a, 590c.

➤ **Miejsca na ognisko**

Oddziały: 414r, 589a, 590c.

Omówienie zagadnień z zakresu rekreacji i turystyki przedstawione jest także w opisanu ogólnym.

7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa

Edukacja ekologiczna prowadzona w Polsce jest wyrazem ogólnych tendencji a także porozumień międzynarodowych. W zakres edukacji ekologicznej wchodzi m.in. edukacja leśna społeczeństwa. Od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku edukacja leśna społeczeństwa jest obowiązkiem Lasów Państwowych. Wynika to m.in. z następujących dokumentów:

- „Polityka Ekologiczna Państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, maj 1991 r.);
- Porozumienie Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 19 kwietnia 1995 r. w sprawie opracowania i wdrożenia narodowej strategii edukacji przyrodniczej;
- Zarządzenie nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 1994 r. w sprawie leśnych kompleksów promocyjnych (LKP);
- „Polityka Leśna Państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, marzec 1997 r.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (z późniejszymi zmianami);
- Zarządzenia nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 lutego 2024 roku, zmieniające zarządzenia nr 111 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych.

Wspomniane Zarządzenie nr 11 zakłada sporządzanie **rocznych planów edukacji leśnej**. Dokument ten, nada działalności edukacyjnej charakter planowy. Wynikają z niego kierunki rozwoju, zakres i zadania realizowane przez nadleśnictwa w ramach edukacji. Celem edukacji powinien być systematyczny rozwój świadomości społecznej na temat lasów, zrównoważonej gospodarki leśnej, a przede wszystkim powinno się uczyć, jak racjonalnie i odpowiedzialnie należy korzystać ze wszystkich walorów lasu. Nadleśnictwo prowadzi edukację leśną wykorzystując naturalne walory przyrodnicze terenu (miejscowy rezerwat przyrody, pomniki przyrody, ścieżkę przyrodniczą, ciekawe przyrodniczo lokalizacje).

Zajęcia prowadzi pracownik ds edukacji leśnej społeczeństwa wspomagany w razie potrzeby przez innych pracowników nadleśnictwa.

Edukacja leśna społeczeństwa w Nadleśnictwie odbywa się głównie w Ośrodku Edukacji Przyrodniczo-Leśnej i Ekologicznej „Morzycówka”- Ośrodek powstał w 2004 roku. Zajmuje duży teren przy leśniczówce Morzyce, w uroczym zakątku nad zatoką jeziora Raduńskiego, oddalony od centrum Wałcza ok. 2 km.

Ponadto Nadleśnictwo prowadzi edukację leśną wykorzystując walory przyrodnicze terenu m.in. na przystani kajakowej na rzece Piława.

Edukację leśną społeczeństwa w Nadleśnictwie Wałcz realizuje się poprzez:

- Zajęcia prowadzone w sali Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Morzycówka”
- zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem,
- zajęcia łączone (zajęcia terenowe/wycieczki łączone z zajęciami w sali OEPLiE „Morzycówka”),
- spotkania z leśnikiem w placówce oświatowej,
- konkursy (wiedzy, plastyczne, literackie itp.),
- akcje, imprezy edukacyjne,
- wystawy edukacyjne,
- projekty edukacyjne zakładające współpracę z tą samą grupą uczestników zajęć,
- zajęcia edukacyjne (lekcje, warsztaty, konkursy) prowadzone Online.

Edukacja prowadzona jest także poprzez publikacje, konferencje, artykuły i komunikaty w środkach masowego przekazu.

Zajęcia te mają na celu:

- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o ekosystemach leśnych, funkcjach lasu oraz zrównoważonej gospodarce leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe,

- kształtowanie umiejętności (krytyczne myślenie, selekcjonowanie i analiza informacji, praca w zespole),
- stymulowanie rozwoju postaw m. in. w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów środowiska, w tym zasobów leśnych.

Cele edukacji leśnej należy realizować na podstawie treści obejmujących:

- funkcje lasów - gospodarcze, ochronne, społeczne,
- wieloaspektowe współzależności pomiędzy społeczeństwem, gospodarką i przyrodą, w tym relacje człowiek-las w kontekście lokalnym, regionalnymi globalnym,
- lasy w Polsce na tle lasów Europy i świata,
- budowę i funkcjonowanie polskich ekosystemów leśnych,
- znaczenie gospodarki leśnej dla utrzymania lasów w Polsce i na świecie, w tym zadania leśników i leśnictwa,
- wielofunkcyjną gospodarkę leśną, jako przykład działania na rzecz ZR,
- znaczenie drewna, jako surowca odnawialnego, przyjaznego dla środowiska i człowieka.

Partnerami w edukacji leśnej są m.in. samorządy lokalne, urzędy Miast i Gmin, organizacje i stowarzyszenia pozarządowe.

7.4. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej

Rosnące znaczenie funkcji społecznej pełnionej przez lasy rodzi potrzebę odpowiedniego kształtowania polityki ochrony środowiska oraz modyfikowania metod gospodarowania zasobami leśnymi w taki sposób, by zachowując racjonalny kompromis z pozostałymi funkcjami lasu: środowiskową i gospodarczą, zaspokoić rekreacyjne, turystyczne czy zdrowotne potrzeby społeczeństwa.

W dniu 5 lipca 2022 r. ukazało się Zarządzenie nr 58 Dyrektora Generalnego LP w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”. Na tej podstawie Decyzją Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile nr 10/2023 z dnia 1 lutego 2023 r. powołany został Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW) w Nadleśnictwie Wałcz.

Celem Zespołu było prowadzenie dialogu społecznego, wymiany informacji oraz konsultowania założeń do budowy projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa w zakresie lokalizacji lasów o zwiększonej funkcji społecznej oraz planu niezbędnych działań gospodarczych i ochronnych zmierzających do ich bezpiecznego udostępnienia.

Do prac w ZLW zaproszono osoby wyłonione w wyniku naboru prowadzonego od 09.03.2023 r. do 11.04.2023 r. Udział w ZLW był dobrowolny i miał charakter nieodpłatny.

Zgodnie z wytycznymi DGLP, podczas sporządzania projektu obszarów o zwiększonej funkcji społecznej przyjęto, że lasy o zwiększonej funkcji społecznej obejmują:

- lasy intensywnie użytkowane rekreacyjnie,
- tereny leśne w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych,
- lasy uzdrowiskowe w strefach A i B (w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych).

Projekt lokalizacji obszarów o zwiększonej funkcji społecznej w Nadleśnictwie Wałcz został przedstawiony w trakcie spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy: kameralnego w dniu 15.05.2023 r. i terenowego w dniu 15.05.2024 r.

Zespół Lokalnej Współpracy pozytywnie zaopiniował propozycję przedstawioną przez Nadleśnictwo obszary lasów o zwiększonej funkcji społecznej w kształcie opisanym poniżej.

Uzgodniono, że w kompleksach leśnych Nadleśnictwa Wałcz zakwalifikowanych do obszarów o zwiększonej funkcji społecznej wyznacza się zarówno strefy intensywnego jak i zrównoważonego oddziaływania społecznego, które przedstawiono w poniższych tabelach.

Tab. 62. Obszary o zwiększonej funkcji społecznej w Nadleśnictwie Wałcz

Lokalizacja (leśnictwo, oddział)	[ha]	Charakterystyka obszaru
1	2	3
OBSZAR INTENSYWNY		
Leśnictwo Morzyce Oddz.: 589, 590, 592, 610, 611, 612	144,65	Obszar „Bukowina” dużego zainteresowania lokalnej społeczności (spacery, bieganie, nordic walking, rowery). Zlokalizowany przy Ośrodku Przygotowań Olimpijskich- sportowcy trenują na terenie ścieżki (przygotowana nawierzchnia do treningów). Obejmuje wiszący most nad jeziorem, grodzisko średniowieczne, umocnienia Wału Pomorskiego oraz OEPLiE „Morzycówka” wraz ze ścieżką edukacyjną. W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).
OBSZAR ZRÓWNOWAZONY		
Leśnictwo Pluskota Oddz.: 452 a, b, c; 453a, b, i; 454 m, n, o; 473 a, b, c; 474 a, b, f, g, o, m, n; 475 i;	39,14	Strefa „ Droga na złamany most” obejmuje kapliczki przy pomniku przyrody Bruski Grab, atrakcyjny teren spacerowy- teren leśny blisko aglomeracji, bliskość domów jednorodzinnych (nowo powstałe osiedle w Kołatniku), bliskość rzek: Żydówka, Piławka, Zdbica oraz Dobrzyca. W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie

Lokalizacja (leśnictwo, oddział)	[ha]	Charakterystyka obszaru
1	2	3
		dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).
Leśnictwo Międzyrzecze Oddz.: 253 -g, h, i; 273; 292; 319	30,84	Obszar „Półwysp Zdbice” obejmuje siedem stanowisk biwakowych z infrastrukturą turystyczną, które w okresie wakacyjnym są oblegane przez turystów z całej Polski. W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).
Leśnictwo Golce Oddz.: 226	26,70	Obszar „Umocnienia Wału Pomorskiego przy miejscowości Zdbice” obejmuje dobrze zachowane bunkry, pomniki przyrody (jodła i lipy), miejsce pamięci, trasy biegowe (biegu Niepodległości i survival). W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).
Leśnictwo Golce Oddz.: 268	12,22	Obszar „Przystań Kajakowa” obejmuje miejsce oblegane przez kajakarzy w okresie letnim, możliwość rozbicia namiotu i nieodpłatne „biwakowanie” przez 24h, możliwość rozpalenia ogniska, infrastruktura turystyczna dofinansowana przez WFOŚiGW w Poznaniu. W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).
Leśnictwo Morzyce Oddz.: 541b	13,21	Obszar obejmuje las przy osiedlu Chrzastkowo. W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).
Leśnictwo Morzyce Oddz.: 591, 593, 613, 634	95,72	Obszar „Bukowina II” stanowiący bufor dla strefy intensywnego oddziaływania z dużym ruchem turystycznym głównie rowerowym. W projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz (PUL) na lata 2025-2034 zaplanowano zabiegi gospodarcze ukierunkowane na zachowanie bezpieczeństwa dla osób korzystających z obszaru jak również zachowanie dobrego stanu sanitarnego i hodowlanego lasów (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacja gleby).

8. PLAN DZIAŁAŃ

8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

8.1.1. Podział na gospodarstwa

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

- a) Specjalne (S) - obejmujące obszary funkcjonalne pełniące funkcje specyficzne w Nadleśnictwie, których realizacja wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych. Zaliczyć tu należy:
- Rezerwaty przyrody
 - wyłączone powierzchnie badawcze i doświadczalne,
 - lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne,
 - lasy objęte prawnym zakazem pozyskiwania drewna ze względu na szczególne znaczenie dla ochrony przyrody, w tym strefach ochrony całorocznej miejsc rozrodu ptaków;
 - lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze statusem 1 lub kategorią 1 stanowiska archeologicznego;
 - lasy na siedliskach bagiennych: BMb, LMb, Ol3, OlJ2, OlJ3,
 - drzewostany ze źródliskami,
 - lasy na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze priorytetowe;
 - ekosystemy referencyjne
 - lasy z rodzajem powierzchni SZCZ OCHR.
 - Rezerwa surowca na pniu
- b) wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – obszary uznanych lasów ochronnych z wiodącą funkcją ochronną (środowiskotwórczą), której realizacja nie wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych.
- c) wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) – obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja powinna uwzględnić wymogi ochrony przyrody. W gospodarstwie tym, dla potrzeb obliczenia etatów częściowych wyodrębnić należy obszary kwalifikujące się do jednolitych sposobów zagospodarowania. W warunkach Nadleśnictwa Wałcz będą to:

- d) obszary o zrębowym sposobie zagospodarowania – w pododdziałach z następującymi TSL i TD: Bśw, BMśw (z TD So), BMw, Ol;
- e) obszary o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania - w odniesieniu do pozostałych siedlisk, wariantów uwilgotnienia i typów drzewostanu w obszarach z funkcją produkcyjną.

8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego

Zaprojektowane w niniejszym planie rębnie są wynikiem szczegółowego rozpoznania terenowego drzewostanów, przyjętego w poprzednich okresach gospodarczych ładu przestrzenno-czasowego oraz analiz konfrontujących możliwości wykonania poszczególnych cięć ze zdolnością produkcyjną siedlisk leśnych. Ponieważ pod pojęciem rębni rozumiemy system wzajemnie ze sobą powiązanych czynności z zakresu stosowania cięć i odnawiania lasu, planowanie roczne z zakresu użytkowania rębego oraz odnowień nie powinno być rozpatrywane oddzielnie. Przeciwnie – każda lokalizacja planowanego cięcia powinna być analizowana w kontekście istniejącego lub planowanego w danym miejscu odnowienia. Dlatego też na każdej zaplanowanej w niniejszym planie powierzchni manipulacyjnej rębni przed zaprojektowaniem wykonania określonej wskazówki należy dokonać rozpoznania zmienności mikrosiedlisk, zróżnicowania uwilgotnienia, nasłonecznienia powierzchni i występowania nadających się do wykorzystania odnowień, podszytów czy też nawet pojedynczych gatunków biocenotycznych. W możliwie szerokim zakresie w planowaniu rocznym należy uwzględniać prognozy występowania lat nasiennych gatunków odnawianych. Wszystkie czynności planistyczne i zastosowanie poszczególnych elementów rębni (technicznych, przestrzennych i czasowych) należy podporządkować uzyskaniu w przyszłości odpowiednich warunków dla hodowli właściwego pod względem dostosowania do siedliska odnowienia.

Podczas planowania cięć rębnych w poszczególnych latach obowiązywania planu należy kierować się wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, „*Zasadami hodowli lasu*” oraz instrukcjami i wytycznymi obowiązującymi aktualnie w Lasach Państwowych oraz zaleceniami KZP:

- 1) przy projektowaniu rębni lb należy przyjmować 5 letni nawrót cięć;
- 2) przy stosowaniu rębni zupełnej lub gniazdowej nie należy stosować cięć zupełnych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych;
- 3) bezpośrednio przy źródłiskach i obszarach bagiennych, a także w miejscach kultu religijnego i wokół drzew matecznych, należy zaplanować pozostawienie stref buforowych z istniejącego drzewostanu; w drzewostanach takich, na etapie planowania,

należy wydzielić pas ochronny o szerokości 25 m; przy stosowaniu każdego rodzaju rębni (nawet zupełnej) wokół istniejących naturalnych wysięków, podmoczeń, bagienek, w razie braku drzewostanu, pozostawiać całość roślinności krzewiastej w strefie oddziaływania dla mikrosiedliska, postępowanie takie sprzyjać będzie utrzymaniu retencji wodnej;

- 4) w lasach użytkowanych rębniami zupełnymi należy pozostawiać do naturalnego obumarcia co najmniej 5% powierzchni drzewostanów w formie biogrup na zrębach lub większych fragmentów drzewostanów przeznaczonych do użytkowania rębego;
- 5) przy wyznaczaniu przeznaczonych do pozostawienia fragmentów drzewostanów oraz biogrup należy kierować się potrzebą zachowywania mikrosiedlisk oraz fragmentów lokalnie najcenniejszych przyrodniczo;
- 6) zaleca się, aby pozostawiane biogrupy obejmowały drzewa dziuplaste, drzewa z gniazdami wieloletnimi oraz inne żywe drzewa biocenotyczne, w tym drzewa należące do gatunków uznawanych za długowieczne;
- 7) fragmenty drzewostanów oraz biogrupy nie podlegają użytkowaniu w kolejnych rewizjach urzędniowych, należy pozostawiać je do naturalnego rozkładu (dotyczy to również zmarłych drzew); wyjątkiem są sytuacje związane z bezpieczeństwem ludzi oraz zagrożeniem trwałości lasu – decyzje podejmowane w tym zakresie należy dokumentować np. w formie notatki (zatwierdzonej przez osoby nadzorujące planowanie i wykonanie prac z zakresu gospodarki leśnej w nadleśnictwie);
- 8) pozostawienie fragmentów drzewostanów oraz biogrup nie jest obligatoryjne w szczególności w przypadku wystąpienia przesłanek dotyczących zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi oraz na zrębach wykonywanych z przyczyn sanitarnych (w związku z wystąpieniem klęsk lub szkód, np. wichury);
- 9) pozostawienie w ramach powierzchni manipulacyjnej fragmentu drzewostanu oraz biogrup nie jest również obligatoryjne na zrębach o powierzchniach mniejszych niż 1 ha, w przypadku bloku upraw pochodnych i zachowawczych (dopuszcza się pozostawianie kęp gatunków innych, niż wprowadzone w ramach ww. upraw); w takich przypadkach należy zwiększyć powierzchnię pozostawionych elementów na innych powierzchniach zrębowych, tak, aby sumaryczna powierzchnia pozostawionych fragmentów drzewostanu nie była mniejsza niż 5% powierzchni zrębów zupełnych zaplanowanych w danym dziesięcioleciu;
- 10) pozostawienie w ramach powierzchni manipulacyjnej fragmentu drzewostanu oraz biogrup o łącznej powierzchni większej od powierzchni wynikającej ze wskazówki gospodarczej jest dopuszczalne, ale wymaga zatwierdzenia (np. w formie adnotacji na

szkicu cięć odnowieniowych) osób nadzorujących planowanie i wykonanie prac z zakresu gospodarki leśnej w nadleśnictwie;

- 11) w przypadku powierzchni planowanych do cięć zupełnych w możliwie największym stopniu należy wykorzystywać odnowienie naturalne, nawet na fragmentach powierzchni; w sytuacjach gdy odnowienie nastąpiło sztucznie, a w uprawę wsiady się silnie odnowienia naturalne tego samego gatunku, w dalszym postępowaniu hodowlanym drzewka z obsiewu traktować na równi ze sztucznie wprowadzonymi (za wyjątkiem bloków upraw pochodnych);
- 12) planując cięcia częściowe należy zakładać jako priorytetowe odnowienie naturalne, dlatego powinny być wykonane w latach dużego urodzaju nasion;
- 13) w lokalizacjach z optymalnym siedliskiem sóweczki lub włośchatki, uznanych jako drzewostany istotne dla przetrwania i rozwoju tych gatunków, użytkowanie należy planować z respektowaniem zakazu prowadzenia prac poza okresem lęgowym oraz możliwością pozostawiania kęp starodrzewu o powierzchni większej niż 5% projektowanych powierzchni zrębów.

8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną oraz lokalne warunki siedliskowe, KZP ustaliła dla poszczególnych typów siedliskowych lasu typy drzewostanów (TD) oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw. Określając TD dla konkretnego wyłączenia uwzględniano stan siedliska, rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu, stopień uwilgotnienia, występujące mikrosiedliska. KZP przyjęła również typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

8.2. Ochrona różnorodności biologicznej

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Wałcz zaleca się:

- a) dla zachowania różnorodności gatunkowej:
 - zwracać uwagę na skład gatunkowy nie tylko upraw i warstwy drzewiastej, ale również podszytów,
 - chronić cenne przyrodniczo gatunki roślin podczas prowadzenia zabiegów np. poprzez pozostawianie biogrup i kęp oraz omijanie ich przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych;
 - stwarzać warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu;
- b) w celu zachowania różnorodności genowej należy:

- chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
 - zwracać uwagę, ażeby pozyskiwanie materiału siewnego (głównie drzew i krzewów leśnych) odbywało się z jak największej liczby osobników oraz z różnych miejsc Nadleśnictwa;
- c) w celu zachowania bogactwa i różnorodności ekosystemów należy dążyć do:
- wykorzystania zmienności w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
 - zachowania w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzania śródleśnych cieków i zbiorników wodnych,
 - pozostawiania w stanie nienaruszonym nisz źródliskowych, bagien, trzęsawisk i torfowisk z ich charakterystyczną florą i fauną,
 - zachowania olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
 - popierania mechanizmów samoregulacji w przyrodzie (o ile nie zagraża to trwałości lasów),
 - zwiększania udziału starych drzew w lasach oraz związanych z nimi roślin, zwierząt i mikroorganizmów,
 - wyznaczania i pozostawiania drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu,
 - pozostawiania drewna martwego,
 - preferowania odnowień naturalnych,
 - kształtowania strefy ekotonowej, bogatej w gatunki stykowe, szczególnie na siedliskach porolnych,
 - zagospodarowania lasu w sposób zapewniający korzystny ich wpływ na klimat, wodę, glebę i warunki życia człowieka,
 - czynnej ochrony cennych ekosystemów łąkowych na odpowiednich nieleśnych siedliskach przyrodniczych poprzez regularne wykaszanie, a tam gdzie jest to konieczne zbiór siana.

8.3. Kształtowanie stref ekotonowych

Biocenozy mogą mieć w przyrodzie wyraźnie wykształcone granice lub przechodzić jedna w drugą stopniowo, szerszym lub węższym pasem przejściowym. Ta strefa przejściowa, zwana inaczej ekotonem, odznacza się zazwyczaj większym bogactwem flory i fauny, niż podstawowe, graniczące ze sobą ekosystemy. Szczególnie korzystne są szerokie strefy

ekotonowe, będące miejscem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

W celu kształtowania korzystnej strefy ekotonowej w Nadleśnictwie Wałcz należy:

- dążyć do tego, by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków, szlaków turystycznych itp. były maksymalnie wypełnione, by tworzyła się „ściana lasu” ograniczająca wnikanie i penetrację czynników szkodliwych; ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych, obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runo;
- stosować na obrzeżach lasu silniejsze cięcia pielęgnacyjne, umożliwiając w ten sposób wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie fragmentów lasu charakteryzujących się możliwie dużym zwarciem pionowym drzewostanów;
- w cięciach pielęgnacyjnych preferować drzewa i krzewy silnie korzeniące się oraz drzewa silnie ugałęzione;
- przy sztucznym kształtowaniu tej strefy stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków o wysokich walorach estetycznych;

Realizacja powyższych zaleceń powinna odbywać się etapami, przy okazji wykonywania bieżących zadań gospodarczych w poszczególnych drzewostanach, z zachowaniem przepisów ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa publicznego.

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych

Zagadnienia gospodarki wodnej są niezmiennie istotne na znacznym obszarze Nadleśnictwa. Wiele hektarów lasów prawidłowo rozwijać się będzie jedynie w przypadku utrzymania obecnego poziomu wód gruntowych.

Realizacji tego celu ma służyć przestrzeganie następujących zasad:

- należy chronić brzegi zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wokół jezior, których brzegi stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rekreacji powinny być wyznaczone strefy ochronne przy wszystkich jeziorach;
- należy utrzymywać w stanie zbliżonym do naturalnego śródlądne zbiorniki i oczka wodne;
- pozwolić na naturalne kształtowanie się koryt rzek;
- nie można osuszać i zalesiać torfowisk;
- melioracje odwadniające powinny być ograniczone do niezbędnego minimum;
- zaleca się lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu, zbiornikach retencyjnych;
- podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania

rabatowalków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;

- nie można zalesiać tych łąk i pastwisk, na których zaewidencjonowano siedliska przyrodnicze;
- wskazana jest likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników i koryt rzek; należałoby je przekształcać na trwałe użytki zielone lub pozostawić do sukcesji leśnej.

8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną

W obiektach objętych ochroną Nadleśnictwo wykonuje zadania z zakresu ochrony przyrody na podstawie planów ochrony, planów zadań ochronnych lub zaleceń wydanych przez organ właściwy do sprawowania ochrony przyrody i po zapewnieniu środków finansowych na ochronę.

Postępowanie w obiektach chronionych, wyszczególnionych w rozdziale „Formy ochrony przyrody”, powinno uwzględniać:

a) odnośnie rezerwatu przyrody „Glinki”

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Zarządzeniem Nr 65/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 13 listopada 2009r, w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Glinki”, zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 października 2016 r.

Zabiegi projektowane w planie ochrony z 2009 r. rezerwatu zostały już wykonane przez zarządcę terenu. W 2016 r. dodano działanie ochronne, którego należy przestrzegać.

Tab. 63. Działania ochronne w rezerwacie przyrody „Glinki”

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1	2	3	4
1.	Regularne kontrole stanu zachowania drzew w pasie granicznym. Cięcia pielęgnacyjne oraz obalanie drzew, z obszaru rezerwatu graniczącego z prywatnymi gruntami rolnymi, stwarzających bezpośrednie zagrożenie pożarowe i/lub wycieku olejów z maszyn rolniczych podczas kolizji z ich konarami.	Kontrole coroczne. Cięcia pielęgnacyjne i obalanie drzew w oparciu o wyniki ww. kontroli, z warunkiem przeciągnięcia i pozostawienia w granicach rezerwatu.	Pas 15 metrów od wnętrza rezerwatu, wzdłuż granicy obiektu na działkach ewidencyjnych 8242, 8242/2, 8242/3 obręb Karsibór (wydzielenia wg PUL 2025-2034 287f,g,i,h,k, ~a) graniczących z działkami nr 11 (287I) 297/1, 299 obręb Karsibór.

b) odnośnie rezerwatu przyrody „Wielki Bytyń”

Rezerwat posiada zadania ochronne ustanowione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 października 2024 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wielki Bytyń”. Zadania ustanowione były na okres 5 lat (do 2024 r.).

Tab. Działania ochronne w rezerwacie przyrody „Wielki Bytyń”

Lp.	Rodzaj i rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu poprawę stanu siedliska lub usuwanie gatunku niezgodnego z siedliskiem. Drzewostan aktualny: oddz. 536 c - podrost 10 Db s 10 - powierzchnia zabiegu 1,48 ha Zabiegi pielęgnujący uprawę mający na celu usuwanie chwastów (koszenie): oddział 537 g –podsadzenie 6 Bk 4, 4 Db s 5 - powierzchnia zabiegu 1,42 ha.	Wydzielenia Nadleśnictwa Wałcz: 536c i 537 g o łącznej powierzchni 2,9 ha (<i>literacja pododdziałów nie zmieniła się</i>)
2.	Prace progностyczne (całoroczny monitoring występowania szkodników lasu, w tym również jesienne i wiosenne poszukiwania, sprawdzanie wyznaczonych powierzchni kontrolnych) oraz ewentualne zwalczanie szkodników pierwotnych i wtórnych z zastosowaniem metod i materiałów w ilości zależnej od potrzeb. Czyszczenie i utrzymanie sprawności technicznej skrzynek lęgowych oraz wywieszanie nowych skrzynek dla ptactwa będącego naturalnym wrogiem ww. entomofauny.	Obszar ochrony czynnej i krajobrazowej obejmujący grunty Nadleśnictwa Wałcz.
3.	Usuwanie drzew, wywrotów i wiatrolomów opanowanych przez szkodniki owadzie w stopniu, który mógłby zagrozić trwałości drzewostanów w obiekcie – poprzez ich ścięcie i wywiezienie poza obszar rezerwatu. Usuwanie drzew zagrażających ruchowi drogowemu (w pasie drogowym) oraz bezpieczeństwu ludzi w miejscach udostępnionych – poprzez ich ścięcie i pozostawienie do naturalnej dekompozycji, bez usuwania drewna poza obszar rezerwatu.	Obszar ochrony czynnej i krajobrazowej rezerwatu obejmujący ekosystemy lądowe, w terminach zależnie od potrzeb.
4.	Odnowienie powierzchni powstałych w wyniku usuwania drzew zasiedlonych przez szkodniki owadzie w szczególności zasiedlonych świerków. W ramach odnowienia wprowadzane będą gatunki właściwe dla siedliska.	Obszar ochrony czynnej i krajobrazowej.
5.	Wykonanie ogrodzeń dębów wprowadzanych w ramach odnowień oraz naprawa istniejących ogrodzeń upraw leśnych w rezerwacie. Ogrodzenia wykonane będą z siatki i drewnianych słupków. Długość siatki w zależności od potrzeb.	Obszar ochrony czynnej i krajobrazowej.
6.	Utrzymanie sprawności technicznej rowów na łącznej długości 885m wraz z mechanicznym usuwaniem 150m ² krzewów w celu zachowania siedlisk łąkowych, będących miejscem żerowania żubra <i>Bison bonasus</i> .	Wydzielenia Nadleśnictwa Wałcz: 535h, 536c, 560d, 588c, 586f, 562b (<i>literacja pododdziałów nie zmieniła się</i>)
7.	Mechaniczne koszenie łąk na wysokości nie niższej niż 20-25cm, corocznie po dniu 1 sierpnia lub zgodnie z prowadzonym wariantem rolno-środowiskowo-klimatycznym. Pomińnię fragmentów zadrzewionych. Wywóz pozyskanej biomasy (siana) poza obszar rezerwatu.	Nadleśnictwa Wałcz: 535j, 536j, 560f, 561a, 586c o łącznej powierzchni 11,06 ha (<i>literacja pododdziałów nie zmieniła się</i>)
8.	Poprawa warunków bytowania ptaków śpiewających: czyszczenie, ewentualna wymiana budek lęgowych. W terminach i ilości zależnie od potrzeb.	Oddz. 535h, 536c, 560d, 588c, 586f, 562b Nadleśnictwa Wałcz. (<i>literacja pododdziałów nie zmieniła się</i>)
9.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) infrastruktury, w tym leśnych dróg przeciwpożarowych. Patrołowanie terenu w okresie zagrożenia pożarowego (w terminie marzec-październik).	Cały obszar rezerwatu.
10.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) istniejącego oznakowania rezerwatu oraz jego ewentualna wymiana i uzupełnienie – tablic urzędowych, regulaminowych i informacyjnych.	W miejscach, terminach i ilości tablic zależnie od potrzeb.
11.	Monitoring fauny, flory, presji rekreacyjnej związanej z udostępnieniem rezerwatu – w zależności od potrzeb. Regularne kontrole terenu przez Zarządców pod kątem przestrzegania zasad udostępnienia obiektu.	Cały obszar rezerwatu objęty ochroną czynną i krajobrazową.

c) odnośnie rezerwatu przyrody „Golcowe Bagno”

Rezerwat posiada plan ochrony rezerwatu ustanowiony Zarządzeniem nr 53/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 8 września 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Golcowe Bagno”, zmienione

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2017 r.

UWAGA: Opis drzewostanu został zaktualizowany, literacja pododdziałów pozostała bez zmian, powierzchnia podana według planu ochrony.

Tab. 64. Działania ochronne w rezerwacie przyrody „Golcowe Bagno”

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1	2	3	4
1.	Usuwanie samosiewów sosny, wierzy i brzozy w celu utrzymania mozaiki mszarno-szuwarowych, nieleśnych zbiorowisk wysokotorfowiskowych.	Zredukować pokrycie drzewami i krzewami do 20% w trzech nawrotach w terminach zależnych od potrzeb. Pozyskaną biomasę wynosić poza obszar rezerwatu.	230a, d, 229k, s, 244d /biochory 49, 53, 66/ – na łącznej powierzchni 7,96 ha.
2.	Usuwanie samosiewów sosny, wierzy i brzozy w celu utrzymania nieleśnych zbiorowisk szuwarowych i mszarnych.	Zredukować pokrycie drzewami i krzewami do 10% w trzech nawrotach w terminach zależnych od potrzeb. Pozyskaną biomasę wynosić poza obszar rezerwatu. Powierzchnia zabiegu – 2,60 ha.	229n, s, część 5 244d /biochory 52, 56, 67 na łącznej powierzchni 2,60 ha.
3.	Usuwanie samosiewów sosny, wierzy i brzozy w celu utrzymania zbiorowisk szuwarowych i mszarnych, zbiorowisk z trzęślicą modrą oraz utrzymania w stanie bezleśnym podtopionego okrajka. Usuwanie pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu.	Usuwać samosiewy w 100% w trzech nawrotach w terminach zależnych od potrzeb. Pozyskaną biomasę wynosić poza obszar bagienny. Powierzchnia zabiegu – 1,01 ha.	229s, 230a,m, 191d, n /biochory 59, 48, 62, 63, 69, 70/.
4.	Budowa zastawki o regulowanym piętrzeniu.	Wykonanie przegrody - wyłącznie w przypadku gwałtownego obniżenia się poziomu wód w rezerwacie (stwierdzonym na podstawie monitoringu poziomu wód w rezerwacie w oparciu o pomiary piezometrów). W zależności od potrzeb (konserwacja) i remont ww. urządzenia.	244n /biochora 45/ (na granicy rezerwatu).
5.	Utrzymanie sprawności technicznej istniejącego oznakowania rezerwatu (konserwacja i ewentualna wymiana tablic).	W terminach i z częstotliwością – dopasowanymi do potrzeb.	Punktowo przy granicach rezerwatu.
6.	Monitoring zmian poziomu wód w torfowiskach w oparciu o istniejącą sieć piezometrów oraz poziomu wody wczesnowiosennej i wczesnojesiennej w zbiorniku dystroficznym. Utrzymanie sprawności technicznej i ewentualna wymiana ww. urządzeń.	Rejestr odczytu piezometru – manualnie raz w miesiącu (tego samego dnia), ewentualnie odczyt całorocznych wyników, w oparciu o montaż elektronicznych rejestratorów (tzw. diverów) – raz w roku. Odczyt wody wczesnowiosennej i wczesnojesiennej na wbitym w dno jeziora wodowskazie-palu dębowym ze skalą (2 razy w roku).	Punktowo: 229k, s, 230d, 244d /biochory 9, 50, 51, 57, 64, 45/
7.	Monitoring fitosocjologiczny, w tym ocena stanu zachowania populacji gatunków charakterystycznych dla torfowisk, pod kątem zdolności do przetrwania populacji <i>Rhynchospora alba</i> , <i>Scheuchzeria palustris</i> i <i>Carex limosa</i> .	1 raz w drugim dziesięcioleciu obowiązywania planu. Powierzchnia łączna – 19,77 ha.	229j, k, n, s, 230a, d, 244d, f, i, j, n /biochory 9, 38, 48-57, 59-70/.
8.	Monitoring entomologiczny. Stosować we wszystkich drzewostanach zgodnie z instrukcją ochrony lasu.		Obszar całego rezerwatu.
9.	Utrzymanie sprawności technicznej drewnianych budek lęgowych dla ptaków typu S1 oraz P oraz ich ewentualna wymiana.	W miarę potrzeb. Na bieżąco czyścić i kontrolować ich stan.	Obszar całego rezerwatu.

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1	2	3	4
10.	Monitoring gatunków zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w granicach, pokrywającego się z rezerwatem obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, tj.: A127 żurawia <i>Grus grus</i> , A215 puchacza <i>Bubo bubo</i> , A067 gagoła <i>Bucephala clangula</i> , A070 nurogęsi <i>Mergus merganser</i> , A030 bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> , A038 łabędzia krzykliwego <i>Cygnus Cygnus</i> , A073 kani czarnej <i>Milvus migrant</i> , A074 kani rudej <i>Milvus milvus</i> , A075 bielika <i>Haliaeetus albicilla</i> , A223 włośchatki <i>Aegolius funereus</i> , A224 lelka <i>Caprimulgus europaeus</i> , A229 zimorodka <i>Alcedo atthis</i> , A236 dzięcioła czarnego <i>Dryocopus martius</i> , A246 lerka <i>Lullula arborea</i> , A320 mucholówki małej <i>Ficedula parva</i> .	Na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska opisanej w podręcznikach metodycznych – realizowany w terminach spójnych z monitoringiem w granicach całego obszaru Natura 2000).	Obszar całego rezerwatu.
11.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu usuwanie neofitów, tj. robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> , dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , czerwemchy późnej <i>Prunus serotina</i> , modrzewia europejskiego <i>Larix decidua</i> oraz usuwanie gatunku obcego siedliskowo, tj. świerka <i>Picea abies</i> z I piętra drzewostanu, podrostu i podszytu.	W trzech nawrotach. Obecny drzewostan 244m: 10 sosna 60, miejscami. brzoza 60 l., świerk 25 l.; podszyt świerk, dąb 0,1; zwarcie umiarkowane; zadrzewienie 1,1. 244n: 7 sosna, 3 brzoza, miejsc. świerk, miejsc. dąb 70 l.; podszyt świerk, buk, jałowiec 0,3; zwarcie umiarkowane; zadrzewienie 1,1; 244o: 9 sosna, 1 brzoza, miejscami świerk 56 l. podszyt świerk 0,1; zwarcie umiarkowane, zadrzewienie 1,1. 244p: 9 sosna, 1 brzoza 61 l., miejscami świerk 25 l. podszyt świerk, dąb 0,1; zwarcie umiarkowane; zadrzewienie 1,1. Drzewostan docelowy: bez zmian j.w. bez egzemplarzy świerka. Powierzchnia zabiegu – 12,73 ha. Drewno i biomasę pozyskaną podczas cięć usunąć z obszaru rezerwatu.	244m, n, o, p /biochory 44, 45, 46, 47/.
12.	Cięcia pielęgnacyjne (stabilizacyjne) w celu stopniowej naturalnej regeneracji fitocenozy boru trzęślicowego poprzez przerzedzenie świerka z pozostawieniem występującej w drzewostanie sosny. Przygotowanie gleby, odnowienia, pielęgnacja (w tym grodzenie). Po I nawrocie cięć pielęgnacyjnych, monitorować, w jaki sposób wykonane zabiegi wpłynęły na poziom wód w sąsiednich torfowiskach (skutki mogą ujawnić się w okresie około 2 lat). Po osiągnięciu odpowiedniego wzrostu gniazd dębowych i osiągnięciu wysokości 2,0 – 2,5 m sukcesywnie przeprowadzać cięcia pielęgnacyjne mające na celu usuwanie świerka na powierzchniach międzygniazdowych i wprowadzenie sosny z domieszką brzozy.	W pierwszym etapie wycięcie 3 gniazd o powierzchniach całkowitych 0,10 ha, 0,10 ha i 0,18 ha (łącznie 0,38 ha – 30 % na całej powierzchni biochory). Odnowienie dębem bezszypułkowym <i>Quercus petraea</i> i grodzenie powierzchni – w ilości sadzonek i mb ogrodzenia zależnych od potrzeb. Obecny drzewostan: 10 świerk, pojed. sosna, brzoza 50 l; podszyt świerk, brzoza 0,2; zwarcie: umiarkowane; zadrzewienie 0,9. Powierzchnia zabiegu – 1,26 ha. Po upływie 3 lat, w oparciu o wyniki monitoringu poziomu wód. W terminach i przy użyciu ilości sadzonek – zależnych od potrzeb.	244l, d /biochora 43/.
13.	Cięcia pielęgnacyjne związane z usuwaniem świerka z podrostu i podszytu w celu stabilizacji fitocenozy na siedlisku boru mieszanego świeżego	Obecny drzewostan: 229a: 10 sosna 62l., miejsc. świerk 25 l., podszyt: świerk 0,1; powierzchnia zabiegu – 0,61 ha; ilość drewna planowana do usunięcia z granic rezerwatu -	229a, c, d, f, i, o, p, w, 230g, i, j, p, /biochory 1, 3, 4, 5,

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1	2	3	4
	Quercus robur-Pinetum oraz siedlisku subatlantyckiego boru świeżego.	do 14 m ³ /ha. 229c: 10 sosna, miejsc. brzoza 62 l., powierzchnia zabiegu – 1,98 ha; 229d - 10 sosna, miejsc. brzoza 53 l., podszyt świerk, brzoza 0,1 powierzchnia zabiegów – 4,72 ha; 229f - 10 sosna, miejsc. brzoza 70 l., powierzchnia zabiegu – 1,83 ha; 229i - 10 sosna, miejscami. brzoza 66 l., świerk brzoza 25l. podszyt: świerk, brzoza 0,1; 230i - 10 sosna 85 l, miejscami brzoza 30 l., podszyt brzoza 0,1; powierzchnia zabiegu – 3,23 ha; 230j - 9 sosna, 1 brzoza, miejsc. świerk 40 l., podszyt świerk, brzoza jałowiec 0,1 powierzchnia zabiegu – 6,82 ha; 230p - 10 sosna, pojed. brzoza 43 l., podszyt świerk, brzoza 0,1 powierzchnia zabiegu – 1,23 ha; 244b - 10 sosna, miejsc. brzoza 70 l., powierzchnia zabiegu – 0,57 ha; Ilość drewna planowana do usunięcia z granic rezerwatu –w odniesieniu do poszczególnych wydziałów od 6 do 16 m ³ /ha; 229o - 10 sosna 90 l.; miejscami świerk 25l., podszyt: świerk 0,2, powierzchnia zabiegu – 0,81 ha; 229p - 10 sosna, miejscami brzoza 90 l. podszyt sosna, brzoza, świerk 0,1, powierzchnia zabiegu – 0,37 ha; 229w - 10 sosna, miejsc. Brzoza, świerk 68 l, świerk 25l. podszyt świerk 0,1, powierzchnia zabiegu – 0,52 ha; 230g - 10 sosna 75, miejscami brzoza 25 l., podszyt brzoza, świerk 0,1 powierzchnia zabiegu – 0,64 ha; 230i - 10 sosna 77 l., powierzchnia zabiegu – 3,23 ha; 230j - 10 sosna, pojed. brzoza, miejsc. świerk 32 l., powierzchnia zabiegu – 6,82 ha; 230p - 10 sosna, pojed. brzoza 35 l., powierzchnia zabiegu – 1,23 ha; 244b - 10 sosna, miejsc. brzoza 62 l., powierzchnia zabiegu – 0,57 ha; Ilość drewna planowana do usunięcia z granic rezerwatu –w odniesieniu do poszczególnych wydziałów od 6 do 16 m ³ /ha;	8, 12, 13, 16, 23, 25, 26, 32, 36/.
14.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu umożliwienie swobodnego spływu wód opadowych do rynny torfowiska oraz usuwanie świerka z podrostu i podszytu w celu stabilizacji fitocenozy na siedlisku subatlantyckiego boru świeżego.	229g - 10 sosna, miejsc. Brzoza, świerk, 60 l. miejscami świerk, brzoza 25 l., podszyt świerk, sosna 0,1; powierzchnia zabiegu – 3,62 ha; 229l - 10 sosna, pojed. brzoza 66 l.; miejscami świerk 25l., podszyt świerk, brzoza 0,1; powierzchnia zabiegu – 3,18 ha; 229r - 10 sosna, miejscami brzoza 90 l., podszyt świerk, sosna, brzoza 0,1; powierzchnia zabiegu – 1,07 ha; 229x - 10 sosna, miejscami brzoza 68 l, miejscami świerk 25l, podszyt świerk 0,1; powierzchnia zabiegu – 3,47 ha; 230a - 10 sosna, miejscami brzoza, świerk 56l, podszyt świerk, brzoza 0,1, powierzchnia zabiegu – 3,3 ha; 230c - 6 sosna, 2 brzoza 57 l., 1 świerk, 1 brzoza 40 l, miejscami świerk 57 l. podszyt świerk, brzoza, sosna 0,5, powierzchnia zabiegu – 0,71 ha; 230f - 10 sosna, miejscami. brzoza 62 l., powierzchnia zabiegu – 1,93 ha; 244g - 7 sosna, 3 świerk, miejscami brzoza, olsza 44 l., podszyt sosna, świerk 0,1; powierzchnia zabiegu – 3,99 ha; 244k - 6 sosna, 4 świerk 50 l., podszyt świerk,	229g, l, r, x, 230a, c, f, 244g, k /biochory 6, 10, 14, 17, 19, 21, 22, 39, 42/.

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1	2	3	4
		brzoza 0,2; powierzchnia zabiegu – 0,54 ha; ilość drewna planowana do usunięcia z granic rezerwatu –w odniesieniu do poszczególnych wydzieleń od 15 do 20 m3/ha.	
15.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu umożliwienie swobodnego spływu wód opadowych do rynny torfowiska oraz usuwanie świerka z podrostu i podszytu w celu stabilizacji fitocenozy na siedlisku boru trzęślicowego.	244h - 9 sosna, 1 świerk, miejscami brzoza, dąb 28 l., powierzchnia zabiegu – 0,59 ha; 244i - 5 sosna 90 l., 4 sosna, 1 brzoza, miejsc. świerk 70 l., miejscami brzoza i świerk 25 l. podszyt brzoza, świerk, kruszyna 0,4. powierzchnia zabiegu – 1,83 ha. Ilość drewna planowana do usunięcia z granic rezerwatu –w odniesieniu do poszczególnych wydzieleń od 15 do 20 m3/ha.	244h, i /biochory 40, 41/.

d) odnośnie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”

Obszar obecnie nie posiada aktualnie wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa, gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

e) odnośnie obszaru specjalnej ochrony ptaków PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Obszar PLB300012 Puszcza nad Gwdą posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 (Dz. Urz. 2015 r. poz. 2773), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. 2017 r. poz. 4387) oraz Zarządzeniu RDOŚ w Poznaniu i Szczecinie z dnia 27 września 2023 r. (Dz. Urz. 2023 r. poz. 5126) zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 w zakresie załącznika nr 4 określającego cele działań ochronnych.

W załączniku Nr 3 planu zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków będących przedmiotami ochrony oraz ich siedlisk. W załączniku Nr 5 określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie. Wybrane działania ochronne dotyczących ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, i ich siedlisk dla Nadleśnictwa Wałcz przedstawia poniższa tabela.

Tab. 65. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania dla obszaru PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
A038, A067, A070, A127, A215	Zmniejszenie presji drapieżników	Redukcja liczebności inwazyjnych gatunków drapieżników oraz zdziczałych psów i kotów. Eliminacja obcych gatunków ssaków drapieżnych (norki amerykańskiej, szopa i jenota) poprzez odstrzały lub chwyty w pułapki żywołowne. Redukcja drapieżników przez odstrzał, ze względu na okres lęgowy ptaków, powinna być prowadzona od połowy sierpnia do końca lutego. Podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w celu zwiększenia częstotliwości odławiania zdziczałych psów i kotów z użyciem pułapek żywołownych i amunicji usypiającej, aż do całkowitego wyeliminowania problemu z tymi gatunkami w obszarze Natura 2000. Termin wykonania: działanie ciągłe od drugiego roku obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego oraz z Nadleśniczym Nadleśnictwa Wałcz (na terenie Ośrodka Hodowli Zwierzyny w Nadleśnictwie Wałcz);
A094	Budowa platform gniazdowych	Wykonanie i montaż 10 platform gniazdowych dla rybołowa. Zamontowanie platform gniazdowych na drzewach lub słupach specjalnie postawionych do tego celu. Monitorowanie stanu technicznego platform i przeprowadzanie ewentualnych napraw. Termin wykonania: montaż platform w 2 lub 3 roku obowiązywania planu zadań ochronnych; monitoring i naprawy platform w okresie od ich montażu do końca obowiązywania planu zadań ochronnych.	Okolice: Jez. Bytyń Wielki (2 platformy); jez. Zdbiczno, jez. Nakielno, Jez. Drzewoszewo	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z miejscowym nadleśniczym.
A215	Budowa sztucznych gniazd	Budowa i montaż sztucznego gniazda w obrębie każdego potwierdzonego rewiru. Termin wykonania: Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny leśne zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z miejscowym nadleśniczym.
A067, A070	Rozwieszenie i utrzymanie sprawności technicznej skrzynek lęgowych	W biotopach gągoła i nurogęsi rozwieszenie i utrzymanie w sprawności technicznej po 50 skrzynek lęgowych dla każdego z gatunków. Skrzynki należy zabezpieczyć przed dostępem drapieżników naziemnych. Termin wykonania: rozwieszenie skrzynek w pierwszych 5 latach obowiązywania planu zadań ochronnych; utrzymywanie ich sprawności w okresie od ich rozwieszenia do końca obowiązywania planu zadań ochronnych.	Okolice rzek: Piława, Piławka, Dobrzyca, Zdbica oraz jezior: Bytyń Wielki, Zdbiczno, Nakielno, Businowskie Duże.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z miejscowym nadleśniczym.
A030, A073, A074, A075, A094, A215, A223, A236	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew	Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru Natura 2000, nie mniej niż 20% drzewostanów wieku powyżej 80 lat w tym 5%	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Wałcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
		drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klasy odnowienia, klasy do odnowienia oraz kęp pozostawionych po zrębach i po cięciach uprzążających w rębniach złożonych). Termin wykonania: działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.		
A030, A067, A070, A073, A074, A075, A094, A215, A223, A236, A320	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych	Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w obszarze Natura 2000 przez pozostawianie na pasach, smugach i strefach cięć rębnych o powierzchni większej od 1 ha (bez względu na grupę rębni) kęp starodrzewu wraz z dolnymi warstwami drzewostanu na obszarze równym 5% powierzchni manipulacyjnej pasa, smugi lub strefy. Drzewa w pozostawionych biogrupach nie podlegają użytkowaniu, są pozostawiane do naturalnej śmierci i rozkładu z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi. Nie jest konieczne pozostawianie fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha oraz w przypadku bloku upraw pochodnych czy zachowawczych, jeśli stanowią je gatunki drzew, dla których założono dany blok. Termin wykonania: działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Walcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A030, A073, A074, A075, A127, A215, A223	Ochrona żerowisk	Zapobieganie zmniejszeniu się powierzchni żerowisk poprzez utrzymywanie dotychczasowego przeznaczenia gruntów na terenach otwartych – bagien i łąk o optymalnym uwodnieniu, wrzosowisk, luk (za wyjątkiem tych, które w planie urządzania lasu są przeznaczone do odnowienia), pasów przeciwpożarowych, a w razie potrzeby podejmowanie zabiegów powstrzymujących sukcesję lasu na ww. terenach. Termin wykonania: działania ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Żerowiska w obszarze Natura 2000	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A094	Zwiększenie liczby potencjalnych miejsc lęgowych	Pozostawienie drzew optymalnych do założenia gniazda przez rybołowa: pojedynczych wysokich wyeksponowanych sosen albo kęp kilku rosnących w luźnym zwarcu sosen > 100 lat (docelowo do osiągnięcia wieku >150 lat). O parasolowatych koronach, zlokalizowanych < 1km od wybranych większych zbiorników wodnych (po jednej sośnie lub kępie sosen/ 1km brzegu jeziora), w odległości powyżej 500m od zabudowań i ruchliwych dróg. Termin wykonania: działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Okolice jezior: Bytyń Wielki, Zdbiczno, Nakielno, Lubianka, Drzewoszewskie, Dobre, Smolno Wielkie, Smolno, Smolno Małe, stawu Leszczynki.	Miejscowi nadleśniczowie
A223	Zapewnienie dostępności świerka pospolitego	Zapobiegnięcie zmniejszaniu się dostępności świerka pospolitego jako gatunku preferowanego przez włośchatkę, poprzez uwzględnianie obecności świerka pospolitego w drzewostanach i innych warstwach	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Walcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
		lasu. Ograniczenie pozyskania świerka w drzewostanach rębnych, preferowanie go w biogrupach drzew pozostawionych do fizjologicznej śmierci. Popieranie w cięciach pielęgnacyjnych i rębnych świerka pospolitego z odnowień naturalnych, który tworzy grupy i kępy. Nie dotyczy siedlisk przyrodniczych: 4030, 7110, 7120, 7140, 7210, 7230, 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91F0, 91I0. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.		miejscowy nadleśniczy
A067, A070, A223, A320	Zachowanie drzew dziuplastych	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się miejsc lęgowych, poprzez pozostawianie w drzewostanach drzew dziuplastych, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych w sytuacjach zagrażających trwałości lasu. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Wałcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A224, A226	Ochrona biotopów	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni biotopów lelka i lerki, poprzez ochronę śródleśnych terenów otwartych, w tym powierzchni nieleśnych – łąk, muraw oraz luk (za wyjątkiem tych, które w planie urządzenia lasu są przeznaczone do odnowienia) w drzewostanach, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami. Preferowanie zrębowego sposobu zagospodarowania lasów na siedliskach borowych. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Wałcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A224, A246	Ochrona powierzchni lęgowych	Zapobieganie zmniejszeniu się powierzchni lęgowych, poprzez tolerowanie obecności drzewostanów o zadrzewieniu poniżej 0,5 na siedliskach borowych, szczególnie boru suchego. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A067, A070, A229	Ochrona lasów wzdłuż brzegów jezior i rzek	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni drzewostanów dojrzałych w pobliżu zbiorników wodnych i rzek poprzez pozostawienie wyłączonych z cięć rębnych pasów o szerokości do 30m od brzegów jezior i po obu stronach rzek o korycie szerszym niż 1,5m. Dla nurogęsia w obrębie pasów pozostawianie wykrotów i złamanych drzew, jeśli nie stanowią one zagrożenia bezpieczeństwa ludzi. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy

A320	Ochrona buczyn	Zapobiegnięcie zmniejszenia się powierzchni buczyn, przez zapewnienie stałego minimalnego udziału lasów z dominacją buka zwyczajnego, przez stałą dostępność w granicach Natura 2000 nie mniej niż 100 ha drzewostanów bukowych w wieku powyżej 80 lat, w tym co najmniej 50 ha w wieku ponad 100 lat. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Walcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A236	Utrzymanie lub zwiększanie ilości martwego drewna.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się ilości dogodnych siedlisk, poprzez utrzymanie lub zwiększanie ilości martwego drewna w lesie. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Walcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A236	Zwiększenie bazy żerowej.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się bazy żerowej, poprzez pozostawianie wszystkich możliwych pni po zrębach do ich naturalnego rozkładu oraz niestosowanie ich karczowania i korowania. Działanie nie dotyczy powierzchni zagrożonych masowymi pojawami szkodników drzew. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar OSO na terenie N-ctwa Walcz	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy
A073, A074, A215	Ochrona żerowisk położonych na trwałych użytkach zielonych	Działania obligatoryjne: Zachowanie siedlisk przedmiotów ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych, 1) Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych utrzymujących siedlisko gatunku. Działania fakultatywne: 1) Wykaszanie użytków zielonych po 15 lipca, 2) Usunięcie lub ułożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie niezwłocznie po ustaniu przyczyn ze względu na które termin ten nie był przestrzegany. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Łąki i pastwiska w Nadleśnictwie Walcz, oddz.: 8d, 86o, 115a, 174a, 174f, 195g, 209j, 211b, 241k, 241t, 275d, 276a, 292i, 386h, 387g, 431c, 432a, 411h, 439b, 444c, 445a, 471h, 477h, 421cx, 438d, 439p, 439s, 468j, 469d, 470h, 496c, 499d, 499g, 500a, 500h, 520d, 520f, 520i, 520l, 520m, 548a, 568l, 575a, 575g, 575h, 508b, 508f, 526b, 509o, 509c, 509g, 509i, 509k, 510d, 510l, 510n, 512f, 512i, 512j, 512k, 512l, 513a, 513b, 513c, 513d, 513f,	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy

			513h, 513n, 514b, 514d, 514j, 514k, 514l, 514p, 527i, 527j, 528h, 528i, 528b, 528d, 528f, 528g, 529c, 529f, 529h, 529i, 529j, 529k, 529l, 529m, , 529h, 530k, 535j, 536j, 554d, 554g, 560f, 561a, 586c	
A127	Ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych położonych na trwałych użytkach zielonych	Działania obligatoryjne: 1) Zachowanie siedlisk przedmiotów ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych, 2) Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych utrzymujących siedlisko gatunku. Działania fakultatywne: 1) Wykaszanie użytków zielonych po 1 sierpnia, 2) Wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do 15 października przy obsadzie zwierząt wynoszącej maksymalnie 1,0 DJP/ha, 3) Usunięcie lub ułożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie niezwłocznie po ustaniu przyczyn ze względu na które termin ten nie był przestrzegany. Termin wykonania: działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Łąki i pastwiska w Nadleśnictwie Wałcz, oddz.: 86o, 115a, 174a, 174f, 195g, 206h, 209j, 211b, 234o, 234p, 234w, 234x, 241k, 241t, 275d, 276a, 284g, 284h, 292i, 321c, 322a, 362c, 371d, 386h, 387g, 411f, 421cx, 431c, 432a, 439b, 439p, 439s, 441h, 444c, 445a, 468j, 469c, 469d, 470h, 471h, 477j, 477h, 499d, 499g, 500a, 500h, 508b, 508f, 509o, 509c, 509g, 509i, 509k, 510d, 510l, 510n, 512j, 512k, 512l, 512f, 512h, 513n, 513b, 513c, 513f, 513h, 513a, 513d, 514d, 514j, 514k, 514l, 514p, 520d, 520f, 520i, 520l, 520m, 526b, 527i, 528h,	Na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych miejscowy nadleśniczy

			528i, 528b, 528d, 528f, 528g, 529h, 529i, 529j, 529k, 529l, 529m, 529c, 529f, 529h, 530k, 535j, 536j, 548a, 554d, 554g, 560f, 561a, 568l, 575a, 575g, 575h, 586c	
--	--	--	---	--

W dniu 30 grudnia 2020 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy RDOŚ w Poznaniu i RDOŚ w Szczecinie oraz RDLP w Pile w sprawie prowadzenia działań ochronnych związanych z czynną ochroną włośchatki (*Aegolius funereus*) i sóweczki (*Glaucidium passerinum*) w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 na terenie nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Pile (znak: WOP.023.41.2020.AG).

W celu zapewnienia trwałej dostępności siedlisk dla włośchatki (*Aegolius funereus*) i sóweczki (*Glaucidium passerinum*). Strony postanawiają wprowadzić do stosowania, w nadleśnictwach RDLP w Pile położonych w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, poniżej wymienionych działań ochronnych:

1. W nadleśnictwach RDLP w Pile położonych w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, w których w wyniku uzupełniania stanu wiedzy oraz badań monitoringowych prowadzonych przez organ sprawujący nadzór nad obszarem (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie) stwierdzono stanowiska włośchatki i sóweczki, wytypowane zostaną w drodze ustaleń pomiędzy regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska i właściwym terytorialnie Nadleśnictwem, drzewostany istotne dla przetrwania i rozwoju obu gatunków.
2. W wytypowanych drzewostanach nadleśnictwa przyjmą harmonogram prac leśnych zakazujący wykonywania zabiegów trzebieżowych i cięć rębnych w okresie od lutego do sierpnia.
3. Zabiegi trzebieżowe i cięcia rębne wykonywane poza okresem lęgowym nie będą obejmować drzew dziuplastych, których pozostawianie regulowane jest odrębnymi wytycznymi.
4. W związku z niekorzystną sytuacją zdrowotną drzewostanów świerkowych, zapisy dotyczące realizacji działań ochronnych związanych z zapewnieniem dostępności

świerka pospolitego (załącznik nr 5, punkt B10 Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwda) będą realizowane poprzez szersze stosowanie tego gatunku w odnowieniach naturalnych i sztucznych (poza siedliskami przyrodniczymi w których świerk jest gatunkiem obcym ekologicznie).

5. Możliwość stworzenia stref ochrony całorocznej włośchatki i sóweczki zostanie ograniczona tylko do przypadków, w których stwierdzono pewne gniazdowanie tych gatunków.
6. Aktualizacja listy drzewostanów istotnych dla przetrwania i rozwoju włośchatki i sóweczki będzie się odbywała po podsumowaniu obserwacji rocznych i zakończeniu kolejnej fazy badań monitoringowych, do 30 listopada każdego roku kalendarzowego we współpracy z właściwą Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska.
7. Drzewostany istotne dla przetrwania i rozwoju sóweczki zlokalizowane są w oddz.: 21, 70, 143, 600 natomiast dla włośchatki w oddz.: 276, 295.

f) odnośnie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011 zmieniony Zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2015r i 21 grudnia 2016 r. zmieniających zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011.

Na gruntach nadleśnictwa Wałcz obszar pokrywa się prawie w całości z rezerwatem przyrody „Wielki Bytyń”. W planie zadań ochronnych dla obszaru zapisano, że należy przestrzegać zakazów obowiązujących w rezerwacie.

g) odnośnie pomników przyrody

- przestrzeganie zakazów wprowadzonych rozporządzeniami wojewody lub uchwałami rad gmin w sprawie ustanowienia odpowiedniego obiektu;
- właściwe oznakowanie obiektów w terenie;
- uzgodnienia ewentualnych działań z właściwym organem (Radą Gminy, Urzędem Miasta lub Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska).

8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków

W celu ochrony chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ich siedlisk należy:

a) w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową:

- stanowiska cennych gatunków nanieść na odpowiednie mapy (np. szkice powierzchni manipulacyjnej), a w razie potrzeby zaznaczyć w terenie,
- działania gospodarcze na stanowiskach cennych gatunków lub w bezpośrednim otoczeniu prowadzić w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczenie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory),
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób katalogować i kartować (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody),
- przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków;

b) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- przestrzegać zasad podanych w rozdziale „Kształtowanie stosunków wodnych”, które pozwolą zachować we właściwym stanie zbiorniki będące miejscem rozrodu płazów i gadów,
- przestrzegać sposobów gospodarowania w pobliżu zbiorników wodnych stanowiących potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków,
- pozostawiać w starszych drzewostanach drzewa martwe i obumierające, które będą stanowić potencjalne miejsca gniazdowania ptaków dziuplastych,
- w drzewostanach stanowiących miejsca bytowania żurawia wszelkie prace gospodarcze wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII);
- przestrzegać zaleceń mających na celu zapobieganie lub ograniczenie niektórych negatywnych oddziaływań w stosunku do wybranych gatunków fauny;
- dla gatunków, które występują lub prawdopodobnie mogą występować na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo:
 - **gatunki wymagające ochrony strefowej** - po ewentualnym zlokalizowaniu nowego gniazda informować o jego lokalizacji właściwy RDOŚ, w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda nie prowadzić działań gospodarczych;
 - **czerwończyk nieparek** – w chwili obecnej najlepszym sposobem ochrony tego motyla jest utrzymanie w odpowiednim stanie jego środowiska bytowania poprzez

ekstensywnie prowadzoną gospodarkę rolną i leśną; nie ma potrzeby ochrony czynnej gatunku;

- **jelonek rogacz, pachnica dębowa** - w przypadku wykonywania zabiegów gospodarczych pozostawić drzewa biocenotyczne, w tym stojące drzewa martwe, oraz obumierające do naturalnego rozkładu;
- **załotka większa** – nie wymaga w Polsce specjalnych działań na dużą skalę, wskazane byłoby jedynie ograniczenie zarybiania i wędkowania na wybranych zespołach torfianek; rezygnacja z działań melioracyjnych na torfowiskach niskich i bagnach, należałoby tu rozważyć doprowadzenie, drogą zabiegów hydrotechnicznych, do wysokiego stanu wody na wybranych podsychających torfowiskach niskich; zapobieżenie niszczenia wód powyrobowiskowych (torfianki, żwirownie, glinianki) tzn. ich zaśmiecaniu i zasypywaniu;
- **kumak nizinny** – zachowanie niewielkich bagienek i oczek wodnych, na których stwierdzono stanowiska, zapobieganie ich dewastacji i wysychaniu, powstrzymanie spontanicznych niekorzystnych zmian powodowanych naturalną sukcesją i zarastaniem;
- **traszka grzebieniasta** – zachowanie niewielkich bagienek, na których stwierdzono stanowiska, utrzymanie właściwych stosunków wodnych, aby nie doprowadzić do odwodnienia
- **gągól** – pozostawianie starych dziuplastych drzew nad brzegami jezior, rzek, starorzeczy i innych zbiorników wodnych;
- **żuraw** – ochrona powinna polegać na zachowaniu miejsc rozrodu, którymi najczęściej w warunkach Nadleśnictwa są bagna i torfowiska; nie należy zmieniać stosunków wodnych w miejscach występowania gatunku;
- **bóbr europejski i wydra** – na terenie Nadleśnictwa występują w jeziorach i rzekach, a więc nie wymagają szczególnych działań ochronnych ze strony Nadleśnictwa;
- **wilk** - po ewentualnym zlokalizowaniu miejsca rozrodu (nory) informować o jego lokalizacji właściwy RDOŚ, w bezpośrednim sąsiedztwie nory nie prowadzić działań gospodarczych;

c) odnośnie stref ochrony:

- dla gatunków ptaków, które gniazdują na terenach leśnych zarządzanych przez Nadleśnictwo:

- **bielik** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (01.01 – 31.07), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
- **bocian czarny** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (15.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
- **kania ruda** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (01.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
- **puchacz** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (01.01 – 31.07), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
- **orlik krzykliwy** - przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (01.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem.
- **rybołów** - przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (01.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem.
- **sokół wędrowny** - przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (01.01 – 31.07), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem.

8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych

8.7.1. Chronione siedliska leśne

Główne zasady postępowania na siedliskach chronionych, to:

- zrównoważenie funkcji gospodarczej lasu z funkcją przyrodniczą,

- wszelkie działania na siedliskach w „stanie uprzywilejowanym/wzorcowym – A” powinny zmierzać do zachowania tego stanu,
- dążenie do podniesienia w trakcie kształtowania kolejnego pokolenia drzew stopnia zachowania siedlisk przynajmniej o jeden stopień (dotyczy to szczególnie siedlisk w stanie silnie zniekształconym „C”, których renaturyzacja bez interwencji człowieka może trwać bardzo długo),
- całkowita rezygnacja z celowego użytkowania lasu na siedliskach skrajnie ubogich pod względem troficznym, których ilość i powierzchnia w danym nadleśnictwie jest niewielka lub bardzo mała; pozyskanie drewna może być prowadzone przy zabiegach ochronnych (np. usuwanie nadmiaru osobników brzoźowych w Bb).

Celem zabiegów pielęgnacyjnych powinno być:

- stworzenie najodpowiedniejszych dla danych warunków siedliskowych:
 - struktury drzewostanu,
 - składu gatunkowego,
 - zróżnicowania wieku,
 - ukształtowania koron,
 - budowy warstwowej drzewostanu;
- poprawa stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów, zwłaszcza o niewłaściwym składzie gatunkowym (monokultury).

Cięcia rębne

Cięcia rębne powinny wynikać z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia lub wprowadzenia pożądanych gatunków drzew i krzewów. Należy dobrać rodzaj rębni najbardziej zbliżonej do naturalnych procesów rozwojowych drzewostanu w danych warunkach siedliskowych i klimatycznych. Użytkowanie nie może spowodować zaniku określonego typu siedliska i zmniejszenia jego powierzchni.

Trzebieże

Podczas wykonywania trzebieży należy odslaniać powstające stożki odnowieniowe. Niektóre zabiegi trzebieżowe należy wykonywać pod kątem ochrony gatunków runa leśnego. Stopniowo eliminować gatunki niezgodne z siedliskiem i obce geograficznie.

Odnowienia, zalesienia, poprawki, uzupełnienia i dolesienia

Podstawą prac odtworzeniowych, zalesieniowych, poprawek, uzupełnień i dolesień powinny być przyjęte przez Komisję Założeń Planu docelowe składy gatunkowe drzewostanów dojrzałych (typy drzewostanów) oraz wyjściowy, orientacyjny skład gatunkowy upraw.

Typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla typów siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Wałcz przedstawia tabela.

Tab. 66. Typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla chronionych siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Wałcz

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [w %]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
Śródlądowy bór chrobotkowy	91T0-1	Bs	So	So 90, Brz 10	I,IV	Rębnia I dopuszczalna w dużych płatach siedliska pod warunkiem nieobjęcia rębnią całego płatu.
		Bśw				
Bór bagienny typowy	91D0-2	Bb	So	So 90, Brz.om i in. 10		Zakaz użytkowania rębego, pozostawienie martwych drzew na gruncie, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
		BMb (rzadko)	Brz So	So 60, Brz.om i in. 40		
Bory i lasy bagienne	91D0-6	OI	Brz So	OI 60, Brz.om 30 i in. 10		
Brzeziny bagienne	91D0-1	BMb	So Brz	Brz.om 60, So 30, OI i in. 10		
		LMb (rzadko)				
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	BMśw	So Bk	Bk 50, So 30, Db i inne 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dąb bezszypułkowy
		LMśw	Bk	Bk 70, So 20, Db i in. 10		W domieszce dęby z przewagą dębu szypułkowego
		Lśw	Bk	Bk 80-90, Db i in. 10-20		
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	Lśw	Bk	Bk 80, Db, Lp i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dęby z przewagą dębu szypułkowego
		LMśw (rzadko)				
		Lw	Bk	Bk 70, Db 20, Wz, Js, OI i in. 10		
Grąd subatlantycki	9160	Lśw	Db	Db 70, Gb, Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego, grądy zboczowe bez użytkowania rębego
		Lw	Gb Db	Db 50, Gb 30, Lp, Wz i in. 20		
		LMśw	Bk Db	Db 50, Bk 30, Gb, Lp i inne 20		
Grąd środkowoeuropejski	9170	LMśw	Db	Db 70, Gb, Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego. Grądy zboczowe bez użytkowania rębego
		Lśw	Gb Db	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20		
		LMw (rzadko)				
		Lw	Db	Db 70, Bk, Gb, Lp i in. 30		
Śródlądowe kwaśne dąbrowy	9190-2	BMśw, BMw	So Db	Db 50, So 30, Bk i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [w %]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
		LMśw, LMw, Lśw	Db	Db 80, Bk i in. 20		
			Bk Db	Db 60, Bk 30, So i inne 10		
Cieplolubne dąbrowy	91I0-1		Db	Db 80, Brz, Lp i inne 20		Bierne formy ochrony
Łęgi wierzbowe i topolowe	91E0-2	Lł	Tp	Tp 70, Js, Wz i inne 30	Rębnie złożone II,IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Dbs, Jw, Brz, Ol, Kl i inne.
Łęgi olszowe i jesionowe	91E0-3	Ol	Js Ol	Ol 50, Js 30, Wz i inne 20	Rębnie złożone, na siedl. Ol również rębnia zupełna	Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.
		OlJ				
		Lw	Ol	Ol 80, Wz i inne 20		
		LMw (rzadko)	Ol Db	Db 50, Ol 30 Wz i inne 20		
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	91E0-4	Ol	Ol	Ol 90, Js i inne 10		Bierne formy ochrony.
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	Lł	Wz Js Db	Db 40, Js 30, Wz 20, Ol i inne 10	Rębnie złożone II, IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Dbs, Jw, Brz, Ol, Kl i inne .
		Lw				Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.

W odnowieniach przyjmować następującą kolejność postępowania: samosiew, siew, sadzenie. Może zachodzić potrzeba wykorzystania w jednym drzewostanie wszystkich wymienionych sposobów. Należy zwrócić uwagę na wykorzystanie mikrosiedlisk i odpowiedni do nich dobór gatunków.

We wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu, przy wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych starać się stwarzać korzystne warunki do odnowienia naturalnego.

Wykonując prace hodowlane na leśnych siedliskach przyrodniczych należy kierować się następującymi zasadami:

- podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek i uzupełnień jest określony dla każdego siedliska przyrodniczego docelowy skład gatunkowy;
- w pielęgnacji upraw należy preferować gatunki właściwe dla siedliska;
- chronić i pielęgnować odnowienia naturalne;
- charakter i intensywność zabiegów pielęgnacyjnych powinny wynikać z potrzeby ochrony siedliska i dążenia do ukształtowania struktury i składu drzewostanu zgodnego z siedliskiem, charakterystycznego dla danego zespołu leśnego;
- powstające luki i przerzedzenia należy wykorzystywać dla odnowienia naturalnego lub sztucznych gatunków charakterystycznych i typowych dla danego zespołu leśnego;

- preferować odnowienie naturalne gatunków domieszkowych;
- chronić cenne domieszki, w tym takich gatunków, jak: osika, cis pospolity, czeremcha zwyczajna;
- cięcia odnowieniowe wykonywać tylko w przypadku koniecznej przebudowy, konieczności odsłaniania istniejących, wartościowych i zgodnych z siedliskiem odnowień naturalnych lub starości drzewostanu;
- starać się o zachowanie dłuższego okresu przebudowy drzewostanu;
- realizując ogólną zasadę trwałości szaty leśnej należy dążyć do wytworzenia dolnego piętra lub podszytu (z wyjątkiem siedlisk ubogich), o ile nie występują one naturalnie.

Postępowanie z gatunkami obcego pochodzenia

Z ekologicznego punktu widzenia obecność w lasach gatunków obcych nie jest pożądana, chociaż nie zawsze jednoznacznie szkodliwa, mając na myśli produkcyjny aspekt gospodarki leśnej. Jednak gospodarka leśna ma również na celu zrównoważone zarządzanie środowiskiem, co przy wprowadzaniu gatunków obcego pochodzenia nie jest realizowane.

Obce, ekspansywne gatunki drzew (robinia akacjowa, dąb czerwony, czeremcha amerykańska) powinny być stopniowo eliminowane z drzewostanów.

Zalecenia do prowadzenia działań hodowlanych na leśnych siedliskach przyrodniczych:

- **Kwaśne buczyny niżowe (9110), żyzne buczyny niżowe (9130), grąd subatlantycki (9160), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170), kwaśne dąbrowy (9190):**
 - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
 - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;
 - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
 - pozostawianie martwego drewna;
 - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
- **Brzezina bagienna (91D0-1) i sosnowy bór bagienny (91D0-2):**
 - wyłączenie z użytkowania rębego;
 - usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych);
 - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;
 - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek);

- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;
- **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe i olsy źródliskowe (91E0):**
 - podtyp „olsy źródliskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego;
 - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
 - pozostawianie martwego drewna;
 - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych),
 - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;
- **Bory chrobotkowe (kod siedliska 91T0):**
 - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

8.7.2. Chronione siedliska nieleśne

Zalecenia dla siedlisk nieleśnych opracowano na podstawie analizy zaplanowanych działań w dokumentach Planów Zadań Ochronnych (PZO), przedstawionych m.in. w Priorytetowych Ramach Działań (PAF) dla Sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027 (GDOŚ, 2021). Działania na siedliskach przyrodniczych zawarte w tej publikacji poddano niewielkim modyfikacjom, dostosowując je do warunków siedliskowych Nadleśnictwa.

a) Siedliska słodkowodne (rzeki i jeziora)

- **starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (kod siedliska 3150), dystroficzne zbiorniki wodne (kod siedliska 3160)**
 - nie wydzierżawiać do hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie (oprócz 3160)
 - zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji,
 - nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia jeśli istnieją,
 - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

b) Wrzosowiska i zarośla

- **Suche wrzosowiska (kod siedliska 4030)**
 - nie zalesiać;
 - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy)
 - w zależności od oceny stanu siedliska zaleca się wykaszanie,
 - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych,
 - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego;

c) Torfowiska

- **torfowiska wysokie (kod siedliska 7110) , wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120), przejściowe i trzęsawiska (kod siedliska 7140):**
 - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych;
 - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);
 - usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
 - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy;

- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY

W związku z koniecznością prowadzenia przez Nadleśnictwo wielu uzgodnień, konsultacji i korespondencji związanej z szeroko pojętą problematyką ochrony przyrody, poniżej zamieszczono pomocniczy wykaz instytucji i organizacji zajmujących się tą tematyką na terenie województwa wielkopolskiego:

- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Jagiellońska 32, 70-382 Szczecin;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Poznaniu, ul. Kościuszki 79, 61-715 Poznań;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Szczecinie, ul. Kaszubska 59/6, 70-402 Szczecin;
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Poznaniu, Al. Niepodległości 32, 60-714 Poznań;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Pile, ul. Aleja Wojska Polskiego 45, 64-920 Piła;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Szczecinie, ul. Żubrów 1, 71-617 Szczecin;
- Klub Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, ul. Szczepanowskiego 15A, 60-541 Poznań;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, ul. Solskiego 3, 71-323 Szczecin;
- Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, ul. Czarna Rola 4, 61-625 Poznań;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, ul. Gołębia 2, 61-840 Poznań;

- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegatura w Pile, ul. Śniadeckich 46, 64-920 Piła;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, ul. Kuśnierska 14a, 70-536 Szczecin;
- Starostwo Powiatowe w Pile, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, al. Niepodległości 33/35, 64-920 Piła;
- Starostwo Powiatowe w Złotowie, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, Aleja Piasta 32, 77-400 Złotów;
- Starostwo Powiatowe w Wałczu, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, ul. Dąbrowskiego 17, 78-600 Wałcz.

10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

W ramach „Programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Wałcz opracowano mapy przeglądowe w skali 1 : 25 000:

- walorów przyrodniczo-kulturowych,
- siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000.

11. LITERATURA

1. „Inwentaryzacja obiektów dziedzictwa kulturowego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz” M. Suchorska.
2. Kapuściński R., Zadura J.: „*Edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych*” – GDLP, Warszawa 2007.
3. Kondracki J.: „*Geografia regionalna Polski*”, PWN, Warszawa 2018.
4. „*Mapa Podziału Hydrograficznego Polski*”, Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2012.
5. Matuszkiewicz J.M.: „*Regionalizacja geobotaniczna Polski*” IGiPZ PAN, Warszawa 2008.
6. Matuszkiewicz W., Faliński J.B., Kostrowicki A.S., Matuszkiewicz J.M., Olaczek R., Wojterski T.: „*Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300 000*”, Arkusz A1, IGiPZ PAN, Warszawa 1995.
7. Ocena stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych, GIOŚ.
8. *Operat siedliskowy dla Nadleśnictwa Wałcz 2001.* – „*OPERAT*” S.C
9. „*Polityka Ekologiczna Państwa 2030*” – Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2019.
10. „*Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Wałcz na okres od 01.01.2015 do 31.12.2024 r.*”, KRAMKO.
11. „*Program Ochrony Środowiska (POŚ) Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2020*”.
12. Raporty o stanie środowiska w województwie wielkopolskim – WIOŚ Poznań.
13. Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Wałcz na posiedzenie Komisji Założeń Planu do opracowania Programu Ochrony Przyrody, Nadleśnictwo Wałcz, 2022
14. „*Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim - raport za rok 2023*”.
15. „*Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim – raport za rok 2023*”.
16. „*Światowa Czerwona Lista gatunków zagrożonych*” (Red List of Threatened Species) – IUCN 2008.
17. „*Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2023 r.*” – BULiGL, Sękocin Stary, 2024.
18. Zestawienie występowania i zwalczania szkodników lasu w Nadleśnictwie Wałcz – Zespół Ochrony Lasu, Szczecinek, 2024.
19. Zielony R., Kliczkowska A., *Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010*, CILP, Warszawa 2012.

20. „Weryfikacja bazy INVENT siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Wałcz, BULiGL Oddział w Szczecinku, 2023 r.

12. ZAŁĄCZNIKI

12.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
REZERWAT						
„Glinki”						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.1		Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
„Wielki Bytyń”						
2	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.1		Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
„Golcowe Bagno”						
3	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.1		Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU						
"Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy"						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.2		Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012 PLH320011
OBSZARY NATURA 2000						
PLB300012 Puszcza nad Gwdą						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3		Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLH320011
PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń						
2	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3		Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
POMNIKI PRZYRODY						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.6		33 obiekty	Zgodnie z PUL	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
STREFA OCHRONY						
1	Lokalizacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania bielików, bociana czarnego, orlików krzykliwych - zastrzeżona		Bielik, bocian czarny, kania ruda, orlik krzykliwy, puchacz, rybołów, sokół wędrowny, sóweczka, włośchatka	W strefie całorocznej brak wskazań gospodarczych, w strefie okresowej zgodnie z PUL poza terminami ochrony.	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012 PLH320011
NIELEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE N2000						
3150 – Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne						
1	08-11-1-03-32 -c -00	1,45	JEZIORO P	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-04-248 -j -00	2,07	BAGNO			PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
3	08-11-1-09-509 -f -00	3,46	JEZIORO			PLB300012
RAZEM		6,98				
- nie wydzierżawiać do hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie; - zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji, - nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia jeśli istnieją, - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odśladzać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;						
3160 – dystroficzne zbiorniki wodne						
1	08-11-1-01-85 -o -00	0,52	BAGNO	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-01-115 -i -00	0,86	BAGNO			PLB300012
3	08-11-1-02-28 -d -00	2,32	JEZIORO			PLB300012
4	08-11-1-02-192 -c -00	5,71	JEZIORO			PLB300012
5	08-11-1-05-255 -h -00	0,38	BAGNO			PLB300012
6	08-11-1-05-255 -i -00	1,03	BAGNO			PLB300012
RAZEM		10,82				
- nie wydzierżawiać do hodowli ryb, - zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji, - nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia jeśli istnieją, - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odśladzać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.						
4030 – suche wrzosowiska						
1	08-11-1-01-55 -f -00	1,45	SZCZ CHR	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-01-55 -g -00	8,74	SZCZ CHR			PLB300012
3	08-11-1-01-55 -h -00	0,84	SZCZ CHR			PLB300012
4	08-11-1-01-55 -i -00	2,85	SZCZ CHR			PLB300012
RAZEM		13,88				
- nie zalesiać; - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy), - w zależności od oceny stanu siedliska zaleca się wykaszanie, - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego.						
7110 - Torfowiska wysokie						
1	08-11-1-01-58 -s -00	0,48	BAGNO	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-01-86 -j -00	0,48	BAGNO			PLB300012
3	08-11-1-02-28 -c -00	2,92	BAGNO			PLB300012
4	08-11-1-02-28 -g -00	8,40	BAGNO			PLB300012
5	08-11-1-02-119 -g -00	1,57	BAGNO			PLB300012
6	08-11-1-02-176 -h -00	0,55	BAGNO			PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
7	08-11-1-06-360 -f -00	0,40	BAGNO			PLB300012
8	08-11-1-08-422 -j -00	0,91	BAGNO			PLB300012
9	08-11-1-08-423 -i -00	0,82	BAGNO			PLB300012
10	08-11-1-10-433 -a -00	0,35	SZCZ CHR			PLB300012
11	08-11-1-10-444 -f -00	0,29	BAGNO			PLB300012
12	08-11-1-10-447 -a -00	3,74	BAGNO			PLB300012
13	08-11-1-09-508 -k -00	0,59	BAGNO			PLB300012
14	08-11-1-08-612 -d -00	0,80	BAGNO			PLB300012
15	08-11-1-08-612 -f -00	0,91	SZCZ CHR			PLB300012
16	08-11-1-08-613 -a -00	1,92	BAGNO			PLB300012
17	08-11-1-08-613 -f -00	0,75	BAGNO			PLB300012
18	08-11-1-10-551 -c -00	0,65	BAGNO			PLB300012
19	08-11-1-09-621 -g -00	0,43	BAGNO			PLB300012
20	08-11-1-10-627 -j -00	0,60	BAGNO			PLB300012
RAZEM		27,56				
– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – wykaszanie okrajów siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślawiać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;						
7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji						
1	08-11-1-06-256 -c -00	2,13	BAGNO	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-09-643 -g -00	1,70	BAGNO			PLB300012
RAZEM		3,83				
– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – wykaszanie okrajów siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślawiać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;						
7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska						
1	08-11-1-01-12 -c -00	1,75	BAGNO		Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-01-12 -h -00	1,38	BAGNO			PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
3	08-11-1-01-13 -g -00	0,53	BAGNO			PLB300012
4	08-11-1-01-13 -n -00	0,56	BAGNO			PLB300012
5	08-11-1-01-14 -g -00	0,52	BAGNO			PLB300012
6	08-11-1-01-42 -g -00	0,60	BAGNO			PLB300012
7	08-11-1-01-85 -i -00	0,81	BAGNO			PLB300012
8	08-11-1-01-85 -p -00	0,46	BAGNO			PLB300012
9	08-11-1-02-15 -h -00	7,53	BAGNO			PLB300012
10	08-11-1-02-31 -b -00	12,22	BAGNO			PLB300012
11	08-11-1-02-45 -c -00	1,01	BAGNO			PLB300012
12	08-11-1-03-127 -g -00	2,19	BAGNO			
13	08-11-1-04-229 -k -00	3,57	BAGNO			PLB300012
14	08-11-1-04-229 -n -00	0,38	BAGNO			PLB300012
15	08-11-1-04-229 -s -00	2,91	BAGNO			PLB300012
16	08-11-1-04-230 -d -00	2,78	BAGNO			PLB300012
17	08-11-1-04-243 -f -00	1,38	BAGNO			PLB300012
18	08-11-1-04-244 -d -00	6,89	BAGNO			PLB300012
19	08-11-1-04-244 -j -00	0,35	BAGNO			PLB300012
20	08-11-1-06-264 -a -00	1,69	BAGNO			PLB300012
21	08-11-1-06-333 -o -00	1,91	BAGNO			PLB300012
22	08-11-1-07-490 -g -00	2,97	BAGNO			PLB300012
23	08-11-1-08-312 -c -00	0,89	BAGNO			PLB300012
24	08-11-1-06-420 -t -00	1,46	BAGNO			PLB300012
25	08-11-1-10-449 -b -00	0,45	BAGNO			PLB300012
26	08-11-1-08-501 -d -00	1,13	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
27	08-11-1-08-589 -i -00	1,19	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
28	08-11-1-09-599 -k -00	0,3	BAGNO			PLB300012
29	08-11-1-09-652 -i -00	4,06	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
30	08-11-1-10-531 -g -00	1,21	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
31	08-11-1-10-533 -k -00	1,19	SZCZ CHR			PLB300012
32	08-11-1-10-536 -g -00	0,54	BAGNO			PLH320011, PLB300012
33	08-11-1-10-627 -a -00	0,89	BAGNO			PLB300012
RAZEM		67,70				
– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – wykaszanie okrajów siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby						

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;						
LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE N2000						
9110 – Kwaśne buczyny						
1	08-11-1-05-335 -h -00	13,30	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-05-336 -i -00	4,33	D-STAN	AGROT, CP, IIBU, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
3	08-11-1-05-336 -k -00	1,06	D-STAN	AGROT, CP, IIBU, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
4	08-11-1-05-346 -f -00	2,52	D-STAN	AGROT, CP, IIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
5	08-11-1-05-346 -g -00	1,48	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
6	08-11-1-05-346 -i -00	2,31	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
7	08-11-1-07-413 -f -00	1,55	D-STAN	CP, CW		PLB300012
8	08-11-1-07-413 -h -00	1,53	D-STAN	CP		PLB300012
9	08-11-1-07-413 -i -00	3,98	D-STAN	AGROT, CP, IIBU, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
10	08-11-1-07-414 -i -00	3,83	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
11	08-11-1-07-455 -i -00	0,43	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
12	08-11-1-07-456 -a -00	1,55	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
13	08-11-1-08-593 -d -00	5,57	D-STAN	CP		PLB300012
14	08-11-1-08-612 -k -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
15	08-11-1-08-616 -h -00	2,62	D-STAN	CP, IIBU		PLB300012
16	08-11-1-08-637 -h -00	3,01	D-STAN	AGROT, IIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
17	08-11-1-09-648 -i -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
18	08-11-1-10-515 -c -00	0,58	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
19	08-11-1-10-530 -c -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
20	08-11-1-10-530 -d -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
21	08-11-1-10-530 -j -00	1,55	D-STAN	TP		PLB300012
22	08-11-1-10-532 -a -00	1,67	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
23	08-11-1-10-629 -a -00	0,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
24	08-11-1-10-629 -d -00	1,45	D-STAN	AGROT, IIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
RAZEM		58,45				
– przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);						
– usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;						
– pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;						
– pozostawianie martwego drewna;						
– zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;						
9130 – Żyzne buczyny						
1	08-11-1-05-335 -a -00	1,27	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
2	08-11-1-05-335 -d -00	2,66	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
3	08-11-1-05-335 -f -00	7,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
4	08-11-1-05-348 -b -00	5,46	D-STAN	AGROT, CP, IIA, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
5	08-11-1-05-348 -g -00	1,85	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
6	08-11-1-05-348 -i -00	2,08	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
7	08-11-1-05-349 -a -00	2,61	D-STAN	TP		PLB300012
8	08-11-1-05-349 -c -00	5,24	D-STAN	AGROT, CP, IIAU, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
9	08-11-1-05-353 -a -00	3,01	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
10	08-11-1-05-353 -i -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
11	08-11-1-05-364 -d -00	9,41	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
12	08-11-1-05-364 -f -00	1,61	D-STAN	AGROT, CP, IIIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
13	08-11-1-05-364 -i -00	2,29	D-STAN	AGROT, CP, IIIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
14	08-11-1-06-287 -f -00	4,83	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
15	08-11-1-07-392 -a -00	1,60	D-STAN	AGROT, CP, IIIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
16	08-11-1-07-400 -r -00	0,36	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
17	08-11-1-07-405 -d -00	0,89	D-STAN	TP		PLB300012
18	08-11-1-07-411 -g -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
19	08-11-1-07-412 -n -00	3,57	D-STAN	TW		PLB300012
20	08-11-1-07-413 -b -00	1,19	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
21	08-11-1-07-414 -j -00	3,07	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
22	08-11-1-07-454 -j -00	3,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
23	08-11-1-07-455 -c -00	2,80	D-STAN	TP		PLB300012
24	08-11-1-07-455 -f -00	1,23	D-STAN	TW		PLB300012
25	08-11-1-07-455 -n -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
26	08-11-1-07-457 -h -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
27	08-11-1-07-458 -b -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
28	08-11-1-08-591 -g -00	1,96	D-STAN	CP		PLB300012
29	08-11-1-08-611 -b -00	1,77	D-STAN	TW		PLB300012
30	08-11-1-09-611 -c -00	8,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
31	08-11-1-08-611 -d -00	2,38	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
32	08-11-1-08-611 -f -00	2,31	D-STAN	CP		PLB300012
33	08-11-1-08-612 -j -00	6,23	D-STAN	TP		PLB300012
34	08-11-1-08-613 -h -00	1,25	D-STAN	TW		PLB300012
35	08-11-1-08-634 -d -00	2,19	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
36	08-11-1-08-634 -j -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
37	08-11-1-09-631 -a -00	2,88	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
38	08-11-1-09-631 -b -00	2,83	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
39	08-11-1-09-632 -a -00	8,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
40	08-11-1-09-632 -b -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
41	08-11-1-09-632 -c -00	4,28	D-STAN	TW		PLB300012
42	08-11-1-09-633 -a -00	6,84	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
43	08-11-1-09-633 -b -00	3,94	D-STAN	TP		PLB300012
44	08-11-1-09-653 -b -00	12,17	D-STAN	BRAK WSK		
45	08-11-1-10-537 -b -00	3,03	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
46	08-11-1-10-537 -g -00	12,93	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
47	08-11-1-10-563 -c -00	10,9	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
48	08-11-1-10-586 -f -00	1,73	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
49	08-11-1-10-586 -g -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
50	08-11-1-10-587 -i -00	12,32	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
51	08-11-1-10-587 -k -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
52	08-11-1-10-588 -c -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
53	08-11-1-10-588 -g -00	3,83	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
54	08-11-1-10-588 -h -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
55	08-11-1-10-588 -j -00	1,57	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
56	08-11-1-10-588 -k -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
57	08-11-1-10-588 -l -00	0,55	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
58	08-11-1-10-588 -n -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
59	08-11-1-10-630 -c -00	3,61	D-STAN	BRAK WSK	PLH320011, PLB300012	
RAZEM		199,99				
przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; pozostawianie martwego drewna; zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;						
9160 – Grąd subatlantycki						
1	08-11-1-03-150 -c -00	3,29	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2	08-11-1-03-150 -h -00	0,97	D-STAN	TP		

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
3	08-11-1-03-219 -a -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK		
4	08-11-1-03-219 -c -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		
5	08-11-1-03-219 -d -00	4,64	D-STAN	BRAK WSK		
6	08-11-1-03-219 -g -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		
7	08-11-1-05-355 -a -00	0,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
8	08-11-1-05-363 -a -00	7,75	D-STAN	TP		PLB300012
9	08-11-1-05-365 -a -00	3,44	D-STAN	TP		PLB300012
10	08-11-1-05-365 -d -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
11	08-11-1-05-365 -g -00	1,15	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
12	08-11-1-05-365 -i -00	1,46	D-STAN	TP		PLB300012
13	08-11-1-06-258 -b -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
14	08-11-1-06-284 -k -00	0,98	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
15	08-11-1-06-285 -c -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
16	08-11-1-06-285 -h -00	1,48	D-STAN	AGROT, IIB, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
17	08-11-1-06-286 -h -00	3,83	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
18	08-11-1-06-287 -a -00	3,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
19	08-11-1-06-287 -b -00	2,30	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
20	08-11-1-06-287 -d -00	2,04	D-STAN	AGROT, CP, IIBU, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
21	08-11-1-06-287 -g -00	2,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
22	08-11-1-06-287 -i -00	15,7	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
23	08-11-1-06-287 -j -00	0,84	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
24	08-11-1-06-304 -d -00	3,62	D-STAN	CP, TW		PLB300012
25	08-11-1-06-332 -d -00	1,71	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
26	08-11-1-06-372 -j -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
27	08-11-1-07-392 -c -00	5,69	D-STAN	TP		PLB300012
28	08-11-1-07-392 -f -00	1,29	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
29	08-11-1-07-404 -c -00	2,77	D-STAN	TP		PLB300012
30	08-11-1-07-405 -b -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
31	08-11-1-07-451 -f -00	1,13	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
32	08-11-1-07-452 -b -00	1,20	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
33	08-11-1-07-455 -l -00	0,62	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
34	08-11-1-07-457 -a -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
35	08-11-1-07-459 -b -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
36	08-11-1-07-473 -b -00	1,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
37	08-11-1-07-478 -b -00	2,10	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
38	08-11-1-09-441 -n -00	0,62	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
39	08-11-1-10-511 -f -00	0,91	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
40	08-11-1-07-461 -c -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
41	08-11-1-08-564 -d -00	2,40	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
42	08-11-1-08-564 -f -00	0,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
43	08-11-1-08-565 -a -00	16,01	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
44	08-11-1-08-566 -h -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
45	08-11-1-08-567 -i -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
46	08-11-1-08-589 -d -00	27,99	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
47	08-11-1-08-589 -f -00	0,96	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
48	08-11-1-08-590 -a -00	6,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
49	08-11-1-08-590 -b -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
50	08-11-1-08-590 -c -00	12,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
51	08-11-1-08-591 -a -00	1,40	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
52	08-11-1-08-591 -c -00	2,29	D-STAN	TP		PLB300012
53	08-11-1-08-591 -d -00	1,67	D-STAN	TP		PLB300012
54	08-11-1-08-591 -f -00	0,88	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
55	08-11-1-08-591 -h -00	6,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
56	08-11-1-08-591 -j -00	2,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
57	08-11-1-08-592 -b -00	1,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
58	08-11-1-08-592 -c -00	8,49	D-STAN	AGROT, CP, IVD, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
59	08-11-1-08-592 -d -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
60	08-11-1-08-592 -g -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
61	08-11-1-08-592 -h -00	2,59	D-STAN	TP		PLB300012
62	08-11-1-08-592 -i -00	5,01	D-STAN	AGROT, CP, IVD, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
63	08-11-1-09-610 -a -00	18,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
64	08-11-1-08-611 -a -00	1,35	D-STAN	CP		PLB300012
65	08-11-1-08-612 -c -00	5,24	D-STAN	CP, CW		PLB300012
66	08-11-1-08-613 -d -00	12,54	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
67	08-11-1-08-614 -d -00	8,97	D-STAN	TP		PLB300012
68	08-11-1-08-634 -g -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
69	08-11-1-08-634 -h -00	0,63	D-STAN	CP		PLB300012
70	08-11-1-08-635 -a -00	11,81	D-STAN	TP		PLB300012
71	08-11-1-08-617 -i -00	4,16	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
72	08-11-1-09-631 -c -00	7,85	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
73	08-11-1-09-632 -f -00	2,42	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
74	08-11-1-09-633 -c -00	3,39	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
75	08-11-1-09-633 -d -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
76	08-11-1-08-636 -a -00	5,12	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
77	08-11-1-08-636 -d -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
78	08-11-1-08-636 -f -00	1,20	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
79	08-11-1-08-636 -g -00	0,88	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
80	08-11-1-08-636 -h -00	5,80	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
81	08-11-1-08-636 -i -00	2,22	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
82	08-11-1-08-637 -a -00	1,50	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
83	08-11-1-08-637 -b -00	6,41	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
84	08-11-1-08-637 -c -00	1,64	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
85	08-11-1-08-637 -d -00	1,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
86	08-11-1-08-637 -n -00	3,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
87	08-11-1-08-637 -o -00	0,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
88	08-11-1-09-646 -a -00	0,99	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
89	08-11-1-09-647 -a -00	0,09	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
90	08-11-1-10-562 -h -00	1,04	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
91	08-11-1-10-586 -h -00	2,43	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
92	08-11-1-10-630 -d -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
RAZEM		312,64				
– przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – pozostawianie martwego drewna; – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;						
9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny						
1	08-11-1-07-402 -b -00	1,62	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-07-402 -d -00	1,07	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
3	08-11-1-07-412 -d -00	1,44	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
4	08-11-1-09-653 -c -00	2,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
RAZEM		6,48				
– przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – pozostawianie martwego drewna; – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;						
9190 - Kwaśne dąbrowy						
1	08-11-1-02-195 -c -00	0,52	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-06-306 -h -00	1,35	D-STAN	BRAK WSK		
3	08-11-1-06-306 -k -00	0,97	D-STAN	TP		
4	08-11-1-06-308 -i -00	3,42	D-STAN	TW		
5	08-11-1-07-479 -a -00	0,63	D-STAN	TW		PLB300012
6	08-11-1-08-540 -c -00	3,07	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
7	08-11-1-08-566 -j -00	3,51	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
8	08-11-1-08-566 -l -00	2,80	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
9	08-11-1-08-567 -k -00	1,15	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
10	08-11-1-08-568 -i -00	2,18	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
11	08-11-1-08-568 -k -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
12	08-11-1-08-569 -b -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
13	08-11-1-08-592 -a -00	4,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
14	08-11-1-08-593 -a -00	7,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
15	08-11-1-08-593 -i -00	0,93	D-STAN	AGROT, IVD, ODN-ZŁOŻ, PIEL		PLB300012
16	08-11-1-08-594 -c -00	6,60	D-STAN	TP		PLB300012
17	08-11-1-08-594 -f -00	0,77	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
18	08-11-1-08-612 -a -00	3,22	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
19	08-11-1-08-612 -g -00	0,61	D-STAN	TW		PLB300012
20	08-11-1-08-612 -h -00	2,72	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
21	08-11-1-08-613 -b -00	6,36	D-STAN	AGROT, CP, IVD, ODN-ZŁOŻ		PLB300012
22	08-11-1-08-613 -c -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
23	08-11-1-08-614 -a -00	4,02	D-STAN	TP		PLB300012
24	08-11-1-08-614 -c -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
25	08-11-1-08-615 -a -00	1,65	D-STAN	TP		PLB300012
26	08-11-1-08-615 -g -00	2,42	D-STAN	TP		PLB300012
27	08-11-1-08-615 -h -00	6,30	D-STAN	TP		PLB300012
28	08-11-1-08-616 -f -00	1,71	D-STAN	TP		PLB300012
29	08-11-1-08-616 -i -00	1,51	D-STAN	TP		PLB300012
30	08-11-1-08-616 -k -00	0,36	D-STAN	TP		PLB300012
RAZEM		73,94				
– przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – pozostawianie martwego drewna; – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;						
91D0* – Bory i lasy bagienne						
1	08-11-1-01-5 -j -00	0,80	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-01-58 -p -00	0,54	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
3	08-11-1-01-85 -d -00	1,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
4	08-11-1-01-85 -h -00	2,15	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
5	08-11-1-02-120 -h -00	0,64	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
6	08-11-1-02-143 -b -00	0,90	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
7	08-11-1-02-143 -f -00	0,75	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
8	08-11-1-02-143 -k -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
9	08-11-1-02-161 -k -00	0,37	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
10	08-11-1-02-174 -i -00	2,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
11	08-11-1-03-184 -b -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		
12	08-11-1-03-184 -d -00	9,99	D-STAN	BRAK WSK		
13	08-11-1-04-244 -f -00	2,18	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
14	08-11-1-05-255 -f -00	2,50	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
15	08-11-1-05-255 -g -00	2,22	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
16	08-11-1-05-255 -j -00	2,61	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
17	08-11-1-05-354 -c -00	2,03	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
18	08-11-1-10-385 -f -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
19	08-11-1-10-388 -g -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
20	08-11-1-10-432 -d -00	2,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
21	08-11-1-10-432 -f -00	0,48	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
22	08-11-1-09-471 -f -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
23	08-11-1-08-502 -i -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
24	08-11-1-08-542 -l -00	1,96	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
25	08-11-1-08-591 -i -00	2,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
26	08-11-1-08-610 -b -00	1,71	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
27	08-11-1-08-503 -b -00	1,62	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
28	08-11-1-08-503 -f -00	3,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
29	08-11-1-08-503 -g -00	3,05	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
30	08-11-1-08-504 -h -00	1,90	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
31	08-11-1-09-505 -f -00	5,12	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
32	08-11-1-09-507 -f -00	1,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
33	08-11-1-09-522 -f -00	1,14	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
34	08-11-1-09-524 -c -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
35	08-11-1-09-525 -a -00	6,59	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
36	08-11-1-09-573 -i -00	3,05	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
37	08-11-1-09-599 -h -00	4,22	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
38	08-11-1-09-599 -l -00	2,01	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
39	08-11-1-09-600 -h -00	2,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
40	08-11-1-09-621 -b -00	2,45	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
41	08-11-1-09-621 -c -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
42	08-11-1-08-637 -j -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
43	08-11-1-09-641 -i -00	1,15	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
44	08-11-1-10-516 -j -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
45	08-11-1-10-530 -f -00	0,98	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
46	08-11-1-10-531 -h -00	0,99	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
47	08-11-1-10-532 -k -00	0,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
48	08-11-1-10-534 -h -00	3,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
49	08-11-1-10-534 -i -00	0,60	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
50	08-11-1-10-557 -a -00	1,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
51	08-11-1-10-558 -d -00	1,31	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
52	08-11-1-10-559 -b -00	3,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
53	08-11-1-10-560 -a -00	3,96	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
54	08-11-1-10-562 -d -00	1,29	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
RAZEM		107,00				
- wyłączenie z użytkowania rębego; - usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek); - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;						
91E0* - Łęgi olszowe i jesionowe						
1	08-11-1-01-1 -a -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2	08-11-1-01-8 -h -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
3	08-11-1-01-55 -s -00	0,78	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
4	08-11-1-01-58 -k -00	1,60	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
5	08-11-1-01-58 -l -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
6	08-11-1-01-59 -j -00	0,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
7	08-11-1-01-80 -a -00	1,50	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
8	08-11-1-01-80 -f -00	1,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
9	08-11-1-01-80 -i -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
10	08-11-1-01-86 -d -00	1,60	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
11	08-11-1-01-87 -c -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
12	08-11-1-01-109 -a -00	2,77	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
13	08-11-1-01-109 -j -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
14	08-11-1-01-109 -k -00	2,28	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
15	08-11-1-01-115 -h -00	1,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
16	08-11-1-01-115 -r -00	0,54	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
17	08-11-1-01-116 -a -00	5,81	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
18	08-11-1-01-116 -k -00	0,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
19	08-11-1-01-133 -a -00	1,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
20	08-11-1-01-139 -f -00	5,43	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
21	08-11-1-01-151 -a -00	0,95	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
22	08-11-1-01-167 -a -00	0,81	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
23	08-11-1-01-167 -d -00	0,78	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
24	08-11-1-01-167 -k -00	1,24	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
25	08-11-1-01-172 -c -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
26	08-11-1-01-172 -d -00	1,04	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
27	08-11-1-01-172 -h -00	2,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
28	08-11-1-01-172 -n -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
29	08-11-1-02-157 -a -00	5,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
30	08-11-1-02-158 -a -00	0,64	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
31	08-11-1-02-158 -d -00	0,49	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
32	08-11-1-02-173 -a -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
33	08-11-1-02-173 -b -00	4,02	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
34	08-11-1-02-182 -a -00	0,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
35	08-11-1-02-182 -w -00	0,81	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
36	08-11-1-02-182 -x -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
37	08-11-1-02-191 -a -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
38	08-11-1-02-198 -g -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
39	08-11-1-02-198 -h -00	1,70	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
40	08-11-1-02-198 -p -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
41	08-11-1-02-199 -a -00	3,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
42	08-11-1-02-199 -c -00	0,64	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
43	08-11-1-02-199 -f -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
44	08-11-1-02-200 -a -00	0,58	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
45	08-11-1-02-216 -a -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
46	08-11-1-02-216 -c -00	0,48	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
47	08-11-1-02-216 -d -00	1,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
48	08-11-1-02-216 -g -00	1,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
49	08-11-1-02-216 -h -00	0,44	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
50	08-11-1-02-216 -k -00	0,27	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
51	08-11-1-03-32 -a -00	0,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
52	08-11-1-03-32 -p -00	2,82	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
53	08-11-1-03-49 -c -00	0,66	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
54	08-11-1-03-50 -a -00	1,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
55	08-11-1-03-52 -g -00	0,49	D-STAN	BRAK WSK		
56	08-11-1-03-52 -h -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		
57	08-11-1-03-53 -d -00	0,93	D-STAN	BRAK WSK		
58	08-11-1-03-53 -f -00	0,82	D-STAN	BRAK WSK		
59	08-11-1-03-54 -b -00	0,58	D-STAN	BRAK WSK		
60	08-11-1-03-54 -c -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		
61	08-11-1-03-68 -d -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
62	08-11-1-03-69 -l -00	0,91	D-STAN	BRAK WSK		
63	08-11-1-03-69 -m -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK		
64	08-11-1-03-69 -r -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
65	08-11-1-03-69 -t -00	0,98	D-STAN	BRAK WSK		
66	08-11-1-03-69 -x -00	0,52	D-STAN	BRAK WSK		
67	08-11-1-03-96 -h -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		
68	08-11-1-03-97 -c -00	1,15	D-STAN	BRAK WSK		
69	08-11-1-03-97 -d -00	2,41	D-STAN	BRAK WSK		
70	08-11-1-03-98 -c -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		
71	08-11-1-03-98 -d -00	0,99	D-STAN	BRAK WSK		
72	08-11-1-03-102 -j -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		
73	08-11-1-03-125 -c -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		
74	08-11-1-03-166 -a -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
75	08-11-1-03-183 -jx -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		
76	08-11-1-04-206 -c -00	3,48	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
77	08-11-1-04-207 -a -00	2,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
78	08-11-1-04-207 -h -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
79	08-11-1-04-207 -i -00	1,02	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
80	08-11-1-04-215 -g -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
81	08-11-1-04-215 -n -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
82	08-11-1-04-234 -f -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
83	08-11-1-04-234 -fx -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
84	08-11-1-04-234 -k -00	1,27	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
85	08-11-1-04-234 -l -00	0,66	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
86	08-11-1-04-234 -m -00	1,98	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
87	08-11-1-04-234 -px -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
88	08-11-1-04-234 -rx -00	0,36	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
89	08-11-1-04-234 -sx -00	0,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
90	08-11-1-04-313 -a -00	1,81	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
91	08-11-1-05-241 -a -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
92	08-11-1-05-241 -c -00	3,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
93	08-11-1-05-241 -d -00	0,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
94	08-11-1-05-241 -f -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
95	08-11-1-05-253 -i -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
96	08-11-1-05-273 -c -00	2,05	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
97	08-11-1-05-292 -a -00	4,85	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
98	08-11-1-05-292 -c -00	3,27	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
99	08-11-1-05-319 -b -00	7,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
100	08-11-1-05-320 -c -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
101	08-11-1-05-321 -g -00	2,38	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
102	08-11-1-05-321 -i -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
103	08-11-1-05-335 -i -00	2,18	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
104	08-11-1-05-338 -c -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
105	08-11-1-05-338 -i -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
106	08-11-1-05-346 -b -00	0,85	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
107	08-11-1-05-349 -f -00	0,46	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
108	08-11-1-05-349 -g -00	1,52	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
109	08-11-1-05-349 -j -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
110	08-11-1-05-350 -c -00	1,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
111	08-11-1-05-350 -j -00	0,91	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
112	08-11-1-05-350 -o -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
113	08-11-1-05-357 -f -00	1,58	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
114	08-11-1-05-357 -i -00	1,44	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
115	08-11-1-05-367 -c -00	2,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
116	08-11-1-06-257 -m -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
117	08-11-1-06-258 -j -00	1,70	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
118	08-11-1-06-258 -m -00	2,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
119	08-11-1-06-265 -b -00	2,72	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
120	08-11-1-06-266 -a -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
121	08-11-1-06-266 -g -00	0,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
122	08-11-1-06-266 -i -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
123	08-11-1-06-266 -j -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
124	08-11-1-06-283 -b -00	2,92	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
125	08-11-1-06-284 -a -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
126	08-11-1-06-284 -i -00	2,97	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
127	08-11-1-06-284 -p -00	0,48	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
128	08-11-1-06-286 -i -00	0,43	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
129	08-11-1-06-286 -l -00	0,09	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
130	08-11-1-06-303 -a -00	7,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
131	08-11-1-06-303 -d -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
132	08-11-1-06-303 -j -00	2,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
133	08-11-1-06-331 -c -00	9,85	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
134	08-11-1-06-332 -a -00	2,67	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
135	08-11-1-06-332 -i -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
136	08-11-1-06-332 -n -00	2,29	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
137	08-11-1-06-345 -c -00	1,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
138	08-11-1-06-345 -g -00	2,57	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
139	08-11-1-06-345 -i -00	2,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
140	08-11-1-06-351 -c -00	1,96	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
141	08-11-1-06-358 -a -00	3,19	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
142	08-11-1-06-360 -b -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
143	08-11-1-06-361 -k -00	2,52	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
144	08-11-1-06-361 -l -00	2,62	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
145	08-11-1-06-362 -b -00	0,26	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
146	08-11-1-06-362 -d -00	1,55	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
147	08-11-1-06-362 -f -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
148	08-11-1-06-368 -a -00	3,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
149	08-11-1-06-371 -g -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
150	08-11-1-06-371 -m -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
151	08-11-1-06-371 -o -00	0,81	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
152	08-11-1-06-372 -a -00	2,89	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
153	08-11-1-06-372 -f -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
154	08-11-1-06-401 -d -00	0,96	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
155	08-11-1-06-401 -f -00	1,76	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
156	08-11-1-06-401 -g -00	0,87	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
157	08-11-1-07-396 -a -00	2,94	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
158	08-11-1-07-400 -f -00	2,65	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
159	08-11-1-07-400 -o -00	1,68	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
160	08-11-1-07-402 -a -00	8,91	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
161	08-11-1-07-407 -c -00	3,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
162	08-11-1-07-408 -a -00	5,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
163	08-11-1-07-409 -g -00	2,51	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
164	08-11-1-07-409 -h -00	1,84	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
165	08-11-1-07-410 -d -00	1,16	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
166	08-11-1-07-410 -f -00	1,01	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
167	08-11-1-07-411 -d -00	1,87	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
168	08-11-1-07-413 -a -00	1,21	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
169	08-11-1-07-414 -g -00	0,40	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
170	08-11-1-07-414 -m -00	0,74	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
171	08-11-1-07-414 -p -00	0,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
172	08-11-1-07-414 -s -00	0,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
173	08-11-1-07-415 -d -00	1,84	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
174	08-11-1-07-415 -f -00	2,18	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
175	08-11-1-07-416 -j -00	3,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
176	08-11-1-07-451 -n -00	0,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
177	08-11-1-07-452 -c -00	6,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
178	08-11-1-07-452 -h -00	2,72	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
179	08-11-1-07-453 -a -00	1,78	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
180	08-11-1-07-453 -h -00	1,78	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
181	08-11-1-07-453 -i -00	1,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
182	08-11-1-07-454 -b -00	0,98	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
183	08-11-1-07-454 -f -00	2,42	SUKCESJA	BRAK WSK		PLB300012
184	08-11-1-07-454 -k -00	2,39	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
185	08-11-1-07-454 -m -00	1,90	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
186	08-11-1-07-455 -d -00	4,29	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
187	08-11-1-07-455 -g -00	1,88	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
188	08-11-1-07-455 -m -00	1,55	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
189	08-11-1-07-457 -f -00	0,49	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
190	08-11-1-07-458 -a -00	1,51	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
191	08-11-1-07-459 -a -00	0,35	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
192	08-11-1-07-473 -a -00	1,31	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
193	08-11-1-07-477 -a -00	1,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
194	08-11-1-07-477 -b -00	1,94	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
195	08-11-1-07-477 -f -00	8,00	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
196	08-11-1-07-477 -g -00	2,18	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
197	08-11-1-07-477 -i -00	0,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
198	08-11-1-07-478 -a -00	3,58	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
199	08-11-1-07-478 -h -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
200	08-11-1-07-482 -bx -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
201	08-11-1-07-482 -dx -00	1,15	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
202	08-11-1-07-482 -t -00	0,50	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
203	08-11-1-07-482 -w -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
204	08-11-1-07-482 -x -00	0,34	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
205	08-11-1-07-482 -y -00	0,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
206	08-11-1-07-485 -f -00	0,82	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
207	08-11-1-07-486 -g -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
208	08-11-1-08-312 -i -00	1,67	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
209	08-11-1-08-376 -a -00	2,75	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
210	08-11-1-08-376 -d -00	0,54	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
211	08-11-1-10-391 -d -00	2,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
212	08-11-1-10-391 -g -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
213	08-11-1-06-419 -m -00	1,22	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
214	08-11-1-06-419 -n -00	0,57	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
215	08-11-1-06-420 -cx -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
216	08-11-1-06-420 -dx -00	0,98	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
217	08-11-1-06-420 -fx -00	0,38	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
218	08-11-1-08-421 -bx -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
219	08-11-1-10-437 -b -00	8,36	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
220	08-11-1-10-437 -c -00	2,21	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
221	08-11-1-10-437 -h -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
222	08-11-1-08-438 -b -00	0,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
223	08-11-1-08-439 -t -00	2,86	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
224	08-11-1-09-440 -d -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
225	08-11-1-09-440 -h -00	0,41	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
226	08-11-1-09-441 -k -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
227	08-11-1-09-441 -o -00	2,85	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
228	08-11-1-10-444 -g -00	4,80	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
229	08-11-1-10-444 -i -00	4,13	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
230	08-11-1-10-445 -i -00	0,45	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
231	08-11-1-10-445 -j -00	1,88	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
232	08-11-1-10-446 -g -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
233	08-11-1-10-447 -f -00	1,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
234	08-11-1-10-448 -h -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
235	08-11-1-10-449 -c -00	2,23	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
236	08-11-1-09-471 -a -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
237	08-11-1-09-471 -k -00	0,37	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
238	08-11-1-09-471 -l -00	0,20	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
239	08-11-1-09-472 -a -00	4,87	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
240	08-11-1-09-472 -g -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
241	08-11-1-09-509 -d -00	1,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
242	08-11-1-09-510 -a -00	3,69	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
243	08-11-1-10-511 -a -00	1,07	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
244	08-11-1-10-511 -d -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
245	08-11-1-10-511 -g -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
246	08-11-1-10-511 -h -00	2,81	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
247	08-11-1-10-511 -k -00	3,28	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
248	08-11-1-10-512 -a -00	3,73	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
249	08-11-1-10-512 -b -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
250	08-11-1-07-461 -a -00	1,01	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
251	08-11-1-07-461 -b -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
252	08-11-1-07-462 -a -00	1,91	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
253	08-11-1-07-463 -a -00	1,48	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
254	08-11-1-07-464 -a -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
255	08-11-1-07-464 -c -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
256	08-11-1-07-465 -a -00	1,56	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
257	08-11-1-07-465 -b -00	0,27	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
258	08-11-1-08-467 -a -00	0,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
259	08-11-1-08-468 -a -00	0,64	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
260	08-11-1-08-468 -b -00	0,16	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
261	08-11-1-08-468 -c -00	3,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
262	08-11-1-08-468 -d -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
263	08-11-1-08-469 -a -00	1,60	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
264	08-11-1-08-634 -i -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
265	08-11-1-08-470 -f -00	0,40	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
266	08-11-1-09-646 -d -00	1,27	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
267	08-11-1-09-648 -j -00	1,40	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
268	08-11-1-09-648 -k -00	2,15	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
269	08-11-1-09-648 -l -00	2,41	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
270	08-11-1-09-648 -m -00	0,59	SZCZ CHR	BRAK WSK		PLB300012
271	08-11-1-09-652 -a -00	2,24	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
272	08-11-1-10-513 -i -00	0,14	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
273	08-11-1-10-513 -j -00	0,55	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
274	08-11-1-10-513 -k -00	0,32	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
275	08-11-1-10-514 -b -00	0,36	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
276	08-11-1-10-514 -n -00	0,53	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
277	08-11-1-10-515 -a -00	0,45	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
278	08-11-1-10-515 -b -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
279	08-11-1-10-516 -a -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
280	08-11-1-10-517 -b -00	1,74	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
281	08-11-1-10-517 -g -00	1,34	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
282	08-11-1-10-518 -a -00	2,38	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
283	08-11-1-10-518 -g -00	0,57	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
284	08-11-1-10-518 -j -00	1,63	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
285	08-11-1-10-519 -b -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
286	08-11-1-10-519 -i -00	5,51	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
287	08-11-1-09-527 -d -00	2,44	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
288	08-11-1-09-528 -n -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
289	08-11-1-10-529 -o -00	0,78	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
290	08-11-1-10-532 -b -00	2,87	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
291	08-11-1-10-536 -a -00	3,26	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
292	08-11-1-10-536 -f -00	2,40	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
293	08-11-1-10-537 -a -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
294	08-11-1-10-537 -c -00	2,69	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
295	08-11-1-10-537 -d -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
296	08-11-1-10-537 -f -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
297	08-11-1-10-537 -h -00	0,99	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
298	08-11-1-09-552 -a -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
299	08-11-1-10-555 -a -00	4,68	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
300	08-11-1-10-556 -d -00	3,15	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
301	08-11-1-10-562 -a -00	4,66	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
302	08-11-1-10-562 -c -00	1,95	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
303	08-11-1-10-562 -g -00	3,03	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
304	08-11-1-10-586 -j -00	2,16	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
305	08-11-1-10-586 -k -00	0,55	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
306	08-11-1-10-587 -a -00	7,89	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
307	08-11-1-10-587 -b -00	2,86	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
308	08-11-1-10-587 -c -00	3,45	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
309	08-11-1-10-587 -d -00	0,48	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
310	08-11-1-10-587 -g -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
311	08-11-1-10-587 -h -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		PLH320011, PLB300012
312	08-11-1-10-627 -i -00	1,39	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
313	08-11-1-10-628 -j -00	0,47	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
314	08-11-1-10-629 -i -00	0,49	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
315	08-11-1-09-644 -a -00	0,84	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
RAZEM		543,15				
– podtyp „olsy źródłiskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego; – przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – pozostawianie martwego drewna; – dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych), – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;						
91T0* – Śródładowy bór chrobotkowy						
1	08-11-1-01-26 -d -00	1,83	D-STAN	TP	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
2	08-11-1-07-493 -g -00	0,19	D-STAN	BRAK WSK		PLB300012
RAZEM		2,02				

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
- pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.						

12.2. Tabele IV, Va, Vb dla obszarów Natura 2000

12.2.1. Tab. IV. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i niezales.	
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
BŚW	SO		153,14	5,59	9,16		513,92	573,39	589,17	573,25	431,79	672,50	1139,83	418,76	307,08	373,36	198,52	30,94	24,25				5846,76	6014,65	99,96	
			2803	90	1031	35373	40	7000	62470	98420	101595	189260	363770	142865	107110	147355	75465	12810	10145				1353678	1357602	100	
	BRZ							2,30															2,30	2,30	0,04	
	Razem		153,14	5,59	9,16		513,92	575,69	589,17	573,25	431,79	672,50	1139,83	418,76	307,08	373,36	198,52	30,94	24,25				5849,06	6016,95	100	
			2803	90	1031	35373	40	7000	62470	98420	101595	189260	363770	142865	107110	147355	75465	12810	10145				1353678	1357602	100	
BMŚW	SO		37,68	1,16	11,39		311,86	314,68	298,99	329,35	353,72	472,22	958,49	414,27	208,41	117,60	173,36	50,28	7,88	100,16	2,99		4114,26	4164,49	96,69	
			755		603	22190	60	5570	38430	70200	99600	157620	338650	161170	75620	50805	75350	20660	3115	34790	985		1154815	1156173	97,91	
	MD										0,53				1,75								2,28	2,28	0,05	
											90				365									455	455	0,04
	SW								11,62	11,87	1,24	5,47	2,70		2,07	1,40							36,37	36,37	0,84	
						288			1000	1965	470	1985	1205		685	580								8178	8178	0,69
	BK							21,67	7,84						1,16								30,67	30,67	0,71	
						606			5						350									961	961	0,08
	DB							3,89	5,94						2,18								12,01	12,01	0,28	
						313			455						880									1648	1648	0,14
	DB.B						7,45																	7,45	7,45	0,17
						76																		76	76	0,01
	DB.C								0,90															0,90	0,90	0,02
									40															40	40	0
	BRZ						4,68		1,31	12,82	6,65	4,21	7,63	12,89	1,34									51,53	51,53	1,2
						238			230	2290	1620	1085	2250	4935	370									13018	13018	1,1

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i niezales.	
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	OL											0,40											0,40	0,40	0,01	
												100											100	100	0,01	
	AK													0,50									0,50	0,50	0,01	
														140										140	140	0,01
	OS												0,83										0,83	0,83	0,02	
													110											110	110	0,01
	Razem		37,68	1,16	11,39			323,99	340,24	326,60	354,04	362,14	482,30	969,65	427,66	216,91	119,00	173,36	50,28	7,88	100,16	2,99		4257,20	4307,43	100
			755		603	23711	60	5570	40160	74455	101780	160790	342215	166245	78270	51385	75350	20660	3115	34790	985			1179541	1180899	100
BMW	SO		4,08		6,70		8,74	24,70	28,40	41,53	11,87	24,53	19,55	24,53	5,69	7,06	16,76	1,84	4,12	2,58			221,90	232,68	87,24	
			100		107	1439	50	220	4270	9075	3315	7875	7440	8635	1990	3350	7215	640	1550	645			57709	57916	89,53	
	ŚW							3,88	7,34	4,88		0,76			3,06								19,92	19,92	7,47	
						61			1100	735		195			1280									3371	3371	5,22
	BRZ									3,61	0,75		1,59	4,84										10,79	10,79	4,05
											400	135		570	1545										2650	2650
	OL								0,91	2,39														3,30	3,30	1,24
						21			170	555														746	746	1,16
	Razem		4,08		6,70		8,74	28,58	36,65	52,41	12,62	25,29	21,14	29,37	8,75	7,06	16,76	1,84	4,12	2,58				255,91	266,69	100
			100		107	1521	50	220	5540	10765	3450	8070	8010	10180	3270	3350	7215	640	1550	645				64476	64683	100
BMB	SO				12,19				5,39	7,07	1,29	2,03		3,45			11,16	13,62	0,97				44,98	57,17	51,21	
					159	37			530	1205	105	820		1130			3465	4635	130				12057	12216	66,04	
	BRZ				15,57			4,59	8,06	1,68		3,75	13,79	7,03									38,90	54,47	48,79	
					435	198		170	585	160		555	2950	1240										5858	6293	33,96
	Razem				27,76			4,59	13,45	8,75	1,29	5,78	13,79	10,48			11,16	13,62	0,97				83,88	111,64	100	
					594	235		170	1115	1365	105	1375	2950	2370			3465	4635	130					17915	18509	100
LMŚW	SO		3,61	3,73	5,06		106,54	77,92	46,06	67,37	40,62	216,69	445,87	214,65	65,74	6,15	62,01	50,93	26,24	177,48	14,49		1618,76	1631,16	72,79	
				5	331	4465		1710	6710	13630	10710	74275	163875	87700	26830	2955	32720	24725	16545	61970	6100		534920	535256	75,88	
	MD									2,64	6,90												9,54	9,54	0,43	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent			
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i niezales.		
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej					
powierzchnia w ha / miąższość w m³																											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
	SW					2				560	1930												2492	2492	0,35		
									3,88	7,35	2,58	4,41	0,63	4,93				2,92			2,04			28,74	28,74	1,28	
							104			370	1160	850	1660	315	1895				1385			870			8609	8609	1,22
	BK		2,26		0,37		11,96	31,33	65,38	13,62	6,46	2,94	4,07	0,63	7,01	9,50	17,81	14,09	42,77	13,32				240,89	243,52	10,82	
			69		51	2146		260	2095	1095	540	650	1195	205	2490	4730	8315	5880	16980	3295				49876	49996	7,08	
	DB	2,56	2,59		2,45			0,63	15,05	2,85			9,50		13,80	8,39	107,14	5,83	3,78					166,97	174,57	7,66	
		245			273	104			1510	320			3315		4805	3395	59470	3380	1555					77854	78372	11,06	
	DB.S						7,50	15,85	18,58										0,97					42,90	42,90	1,91	
						310	10	60	1040										250					1670	1670	0,24	
	DB.B						4,52	5,97																10,49	10,49	0,47	
						81		110																191	191	0,03	
	KL											0,81						3,43						4,24	4,24	0,19	
												250						1000						1250	1250	0,18	
	JW											1,74												1,74	1,74	0,08	
												550												550	550	0,08	
	BRZ								3,78	9,84	4,47	5,80	34,46	5,96	1,35						12,28	2,18			80,12	80,12	3,6
						135			320	2005	1140	1675	10895	2070	430						3835	700			23205	23205	3,3
	OL								7,04	5,23				1,28		0,38								13,93	13,93	0,62	
						73			1035	1200				360		165								2833	2833	0,4	
	AK																	2,13						2,13	2,13	0,09	
																		900						900	900	0,13	
	TP													0,79										0,79	0,79	0,04	
													160											160	160	0,02	
	OS													0,53										0,53	0,53	0,02	
														210										210	210	0,03	
	Razem	2,56	8,46	3,73	7,88			130,52	131,70	159,77	108,90	61,03	232,39	495,32	227,98	87,90	24,42	195,44	70,85	73,76	205,12	16,67			2221,77	2244,40	100
		245	69		5	655	7420	10	2140	13080	19970	15170	79060	179755	92440	34555	11245	103790	33985	35330	69970	6800			704720	705694	100

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.		
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
LMW	SO						3,71		0,88	4,48	3,14	0,58	5,90	4,60	2,64	3,02							28,95	28,95	18,98	
						229			150	770	605	195	1965	1295	975	1150							7334	7334	24,82	
	ŚW							2,70	4,80	2,55	4,28												14,33	14,33	9,39	
						43			275	770	760	1430												3278	3278	11,08
	BK							2,81	0,87															3,68	3,68	2,41
						25				95															120	120
	DB		2,71		22,13																				24,84	16,28
					510																				510	1,73
	DB.S						6,03																	6,03	6,03	3,95
						85																		85	85	0,29
	DB.B						3,08																	3,08	3,08	2,02
						80	15																	95	95	0,32
	BRZ							4,25		13,59		1,47	1,66	17,44			1,36							39,77	39,77	26,07
						123	215		2170		475	380	6370			445								10178	10178	34,47
	OL							5,29	8,99	2,83	3,62	1,26	5,71			3,31								31,01	31,01	20,33
						57		845	2125	660	980	275	1895			865								7702	7702	26,1
	OL.S											0,70												0,70	0,70	0,46
												180												180	180	0,61
	TP												0,17											0,17	0,17	0,11
													50											50	50	0,17
	Razem		2,71		22,13		12,82	4,25	11,68	32,73	8,52	10,65	8,99	27,75	2,64	3,02	4,67							127,72	152,56	100
					510	642	15	215	1270	5930	2025	3260	2670	9560	975	1150	1310							29022	29532	100
LMB	SO									1,16					1,47	0,76	0,99						4,38	4,38	11,95	
										225					440	300	380						1345	1345	17,06	
	ŚW									4,12	3,74												7,86	7,86	21,44	
										645	770													1415	1415	17,88
	BRZ				1,71																			1,71	4,66	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.			
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej								
powierzchnia w ha / miąższość w m³																											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
	OL				43																			43	0,55		
					4,91									9,25	4,99			2,19						16,43	21,34	58,21	
					156									2440	1750			525						4715	4871	61,53	
	OL.S											1,37												1,37	1,37	3,74	
													235												235	235	2,98
	Razem				6,62						5,28	3,74	1,37	9,25	4,99	1,47	0,76	3,18							30,04	36,66	100
				199						870	770	235	2440	1750	440	300	905							7710	7909	100	
LŚW	SO										2,46			4,84										7,30	7,30	2,01	
										465				1960										2425	2425	1,55	
	MD								6,28															6,28	6,28	1,73	
										780															780	780	0,5
	ŚW								0,34	0,65								1,55						2,54	2,54	0,7	
							10			20	90							915						1035	1035	0,66	
	BK							1,62	19,82		4,83		7,35	6,23	3,39	17,62	28,45	8,45	24,41					122,17	122,17	33,64	
							627		135	515		840		2895	2525	1350	9270	15665	4895	14985				53702	53702	34,33	
	DB			1,53					6,99						3,55	3,13	24,93	78,11	7,86	8,40				132,97	134,50	37,03	
				12		11				725						1500	1770	12790	46540	4665	2920				70921	70933	45,37
	DB.S							10,70	1,35	17,35								4,99		18,87	19,86				73,12	73,12	20,13
							166			1595								2495		11000	5715				20971	20971	13,44
	DB.C																	2,67							2,67	2,67	0,74
																		1495							1495	1495	0,96
	GB															1,07									1,07	1,07	0,29
																305									305	305	0,19
	BRZ														2,35	2,86					2,04				7,25	7,25	2
															690	1340					555				2585	2585	1,66
	OL												5,30			0,98									6,28	6,28	1,73
													1700			390									2090	2090	1,34

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i niezales.	
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	Razem			1,53			10,70	2,97	50,78	3,11	4,83	5,30	7,35	13,42	11,85	20,75	61,04	88,11	51,14	30,30			361,65	363,18	100	
				12		814		135	3635	555	840	1700	2895	5175	4885	11040	32445	52350	30650	9190			156309	156321	100	
LW	SO																12,60						12,60	12,60	26,92	
																	3295						3295	3295	23,28	
	ŚW									0,74													0,74	0,74	1,58	
											145													145	145	1,06
	BK																		1,10				1,10	1,10	2,35	
																				605				605	605	4,28
	DB				0,79			4,31									1,94	0,97	6,97					14,19	14,98	32,02
					65	6											920	275	3830					5031	5096	36,01
	BRZ													4,12										4,12	4,12	8,8
														965										965	965	6,82
	OL												1,39	1,07	2,63			8,17						13,26	13,26	28,33
													420	190	1030			2385						4025	4025	28,55
	Razem				0,79			4,31		0,74		1,39	5,19	2,63		14,54	9,14	6,97	1,10					46,01	46,80	100
					65	6				145		420	1155	1030		4215	2660	3830	605					14066	14131	100
	OL	SO												1,49	16,79									18,28	18,28	3,28
														350	6435									6785	6785	4,34
BRZ													1,03	13,88	3,83	1,35							20,09	20,09	3,61	
													285	3380	1225	385							5275	5275	3,38	
OL					75,33			4,81	49,36	9,17	39,30	77,30	75,51	99,33	49,51	6,56	17,44	5,21					433,50	508,83	91,37	
					2043	389		140	7605	1880	9315	25575	27945	37965	18740	2825	5410	1915					139704	141747	90,91	
OL.S										1,63	8,07												9,70	9,70	1,74	
										155	1975												2130	2130	1,37	
Razem					75,33			4,81	49,36	10,80	47,37	77,30	78,03	130,00	53,34	7,91	17,44	5,21					481,57	556,90	100	
					2043	389		140	7605	2035	11290	25575	28580	47780	19965	3210	5410	1915					153894	155937	100	
OLJ	SO										1,46												1,46	1,46	0,78	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i niezales.	
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	ŚW										300												300	300	0,54	
												1,42											1,42	1,42	0,76	
												380											380	380	0,68	
	JS			1,90	21,71																			23,61	12,67	
				6	530																			536	0,96	
	BRZ										3,26			3,88										7,14	7,14	3,83
											610			1200										1810	1810	3,23
	OL				10,30				8,03	1,57	7,81	23,27	29,12	26,76	21,01	15,19	9,72							142,48	152,78	81,96
					311	145				1360	285	2405	7240	12190	10400	8880	6810	2945						52660	52971	94,59
	Razem			1,90	32,01				8,03	1,57	12,53	24,69	29,12	30,64	21,01	15,19	9,72							152,50	186,41	100
			6	841	145				1360	285	3315	7620	12190	11600	8880	6810	2945						55150	55997	100	
Łącznie	SO		198,51	10,48	44,50		944,77	990,69	968,89	1026,67	843,89	1388,55	2571,13	1101,89	591,03	520,55	462,80	147,61	63,46	280,22	17,48		11919,63	12173,12	85,2	
			3658	95	2231	63733	150	14500	112560	193990	216230	430045	876050	411190	212965	209210	194595	63470	31485	97405	7085		3134663	3140647	83,82	
	MD								6,28	2,64	7,43				1,75								18,10	18,10	0,13	
						2			780	560	2020				365									3727	3727	0,1
	ŚW							3,88	25,88	34,41	10,11	16,34	3,33	4,93	5,13	1,40	2,92	1,55		2,04			111,92	111,92	0,78	
						506			2765	5510	2850	5650	1520	1895	1965	580	1385	915		870			26411	26411	0,7	
	BK		2,26		0,37		11,96	54,62	95,85	14,49	11,29	2,94	11,42	6,86	11,56	27,12	46,26	22,54	68,28	13,32			398,51	401,14	2,8	
			69		51	3404		395	2615	1190	1380	650	4090	2730	4190	14000	23980	10775	32570	3295			105264	105384	2,81	
	DB	2,56	5,30	1,53	25,37			8,83	27,98	2,85			9,50		19,53	13,46	133,04	90,91	11,64	8,40			326,14	360,90	2,51	
		245		12	848	434			2690	320			3315		7185	6085	72535	53750	6220	2920			155454	156559	4,17	
	DB.S						24,23	17,20	35,93								4,99		19,84	19,86			122,05	122,05	0,85	
						561	10	60	2635								2495		11250	5715			22726	22726	0,61	
	DB.B						15,05	5,97															21,02	21,02	0,15	
						237	15	110															362	362	0,01	
	DB.C								0,90								2,67						3,57	3,57	0,02	
									40								1495						1535	1535	0,04	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i niezales.	
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	KL											0,81					3,43						4,24	4,24	0,03	
												250					1000						1250	1250	0,03	
	JW											1,74											1,74	1,74	0,01	
												550												550	550	0,01
	JS			1,90	21,71																				23,61	0,17
				6	530																				536	0,01
	GB															1,07							1,07	1,07	0,01	
																305								305	305	0,01
	BRZ					17,28		4,68	11,14	13,15	41,54	15,13	15,23	64,28	68,27	9,38	1,35	1,36			14,32	2,18		262,01	279,29	1,96
						478	694		385	1135	7025	3505	3790	18295	21430	3365	385	445			4390	700		65544	66022	1,77
	OL					90,54			4,81	70,63	27,35	49,94	111,28	116,21	140,70	71,50	22,13	40,83	5,21					660,59	751,13	5,26
						2510	685		140	11015	6045	12380	36015	43040	53400	28010	9800	12130	1915					214575	217085	5,79
	OLS										1,63	8,07	2,07											11,77	11,77	0,08
											155	1975	415											2545	2545	0,07
	AK														0,50			2,13						2,63	2,63	0,02
															140			900						1040	1040	0,03
	TP													0,96										0,96	0,96	0,01
														210										210	210	0,01
	OS													0,83	0,53									1,36	1,36	0,01
														110	210									320	320	0,01
Ogółem		2,56	206,07	13,91	199,77		1000,69	1097,14	1245,49	1151,58	945,86	1538,96	2777,66	1323,68	710,95	586,01	700,43	267,82	163,22	338,16	19,66		13867,31	14289,62	100	
		245	3727	113	6648	70256	175	15590	136235	214795	240340	477365	946630	490995	258350	240060	310960	130825	81525	114595	7785		3736481	3747214	100	

12.3.2 Tab. Va. Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BŚW	SO	419,48	469,35	515,06	544,70	427,92	670,12	1129,20	415,74	305,90	372,93	197,92	30,94	24,25				5523,51	94,44
	MD		0,94	1,43	0,26													2,63	0,04
	ŚW	2,16	3,60	12,34	4,17		1,11	0,82	0,60		0,43	0,60						25,83	0,44
	BK	1,14	0,48	0,44	0,64													2,70	0,05
	DB			1,24														1,24	0,02
	DB.B	0,45	0,58															1,03	0,02
	DB.C	0,07		12,44														12,51	0,21
	BRZ	90,63	100,42	46,22	23,48	3,87	1,16	9,81	2,42	1,11								279,12	4,77
	OL		0,32				0,11											0,43	0,01
	OS									0,07								0,07	0,00
Razem	ha	513,93	575,69	589,17	573,25	431,79	672,50	1139,83	418,76	307,08	373,36	198,52	30,94	24,25				5849,07	100,00
	%	8,79	9,84	10,07	9,80	7,38	11,50	19,50	7,16	5,25	6,38	3,39	0,53	0,41				100,00	100,00
BMSW	SO	219,32	221,29	230,60	280,66	324,74	443,29	902,74	393,47	201,27	114,71	162,82	46,40	7,44	61,19	2,77		3612,71	84,87
	MD	1,03	1,81	6,63	3,79	2,71	1,44	0,44		1,38								19,23	0,45
	ŚW	2,84	8,36	26,45	24,82	12,19	16,40	13,35	5,48	4,19	3,13	7,57	1,21		2,70	0,22		128,91	3,03
	DG		0,19	0,36	1,02													1,57	0,04
	BK	28,68	44,40	16,19	3,00	0,77	0,80	0,97	0,27	1,51		2,39	2,19	0,35	20,39			121,91	2,86
	DB	6,45	13,27	16,85	4,06	1,77	1,03	5,48	1,09	2,13			0,06	0,09	0,70			52,98	1,24
	DB.S	6,44	0,27												3,16			9,87	0,23
	DB.B	34,24	11,69	4,13											9,80			59,86	1,41
	DB.C		1,58	2,98														4,56	0,11
	JW	0,71	0,52	0,22											0,33			1,78	0,04
	GB	0,67													0,17			0,84	0,02
	BRZ	21,43	33,79	21,32	32,92	19,76	17,00	42,33	25,94	6,15	0,65	0,04	0,15		1,35			222,83	5,23
	OL		0,17	0,33	3,77	0,10	1,83	2,93	1,01	0,28	0,51	0,54	0,15					11,62	0,27

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	OL.S	1,32																1,32	0,03
	AK					0,10	0,27	0,18	0,40				0,12					1,07	0,03
	OS					0,00	0,11	1,23										1,34	0,03
	LP	0,86	2,90	0,54			0,13								0,37			4,80	0,11
Razem	ha	323,99	340,24	326,60	354,04	362,14	482,30	969,65	427,66	216,91	119,00	173,36	50,28	7,88	100,16	2,99		4257,20	100,00
	%	7,61	7,99	7,67	8,32	8,51	11,33	22,76	10,05	5,10	2,80	4,07	1,18	0,19	2,35	0,07		100,00	100,00
BMW	SO	4,74	14,56	20,20	29,47	7,99	18,98	14,44	18,52	6,30	6,67	13,75	1,75	3,87	1,81			163,05	63,72
	MD			0,78	0,08	0,55												1,41	0,55
	ŚW	1,57	6,37	8,92	14,54	1,65	3,97	4,24	2,76	2,45	0,39	3,01	0,09	0,25	0,23			50,44	19,71
	BK	1,04						0,32	0,19						0,23			1,78	0,70
	DB		1,54	1,23					0,46									3,23	1,26
	DB.S	0,34	1,07															1,41	0,55
	DB.B	1,05													0,31			1,36	0,53
	BRZ		3,48	2,80	4,91	1,89	1,97	2,14	7,21									24,40	9,53
	OL		1,56	2,72	3,41	0,54	0,37		0,23									8,83	3,45
Razem	ha	8,74	28,58	36,65	52,41	12,62	25,29	21,14	29,37	8,75	7,06	16,76	1,84	4,12	2,58			255,91	100,00
	%	3,42	11,17	14,32	20,47	4,93	9,88	8,26	11,48	3,42	2,76	6,55	0,72	1,61	1,01			100,00	100,00
BMB	SO			5,75	4,96	1,03	1,55	4,08	3,32			9,70	11,42	0,49				42,30	50,42
	ŚW			0,58	0,50		0,81		0,83				1,32					4,04	4,82
	BRZ		4,19	7,12	3,29	0,26	3,42	9,71	6,33			1,16	0,08	0,48				36,04	42,97
	OL		0,40									0,30	0,80					1,50	1,79
Razem	ha		4,59	13,45	8,75	1,29	5,78	13,79	10,48			11,16	13,62	0,97				83,88	100,00
	%		5,47	16,03	10,43	1,54	6,89	16,45	12,49			13,30	16,24	1,16				100,00	100,00
LMŚW	SO	56,36	42,49	33,94	49,83	32,42	191,98	393,98	186,09	57,08	6,43	46,76	32,95	20,51	88,02	11,73		1250,57	56,27
	MD	0,21	1,35	7,58	5,95	4,81	4,36	4,39	1,36	0,20		0,24	0,06					30,51	1,37
	ŚW	0,80	3,01	14,84	10,13	6,54	14,19	12,18	2,53	3,70	0,71	7,58	1,14		4,57			81,92	3,69
	DG	0,42		0,84														1,26	0,06

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	BK	35,24	50,52	55,08	18,44	5,44	2,35	15,94	7,10	8,77	8,51	45,73	27,62	45,24	74,48	3,41		403,87	18,18	
	DB	0,35	3,93	10,15	4,03	1,58	1,96	11,20	4,67	9,40	7,15	86,41	5,73	4,34	4,33			155,23	6,99	
	DB.S	24,40	17,24	16,50	0,86									0,87	20,72			80,59	3,63	
	DB.B	7,40	7,02	0,55											4,38			19,35	0,87	
	DB.C			1,93														1,93	0,09	
	KL						0,41			0,12		2,06						2,59	0,12	
	JW	2,08	0,79	0,73	0,20		0,88								0,65			5,33	0,24	
	WZ						0,08											0,08	0,00	
	JS						0,16					0,12						0,28	0,01	
	GB	0,61		0,67			0,32		0,14	0,12	0,04		0,41	0,51	0,33			3,15	0,14	
	BRZ	0,29	3,75	10,93	15,82	9,36	14,35	55,48	22,25	6,90	0,87	3,18	1,17	0,92	4,75	0,87		150,89	6,79	
	OL			3,28	3,36	0,39	1,02	0,98	3,08	0,77	0,71	1,07	1,67	1,13	0,44			17,90	0,81	
	OL.S					0,49		0,08										0,57	0,03	
	AK							0,08		0,15		1,26						1,49	0,07	
	TP							0,31						0,15				0,46	0,02	
	OS						0,16	0,69	0,76						0,44	0,22		2,27	0,10	
	KSZ											0,21						0,21	0,01	
	LP	2,36	1,60	2,75	0,28		0,17			0,69		0,82	0,10	0,09	1,77	0,44		11,07	0,50	
	TP.C							0,01											0,01	0,00
	CZR.P														0,24			0,24	0,01	
Razem	ha	130,52	131,70	159,77	108,90	61,03	232,39	495,32	227,98	87,90	24,42	195,44	70,85	73,76	205,12	16,67		2221,77	100,00	
	%	5,87	5,93	7,19	4,90	2,75	10,46	22,29	10,26	3,96	1,10	8,80	3,19	3,32	9,23	0,75		100,00	100,00	
LMW	SO	3,29	0,74	1,91	4,06	2,31	0,69	4,27	5,54	1,85	1,76	0,14						26,56	20,80	
	MD	0,58	0,12		0,14													0,84	0,66	
	ŚW	1,19	0,12	3,13	8,70	1,93	3,91	0,85	2,36	0,53								22,72	17,79	
	BK	0,80	0,62	1,97	4,11				0,48									7,98	6,25	
	DB		0,12		0,70													0,82	0,64	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	DB.S	3,25		0,84														4,09	3,20
	DB.B	1,72	0,31															2,03	1,59
	JW	0,30																0,30	0,23
	JS								0,09									0,09	0,07
	BRZ	0,55	1,68	0,12	7,34	2,38	1,09	2,00	11,43		0,66	1,88						29,13	22,81
	OL	1,14	0,54	3,71	7,68	1,90	3,35	1,70	6,32		0,60	2,65						29,59	23,17
	OL.S						1,61											1,61	1,26
	TP							0,17										0,17	0,13
	OS								1,53									1,53	1,20
	LP									0,26								0,26	0,20
Razem	ha	12,82	4,25	11,68	32,73	8,52	10,65	8,99	27,75	2,64	3,02	4,67						127,72	100,00
	%	10,04	3,33	9,15	25,61	6,67	8,34	7,04	21,73	2,07	2,36	3,66						100,00	100,00
LMB	SO				0,34	0,37		2,40	1,78	0,73	0,76	1,21						7,59	25,27
	ŚW				2,94	1,50												4,44	14,78
	BK							1,58										1,58	5,26
	BRZ					1,12	0,27	0,79	0,97	0,74		0,22						4,11	13,68
	OL				2,00	0,75	0,41	4,48	2,24			1,75						11,63	38,71
	OL.S						0,69											0,69	2,30
Razem	ha				5,28	3,74	1,37	9,25	4,99	1,47	0,76	3,18						30,04	100,00
	%				17,58	12,45	4,56	30,79	16,61	4,89	2,53	10,59						100,00	100,00
LŚW	SO			2,67	1,22				3,60	0,57	1,45	1,23	0,39	0,06				11,19	3,09
	MD			7,93			1,06	0,33										9,32	2,58
	ŚW			0,24	0,90		0,53			0,29		1,37	3,05	0,05	0,48			6,91	1,91
	BK	2,69	1,85	14,28	0,25	4,41		6,46	6,23	3,28	12,03	32,85	32,33	24,04	7,59			148,29	41,01
	DB			7,59			1,06			3,24	4,69	17,08	47,73	8,82	6,14			96,35	26,64
	DB.S	5,84	0,84	13,60								2,83		12,56	11,67			47,34	13,09
	DB.B	0,55													0,34			0,89	0,25

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	DB.C											1,34	0,48		1,22			3,04	0,84
	KL										0,72							0,72	0,20
	JW			0,27							0,36			0,14	0,31			1,08	0,30
	WZ			0,43									0,31					0,74	0,20
	GB	1,07	0,14			0,25	1,06		0,24	1,72	0,48	4,08	3,78	5,06	0,74			18,62	5,15
	BRZ	0,55	0,14	1,83	0,49			0,56	2,91	1,78	0,42	0,26			0,96			9,90	2,74
	OL						1,59		0,20	0,97	0,60							3,36	0,93
	OS				0,25	0,17			0,24									0,66	0,18
	KSZ													0,09				0,09	0,02
	LP			1,94										0,04	0,32	0,85		3,15	0,87
Razem	ha	10,70	2,97	50,78	3,11	4,83	5,30	7,35	13,42	11,85	20,75	61,04	88,11	51,14	30,30			361,65	100,00
	%	2,96	0,82	14,04	0,86	1,34	1,47	2,03	3,71	3,28	5,74	16,88	24,35	14,14	8,38			100,00	100,00
LW	SO										3,78			0,11				3,89	8,45
	ŚW		0,75		0,37			0,21			0,50		0,70					2,53	5,50
	BK		0,32								0,09	1,45	0,70	0,44				3,00	6,52
	DB		1,30								2,50	0,97	5,57					10,34	22,47
	KL											0,17						0,17	0,37
	JW													0,11				0,11	0,24
	WZ											0,17		0,22				0,39	0,85
	JS						0,21	0,05						0,22				0,48	1,04
	GB		0,11															0,11	0,24
	BRZ		0,86		0,07			3,62	0,42		5,15	2,75						12,87	27,97
	OL		0,97		0,30		1,39	1,15	1,95		2,52	3,63						11,91	25,89
	OS								0,21									0,21	0,46
Razem	ha		4,31		0,74		1,39	5,19	2,63		14,54	9,14	6,97	1,10				46,01	100,00
	%		9,37		1,61		3,02	11,28	5,72		31,59	19,87	15,15	2,39				100,00	100,00
OL	SO			2,11	0,60	0,27	1,56	2,57	14,71	0,49	0,08	0,49						22,88	4,75

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	SW		0,60	8,67	0,17	0,95	0,77	0,43	1,83	0,40		0,15						13,97	2,90
	BK								0,37				1,04					1,41	0,29
	DB		0,34	0,18				0,25	0,50									1,27	0,26
	DB.S		0,54															0,54	0,11
	JW			0,18						0,00								0,18	0,04
	GB		0,12						0,21									0,33	0,07
	BRZ		0,12	0,22	0,29	2,16	6,97	6,93	13,96	5,87	1,66	2,56						40,74	8,46
	OL		3,09	37,51	7,80	38,22	67,48	66,95	98,26	45,94	6,17	14,24	4,17					389,83	80,95
	OL.S				1,94	5,77	0,52	0,68	0,16	0,35								9,42	1,96
	TP									0,00									
	OS							0,22										0,22	0,05
	LP			0,49						0,28								0,77	0,16
Razem	ha		4,81	49,36	10,80	47,37	77,30	78,03	130,00	53,33	7,91	17,44	5,21					481,56	100,00
	%		1,00	10,25	2,24	9,84	16,05	16,20	27,01	11,07	1,64	3,62	1,08					100,00	100,00
OLJ	SO					0,88	0,19		2,00			1,10						4,17	2,73
	SW			1,41		0,29	1,76				0,42							3,88	2,54
	BK							0,31	0,10		0,84	0,55						1,80	1,18
	DB							0,21			0,84							1,05	0,69
	JS								0,10		0,42							0,52	0,34
	GB										0,14							0,14	0,09
	BRZ				0,24	2,32	0,28	0,86	2,67		0,56							6,93	4,54
	OL			6,62	1,21	8,71	22,26	27,74	25,77	21,01	11,97	8,07						133,36	87,46
	OL.S				0,12	0,33												0,45	0,30
	TP						0,20											0,20	0,13
Razem	ha			8,03	1,57	12,53	24,69	29,12	30,64	21,01	15,19	9,72						152,50	100,00
	%			5,27	1,03	8,22	16,19	19,10	20,08	13,78	9,96	6,37						100,00	100,00
Łącznie	SO	703,18	748,43	812,24	915,84	797,93	1328,36	2453,68	1044,77	574,19	508,57	435,12	123,85	56,73	151,02	14,50		10668,41	76,92

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	MD	1,82	4,22	24,35	10,22	8,07	6,86	5,16	1,36	1,58		0,24	0,06					63,94	0,46
	ŚW	8,56	22,81	76,58	67,24	25,05	43,45	32,08	16,39	11,56	5,58	20,28	7,51	0,30	7,98	0,22		345,59	2,49
	DG	0,42	0,19	1,20	1,02													2,83	0,02
	BK	69,59	98,19	87,96	26,44	10,62	3,15	25,58	14,74	13,56	21,47	82,97	63,88	70,07	102,69	3,41		694,32	5,01
	DB	6,80	20,50	37,24	8,79	3,35	4,05	17,14	6,72	14,77	15,18	104,46	59,09	13,25	11,17			322,51	2,33
	DB.S	40,27	19,96	30,94	0,86								2,83		13,43	35,55		143,84	1,04
	DB.B	45,41	19,60	4,68											14,83			84,52	0,61
	DB.C	0,07	1,58	17,35									1,34	0,48		1,22		22,04	0,16
	KL						0,41			0,12	0,72	2,23						3,48	0,03
	JW	3,09	1,31	1,40	0,20		0,88			0,00	0,36				0,25	1,29		8,78	0,06
	WZ			0,43			0,08						0,17	0,31	0,22			1,21	0,01
	JS						0,16	0,21	0,24		0,42	0,12			0,22			1,37	0,01
	GB	2,35	0,37	0,67		0,25	1,38		0,59	1,84	0,66	4,08	4,19	5,57	1,24			23,19	0,17
	BRZ	113,45	148,43	90,56	88,85	43,12	46,51	134,23	96,51	22,55	9,97	12,05	1,40	1,40	7,06	0,87		816,96	5,89
	OL	1,14	7,05	54,17	29,53	50,61	99,81	105,93	139,06	68,97	23,08	32,25	6,79	1,13	0,44			619,96	4,47
	OL.S	1,32			2,06	6,59	2,82	0,76	0,16	0,35								14,06	0,10
	AK					0,10	0,27	0,26	0,40	0,15		1,26	0,12					2,56	0,02
	TP						0,20	0,48		0,00					0,15			0,83	0,01
	OS				0,25	0,17	0,27	2,14	2,74	0,07						0,44	0,22	6,30	0,05
	KSZ												0,21		0,09			0,30	0,00
LP	3,22	4,50	5,72	0,28		0,30			1,23		0,82	0,14	0,41	2,99	0,44		20,05	0,14	
TP.C							0,01										0,01	0,00	
CZR.P															0,24		0,24	0,00	
Ogółem	ha	1000,70	1097,14	1245,49	1151,58	945,86	1538,96	2777,66	1323,68	710,94	586,01	700,43	267,82	163,22	338,16	19,66		13867,31	100,00
	%	7,22	7,91	8,98	8,30	6,82	11,10	20,02	9,55	5,13	4,23	5,05	1,93	1,18	2,44	0,14		100,00	100,00

**12.3.3 Tab. Vb. Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012
Puszcza nad Gwdą**

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miąższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BŚW	SO	35	5310	55565	94140	100700	188620	360580	141930	106600	147145	75195	12810	10145				1298775	98,52
	MD			150	50													200	0,02
	ŚW		15	1155	585		320	310	200	190	210	270						3255	0,25
	BK				65													65	0
	DB			100														100	0,01
	DB.C			810					10									820	0,06
	BRZ		1675	4690	3580	895	280	2880	725	290								15015	1,14
	OL						40											40	0
	OS									30								30	0
Razem	m³	35	7000	62470	98420	101595	189260	363770	142865	107110	147355	75465	12810	10145				1318300	100
	%	0,00	0,53	4,74	7,47	7,71	14,36	27,59	10,84	8,12	11,18	5,72	0,97	0,77				100,00	100
BMSW	SO		3830	32445	61485	92315	148565	318710	153680	72125	49315	70255	19055	2880	31890	945		1057495	91,49
	MD		85	715	725	705	425	170	10	285								3120	0,27
	ŚW	20	65	2585	4355	3195	5615	5735	1820	2235	1305	4030	565		235	40		31800	2,75
	DG		10	20	95													125	0,01
	BK	20	145	200	340	200	395	1760	775	680	275	865	895	185	1770			8505	0,74
	DB	20	110	1240	395	395	335	1940	455	925			20	50	205			6090	0,53
	DB.B		30	110														140	0,01
	DB.C		20	230														250	0,02
	KL							5	10	25								40	0
	JW							30	20	70			5					125	0,01
	BRZ		1265	2530	6275	4920	4655	12460	9000	1845	300	15	40		690			43995	3,81
	OL		10	75	785	20	635	995	355	80	190	185	45					3375	0,29
	AK					30	100	60	115				35					340	0,03
	OS						35	335										370	0,03

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miąższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	LP			10			30	15	5									60	0,01
Razem	m³	60	5570	40160	74455	101780	160790	342215	166245	78270	51385	75350	20660	3115	34790	985		1155830	100
	%	0,01	0,48	3,47	6,44	8,81	13,91	29,60	14,38	6,77	4,45	6,52	1,79	0,27	3,01	0,09		100,00	100
BMW	SO		90	3295	6445	2275	6335	5325	6535	2170	3025	5820	615	1440	645			44015	69,92
	MD			85	15	135												235	0,37
	ŚW	50	35	1240	2720	420	1170	1800	1080	1100	325	1315	25	110				11390	18,09
	BK							110	145			80						335	0,53
	DB			125					125									250	0,4
	BRZ		25	350	815	455	460	775	2215									5095	8,09
	OL		70	445	770	165	110		80									1640	2,6
Razem	m³	50	220	5540	10765	3450	8075	8010	10180	3270	3350	7215	640	1550	645			62960	100
	%	0,08	0,35	8,80	17,10	5,48	12,83	12,72	16,17	5,19	5,32	11,46	1,02	2,46	1,02			100,00	100
BMB	SO			595	885	85	450	1155	1065			3105	3870	75				11285	63,85
	ŚW			65	70		400		185				505					1225	6,93
	DB												10					10	0,06
	BRZ		150	455	405	20	525	1795	1120			295	25	55				4845	27,41
	OL		20									65	225					310	1,75
Razem	m³		170	1115	1360	105	1375	2950	2370			3465	4635	130				17675	100
	%		0,96	6,31	7,69	0,59	7,78	16,69	13,41			19,60	26,23	0,74				100,00	100
LMŚW	SO		870	5275	11175	8435	66175	144835	76635	22580	3065	25505	16690	12360	50785	5075		449460	64,47
	MD		75	1310	1375	1290	1520	1675	595	85	10	100	50					8085	1,16
	ŚW		25	1345	1790	1860	4825	4925	1120	1580	370	3800	585		1385			23610	3,39
	DG			30														30	0
	BK		730	1570	1445	770	675	5590	3140	3630	4275	20715	12305	19720	13495	1230		89290	12,81
	DB		165	720	475	265	540	3935	2020	3565	2820	50465	3260	1965	1660			71855	10,3
	DB.S		20	560										220				800	0,11
	DB.B		50															50	0,01

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miaższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	DB.C			105														105	0,02
	KL						140	5		40		665						850	0,12
	JW		20	10	25		310	90		90								545	0,08
	WZ						25											25	0
	JS						50					30						80	0,01
	GB						55		20	30	20	15	70	170				380	0,05
	BRZ	10	185	1540	2935	2300	4295	17895	7565	2430	410	1245	455	345	2270	290		44170	6,33
	OL			565	735	120	355	340	1045	280	275	475	550	425	185			5350	0,77
	OL.S					130		15										145	0,02
	AK							15		60		325						400	0,06
	TP							65						80				145	0,02
	OS						40	260	295						190	70		855	0,12
	KSZ											95						95	0,01
	LP			50	15		55	105	5	185		355	20	45		135		970	0,14
	TP.C							5										5	0
Razem	m³	10	2140	13080	19970	15170	79060	179755	92440	34555	11245	103790	33985	35330	69970	6800		697300	100
	%	0,00	0,31	1,88	2,86	2,18	11,34	25,77	13,26	4,96	1,61	14,88	4,87	5,07	10,03	0,98		100,00	100
LMW	SO		40	275	935	470	245	1380	2045	795	750	50						6985	24,61
	MD		10		35													45	0,16
	ŚW			335	1585	615	1280	320	815	130								5080	17,9
	BK		30		375				150									555	1,96
	DB				80													80	0,28
	JS								25									25	0,09
	BRZ		85	20	1195	515	345	485	4010		210	585						7450	26,23
	OL	15	50	640	1730	425	1000	435	2005		190	675						7165	25,24
	OL.S						390											390	1,37
	TP							50										50	0,18

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miąższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	OS								510									510	1,8
	LP									50								50	0,18
Razem	m³	15	215	1270	5935	2025	3260	2670	9560	975	1150	1310						28385	100
	%	0,05	0,76	4,47	20,91	7,13	11,48	9,41	33,69	3,43	4,05	4,62						100,00	100
LMB	SO				65	55		620	630	220	300	430						2320	30,09
	ŚW				495	365												860	11,15
	BK							415										415	5,38
	BRZ					185	50	160	345	220		35						995	12,91
	OL				310	165	70	1245	775			440						3005	38,98
	OL.S							115										115	1,49
Razem	m³				870	770	235	2440	1750	440	300	905						7710	100
	%				11,28	9,99	3,05	31,64	22,70	5,71	3,89	11,74						100,00	100
LSW	SO			105	330				1500	250	810	530	150	30				3705	2,38
	MD			1455			345	100										1900	1,22
	ŚW			20	125		160			110		495	1475	35	160			2580	1,66
	BK		125	425	10	775		2605	2535	1470	5980	17410	15170	13670	1030			61205	39,35
	DB			610			345			1555	2995	10130	33840	5650	1430			56555	36,37
	DB.S		10	555								1680		8545	5075			15865	10,2
	DB.C											775	255		975			2005	1,29
	KL										405	25						430	0,28
	JW										210		25	50				285	0,18
	WZ			45									185					230	0,15
	GB					40	345		75	480	200	1325	1235	2545	35			6280	4,04
	BRZ			320	45			190	890	635	170	75			485			2810	1,81
	OL						505		110	385	270							1270	0,82
	OS				45	25			65									135	0,09
	KSZ														45				45

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miąższość w m³																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	LP			100									15	80				195	0,13
Razem	m³		135	3635	555	840	1700	2895	5175	4885	11040	32445	52350	30650	9190			155495	100
	%		0,09	2,34	0,36	0,54	1,09	1,86	3,33	3,14	7,10	20,87	33,66	19,71	5,91			100,00	100
LW	SO										1010			60				1070	7,61
	ŚW				65			35			210		225					535	3,81
	BK										40	410	225	240				915	6,51
	DB										1065	275	3380					4720	33,56
	KL											95						95	0,68
	JW													70				70	0,5
	WZ											85		120				205	1,46
	JS							35	20					115				170	1,21
	BRZ				15			840	105		1245	565						2770	19,7
	OL				65		420	245	860		645	1230						3465	24,64
	OS								45									45	0,32
Razem	m³				145		420	1155	1030		4215	2660	3830	605				14060	100
	%				1,03		2,99	8,21	7,33		29,98	18,92	27,24	4,30				100,00	100
OL	SO			340	135	55	495	930	5870	180	30	135						8170	5,32
	ŚW			965	40	180	250	120	550	155		70						2330	1,52
	BK								65				340					405	0,26
	DB			10				85	210									305	0,2
	JW			10														10	0,01
	GB								50									50	0,03
	BRZ			40	60	465	2155	2070	3930	1600	520	535						11375	7,41
	OL		140	6215	1600	9180	22545	25055	37090	17835	2660	4670	1575					128565	83,76
	OL.S				200	1410	130	240	15	100								2095	1,36
	TP																		
	OS							80										80	0,05

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miaższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	LP			25						95								120	0,08
Razem	m³		140	7605	2035	11290	25575	28580	47780	19965	3210	5410	1915					153505	100
	%		0,09	4,95	1,33	7,35	16,66	18,62	31,13	13,01	2,09	3,52	1,25					100,00	100
OLJ	SO					185	40		810			300						1335	2,43
	ŚW			140		60	550				145							895	1,63
	BK							135	35		240	150						560	1,02
	DB							95			380							475	0,86
	JS								35		145							180	0,33
	GB										80							80	0,15
	BRZ				40	410	60	215	835		225							1785	3,25
	OL			1220	225	2595	6870	11745	9885	8880	5595	2495						49510	90
	OL.S				20	65												85	0,15
	TP						100											100	0,18
Razem	m³			1360	285	3315	7620	12190	11600	8880	6810	2945						55005	100
	%			2,47	0,52	6,03	13,85	22,17	21,09	16,14	12,38	5,35						100,00	100
Łącznie	SO	40	10140	97895	175595	204575	410925	833535	390700	204920	205450	181325	53190	26990	83320	6020		2884620	78,66
	MD		170	3715	2200	2130	2290	1945	605	370	10	100	50					13585	0,37
	ŚW	70	140	7850	11830	6695	14570	13245	5770	5500	2565	9980	3380	145	1780	40		83560	2,28
	DG		10	50	95													155	0
	BK	20	1030	2195	2235	1745	1070	10615	6845	5780	10810	39630	28935	33815	16295	1230		162250	4,43
	DB	20	275	2805	950	660	1220	6055	2810	6045	7260	60870	40510	7665	3295			140440	3,83
	DB.S		30	1115								1680		8765	5075			16665	0,45
	DB.B		80	110														190	0,01
	DB.C		20	1145					10			775	255		975			3180	0,09
	KL						140	10	10	65	405	785						1415	0,04
	JW		20	20	25		310	120	20	160	210		30	120				1035	0,03
	WZ			45			25						85	185	120				460

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miaższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	JS						50	35	80		145	30		115				455	0,01
	GB					40	400		145	510	300	1340	1305	2715	35			6790	0,19
	BRZ	10	3385	9945	15365	10165	12825	39765	30740	7020	3080	3350	520	400	3445	290		140305	3,83
	OL	15	290	9160	6220	12670	32550	40060	52205	27460	9825	10235	2395	425	185			203695	5,56
	OL.S				220	1605	635	255	15	100								2830	0,08
	AK					30	100	75	115	60		325	35					740	0,02
	TP						100	115						80				295	0,01
	OS				45	25	75	675	915	30					190	70		2025	0,06
	KSZ											95		45				140	0
	LP			185	15		85	120	10	330		355	35	125		135		1395	0,04
	TP.C							5										5	0
Ogółem	m³	170	15590	136235	214795	240340	477370	946630	490995	258350	240060	310960	130825	81525	114595	7785		3666225	100
	%	0	0	4	6	7	13	26	13	7	7	8	4	2	3	0		100	100

12.3.4 Tab. IV. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.		
		płazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
																										powierzchnia w ha / miąższość w m³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
BMŚW	SO									5,11	1,66					7,48	2,96						17,21	17,21	100	
						34				1060	420					3320	1420						6254	6254	100	
	Razem									5,11	1,66					7,48	2,96						17,21	17,21	100	
						34				1060	420					3320	1420							6254	6254	100
BMB	SO										1,29												1,29	1,29	100	
											105												105	105	100	
	Razem										1,29												1,29	1,29	100	
											105													105	105	100
LMŚW	SO									6,35	1,45	11,33			4,51		27,67	20,30	2,77				74,38	74,38	61,65	
						5				1515	350	4465			1940		17450	12070	1245				39040	39040	69,71	
	ŚW											0,86											0,86	0,86	0,71	
												190											190	190	0,34	
	BK																3,32	12,95	19,79				36,06	36,06	29,88	
																		1375	5380	7540				14295	14295	25,53
	DB																		1,04				1,04	1,04	0,86	
																			530				530	530	0,95	
	BRZ										5,02	3,31												8,33	8,33	6,9
						55					1060	830												1945	1945	3,47
	Razem										11,37	4,76	12,19			4,51		30,99	34,29	22,56				120,67	120,67	100
						60					2575	1180	4655			1940		18825	17980	8785				56000	56000	100
LMB	OL												7,94										7,94	7,94	100	
													1995										1995	1995	100	
	Razem												7,94										7,94	7,94	100	
														1995										1995	1995	100

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.		
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
																										powierzchnia w ha / miąższość w m³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
LSW	ŚW																	1,55					1,55	1,55	5,7	
																		915					915	915	6,82	
	BK															7,85	13,08		1,31				22,24	22,24	81,77	
																	3855	6735		415				11005	11005	82
	DB														2,43								2,43	2,43	8,93	
															1110								1110	1110	8,27	
	OL														0,98								0,98	0,98	3,6	
															390								390	390	2,91	
	Razem															3,41	7,85	13,08	1,55	1,31				27,20	27,20	100
																1500	3855	6735	915	415				13420	13420	100
LW	BK																		1,10				1,10	1,10	11,87	
																			605				605	605	20,13	
	OL																8,17						8,17	8,17	88,13	
																	2400						2400	2400	79,87	
	Razem																8,17		1,10				9,27	9,27	100	
OL	OL				1,56					0,55	6,98	3,76	2,69	8,05	7,51	1,86	7,89	5,21					44,50	46,06	100	
					177					85	1645	750	710	2415	1695	795	2470	1915					12480	12657	100	
	Razem				1,56					0,55	6,98	3,76	2,69	8,05	7,51	1,86	7,89	5,21					44,50	46,06	100	
					177					85	1645	750	710	2415	1695	795	2470	1915					12480	12657	100	
OLJ	ŚW											1,42											1,42	1,42	12,7	
												380											380	380	13,55	
	BRZ										3,26												3,26	3,26	29,16	
											610												610	610	21,75	
	OL																6,50						6,50	6,50	58,14	
																	1815						1815	1815	64,7	
	Razem										3,26	1,42					6,50						11,18	11,18	100	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.		
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
powierzchnia w ha / miąższość w m³																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Łącznie	SO										610	380					1815						2805	2805	100	
						39				2575	875	4465			1940	3320	18870	12070	1245				45399	45399	47,18	
	SW											2,28						1,55					3,83	3,83	1,59	
												570						915					1485	1485	1,54	
	BK															7,85	16,40	12,95	22,20				59,40	59,40	24,67	
																3855	8110	5380	8560				25905	25905	26,92	
	DB															2,43			1,04				3,47	3,47	1,44	
															1110				530				1640	1640	1,7	
	BRZ									5,02	6,57													11,59	11,59	4,81
							55			1060	1440													2555	2555	2,65
OL				1,56						0,55	6,98	3,76	10,63	8,05	8,49	1,86	22,56	5,21					68,09	69,65	28,92	
				177						85	1645	750	2705	2415	2085	795	6685	1915					19080	19257	20,01	
Ogółem					1,56					17,03	17,95	17,37	10,63	8,05	15,43	17,19	69,59	41,05	24,97					239,26	240,82	100
					177	94				3720	3960	5785	2705	2415	5135	7970	33665	20810	9805					96064	96241	100

12.3.5 Tab. Va. Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Powierzchnia zalesiona w ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BMŚW	SO				3,77	1,48					7,48	2,36						15,09	87,67
	MD				0,18													0,18	1,05
	ŚW				0,33													0,33	1,92
	BK											0,60						0,60	3,49
	BRZ				0,83	0,18												1,01	5,87
Razem	ha				5,11	1,66					7,48	2,96						17,21	100,00
	%				29,69	9,65					43,46	17,20						100,00	100,00
BMB	SO					1,03												1,03	79,84
	BRZ					0,26												0,26	20,16
Razem	ha					1,29												1,29	100,00
	%					100,00												100,00	100,00
LMŚW	SO				4,59	0,59	8,08			4,51		18,20	10,97	3,99				50,93	42,21
	MD				1,50	0,28	1,14					0,24						3,16	2,62
	ŚW				1,78		2,39											4,17	3,46
	BK				0,99	0,20						11,42	21,72	17,63				51,96	43,05
	DB					0,14						0,47	0,31	0,28				1,20	0,99
	BRZ				2,51	3,55	0,58					0,66	0,20	0,28				7,78	6,45
	OL												1,09	0,38				1,47	1,22
Razem	ha				11,37	4,76	12,19			4,51		30,99	34,29	22,56				120,67	100,00
	%				9,42	3,94	10,10			3,74		25,68	28,42	18,70				100,00	100,00
LMB	SO							2,40										2,40	30,23
	BK							1,58										1,58	19,90
	BRZ							0,79										0,79	9,95
	OL							3,17										3,17	39,92
Razem	ha							7,94										7,94	100,00

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	%							100,00										100,00	100,00
LŚW	SO										1,45	1,23						2,68	9,85
	ŚW												1,24					1,24	4,56
	BK									0,93	4,42	11,77		1,31				18,43	67,76
	DB									1,21	0,19	0,08						1,48	5,44
	KL										0,72							0,72	2,65
	JW										0,36							0,36	1,32
	WZ												0,31					0,31	1,14
	BRZ									0,59	0,35							0,94	3,46
	OL									0,68	0,36							1,04	3,82
Razem	ha									3,41	7,85	13,08	1,55	1,31				27,20	100,00
	%									12,54	28,86	48,08	5,70	4,82				100,00	100,00
LW	SO													0,11				0,11	1,19
	BK											1,45		0,44				1,89	20,39
	KL											0,17						0,17	1,83
	JW													0,11				0,11	1,19
	WZ											0,17		0,22				0,39	4,21
	JS													0,22				0,22	2,37
	BRZ											2,75						2,75	29,67
	OL											3,63						3,63	39,15
Razem	ha											8,17		1,10				9,27	100,00
	%											88,13		11,87				100,00	100,00
OL	SO								0,30	0,17								0,47	1,06
	BK												1,04					1,04	2,34
	BRZ					0,93	0,85		0,30	1,34		1,58						5,00	11,24
	OL				0,55	6,05	2,91	2,69	7,45	6,00	1,86	6,31	4,17					37,99	85,36
Razem	ha				0,55	6,98	3,76	2,69	8,05	7,51	1,86	7,89	5,21					44,50	100,00
	%				1,24	15,69	8,45	6,04	18,08	16,88	4,18	17,73	11,71					100,00	100,00
OLJ	SO											1,10						1,10	9,84

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	ŚW						1,28											1,28	11,45
	BK											0,55						0,55	4,92
	BRZ					2,27	0,14											2,41	21,56
	OL					0,66						4,85						5,51	49,28
	OL.S					0,33												0,33	2,95
Razem	ha					3,26	1,42					6,50						11,18	100,00
	%					29,16	12,70					58,14						100,00	100,00
Łącznie	SO				8,36	3,10	8,08	2,40	0,30	4,68	8,93	22,89	10,97	4,10				73,81	30,85
	MD				1,68	0,28	1,14					0,24						3,34	1,40
	ŚW				2,11		3,67						1,24					7,02	2,93
	BK				0,99	0,20		1,58		0,93	4,42	25,79	22,76	19,38				76,05	31,79
	DB					0,14				1,21	0,19	0,55	0,31	0,28				2,68	1,12
	KL										0,72	0,17						0,89	0,37
	JW										0,36			0,11				0,47	0,20
	WZ											0,17	0,31	0,22				0,70	0,29
	JS													0,22				0,22	0,09
	BRZ				3,34	7,19	1,57	0,79	0,30	1,93	0,35	4,99	0,20	0,28				20,94	8,75
	OL				0,55	6,71	2,91	5,86	7,45	6,68	2,22	14,79	5,26	0,38				52,81	22,07
	OL.S					0,33												0,33	0,14
Ogółem	ha				17,03	17,95	17,37	10,63	8,05	15,43	17,19	69,59	41,05	24,97				239,26	100,00
	%				7,12	7,50	7,26	4,44	3,36	6,45	7,18	29,09	17,16	10,44				100,00	100,00

12.3.6 Tab. Vb. Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miąższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BMŚW	SO				785	365					3150	1215						5515	88,67
	MD				45													45	0,72
	ŚW				60													60	0,96
	BK					5					170	205						380	6,11
	BRZ				170	50												220	3,54
Razem	m³				1060	420					3320	1420						6220	100
	%				17,04	6,75					53,38	22,83						100,00	100
BMB	SO					85												85	80,95
	BRZ					20												20	19,05
Razem	m³					105												105	100
	%					100,00												100,00	100
LMSW	SO				1225	170	3380			1835		12500	7495	1695				28300	50,58
	MD				335	95	380					100						910	1,63
	ŚW				340		740											1080	1,93
	BK				100	30				105		5785	9870	6730				22620	40,44
	DB					30						200	200	135				565	1,01
	BRZ				575	855	155					240	65	60				1950	3,49
	OL												350	165				515	0,92
Razem	m³				2575	1180	4655			1940		18825	17980	8785				55940	100
	%				4,60	2,11	8,32			3,47		33,66	32,14	15,70				100,00	100
LMB	SO								620									620	31,08
	BK								405									405	20,3
	BRZ								160									160	8,02
	OL								810									810	40,6
Razem	m³								1995									1995	100

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miaższność w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	%							100,00										100,00	100
LŚW	SO										810	530						1340	9,99
	ŚW												695					695	5,18
	BK									410	2010	6170	10	415				9015	67,17
	DB									665	85	35						785	5,85
	KL										405							405	3,02
	JW										210		25					235	1,75
	WZ												185					185	1,38
	BRZ									150	145							295	2,2
	OL									275	190							465	3,46
Razem	m³									1500	3855	6735	915	415				13420	100
	%									11,18	28,73	50,18	6,82	3,09				100,00	100
LW	SO													60				60	2
	BK											410		240				650	21,63
	KL											95						95	3,16
	JW													70				70	2,33
	WZ											90		120				210	6,99
	JS													115				115	3,83
	BRZ											570						570	18,97
	OL											1235						1235	41,09
Razem	m³											2400		605				3005	100
	%											79,87		20,13				100,00	100
OL	SO								95	40								135	1,08
	BK												340					340	2,72
	BRZ					180	160		110	200		350						1000	8,01
	OL				85	1465	590	710	2210	1455	795	2120	1575					11005	88,19
Razem	m³				85	1645	750	710	2415	1695	795	2470	1915					12480	100

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Miąższość w m³																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	%				0,68	13,18	6,01	5,69	19,35	13,58	6,37	19,80	15,34					100,00	100
OLJ	SO											300						300	10,7
	ŚW						350											350	12,48
	BK											150						150	5,35
	BRZ					400	30											430	15,33
	OL					145						1365						1510	53,82
	OL.S					65												65	2,32
Razem	m³					610	380					1815						2805	100
	%					21,75	13,55					64,70						100,00	100
Łącznie	SO				2010	620	3380	620	95	1875	3960	14545	7495	1755				36355	37,87
	MD				380	95	380					100						955	1
	ŚW				400		1090						695					2185	2,28
	BK				100	35		405		515	2180	12720	10220	7385				33560	34,97
	DB					30				665	85	235	200	135				1350	1,41
	KL										405	95						500	0,52
	JW										210		25	70				305	0,32
	WZ											90	185	120				395	0,41
	JS													115				115	0,12
	BRZ				745	1505	345	160	110	350	145	1160	65	60				4645	4,84
	OL				85	1610	590	1520	2210	1730	985	4720	1925	165				15540	16,19
	OL.S					65												65	0,07
Ogółem	m³				3720	3960	5785	2705	2415	5135	7970	33665	20810	9805				95970	100
	%				4	4	6	3	3	5	8	35	22	10				100	100

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]